

**PROGRAMA OFICIAL DE DOCTORAT EN
CIÈNCIES DE L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT**

2003-2015

**LES PERCEPCIONS DE L'ESPORT EN EDAT ESCOLAR EN ELS ALUMNES ENTRE 10 I 16
ANYS: UN ESTUDI DE CAS MÚLTIPLE A L'ESCOLA PIA BALMES (BARCELONA),
SOUTHWARK PRIMARY SCHOOL I DJANOGLY CITY ACADEMY (NOTTINGHAM)**

TESI DOCTORAL PRESENTADA PER:

MARC FRANCO i SOLA

Per a optar al títol de

Doctor en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

CODIRIGIDA PER:

DRA. SARA FIGUERAS i COMAS

DRA. MYRIAM GUERRA i BALIC

BARCELONA, 2015

• ÍNDEX •

Abstract - Resum - Resumen

Agraïments	1
------------------	---

Introducció

• Motivació Personal: estil de vida	5
• Motivació Professional: acadèmica i científica	9
• Consideracions prèvies i ètiques de la tesi	16
• Estructura de la tesi	19

Capítol 1: Aproximació a l'objecte d'estudi

1.1. Temps educatiu: lectiu i no lectiu	21
1.2. Educació en l'àmbit formal, informal i no formal	23
1.2.1. Educació formal	23
1.2.2. Educació informal	24
1.2.3. Educació no formal (ENF)	25
1.3. Definició i concepte d'Esport	29
1.3.1. Concepte d'Iniciació esportiva	30
1.3.2. Concepte d'Esport de base	32
1.3.3. Concepte d'Esport extraescolar	33
1.3.4. Concepte d'Esport escolar o Esport en edat escolar	34

Capítol 2: L'Esport Escolar

2.1. Els orígens de l'esport escolar	43
2.2. Organització de l'esport escolar a l'estat espanyol	46
2.2.1. Organització de l'esport escolar a Catalunya	48
2.3. Organització de l'esport escolar al Regne Unit (UK)	54
2.4. Estat actual de l'esport escolar	59
2.4.1. Estat de l'esport escolar a Barcelona	59
2.4.2. Estat de l'esport escolar a Nottingham (UK)	64
2.5. L'esport escolar educatiu	68
2.5.1. La competició i els valors a l'esport	73
2.5.2. L'Esport escolar entre nois i noies	77
2.5.3. L'entorn familiar de l'esport escolar	81
2.5.4. L'esport escolar i condicionants de salut	85

Capítol 3: Objectius

3.1. Presentació d'objectius	91
------------------------------------	----

Capítol 4: Disseny metodològic i rigor científic de la investigació

4.1. Disseny metodològic	93
4.1.1. Paradigma constructivista	93
4.1.2. Metodologia hermenèutica interpretativa	95
4.1.3. Estudi de cas múltiple i mètode mixt d'investigació	96
4.1.4. El mètode d'anàlisi <i>Grounded Theory</i>	99
4.1.5. Disseny de l'instrument i l'estratègia	100
4.1.5.1. El qüestionari	101
4.1.5.2. El grup de discussió	107
4.1.6 Selecció dels participants	111
4.1.6.1. Escola Pia Balmes (EPB): Descripció dels participants a Barcelona	111
4.1.6.2. <i>Southwark Primary School</i> i <i>Djanogly City Academy (S&D)</i> : Descripció dels participants a Nottingham	114
4.1.7. Procediment del recull de dades	118
4.1.8. Procediment de l'anàlisi de les dades	119
4.1.8.1. Preparació de les dades qualitatives	121
4.1.8.2. Mètode d'anàlisi i codificació de les dades qualitatives	121
4.2. Criteris de Rigor científic	131

Capítol 5: Anàlisi de dades quantitatives i mostra de primers resultats

5.1. Anàlisi i primers resultats en relació al primer objectiu específic: índex i tipus de pràctica	135
5.2. Anàlisi i primers resultats en relació al segon objectiu específic: motivacions	145
5.3. Anàlisi i primers resultats en relació al tercer objectiu específic: abandonament	157
5.4. Anàlisi i primers resultats en relació al quart objectiu específic: la família	162
5.5. Apreciacions al voltant del cinquè objectiu específic: estil de vida actiu	169

Capítol 6: Anàlisi de dades qualitatives i mostra de resultats finals

6.1. Dels primers resultats al disseny del grup de discussió	171
6.2. Anàlisi de dades qualitatives i mostra de la combinació de resultats	177
6.2.1 Combinació de dades del primer objectiu específic: índex i tipus de pràctica ...	177
6.2.2 Combinació de dades del segon objectiu específic: motivacions	189
6.2.3 Combinació de dades del tercer objectiu específic: abandonament	204
6.2.4 Combinació de dades del quart objectiu específic: la influència familiar	209
6.2.5 Anàlisi i resultats del cinquè objectiu específic: salut i estil de vida actiu	213

6.3. Resum de la mostra de resultats	219
--	-----

Capítol 7: Discussió dels resultats

7.1. Presentació de la discussió	221
--	-----

Chapter 8: Conclusions, limitations and recommendations for future research

8.1. Conclusions	239
8.2. Contributions and limitations	247
8.3. Recommendations for future research	249

Capítol 9: Referències

9.1. Referències	253
------------------------	-----

Annexos en format paper

Annex 1. Model de full de convocatòria per Grups de discussió	
Annex 2.1. Full informatiu (<i>català</i>)	
Annex 2.2. Full informatiu (<i>english</i>)	
Annex 3.1. Model de consentiment informat menors d'edat (<i>català</i>)	
Annex 3.2. Model de consentiment informat adults (<i>català</i>)	
Annex 3.3. Model de consentiment informat menors d'edat (<i>english</i>)	
Annex 3.4. Model de consentiment informat adults (<i>english</i>)	
Annex 4. Model de plantilla per revisió d'experts (<i>castellà</i>)	
Annex 5.1. Qüestionari online (<i>català</i>)	
Annex 5.2. Qüestionari <i>in paper</i> (<i>english</i>)	

Annexos en format digital

Annex 6. Dades Quantitatives de Nottingham	(<i>arxiu SPSS</i>)
Annex 7. Dades Quantitatives de Barcelona	(<i>arxiu SPSS</i>)
Annex 8. Dades Qualitatives Grups de Discussió	(<i>arxiu Atlas.ti</i>)

• ÍNDEX de Taules •

1.1. Característiques de l'Esport Escolar	41
2.1. Dades anuals del Pla Català de l'Esport a l'Escola	51
2.2. Pla Estratègic de l'Esport Escolar de Catalunya	52
2.3. Esports més practicats segons sexe	62
2.4. Comparativa entre model rendiment i participatiu	69
2.5. Valors assignats a l'esport de competició	76
2.6. Percentatge de pràctica esportiva organitzada a Espanya segons sexe i edat	77
2.7. Percentatge de pràctica esportiva organitzada a Anglaterra segons sexe i curs	77
4.1. Àmbits del paradigma d'investigació	94
4.2. Dimensions, indicadors i objectius vinculats dels grups de discussió	108
4.3. Descripció dels participants (1a fase) a Barcelona	112
4.4. Descripció dels participants (2a fase) a Barcelona	113
4.5. Descripció dels participants (1a fase) a Nottingham	117
4.6. Descripció dels participants (2a fase) a Nottingham	117
4.7. Llistat de categories extretes per mètode inductiu	123
4.8. Criteris de rigor científic en la recerca	131
5.1. Percentatge del tipus d'esport segons sexe, a EPB	141
5.2. Percentatge del tipus d'esport segons sexe, a S&D	141
5.3. Percentatge del tipus d'esport entre mares i pares a EPB	163
5.4. Percentatge del tipus d'esport entre mares i pares a S&D	163
5.5. Valor de χ^2 i grau de significativitat entre pràctica esportiva de pares i fills	164
5.6. Taula de contingència entre pràctica esportiva de pares i fills a EPB	165
5.7. Taula de contingència entre pràctica esportiva de pares i fills a S&D	166
5.8. Valor de χ^2 i grau de significativitat entre índex d'esport i germans	167
5.9. Valor de χ^2 i grau de significativitat entre ordre de germans i tipus d'esport	167
6.1. Dimensió 1: Índex i tipus de pràctica esportiva	172
6.2. Dimensió 2: Motivacions per a la pràctica esportiva	173
6.3. Dimensió 3: Abandonament de la pràctica esportiva i intenció de retorn	174
6.4. Dimensió 4: Influència de l'entorn familiar en la pràctica esportiva	175
6.5. Dimensió 5: Percepcions de la pràctica esportiva com a estil de vida saludable	175
6.6. Selecció de categories de cada família amb major freqüència i densitat	176
6.7. Resum dels resultats finals combinats entre la 1a i la 2a fase	219

7.1. Percentatge de l'índex de pràctica, segons sexe, a diferents estudis de referència	222
7.2. Percentatge de pràctica esportiva a EPB i S&D	226

• ÍNDEX de Figures •

2.1. Guia per oferir 5 hores d'activitat física setmanals a Anglaterra	55
2.2. Fortaleses de l'esport escolar a Anglaterra	56
2.3. Evolució de l'índex de pràctica esportiva a Barcelona segons sexe	60
2.4. Evolució de la pràctica esportiva a Barcelona segons curs i sexe	61
2.5. Motius de pràctica esportiva segons sexe	62
2.6. Motius de no pràctica esportiva segons sexe	63
2.7. Percentatge de pràctica d'EF i esport escolar d'un mínim de 3 h/set segons sexe	66
2.8. Fases del model constructivista vertical d'iniciació esportiva	70
2.9. Fases del model constructivista horitzontal d'iniciació esportiva	71
2.10. Mostra d'un cartell de la campanya « <i>This Girl Can</i> »	80
2.11. Mostra d'un pòster del programa « <i>Mujer y Deporte</i> »	80
2.12. Relació entre nivells de pràctica esportiva de pares i escolars	84
2.13. Piràmide de l'activitat física a la infància i a l'adolescència	88
4.1. Sistemes educatius espanyol i anglès	115
4.2. Model d'anàlisi emprat amb les dades qualitatives	120
4.3. Famílies de categories	122
5.1. Índex de pràctica, a EPB	136
5.2. Índex de pràctica, a S&D	136
5.3. Índex segons sexe, a EPB	136
5.4. Índex segons sexe, a S&D	136
5.5. Índex de pràctica esportiva segons curs i sexe, a EPB	137
5.6. Índex de pràctica esportiva segons curs i sexe, a S&D	138
5.7. Tipus de pràctica esportiva a EPB	139
5.8. Tipus de pràctica esportiva a S&D	140
5.9. Pràctica esportiva dins o fora EPB	142
5.10. Lloc de pràctica esportiva entre alumnes d'EPB	142
5.11. Pràctica esportiva dins o fora S&D	143
5.12. Motius de tria del lloc de pràctica esportiva entre alumnes d'EPB	145
5.13. Motius de tria del lloc de pràctica esportiva entre alumnes de S&D	146

5.14. Motius de tria del lloc de pràctica esportiva segons sexe, a EPB	147
5.15. Motius de tria del lloc de pràctica esportiva segons sexe, a S&D	147
5.16. Motius de pràctica esportiva segons sexe, a EPB	148
5.17. Motius de pràctica esportiva segons sexe, a S&D	149
5.18. Motius de pràctica esportiva segons curs, a EPB	150
5.19. Motius de pràctica esportiva segons curs, a S&D	151
5.20. El que més agrada als participants d'EPB	151
5.21. El que més agrada als participants de S&D	152
5.22. El que menys agrada als participants de EPB	153
5.23. El que menys agrada als participants de S&D	153
5.24. Motius per no practicar esport segons sexe, a EPB	154
5.25. Motius per no practicar esport segons sexe, a S&D	154
5.26. Antics-esportistes i No-esportistes segons sexe, a EPB	158
5.27. Antics-esportistes i No-esportistes segons sexe, a S&D	158
5.28. Raons d'abandonament esportiu a EPB	159
5.29. Raons d'abandonament esportiu a S&D	160
5.30. Possibilitat de retorn a la pràctica esportiva segons sexe, a EPB	160
5.31. Possibilitat de retorn a la pràctica esportiva segons sexe, a S&D	161
5.32. Índex de pràctica de pares i mares d'EPB	162
5.33. Índex de pràctica de pares i mares de S&D	162
5.34. Relació entre la pràctica esportiva d'alumnes i pares/mares a EPB	165
5.35. Relació entre la pràctica esportiva d'alumnes i pares/mares a S&D	165
6.1. Network «Esport i Gènere»	178
6.2. Network «Influència mass media»	183
6.3. Network «Escola»	185
6.4. Network «Club esportiu»	186
6.5. Network «Motivació social»	189
6.6. Network «Motivació lúdica»	191
6.7. Network «Motivació esportiva»	192
6.8. Network «Motivació saludable»	194
6.9. Network «Motivació estètica»	196
6.10. Network «No m'agrada»	197
6.11. Network «M'agrada»	200
6.12. Network «Abandonament esport»	204
6.13. Network «Estudiar»	207
6.14. Network «Influència pare/mare»	209
6.15. Network «Influència germans»	211

6.16. <i>Network «Referent»</i>	212
6.17. <i>Network «Salut»</i>	214
6.18. <i>Network «Menjar sa»</i>	217
8.1. Summary of the four key elements of school sports	245

*“A tots aquells qui fan de
l'esport escolar
una escola de vida”*

I en especial a

English

Abstract:

This research is a multiple case study on the perceptions of school sports held by students aged between 10 and 16 at the Escola Pia Balmes (EPB) School, Barcelona, and Southwark Primary School and Djanogly City Academy (S&D), Nottingham. The specific objectives set centre on learning the rate and type of sport practised, motivations behind this practice, abandonment, the influence of family and the concept of healthy lifestyles; through a mixed-method design using both quantitative and qualitative data. The instruments used were a questionnaire (N=442 in EPB and N=178 in S&D) and focus groups (4 groups of + 8 people). As part of the questionnaire, quantitative data was collected; once this data was analysed and the first results obtained, the discussion groups were designed, with an eye to deepen and improve the understanding of the results. The analysis was performed with the help of SPSS and Atlas.ti software, respectively. The most important conclusions in the two schools show that the rate of sports practice is higher among boys than girls; the main motivation for doing sport is to have fun; there is a significant decline in the practice of sports when there is a change in the students' educational stage; parents are significant role models in shaping the sports habits of children and young people; and students' concept of health is related to sport and diet. Finally, new lines of research are posed, such as promoting women's sports at EPB and S&D, carrying out a study on the educational programmes in place at these centres, the model of school sports management, and the study of the family as a role model before, during and after sports activities.

Keywords:

School sport, education, leisure time

Resum:

L'esport escolar és una activitat educativa, basada en l'aprenentatge d'un esport i que esdevé organitzada fora de l'horari lectiu d'escola. Aquesta investigació es planteja interpretar les percepcions que mostren tenir els participants entre 10 i 16 anys de les escoles Escola Pia Balmes (EPB), de Barcelona, i *Southwark Primary School* i *Djanogly City Academy (S&D)*, de Nottingham. Els objectius plantejats giren al voltant de conèixer l'índex i tipus d'esport, les motivacions de pràctica, l'abandonament, la influència de la família i el concepte d'estil de vida saludable; a través d'un disseny de mètode mixt amb dades quantitatives i qualitatives. Els instruments utilitzats han estat el qüestionari (N=442 a EPB i N=178 a S&D) i els grups de discussió (4 grups de + 8 participants). Amb el primer es van recollir dades quantitatives que, un cop analitzades i amb els primers resultats obtinguts, es van dissenyar els grups de discussió per l'aprofundiment i la millora de la comprensió dels resultats. L'anàlisi es va realitzar amb l'ajuda dels *software SPSS* i *Atlas.ti*, respectivament. Les conclusions més rellevants a les dues escoles ens mostren que l'índex de pràctica esportiva és més gran entre els nois que entre les noies; la motivació majoritària per fer esport és el fet de passar-ho bé; existeix una davallada important de la pràctica quan canvien d'etapa educativa; els pares són un model significatiu en la pràctica dels infants i joves; i, tenen una concepció de salut lligada a l'esport i a l'alimentació. Finalment, es planteja la possibilitat de noves línies d'investigació com ara: fomentar l'esport femení a EPB i S&D, fent un estudi sobre les programacions educatives que s'utilitzen en aquests centres, el model de gestió de l'esport escolar, o estudiar el model de rol familiar abans, durant i després de les activitats esportives.

Paraules clau:

Esport escolar, educació, temps de lleure

Resumen:

La presente investigación es un estudio de caso múltiple sobre las percepciones que tienen a cerca del deporte los alumnos entre 10 y 16 años de los colegios Escola Pia Balmes (EPB), de Barcelona, *Southwark Primary School* y *Djanogly City Academy (S&D)*, de Nottingham. Los objetivos planteados conciernen alrededor de conocer el índice y el tipo de deporte practicado, las motivaciones, el abandono, la influencia de la familia y el concepto de estilo de vida saludable que tienen los participantes. La investigación se ha planteado a través de un diseño de método mixto con datos cuantitativos y cualitativos. Los instrumentos utilizados han sido el cuestionario (N=442 en EPB y N=178 en S&D) y grupos de discusión (4 grupo de + 8 participantes). Con el primero se recogieron datos cuantitativos que, una vez analizados y con los primeros resultados obtenidos, se diseñaron los *focus group* para profundizar y mejorar en la comprensión de los resultados. El análisis se realizó con la ayuda de los *software SPSS* y *Atlas.ti*, respectivamente. Las conclusiones más relevantes de los dos colegios nos muestran que el índice de práctica deportiva es mayor entre chicos que entre chicas; la motivación mayoritaria para hacer deporte es el hecho de pasarlo bien; existe un descenso de la práctica cuando los participantes cambian de etapa educativa; los pares y las madres son un modelo significativo en la práctica de los adolescentes; y, tienen una concepción de salud asociada al deporte y a la alimentación. Finalmente, se plantea la posibilidad de nuevas líneas de investigación como por ejemplo: potenciar el deporte femenino en EPB y S&D, hacer un estudio sobre las programaciones educativas que se utilizan para el deporte escolar en estos centros educativos, estudiar el modelo de gestión del deporte escolar en cada centro, o profundizar en el modelo y el rol familiar antes, durante y después de las actividades deportivas.

Palabras clave:

Deporte escolar, educación, ocio

Agraïments

Voldria donar les gràcies a totes les persones que d'alguna manera o altra m'han ajudat en l'elaboració d'aquesta tesi. En especial, però, no vull deixar d'expressar el més sincer agraïment a:

- Les meves directores de tesi: a la Dra. Sara Figueras i Comas, per la teva expertesa i assertivitat a l'hora de treballar i compartir la teves propostes de millora; i a la Dra. Myriam Guerra i Balic, pel teu mestratge en la meva incursió al món de la recerca universitària. A totes dues, gràcies per la vostra immensa ajuda.

- Als meus companys i a les meves companyes de l'àrea d'Educació Física de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport Blanquerna (Universitat Ramon Llull). En especial, al Prof. Juanjo Rodríguez Yañez, per la confiança dipositada en mi ara fa més d'onze anys.

- Al Dr. Enric Mª Sebastiani i Obrador, per la teva amistat, per guiar-me en el meu primer treball de recerca i per ser un clar referent en el món de l'Educació Física. Tot i no haver coincidit en la fase final d'aquesta tesi, tu ets una part molt important d'ella.

- Al Dr. Josep Cabedo i Sanromà, per ser tan didàctic, per la teva capacitat de fer fàcil allò difícil durant l'anàlisi de dades quantitatives i mostrar-te sempre obert al diàleg.

-
- Al Dr. Carles Virgili Tejedor, pels teus assessoraments en estadística i en el disseny i validació del qüestionari.
  - Als Dr. Domingo Blázquez Sánchez, Dr. Enrique Garcia Bengoechea, Dr. Juan Antonio Moreno Murcia y Dr. Carles González Arévalo, pels vostres comentaris i suggeriments en la validació de l'instrument.
  - Al Dr. Josep Gallifa i Roca, pels teus ànims en l'elaboració d'aquesta tesi durant la defensa del meu projecte de tesi.
  - A l'Antoni Burgaya i Trullàs, per la teva amistat i confiança, per guiar l'Escola Pia Balmes amb humilitat i excel·lència, però amb una gran professionalitat i un ingredient que caracteritza totes les teves receptes: passió per l'educació.
  - A l'Alba Balcells Elias i a la Glòria Fajula Carbonell, per obrir-me les portes de l'Escola Pia Balmes i facilitar-me gran part de la recollida de dades.
  - A l'Eduard Blasco i Puig, per la teva amistat. Per valorar la meva il·lusió d'educador, més que l'experiència, aquell primer campus d'estiu de l'any '98. Per fer-me imaginar que difícilment podré trobar a algú que estimi tant l'Escola.
  - Al Ramon Vergés i Setó, per la teva amistat, conciliador i treballador, humilitat i constància. Per les estones compartides a hores intempestives en la pista d'esports.
  - A tots i totes les participants dels grups de discussió: Yago, Guillem, Dani, Ariadna, Maria, Pol, Sara, Cristina, Montse, Ana, Sergi, Xavier, Víctor, Hazera, Anh, Aneeka, Paolo, Manaheem, Malachi, Bilal, Irfan, Kerr, Alison, Augusta, Sue, Suzanne, Nick, Fiona i Sarah.
  - *To Dr. David Hindley PhD, for your trust and your availability to participate in my thesis. I am sincerely grateful.*

· *To Mr. Nick Mills, for your friendly welcome and for show me the Nottingham Trent Univesity .*

· *To Mr. Nick Robbs, for opening the gates of Nottingham school sports to me; Mr. David Ince, for opening the gates of Southwark Primary School; and Mr. Richard Walmsley, for opening the gates of Djanogly City Academy.*

· *To Ms. Debbie Turner, for the kind hours Shared with me in our office. Your advice on life in Nottingham shall be missed.*

· A la Dra. Cristina Corcoll López i al Christopher Millard, per la vostra gran ajuda amb les transcripcions i supervisions en llengua anglesa.

I, finalment, a tota la meva família i germans, Xavi i Eva, per la paciència, la confiança, el respecte i l'amor que m'heu mostrat durant tota l'elaboració d'aquesta tesi. Essent pragmàtics: sense vosaltres no hagués estat possible trobar el temps necessari per treballar.

Y en especial, a vosotros, papá y mamá, por vuestro ejemplo de amor y vuestra capacidad de sacrificio, un legado que asumo con responsabilidad y compromiso. Os quiero mucho.

I encara més especial, a vosaltres: Gemma, Arlet i Tom, sense vosaltres res d'això tindria sentit, doncs l'elaboració d'aquesta tesi m'ha demostrat que sóc un privilegiat de tenir-vos al meu costat. «És el temps que has perdut amb la rosa, que la fa tan important» (*Le Petit Prince*); Us estimo.

Introducció

Aquesta introducció la dividirem en quatre parts: la pertinença personal de la present investigació, les motivacions professionals, les consideracions ètiques i l'estructura de la tesi. En aquest primera part introductòria presentarem les motivacions que m'han conduït a elaborar aquesta tesi, tant des de l'aspecte més personal i professional com des de la part més acadèmica i d'interès científic pel tema desenvolupat. Ambdues vessants estan relacionades entre elles i juntes podria dir que han originat l'espurna que han posat en marxa el motor d'aquesta tasca d'investigació, és per això que he considerat del tot necessari exposar-les en primer lloc. Tot seguit, s'exposaran dos apartats més: Les consideracions ètiques tingudes en compte prèviament en el plantejament d'aquesta recerca, així com una descripció de l'estructura d'aquesta tesi. Esperem que d'aquesta manera s'introdueixi al lector, i es posi en situació, per tal de facilitar i orientar en la lectura del document.

Motivació Personal: Estil de vida

Les experiències que una persona té al llarg de la seva vida constitueixen indiscutiblement un *input* formatiu, que l'ajuden a créixer i a anar-se formant com la persona que és. En aquest sentit, voldria destacar una sèrie de fets que emmarquen, tant a nivell de vivències personals com professionals, l'inici de la meua etapa de dedicació al món de l'educació i la recerca.

Durant els anys de la meva infantesa, adolescència i maduresa he viscut lligat a l'àmbit de les activitats educatives organitzades des de la franja escolar no lectiva. Evidentment, en cada etapa de la meua vida he estat vinculat de maneres totalment diferents, passant pels rols d'educand, educador i formador. Des de l'any 1989, amb 10 anys d'edat, vaig entrar a formar part d'un agrupament escolta de Sabadell, el Grup Escolta Xaloc¹. Sense saber-ho en aquell moment, ni tan sols imaginar-ho, vaig començar a viure moments que avui dia considero que són una part molt important de la motivació que m'engresca a encetar aquesta investigació. Evidentment, en plena infantesa, no vaig imaginar que tot el que anava vivint formaria part d'aquesta recerca, però moltes situacions viscudes en aquells moments formen part del record i, per tant, també de la meua personalitat. Moltes dinàmiques, excursions, campaments, rutes, reflexions, jocs i cançons... Han estat més de divuit anys vivint les diferents etapes del moviment escolta, creixent com a persona i arribant a la maduresa que em va comportar, en conseqüència, assumir diferents responsabilitats i càrrecs dins de l'organització. A més a més, l'any 1998 vaig iniciar els meus estudis de magisteri en l'especialitat d'educació física a la Facultat de Psicologia Ciències de l'Educació i l'Esport Blanquerna, Universitat Ramon Llull (URL), trobant moltes situacions pedagògiques, didàctiques i d'ensenyança que m'anaven il·lusionant de dur a la pràctica durant les activitats del cap de setmana.

Paral·lelament en el temps, just a l'engegar els meus estudis de magisteri, també vaig iniciar la meua primera experiència professional en l'àmbit de les activitats extraescolars. Va ser a l'Escola Pia Balmes, ubicada al mateix carrer de la ciutat comtal de Barcelona. A diferència del voluntariat a l'agrupament, aquesta vegada la feina era retribuïda i, per tant, una nova situació per mi. Així, des del curs 1999 vaig realitzar la tasca d'educador tant en activitats esportives i culturals, durant el curs escolar, com en campus esportius i casals durant el període de vacances escolars d'estiu.

---

¹ Fundat l'any 1972 pel Gmà. Felip Gallifa i Maqueda (†2006), actualment l'agrupament forma part del MEG (Minyons Escoltes i Guies de Catalunya) tot i que abans havia format part del CMS (Centre Marista d'Escoltes). Per a més informació es pot consultar <http://www.gexaloc.com>

Durant els anys que finalitzo els estudis de magisteri, segueixo formant-me en aspectes relacionats al món del lleure, així obtinc els títols de monitor de lleure, primer, i posteriorment el de director de lleure. Ambdues titulacions a través de la Fundació Pere Tarrés. L'any 2001 inicio la meua segona carrera universitària en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport (CAFE) a la mateixa universitat.

L'any 2003, coincidint amb la finalització dels meus estudis de llicenciatura en CAFE i començant el tercer cicle de formació amb el programa de doctorat, deixo la feina d'educador en les activitats de lleure per assumir una nova responsabilitat: La coordinació d'aquestes activitats extraescolars. Però seguint en contacte amb el món universitari, a través del doctorat i com a becari BRB (Beca de Recerca Blanquerna) en el GRIES (Grup de Recerca i Innovació en Esport i Societat²), sorgeix l'oportunitat de realitzar una substitució impartint l'assignatura optativa d'Iniciació als Esport Col·lectius en els estudis de magisteri d'educació física.

D'aquesta manera, a partir del curs escolar 2004-2005, i fins a l'actualitat, compatibilitzo la coordinació de les activitats extraescolars a l'Escola Pia Balmes amb la docència universitària a la FPCEE Blanquerna. Des de llavors i durant els següents deu cursos acadèmics, fins l'actualitat, he estat fent aquesta tasca de gestió i coordinació, desenvolupant el càrrec amb il·lusió i pensant constantment noves maneres d'enfocar, innovar i millorar la qualitat pedagògica i organitzativa de l'educació en l'àmbit no lectiu de l'Escola Pia Balmes. Els darrers tres cursos, 13-14, 14-15 i 15-16, he gaudit d'una excedència per tal de centrar el temps i els esforços en l'elaboració final de la meua tesi doctoral i conciliar, al mateix temps, la meua vida familiar i professional lligada al camp de la docència. Aquesta experiència docent universitària d'onze anys, amb els canvis de pla d'estudi inclòs, adaptats a l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), ha suposat tot un enriquiment a nivell professional, de passió per l'educació, però també considero que de creixement personal.

---

² Per a més informació és pot consultar: <http://recerca.blanquerna.edu/esport-societat/>

Durant els tres mesos d'estiu de l'any 2014, juny, juliol i agost, vaig realitzar una estada de recerca a la Nottingham Trent University (NTU). Aquesta experiència també m'ha aportat noves perspectives i tractament de l'esport com a mitjà educatiu. La seva història i organització té certes particularitats diferents a la nostra tradició que ajuden a fer altres interpretacions i raonaments, contribuint així a entendre i respectar les diferents realitats i la riquesa cultural i patrimonial que aquest fet suposa. Aquesta experiència vital també ha estat un factor clau, generador d'energia, en el plantejament d'aquesta investigació.

És a partir de tota aquesta conjuntura, que em sorgeix la reflexió constant de com millorar els processos d'iniciació esportiva i de tasca educativa que duem a terme a l'escola, entenent l'escola també en el seu temps no lectiu. Per això, i perquè hi crec, m'agradaria contribuir a la millorar el projecte de transmetre el sentit de l'esport com un mitjà educatiu per a la formació del caràcter i la transmissió de valors. Considero que tots els qui hem viscut l'experiència de l'educació des del lleure, ens sentim moralment obligats a retornar-li una petita part del temps que ella ens ha dedicat per fer-nos créixer com a persones obertes, alegres i emprenedores. Què menys que ajudar ara al reconeixement i a la millora constant d'aquest sector que sovint queda a l'ombra del temps lectiu i formal de l'escola. Vet aquí la meua motivació personal i el sentit d'aportar el meu granet de sorra amb aquesta investigació.

Motivació Professional: acadèmica i científica

Deixant al marge les motivacions més personals mostrades a l'apartat anterior, també voldria destacar altres aspectes, no tan lligats al meu currículum vitae, vinculats a la vessant més científica i d'actualitat professional que justifiquen el tema d'aquesta recerca.

En primer lloc, cal tenir present que aquesta tesi esdevé la continuïtat del treball iniciat amb la investigació realitzada en el Treball de Recerca del mateix doctorand i que porta per nom «Les percepcions dels alumnes sobre les activitats esportives en l'àmbit no formal. Estudi de cas únic: L'Escola Pia Balmes (Barcelona)». A partir d'aquest treball, per tant, es decideix seguir algunes de les perspectives i futures línies d'investigació que es desprenien en l'estudi: ampliació de la quantitat de la mostra i les seves franges d'edat i la utilització de dades quantitatives i qualitatives, entre d'altres. Alguns dels resultats d'aquest Treball de Recerca van ser publicats durant els congressos anuals del *European College of Sport Science (ECSS)* dels anys 2011 i 2012, a les poblacions de Liverpool i Bruges, respectivament. Així com en el «XIII Congreso Internacional de Educación Física» que va tenir lloc a Mèxic també l'any 2012.

A diferència del treball de recerca presentat al 2010 i de la majoria d'estudis presentats en el nostre camp d'investigació, aquest projecte de tesi pretén utilitzar un sistema mixt de dades quantitatives i qualitatives (Bericat, 1998) per a la seva interpretació de la realitat. En aquest sentit, tal i com afirma Figueras (2007) en la seva tesi doctoral:

Cal recordar que el processament quantitatiu de dades (recerca de caire únicament quantitatiu) ha sofert diverses crítiques en les ciències socials, cosa que ha facilitat l'anàlisi de les possibilitats de la recerca qualitativa, especialment en la potencialitat per neutralitzar els problemes més comuns amb què topa la recerca quantitativa (Figueras, 2007, pp. 81-82).

Alguns dels problemes més comuns en utilitzar únicament instruments de dades quantitatives, a que es refereix l'autora, tenen a veure amb les aportacions de Guba i Lincoln (1994) citades a Figueras (2007):

- a) Redueix el problema de l'elecció i la rellevància de les variables que influeixen en el fenomen estudiat, considerant tota la informació contextual;
- b) No exclou la significació i el propòsit que els subjectes atribueixen a les seves pròpies accions;
- c) Té en compte i descobreix les creences dels individus implicats envers les hipòtesis o teories proposades en la recerca;
- d) Pot evitar les ambigüitats que sovint generen les freqüents generalitzacions en la recerca quantitativa, que encara que estadísticament contenen una gran fiabilitat, sovint no són aplicables al cas individual;
- e) La recerca qualitativa exclou la dimensió ambivalent de «descobriment» en la recerca. (p. 82)

Tal i com explicarem més endavant, en aquesta investigació optarem per un mètode mixt amb la utilització d'ambdós tipus de dades: quantitatives i qualitatives, i l'estratègia de combinació (Bericat, 1998). Així mateix, aquesta tesi també està basada en un paradigma constructiu i interpretatiu, elaborant un estudi de casos d'escoles ubicades en dues ciutats europees: Barcelona i Nottingham. Concretarem més aquests aspectes en els següents capítols de la tesi, quan ens referim als posicionaments de partença de la tesi i a la justificació de la mostra del treball de camp realitzat.

El fet d'endinsar-se en l'objecte d'estudi de l'esport escolar pot ajudar a professionalitzar encara més el sector de l'educació en l'àmbit no formal, en general, i de l'esport escolar, en particular. Fraile i De Diego (2006) exposen que l'esport escolar dins l'àmbit educatiu està considerat com una activitat de gran rellevància per ser un excel·lent mitjà per intervenir en els problemes educatius i socials del nostre entorn.

Tot i aquest reconeixement, també cal tenir present que en aquest sector professional podem trobar una realitat on existeix intrusisme professional, degut a la manca de gent amb titulació i formació específica per organitzar i programar aquest tipus d'activitats (Campos, 2005; González, 2008). Afortunadament, però, cada vegada hi ha més institucions i centres escolars que estan regularitzant la situació laboral dels seus treballadors. Estudis com aquest poden ajudar a donar més importància a la necessitat de comptar amb professionals competents i ben preparats. Malgrat pensar que algunes lleis de la darrera dècada regularitzarien aquest sector (Llei de l'Esport 3/2008), la realitat està sent ben diferent a la que s'esperava ja que l'any 2013 es va dur a terme un acord de govern³ que pretén regularitzar la difícil aplicació i regulació dels professionals del sector, essent més flexible, que no pas en la primera llei del 2008, en relació a l'obligació del personal qualificat en aquests llocs de responsabilitat educativa.

Un altre aspecte interessant a l'hora d'engegar aquesta tesi és el fet que s'obre la possibilitat d'obtenir informació important que podria ajudar a organitzar futures campanyes de sensibilització i de promoció de l'esport escolar. En qualsevol cas, aquestes promocions no podrien anar adreçades només als alumnes potencials per a la pràctica per tal de fer una captació de nous practicants, sinó també a la població en general, a les famílies dels alumnes o als mateixos educadors i educadores. Per tant, la informació obtinguda de la recerca pot ajudar a tots els coordinadors de les activitats en l'educació no formal i, fins i tot, a la mateixa administració pública a interpretar i comprendre les percepcions i la manera com aborden i realitzen les activitats esportives en l'àmbit no formal els practicants adolescents i preadolescents. La construcció del significat que atribueixen els participants a l'esport escolar pot ajudar a detectar quines estan sent les causes del seu abandonament una vegada arriben a l'etapa de l'adolescència.

---

³ Per a més informació és pot consultar:

http://www.govern.cat/pres_gov/AppJava/docrel/acord-govern/contingut/download/8561.htm?mode=static

En aquest sentit, la Secretaria General de l'Esport, del departament de presidència de la Generalitat de Catalunya, ja ha manifestat el seu interès en la temàtica amb la implementació del Pla Estratègic de l'Esport Escolar i Esport Universitari a Catalunya 2013-2020⁴. Aquest pla pretén elaborar un procés d'anàlisi i reflexió sobre l'esport escolar al nostre país, proposant línies estratègiques i mesures d'actuació amb un horitzó de temps de 8 anys. Els objectius que s'han establert per aquest pla estratègic són: a) Reflexionar al voltant de les funcions i actuacions dels agents implicats en l'esport: usuaris, organitzadors, famílies...; b) Definir una proposta de model d'esport escolar i universitari; c) Optimitzar les estructures de gestió i coordinació de l'esport associatiu; d) Animar a la participació, compromís, estímul i coordinació de tots els agents públics i privats de l'esport escolar i universitari.

D'altra banda, a nivell europeu, aquest any 2015 s'enceta un nou programa des de la Unió Europea anomenat *Erasmus + Sport 2015-2020*⁵ i que suposarà un finançament a set anys que comptarà amb un pressupost de 14.700 M€ per a educació, formació i adquirir experiència professional en l'àmbit de l'esport. Així que també encetem una recerca en un moment de projecció europea sobre la temàtica de l'esport. No descartem la possibilitat de buscar subvencions, aliances o *partners* europeus per encetar o ampliar futures línies de investigació que sorgeixin d'aquesta tesi.

A nivell social, cal difondre una concepció de l'esport escolar des de la seva vessant més educativa, no deixant que es mostri confusió entre esport escolar i esport d'alt rendiment, o esport enfocat únicament pel benestar físic. Des dels propis centres escolars, és important que s'ofereixin unes activitats de qualitat i generada en benefici no només de l'educació no formal del centre, sinó de l'enriquiment de tot el seu projecte pedagògic d'escola. Al llarg d'aquests darrers anys amb l'increment de la pràctica d'aquestes activitats, els professionals que treballen en aquest sector han intentat estretir la relació que existeix entre les activitats en franja no lectiva i el funcionament escolar. El funcionament d'aquestes activitats hauria de trobar-se

⁴ Per a més informació podeu consultar: http://esports.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/peeuc/

⁵ Per a més informació podeu consultar: http://esports.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/erasmus_esports_2015-2020_unio_europea

contextualitzat dins l'escola i, per tant, les famílies dels alumnes han de disposar d'un projecte ben definit i aprovat pel consell escolar. Les activitats en aquest àmbit també són una carta de presentació pel centre escolar i, per tant, són un element a valorar per les possibles noves famílies que opten inscriure's en aquesta mateixa escola. Per tant, ens trobarem famílies i alumnes que poden triar una escola o una altra en funció de les valoracions que facin d'aquesta oferta d'activitats en l'àmbit no lectiu.

D'aquesta manera, pensem que aquest àmbit no deixa de ser un element més de qualitat per una escola i, per tant, un element important en l'oferta educativa que ofereix. És també per això que aquest recerca valora entendre les activitats extraescolars com un element més de l'escola, on cal vetllar per la seva gestió i organització.

Aquesta investigació pot ser un referent més en la necessitat d'establir projectes consolidats entre universitat i empresa. En aquest cas, l'Escola Pia Balmes (EPB) ha acceptat de bon grat que des de la Universitat Ramon Llull realitzem aquest estudi. El punt d'unió entre ambdues institucions educatives està en la relació laboral de l'investigador. No obstant, per sobre d'aquesta relació particular, es veuria viable treballar amb equips de persones i projectes consolidats. Amb els temps de nous canvis en el sistema educatiu universitari, aquesta relació empresarial podria esdevenir una bona font de riquesa pedagògica pels estudiants de la facultat i el professorat investigador. D'altra banda, l'acceptació de l'EPB per a realitzar aquest estudi deixa palès l'interès d'aquesta institució per seguir vetllant en millorar cada dia, oberta a la renovació i a l'estudi constant de la seva qualitat docent en tots els seus àmbits educatius.

Finalment, com ja hem comentat anteriorment, cal remarcar la importància que aquesta investigació pot ajudar a descriure la realitat que viuen els adolescents en relació a la seva pràctica esportiva en temps de lleure i, d'aquesta manera, ajudar-nos a interpretar el motiu, des del seu punt de vista, de la pèrdua d'adherència a l'esport dins d'aquestes franges d'edat. A partir d'aquí poden sorgir noves reorganitzacions de

l'oferta esportiva que es realitzen als participants i adequar d'aquesta manera l'oferta a la demanda per tal de no perdre practicants d'activitats esportives i educatives, ja que un dels principals problemes que comporta l'esport en els joves és l'alt índex d'abandonament esportiu (Latorre et al., 2009).

Malgrat l'augment d'esport en edat escolar en algunes comunitats autònomes com ara Catalunya, Madrid, Navarra o La Rioja (García Ferrando & Llopis, 2011), els índex de pràctica esportiva de la població espanyola són molt baixos. Encara hi ha molta població inactiva, o insuficientment activa, ja que l'Organització Mundial de la Salut recomana que «els infants i joves entre 5 i 17 anys d'edat haurien d'acumular un mínim de 60 minuts diaris d'activitat física aeròbica moderada o vigorosa» (OMS, 2010, p. 7). La mateixa organització afirma que «la inactivitat física és el quart factor de mortalitat més important arreu del món (6%), només superat per la hipertensió (13%), el consum de tabac (9%) i la diabetis (6%)» (OMS, 2010, p.10).

Tot i ser molt important aquest aspecte de creixement saludable, trobem que aquest no és l'únic que justifica la idoneïtat de la pràctica esportiva en adolescents. En aquest sentit, també trobem diferents estudis que atribueixen una relació directe entre la pràctica d'activitat física i la millora del rendiment cognitiu i acadèmic. Tal i com afirmen Sibley i Etnier (2003):

Time spent participating in physical activity will not hurt cognitive performance or academic achievement. ... Physical activity may actually be related to improved cognitive performance and academic achievement and provides evidence for the argument that PA should be a part of the school day for both its physical health and cognitive benefits. (p. 253)

Així mateix, «proveir als estudiants d'un temps de descans en la seva jornada acadèmica i l'oportunitat de practicar activitat física en aquest temps té un efecte beneficiós en la funció cognitiva dels joves». (Cooper, Bandelow, Nute, Morris & Nevill, 2012, p. 190)

Altres estudis com Booth et al. (2013) també afirmen que:

Evidence from our large-scale population study confirms the long-term positive impact of moderate-to-vigorous physical activity on academic attainment in adolescence. These findings should provide greater impetus for school-based physical activity promotion. [...] The findings have implications for public health and education policy by providing schools and parents with a potentially important 'stake' in meaningful and sustained increases in physical activity. Evidence from this large-scale population study confirms the long-term positive impact of moderate-to-vigorous physical activity on academic attainment in adolescence. These findings should provide greater impetus for school-based physical activity promotion. (p. 6)

L'ús de moviment i activitat física en els alumnes pot ajudar a augmentar la seva motivació, el compromís i l'atenció durant l'horari escolar (Wells, 2012). Fins i tot, aquells alumnes desinteressats, que són més reticents per treballar, se'ls pot ajudar a involucrar-se a la feina a través de l'activitat física ja que, tal i com afirma Wells (2012): «el moviment provoca l'alliberament d'una sèrie de neurotransmissors i hormones (com ara la dopamina, la serotonina, l'adrenalina i les endorfines) que produeix que els estudiants es sentin feliços i excitats» (p. 2). D'aquesta manera l'actitud i el comportament dels estudiants a l'escola pot millorar substancialment predisposant-los a adquirir més aprenentatges i experiències més positives.

D'altra banda, altres autors com ara Fullinwider (2006) també afirma que hi ha estudis que identifiquen resultats d'acció cívica i ciutadana que podrien atribuir-se a una participació esportiva, tal i com demostren uns estudis divulgatius realitzats per López i Moore durant l'any 2002 en una enquesta nacional de la joventut sobre compromís cívic als EEUU, on van detectar una feble però positiva relació entre la participació en els esports de l'escola a l'etapa de secundària i algunes actituds de civisme desitjades (Fullinwider, 2006, p.15).

Malgrat tot, no hauríem de confondre el concepte d'activitat física amb el d'activitat educativa no formal o, concretament, esport escolar. D'altra banda, també podem trobar altres estudis que posen en dubte que s'estableixi una relació causal positiva entre la pràctica d'activitats realitzades dins del context no formal i la millora del rendiment escolar (Shulruf, 2010). Cal tenir en compte que un alumne que realitzi esport en edat escolar sempre estarà realitzant activitat física, però això no vol dir que tota activitat física sigui considerada esport en edat escolar, tal i com exposarem en els proper capítols de la tesi, en fer una aproximació i definició de l'objecte d'estudi.

Consideracions prèvies i ètiques de la tesi

La realitat que he estudiat en aquesta recerca manté una interdependència amb la interpretació personal que jo he desenvolupat com a investigador principal. Per tant, podem parlar d'un posicionament de racionalitat interpretativa i, concretament, de mètode fenomenològic ja que s'opta per un «mètode analític descriptiu de les vivències del pensament depurades d'elements empírics, que interpreta la realitat mitjançant la reducció» (Fermoso, 1988, pp. 122-123), com ara ho és l'estudi de casos emprat.

D'aquesta manera es presenta un estudi en profunditat de la particularitat de dos casos concrets, contemplant totes les lectures possibles i tenint en compte la veu de tots els que han participat en l'esport escolar: nois i noies participants, educadors, famílies, organitzadors i jo mateix com a investigador. Per aquesta raó, la tesi ha estat escrita en primera persona del plural, ja que no em pertany tan sols a mi, sinó també a tots els agents esmentats així com als directors de tesi qui han valorat i incidint en el procés de recerca.

La informació recollida també ha estat pròpiament de tipus racional interpretativa, així les característiques de la resposta a la pregunta inicial han estat condicionades per la metodologia a que s'ha subscrit la tesi, és a dir, els resultats presentats seran

conseqüència d'una concepció de la realitat investigada, de manera que no es plantejaren com a solucions de problemes ni hipòtesis determinades prèviament, sinó com unes explicacions d'una realitat particular que afavoreix la construcció de respostes i la presa de decisions en relació a cada qüestió plantejada.

Les consideracions ètiques han estat especialment importants en aquesta tesi, ja que els participants seran nois i noies menors d'edat. Per aquesta raó, hem vetllat per complir els quatre principis ètics que es van acordar en el Codi de Nuremberg⁶ de 1946 i van ser recollits a l'Informe Belmont⁷ de 1979: Principi de beneficència, principi de no-maleficència, principi de justícia i principi d'autonomia.

Principi de beneficència

Tal i com afirma l'Informe Belmont el terme de beneficència s'entén freqüentment com aquells actes de bondat i de caritat que van més enllà de l'obligació estricta. En aquest document, beneficència s'entén en sentit més radical, com una obligació. En aquest sentit, durant tota la tesi es vetllarà pel benestar dels nens, nenes, adolescents i adults que participin directa o indirectament, lliurant informació⁸ (via oral i via escrita) o, fins i tot, en la cessió de les seves imatges.

Principi de no-maleficència

El principi de no-maleficència garanteix que no es faci un ús instrumental dels nens i adolescents que participen en la investigació amb la finalitat de no malmetre en cap moment la dignitat dels subjectes com a persones. Aquest principi es complementa amb el de beneficència i es tindran en compte la seva complementarietat durant el desenvolupament de la investigació.

---

⁶ Per a més informació podeu consultar: <http://www.bioeticanet.info/documentos/Nuremberg.pdf>

⁷ Per a més informació podeu consultar: <http://www.bioeticayderecho.ub.edu/archivos/norm/InformeBelmont.pdf>

⁸ Veure el model de full informatiu a l'Annex número 2.1 i 2.2.

Principi de justícia

No respectar el principi de justícia pot representar atemptar contra els altres principis bàsics, i sobretot contra el de beneficència. Per tant, es vetllarà per no imposar cap càrrega a un participant ni negar-li un benefici sense cap motiu raonable. Així mateix, també es tractarà a tothom per igual.

Principi d'autonomia

Tal i com es pot recollir en el mateix Informe Belmont, durant tota la investigació els participants podran deliberar sobre els seus fins personals i obrar sota la direcció d'aquesta deliberació. L'investigador principal considerarà tots els participants com a individus autònoms amb dret a decidir ells mateixos de quina manera responsable volen actuar. D'aquesta manera, respectant aquest principi d'autonomia, i tots els altres, es durà a terme un consentiment informat⁹ per a la recollida de dades que serà signat pels participants i pels seus representants legals (ja que la majoria d'ells seran menors d'edat). El consentiment informat és un concepte fonamental que va ser explicat també en el Codi de Nuremberg (1946). Amb ell es pot establir el deure d'una bona comunicació entre l'investigador i el subjecte de la investigació, amb l'objectiu d'informar-li de la seva situació davant la investigació i assessorar-li en les decisions que ha de prendre, ja que ha de tenir elements de judici suficients per arribar a una decisió raonada per realitzar o no l'entrevista d'aprofundiment, el qüestionari o participar en el grup de discussió.

---

⁹ Veure el model de consentiment informat a l'Annex número 3.1, 3.2, 3.3 i 3.4.

Estructura de la tesi

Aquesta tesi està dividida en un preàmbul, nou capítols i uns annexos digitals. Després del Preàmbul que ja hem presentat, els primers dos capítols es refereixen al marc teòric d'aquesta investigació. En el primer es realitzarà una aproximació a l'objecte d'estudi dins del seu context educatiu més ampli, com és inicialment l'educació no formal dins del temps educatiu no lectiu. I tot seguit, en el segon capítol, ens centrarem en l'esport escolar pròpiament, realitzant una definició del concepte, així com un aprofundiment els seus orígens, evolució històrica, organització i estat actual tant des de la realitat catalana com anglesa. En aquest capítol es mostrarà els referents literaris que hem considerat necessaris per constituir el marc teòric de la tesi. En aquest mateix capítol 2 també s'abordaran aspectes educatius que defineixen l'esport escolar, així com elements del seu entorn que formen part de la seva idiosincràsia.

En els següents dos capítols, capítol 3 i 4, es presentaran, en primer lloc els objectius de la tesi, tercer capítol, i el disseny metodològic de la mateixa, quart capítol. Durant el disseny metodològic, es presentarà el paradigma de la investigació, la metodologia, el mètode d'anàlisi, el disseny dels instruments i les estratègies, la descripció dels participants, tant per l'escola de Barcelona com per l'escola de Nottingham, i l'explicació dels diferents procediments, tant del recull de dades com de la seva posterior preparació, codificació i anàlisi. Per finalitzar aquest quart capítol es detallaran els elements o criteris de rigor científic que s'han tingut en compte durant tot el procés de la investigació.

Els següents capítols 5 i 6 consistiran, en primer lloc, el capítol cinc, en l'anàlisi de dades quantitatives i la mostra dels primers resultats i, en segon lloc, el sisè capítol, l'anàlisi de les dades qualitatives que combinaran els primer resultats i esdevindran els resultats més elaborats i profunditzats que no pas els primers.

A continuació, el capítol 7 tractarà de la discussió dels resultats, fent una aportació dels resultats obtinguts i presentats anteriorment relacionats amb autors consultats prèviament en relació al nostre objecte d'estudi.

El capítol 8 es presentarà escrit en llengua anglesa, ja que es tracta d'una tesi per optar al títol de doctorat amb menció internacional. En aquest capítol hem elaborat les conclusions de la tesi, així com de les aportacions i limitacions, i les perspectives i els suggeriments que se'n deriven de tot el procés.

En darrer capítol 9 es mostraran totes les referències utilitzades en aquesta tesi i presentades en format de l'*American Psychological Association* (APA, 2011).

Finalment, inclourem uns Annexos dobles: en format paper i en format digital.

CAPÍTOL 1

Aproximació a l'objecte d'estudi

En aquest primer capítol realitzarem una aproximació teòrica al context que embolcalla el nostre objecte d'estudi. Per tant, no aprofundirem pròpiament en l'esport escolar, sinó en la seva contextualització i definició terminològica per tal d'oferir unes consideracions que hem cregut que ajudaran a clarificar les idees prèvies a la investigació. Per tant, en aquestes properes línies es pretén presentar l'escenari i el marc més general per després, al següent capítol, profunditzar en l'estat de la qüestió de l'esport escolar a nivell històric, geogràfic i concret dels municipis i les escoles triades en la recerca. Aquest capítol pretén situar al lector explicant aspectes terminològics com ara l'horari lectiu o no lectiu, educació formal o no formal, o fins i tot, revisar les definicions de termes que poden mostrar confusió, com ara: esport de base, iniciació esportiva, extraescolar, esport escolar o en edat escolar.

1.1. Temps educatiu: lectiu i no lectiu

Una de les primeres consideracions que volem mostrar és la diferència existent dins del sistema educatiu entre les denominacions d'horari lectiu i horari no lectiu. En aquest sentit, l'article 54.2 de la Llei d'Educació de Catalunya (2009), que regula el calendari i la jornada escolar, presenta una diferenciació entre períodes lectius i períodes de vacances definint «l'horari lectiu com les hores destinades al desenvolupament del currículum establert per a cada etapa o nivell d'ensenyament» (p. 56614).

A partir d'aquí, podem afirmar que el temps lectiu és un concepte molt més reduït que el temps escolar. Podem considerar que el temps escolar representa el període que l'alumne passa des del moment que entra a les instal·lacions del centre educatiu i que no acaba fins que surt (Soriano, Plandiura, & Izquierdo, 2009). Per tant, s'ha de tenir present que durant aquest temps escolar, l'alumne tindrà temps dedicat a activitats lectives i activitats no lectives, però entenent que tant una com l'altre formen part del temps escolar o temps educatiu.

En el sistema educatiu anglès podem trobar les mateixes consideracions amb el terme *curricular activities* quan parlem d'activitats en horari lectiu, per una banda, «[...] takes place in school curriculum timetabled time and which is delivered to all pupils». (The House of Commons Education Comitee, 2013, p. 6). I, d'altra banda, les *non-curricular activities* quan ens referim a aquelles que tenen lloc durant l'horari no lectiu: «[...] takes place beyond the curriculum (i.e. in the extended curriculum) within school settings; this is sometimes referred to as out-of-school-hours learning». (The House of Commons Education Comitee, 2013, p. 6)

En aquest sentit, cal tenir present que els centres escolars estan desenvolupant la seva funció educativa no tan sols mentre els estudiants estan a classe, sinó des de l'instant que obren les seves portes fins que les tanquen (Franco-Sola, 2010). Aquest temps escolar tindrà diferents moments del dia en funció de cada realitat, creant així una rutina habitual durant l'any acadèmic. A trets generals, el transcurs d'un dia a l'escola el podríem desglossar en l'estona d'acollida a primera hora del matí, l'horari lectiu fins al migdia, el temps de mitja pensió, descans o activitats durant el migdia, les classes lectives de la tarda i les activitats opcionals una vegada finalitzen les classes de la tarda. Quan detallem tot aquest temps educatiu que conté un dia, ens sorgeix la necessitat de clarificar uns altres conceptes que sovint trobem emprats col·loquialment i en moltes referències. Es tracta de l'educació formal, informal i no formal.

1.2. Educació en l'àmbit formal, informal i no formal

Trilla (1993) i Herrera (2006) realitzen una classificació i categorització dels tres conceptes. La majoria d'autors (Guerrero, 2009; Valdemoros, Sanz, & Ponce de León, 2012) accepten aquesta tripartició. Tot i tractar-se de ser tres pràctiques diferenciades, sovint poden causar confusió perquè hi ha aspectes que comparteixen i, d'altres, que poden ser excloents entre ells. Partint de l'estudi inicial presentat per Trilla (1993) a continuació realitzarem una classificació per clarificar aquests conceptes.

1.2.1. Educació formal

Es pot considerar l'educació formal com tota acció educativa que es dona dins del marc del sistema educatiu. Per tant, és una educació amb un marc normatiu i curricular, realitzada des d'un sistema públic i/o privat amb legitimitat per tal efecte. Aquesta està impartida per professionals amb una formació i titulació específica requerida per a cada etapa o pla d'estudi. D'altra banda, els sistemes educatius són diferents a cada país i, per tant, l'educació formal variarà en funció del lloc de procedència i del sistema. Per tant, es considera que l'educació formal és aquella que es du a terme dins de la franja d'horari lectiu (Trilla, 1993).

A més a més de les activitats ordinàries dins d'aquest període, també podem trobar les activitats complementàries. Aquestes activitats complementàries es realitzen amb l'alumnat en horari majoritàriament lectiu i formen part de les programacions dels departaments i de les àrees curriculars. Són activitats que solen tenir un caràcter diferenciat pel moment, l'espai o els recursos que utilitzen. Alguns exemples d'aquestes activitats serien les visites a museus, treballs de camp o sortides de treballs de síntesis, entre d'altres.

En una mirada internacional, Colardyn i Bjornavold (2004) ens ofereixen una definició seguint la mateixa línia mostrada fins ara sobre *formal learning* o educació formal «[...] consists of learning that occurs within an organised and structured context (formal

education, in-company training), and that is designed as learning. It may lead to a formal recognition (diploma, certificate). Formal learning is intentional from the learner's perspective». (p. 71)

1.2.2. Educació informal

S'entén per educació informal aquella que es dona a qualsevol situació d'aprenentatge i que no hagi estat planificada prèviament amb aquesta intencionalitat (Trilla, 1986). Les persones viuen situacions, no només durant la infantesa sinó al llarg de tota la vida, que sense tenir cap tipus de preparació específica es poden considerar com a experiències educatives i fonts d'aprenentatge. Aquest tipus d'educació pot venir generada per totes aquelles persones que formen part de la convivència, com ara els pares, germans, amics, companys de classe o companys de feina, entre molts d'altres. Malgrat tot, Quintana (1991) considera a «la família com un agent d'educació no formal, ja que existeix certa reticència per acceptar l'educació informal com un tipus d'educació, pròpiament dit». (pp. 15-61)

En aquest sentit, Trilla (1986), Quintana (1991) i Jordán (1992) aporten que les discrepàncies en la definició del concepte d'educació informal s'originen en el moment que es parla de la intencionalitat de l'agent educador i dels efectes educatius. I és que pot succeir que no sempre està clar la intencionalitat en aquest tipus d'educació, ja que, per exemple, quan un pare o una mare donen instruccions al seu fill de com s'ha de comportar a taula quan està dinant, hi ha una evident intenció de transmetre aspectes educatius i, tot i que els pares no redactaran uns objectius específics ni dissenyaran una estratègia metodològica, poden saber molt bé on volen arribar amb les seves explicacions i discutir de quina manera és millor transmetre aquests coneixements (el to de paraula, càstig...). Per tant, s'entendria que l'educació informal no és sempre no intencionada, però si es pot entendre que és un recull de tots els processos educatius no planificats ni organitzats com a una situació pròpia d'ensenyament - aprenentatge (Herrera, 2006). Trilla (1986) exposa que «l'educació

informal està estretament lligada a altres processos propers com són la sociabilització, culturització i aprenentatge social. L'apropament a aquests aspectes és tan gran que sovint queda diluïda pels mateixos». (p. 77)

Valdemoros, Sanz i Ponce de León (2012) afirmen que el grup d'amics i amigues constitueix un dels agents educatius informals amb un elevat poder d'influència en el comportament de l'adolescent. El rol educatiu que exerceix la família podria ser un altre agent d'educació informal. Collet i Tort (2011) atribueixen una importància cabdal en l'entesa entre les famílies, agent informal, i l'escola, agent formal, com a una de les claus de l'èxit educatiu dels infants i joves. Segons els autors, cal millorar els vincles entre els dos agents per poder millorar els resultats entre l'alumnat. Colardyn i Bjornavold (2004) afirmen que l'educació informal o *informal learning*

[...] is defined as learning resulting from daily life activities related to work, family, or leisure. It is often referred to as experiential learning and can to a certain degree be understood as accidental learning. It is not structured in terms of learning objectives, learning time and/or learning support. Typically, it does not lead to certification. Informal learning may be intentional but in most cases, it is non-intentional (or 'incidental'/random). (p. 71)

1.2.3. Educació no formal (ENF)

L'Educació no formal és un procés educatiu voluntari, intencionat, planificat i permanentment flexible, que es caracteritza per la diversitat de mètodes, àmbits i continguts als que s'aplica. Per tant, si es té present que l'educació formal es troba limitada per allò que dictamina el sistema educatiu i l'educació informal té la principal amenaça en la seva falta de planificació, es pot considerar que l'ENF requereix d'una flexibilitat del sistema amb estratègies, activitats, recursos i metodologies obertes a canvis contínuament. Trilla (1993) atribueix la popularització del terme ENF tot definint-la com una activitat organitzada amb intencionalitat i amb el propòsit d'assolir

uns determinats objectius educatius i d'aprenentatge. El mateix autor proposa unes consideracions per tal de trobar elements de relació entre educació formal i no formal, afirmant que «haurien d'adequar-se plataformes que permetin i animin la coordinació entre instàncies educatives formals, no formals i, en el seu cas, informals, de manera que s'optimitzi la complementarietat i s'evitin duplicitats innecessàries» (p. 194).

D'aquesta manera, es pot entendre el mateix Trilla afirma que:

No està fora de lloc plantejar el disseny de programes 'híbrids' d'educació formal i no formal que acullin els aspectes més pertinents d'ambdós tipus d'educació, de manera que puguin adaptar-se de la millor manera possible a les característiques específiques dels contextos i dels destinataris. (1993, p. 195)

Les activitats extraescolars són les activitats que es realitzen fora d'horari lectiu, en el context d'educació no formal, i on la participació ha de ser voluntària per part dels alumnes. Dins d'un marc general bàsic, també es pot tenir en compte que, segons el Real Decreto del 01/12/1995 publicat al BOE núm. 287,

son actividades extraescolares las establecidas por el centro que se realicen en el intervalo de tiempo comprendido entre la sesión de mañana y de tarde del horario de permanencia en el mismo de los alumnos, así como las que se realicen antes o después del citado horario, dirigidas a los alumnos del centro. (pp. 34815-34817)

D'aquesta manera, s'entén que seria necessari que les activitats extraescolars estiguessin definides i constessin en la programació general del centre, autoritzades pel director i aprovades pel Consell Escolar. També caldria esperar la coherència d'aquestes activitats amb el Projecte Educatiu del Centre (PEC), intentant evitar que un departament o una secció de l'escola prengui les decisions unilateralment, amb dinàmiques que no tinguin res a veure amb el projecte pedagògic d'escola. D'altra

banda, també caldria assegurar la coherència amb la normativa o el Reglament de Règim Intern (RRI) del propi centre. Quan parlem d'educació en el seu sentit més ampli, trobem que l'àmbit de l'ENF cada vegada va adquirint més importància i reconeixement. Prova d'aquest fet és l'augment d'entrades de registres científics que trobem en aquests darrers anys o les declaracions recollides al Pacte Nacional per a l'Educació (2006), on s'afirma que:

Les activitats que els centres ofereixen a l'alumnat més enllà de l'horari lectiu han adquirit una gran importància pel gran nombre de centres que les ofereixen. [...] Cal destacar que aquestes activitats complementen el treball educatiu dels centres i suposen una part important del desenvolupament integral de l'alumnat. (p. 18)

Segons Albaigés, Selva i Baya (2009) existeix multiplicitat d'usos, pràctiques, intencions i agents que articulen l'àmbit de l'ENF. Aquest fet dificulta una delimitació conceptual que sigui capaç de sintetitzar de forma comprensiva aquesta complexitat. Tot i aquesta heterogeneïtat, els autors destaquen quatre principis comuns que es donen en qualsevol activitat plantejada dins d'aquest àmbit: la intencionalitat, la formalitat, el temps i els actors. Ja hem comentat anteriorment tots els principis comuns: els infants i joves com els actors protagonistes, el temps d'horari no lectiu a cavall entre el temps formal i l'informal, i l'organització i regulació dels espais i temps, que demostren una formalitat i organització obligatòria. Malgrat tot, val la pena recordar la intencionalitat educativa com el principi més important. Totes les activitats tenen la voluntat de promoure el desenvolupament de les facultats físiques, intel·lectuals, socials i morals de la persona. Algunes activitats es poden centrar en una part més que en una altra, com per exemple, un esplai o agrupament escolta ho farà més en l'aspecte social i moral, però en qualsevol cas, la intencionalitat educativa, en el sentit de desenvolupament integral de la persona, sempre hi és present (Albaigés et al., 2009). Bàsicament, aquesta finalitat educativa pot ser entesa en tres possibles enfocaments o mirades: Cercant l'educació integral del participant, la finalitat instrumental de

l'activitat o la intencionalitat merament assistencial que ajuda a conciliar la vida familiar i laboral dels respectius tutors o familiars. Colardyn i Bjornavold (2004) afirma que la *non-formal learning*, o educació no formal, «[...] consists of learning embedded in planned activities that are not explicitly designated as learning, but which contain an important learning element. Non-formal learning is intentional from the learner's point of view». (p. 71)

Abans de finalitzar aquest apartat on hem tractat els conceptes d'educació formal, informal i no formal, cal destacar que autors com Caride (2004), Ortega (2005) o Fraguera, Varela, Caride i Lera (2009), entre d'altres, són partidaris de no utilitzar cap d'aquests tres termes ja que aquesta terminologia pot comportar unes connotacions negatives situant en un pla secundari les accions educatives no escolars i d'aquesta manera «perpetúa una tradición teórica e ideológica de significados peyorativos para este tipo de iniciativas». (Fraguera, 2007, p. 12). El fet d'utilitzar l'expressió d'educació no formal o educació informal pot considerar-se contradictori, fins i tot, semànticament. Tal i com afirma Ortega (2005):

Si algo es educación, es formal, si es no formal o es informal, no es educación. Esto se aprecia con mayor claridad si utilizamos el término «formación» que, en general, suele usarse como sinónimo de «educación». ¿Qué les parecería si habláramos de «formación formal», de «formación no formal» o de «formación informal»? No sólo estaríamos ante una cacofonía delirante, sino también ante una contradicción semántica y, al mismo tiempo, conceptual. (p. 168)

Així mateix, Fraguera (2007) exposa la necessitat de:

utilitzar denominaciones positivas e incluso más concretas, que identifiquen el tipo de educación o educaciones a las que se hace referencia (como educación social, comunitaria, familiar, etc.), en toda su diversidad y sin necesidad de establecer comparaciones con la educación escolar. (p. 12)

1.3. Definició i concepte d'Esport

El concepte «esport» pot tenir múltiples definicions. Formular un ampli desglossament de les diferents connotacions i definicions del terme esport no és l'objectiu de la present tesi. Ara bé, s'ha cregut convenient revisar la literatura per establir un posicionament i una definició genèrica i consensuada que serveixi com a base de la investigació. Tenint en compte el caràcter internacional d'aquesta tesi, una primera definició que hem volgut aportar sobre l'esport la trobem provinent d'una institució de prestigi europea i acceptada per la comunitat científica: La Carta Europea de l'Esport. A l'article 2 d'aquest document elaborat per la Conferència Europea de Ministres de l'Esport del Consell d'Europa (1992) s'afirma que podem entendre l'esport com:

Todas las formas de actividades que, a través de una participación organizada o no, tiene por objetivo la expresión o la mejora de la condición física y psíquica, el desarrollo de las relaciones sociales y la obtención de resultados en competición de todos los niveles. (p. 6)

L'esport és una activitat física organitzada i reglada que contribueix a la millora tant de la condició física, com de la psíquica i de les relacions social. Altres autors com Cagigal (1985) i Rodríguez (2000) també reforcen la idea de treball de totes les dimensions personals, i no tan sols la condició física, a través de l'esport. Monjas (2008) també exposa els elements característics que defineixen l'esport:

(1) Situación motriz, es decir, la realización de una actividad en la que el movimiento se encuentra presente. (2) Carácter lúdico. (3) Competición, deseo de superación, de progreso con relación al tiempo, la distancia...o vencer al adversario. (4) Reglas que definen las características y desarrollo de la actividad. (5) Institucionalización: se requiere conocimiento y control de una instancia o institución que rige su desarrollo y fija las reglas; en el caso que nos ocupa las federaciones y el ayuntamiento. (p. 29)

Aquesta definició d'esport ens emmarca l'entrada a definir el que considerem l'objecte d'estudi de la present investigació: l'esport escolar o esport en edat escolar – exposarem més endavant la idoneïtat d'un terme o un altre – . Tal i com hem mostrat en apartats anteriors, sempre l'entendrem dins del context de l'ENF.

Cal destacar que de les diferents fonts consultades hem detectat que hi ha múltiples terminologies que en moltes ocasions són utilitzades com a sinònims dins del nostre àmbit d'estudi. Així, entre molts d'altres, hem volgut destacar alguns dels termes que més corresponen al nostre context. Ens referim a conceptes com: iniciació esportiva, esport base, esport extraescolar, esport escolar o esport en edat escolar. Tot i que en alguns casos aquests conceptes poden estar relacionats entre ells, no sempre tenen el mateix significat. Per aquesta raó i per tal de ser el màxim precís en l'objecte d'estudi d'aquesta investigació, hem considerat convenient contextualitzar els més emprats en la nostra societat per acabar profunditzant en dues de les més reconegudes per la comunitat científica: esport escolar i esport en edat escolar.

1.3.1. Concepte d'Iniciació esportiva

Blázquez (1995) defineix el concepte d'iniciació esportiva com:

El proceso de enseñanza-aprendizaje, seguido por un individuo, para la adquisición del conocimiento y la capacidad de ejecución práctica de un deporte, desde que toma contacto con el mismo hasta que es capaz de jugarlo o practicarlo con adecuación a su estructura funcional. (p. 20)

Per tant, l'entenem com un procés educatiu, d'ensenyament-aprenentatge, que ens permet conèixer i practicar un esport en concret. La iniciació esportiva és un procés que va des del moment que una persona, de qualsevol edat, inicia el seu aprenentatge d'un esport i el va desenvolupant fins que pot aplicar tot allò après a una situació real

de joc amb un nivell mínim d'eficàcia (Delgado, 1994). Cronològicament parlant, no podem utilitzar aquesta expressió com a sinònim d'esport en edat escolar ja que ens podríem estar referint a aquest procés d'ensenyament-aprenentatge dins de qualsevol etapa de la vida, no només durant l'edat escolar. Tot i que es considera que és més habitual aprendre un esport durant les primeres etapes de la vida (Sánchez Bañuelos, 1986; Le Boulch, 1991; Blázquez, 1995; Contreras, 1998), també podem considerar que es podria iniciar la pràctica esportiva durant l'edat adulta, ja que la pròpia morfologia del terme no ho exclou. Blázquez (1995) afegí que:

Dicho proceso no debe entenderse como el momento en que se empieza la práctica deportiva, sino como una acción pedagógica que, teniendo en cuenta las características del niño o sujeto que se inicia, y los fines a conseguir, va evolucionando progresivamente hasta llegar al dominio de cada especialidad deportiva. (p. 20)

No es pot establir una relació de sinònims entre iniciació esportiva i esport escolar, però en canvi sí podem afirmar que l'esport en edat escolar sovint conté pràctiques i principis de la iniciació esportiva. L'aprenentatge de l'esport en edat escolar parteix d'aquest mateix concepte d'iniciació esportiva, que pot estar centrada des d'una perspectiva d'aprenentatge de la tècnica i tàctica o des d'un model més comprensiu d'aprenentatge. Diferents estudis presentats per autors com Cecchini, González, Carmona i Contreras (2004) defensen l'ensenyament-aprenentatge de l'esport des del model comprensiu i global. Així mateix, Ponce (2007) també aporta que el model tècnic d'aprenentatge d'un esport és menys dinàmic, menys participatiu i menys interessant pels participants que no pas el model comprensiu.

De la Iglesia (2004) considera que aquest àmbit de la iniciació esportiva té més punts en comú amb el concepte d'esport de base que no pas de l'esport escolar. També podem descriure el terme incloent el caràcter socialitzador que haurien de tenir tota iniciació esportiva. Entenent així l'esport com un fenomen sociocultural i que porta

implícit el treball de determinats valors, coneixements, actituds propis d'un grup social o àmbit on es produeix la iniciació (Contreras et al., 2001) Així mateix, autors com Blázquez (1995) i Contreras et al. (2001) aporten que la iniciació esportiva pot tenir diferents finalitats en relació al caràcter recreatiu, competitiu o educatiu que pot adquirir.

1.3.2. Concepte d'Esport de base

Sovint aquesta expressió es troba contextualitzada en les categories infantils de clubs o organitzacions esportives que tenen una relació molt directa amb la futura projecció dels seus participants a l'esport d'elit i de competició d'alt nivell. És habitual trobar aquesta referència de pràctica esportiva amb connotacions formatives en primeres edats però molt focalitzades al futur rendiment d'aquests esportistes i a la promoció d'ells en funció dels seus resultats esportius. Per tant, tot i que aquesta vegada el terme es refereix a una franja d'edat adequada al nostre objecte d'estudi, no el podem utilitzar com a sinònim d'esport escolar, ja que ens referim a activitats esportives realitzades per escolars però que exclusivament es dirigeixen a l'alt nivell, i per altra part, a les pròpies de l'esport espectacle i professional que es desenvolupen amb afany de lucre (De la Iglesia, 2004).

Orts i Maestre (2011) i Hernández (2013) consideren del tot necessari diferenciar el concepte d'esport de base amb l'esport escolar, ja que, tot i que els programes d'esport base puguin pertànyer a diferents tipus d'organitzacions, sovint tan sols es troben lligades a entitats o federacions que permeten competir en el millor nivell possible, prioritzant aquest objectiu per sobre d'altres més formatius, educatius o recreatius.

1.3.3. Concepte d'Esport extraescolar

Sovint també es pot trobar referenciada més genèricament com *activitat extraescolar*. Aquesta terminologia es centra en deixar evidència de l'ocupació temporal de l'esport fora de l'horari escolar ja que si analitzem l'etimologia del prefix *extra-* prové del llatí *extra* que significa *fora*. Tal i com hem exposat al principi del capítol, per fer referència a aquestes activitats seria més correcte el terme *extracurricular* que no pas *extraescolar*, ja que el terme *escolar* és més genèric i engloba tant el temps lectiu com el no lectiu. Tal i com podem entendre en llegir la Llei d'Educació (2009), durant el temps escolar podem trobar: Activitats curriculars portades a terme en horari lectiu, que són de caràcter obligatori; Activitats complementàries, també dins de l'horari lectiu però que tenen caràcter voluntari; I activitats extraescolars, que són voluntàries i corresponen a l'horari no lectiu. Per tant, la terminologia correcta d'aquestes darreres haurien de ser activitats *extracurriculars* i no pas *extraescolars*, ja que estan contextualitzades fora del currículum però no pas fora del temps - o espai - escolar.

Tot i la gran popularitat en la nostra societat d'aquesta nomenclatura, cal destacar que la seva utilització la utilitzen, en la majoria dels casos, els centres escolars i no pas els clubs esportius o les associacions que treballen també en l'esport en edat escolar. González (2004) defineix el terme com:

Las actividades fundamentalmente de carácter competitivo o preparatorio para la competición, realizadas en los propios centros o en instalaciones concertadas, reconocidas por las instituciones oficiales, que son las que fijan las reglas que tienen que aceptar todos los participantes. Estas actividades siguen un modelo deportivo muy similar al fijado por las federaciones, lo que crea situaciones que a veces son difíciles de compaginar con los aspectos educativos que deben buscar los centros escolares. (p. 155)

1.3.4. Concepte d'Esport escolar o Esport en edat escolar

A partir d'aquestes primeres definicions terminològiques, ens centrarem en les dues més referenciades pels diferents experts: l'esport escolar o l'esport en edat escolar. Cal dir que també hem trobat l'existència de gran diversitat d'interpretacions d'ambdós termes, entenent-los en alguns casos com a sinònims, en d'altres utilitzats indiferentment un o altre, i altres vegades, com a elements ben diferenciats entre ells. L'objectiu d'aquest apartat del capítol serà poder delimitar si ambdós termes es poden considerar sinònims o no, i acabar oferint una definició pròpia, basada en les fonts documentades, i justificant la seva conveniència.

Actualment existeix una divergència en la nomenclatura que utilitzen les diferents lleis autonòmiques de l'estat espanyol que regulen la matèria (Orts, 2013). Per una banda, comunitats com Balears, Múrcia, Cantàbria, Catalunya o País Basc es refereixen al terme d'esport escolar, mentre que per altra banda Andalusia o Castella Lleó parlen d'esport en edat escolar. Això sí, totes les comunitats autònomes utilitzen ambdós termes sempre per referir-se a la mateixa activitat, com si de sinònims es tractés.

Una primera definició que hem triat, pel seu caràcter oficial i per la transcendència i acceptació en el nostre camp d'especialització, és la que ens ofereix la institució governamental espanyola Consejo Superior de Deportes (CSD) afirmant que l'esport en edat escolar representa totes les activitats que, de manera organitzada es celebrin fora del programa de l'assignatura d'Educació Física en els centres escolars, clubs, associacions... i on participen estudiants en edat escolar.

En aquest fragment que exposa el CSD, per una banda podem aclarir la **temporalitat** o l'horari de la pràctica esportiva: fora dels programes d'Educació Física, per tant en horari no lectiu o extracurricular. I per altra banda, l'edat dels seus **participants**: edat

escolar, per tant entenent totes les etapes educatives, a excepció de l'educació superior o universitària.

El mateix CSD (2009), amb altres paraules, detalla la següent definició:

Se considera actividad física y deporte en edad escolar aquella práctica deportiva realizada por niños y niñas y por los y las jóvenes que están edad escolar, formándose en las diferentes etapas del actual sistema educativo: infantil, primaria, secundaria obligatoria y post-obligatoria, tanto dentro como fuera del los Centros Escolares y una vez finalizado el horario lectivo. (, p.7)

Lleixà i González (2010) utilitzen l'altre concepte quan presenten el «Proyecto Marco Nacional de la Actividad Física y el Deporte en Edad Escolar», des del CSD, apel·lant a la utilització d'aquest terme per ser una pràctica esportiva especialment dirigida al sector de la població que està formant-se en les diferents etapes del sistema educatiu. Lleixà i González exposen que aquesta «actividad física y deportiva en edad escolar, ya tenga una orientación fundamentalmente lúdica o marcadamente competitiva, debe poseer un irrenunciable carácter educativo y ser accesible a toda la población por igual». (2010, p. 15)

La «Carta Europea del Deporte Actualizada» defineix el concepte d'esport escolar a través de les seves característiques específiques. A partir d'aquesta carta, Robles, Abad i Giménez (2006) identifiquen l'esport escolar com:

Toda actividad físicodeportiva realizada por los niños y niñas en edad escolar, orientada a la educación integral del niño/a, así como al desarrollo armónico de la personalidad, procurando que la práctica deportiva no sea exclusivamente concebida como competición, sino que dicha práctica promueva objetivos formativos y convencionales fomentando el espíritu deportivo de participación

limpia y noble, la autodisciplina, el respeto a la norma y a los compañeros de juego, juntamente con el lícito deseo de mejorar técnicamente. (p. 3)

El mes d'abril de l'any 2013 es va constituir des de la Secretaria General de l'Esport (Departament de la Presidència de la Generalitat) un «Pla Estratègic de l'Esport Escolar i Universitari de Catalunya» amb la finalitat d'establir unes bases dels nous models de l'esport escolar i universitari. El terme utilitzat en aquest cas també és el d'esport escolar i els documents oficials també deixen evidència de les franges d'edat a que ens referim quan parlem d'esport escolar diferenciant-lo de l'esport universitari.

En el context del nostre estudi (Catalunya i Regne Unit) també hem considerat incloure la definició que realitzà el Comitè d'Educació del Parlament del Regne Unit, The House of Commons Education Committee elabla en el seu informe la següent definició: «School sport is the structured learning that takes place beyond the curriculum (eg in extended curriculum) within school settings; this is sometimes referred to as out-of-school-hours learning». (2013, p. 6)

En ambdós casos internacionals podem observar que el terme utilitzat és sempre esport escolar i *school sport*. En el cas anglès, trobem altres documents oficials que ens remeten a altres nomenclatures com per exemple *after-school sports* o *out-of-school sports* ubicant així també la temporalitat, a posteriori de l'horari lectiu, *beyond the curriculum*, d'aquestes activitats esportives. El concepte anglès *after-school sports* correspon a la traducció literal d' «Esports després de l'escola», per tant ja podem deduir que no s'aproximarà gaire al concepte que venim parlant d'esport en edat escolar. Tot i aquestes diferències lèxiques, sovint es fan servir les mateixes terminologies per referir-se a la mateixa activitat física esportiva que realitzen els infants i joves al marge de l'Educació Física. També trobarem expressions més utilitzades como *out-of-school sports* o, senzillament, *school sports*.

En els seus estatuts de la *International School Sport Federation* (ISF, 2014) es defineix esport escolar sota el mateix paradigma que hem concretat:

The ISF defines school sport as being any sport activity which takes place in schools of any type (save universities and similar institutions of higher education) and which is organised and approved by the school authorities. The ISF considers the principal objective of school sport to be the physical, intellectual, moral, social and cultural development of all pupils. All activities which it organises should respect this educational objective. (p. 1)

Hi ha altres països on l'esport en edat escolar es caracteritza per la tensió existent entre els diferents agents que gestionen ja siguin associacions, federacions, escoles o la mateixa administració pública. La font d'aquest conflicte pot esdevenir els interessos que mouen a cadascuna d'aquestes organitzacions, tal i com afirmen Skirstad et al. (2012). Un exemple podria ser Noruega que és un dels països amb l'índex de participació més alt en esport i activitat física de joves i gent gran per igual. Skirstad, et al. (2012) afirmen que hi ha una clara diferència entre l'organització que es dona de l'esport en horari escolar i l'esport que es realitza voluntàriament després de l'horari escolar. Així, mentre l'esport dins l'escola es troba notòriament regulat en la majoria de països escandinaus (Stockel et al., 2010), trobem que l'esport voluntari és molt més divers i menys estricte en la seva organització. Un cas semblant passa a l'estat espanyol, no només des de la vessant esportiva, sinó qualsevol activitat referent a les activitats més enllà de l'horari lectiu.

L'Institut Barcelona Esports (IBE, 2008), entitat que gestiona l'activitat esportiva de l'Ajuntament de Barcelona, va editar una proposta de currículum per a les activitats esportives fora de l'horari lectiu, anomenada Pla de l'Esport en Edat Escolar de la ciutat de Barcelona. Tot i referir-se al concepte d'esport en edat escolar, dins del document fa referència a l'esport escolar, considerant-lo com:

Aquella pràctica esportiva realitzada pels infants i joves que estan en edat escolar, formant-se en les diferents etapes de l'actual sistema educatiu: infantil, primària i secundària obligatòria i post obligatòria, tant dins com fora del centre escolar i un cop finalitzat el seu horari lectiu. (2008, p. 9)

L'IBE ens afegeix un nou factor determinant del concepte: l'**espai** on es desenvolupa l'esport escolar: tant dins com fora del centre escolar, referint-se a que les instal·lacions esportives poden pertànyer a l'escola o poden ser externes al centre educatiu. Alguns autors afirmen que els dos conceptes serien sinònims i definits com activiactivitat físico esportiva realitzada per nens i joves en edat escolar, dins i fora del centre escolar dad físico-deportiva realizada por niños/as y jóvenes en edad escolar, dentro y fuera del centro escolar, incluso la desarrollada en el ámbito de los clubes o de cualesquiera otras entidades públicas o privadas». (2008, p. 34)

L'esport escolar pot ser organitzat pels propis centres escolars o per entitats públiques, privades o clubs esportius. Els **organitzadors** de l'esport escolar són els centres educatius, qui poden triar directament els professionals adequats per a la seva coordinació. O, d'altra banda, també pot organitzar l'esport escolar entitats privades, com els clubs esportius, o públiques, com ara associacions esportives. Blázquez (1995), també referint-se al concepte d'esport escolar, exposa que aquest terme:

Remite, en primer lugar y en sentido restringido, al tipo de deporte y actividad física que se desarrolla en el marco local de la escuela. En segundo lugar y en sentido amplio, a todo tipo de actividad física que se desarrolla durante el período escolar al margen de las clases obligatorias de educación física y como complemento de éstas. (p. 24)

I ens deixa palès el **caràcter voluntari** de l'esport escolar, ben diferenciat del caràcter obligatori de l'àrea d'Educació Física curricular. En referència a la **finalitat** o els objectius que hauria de tenir el nostre objecte d'estudi, hem volgut destacar la idea de

Petrus sobre la finalitat i la competició esportiva ja que sempre s'hauria de regir sobre un caràcter educatiu. La funció formativa i socialitzadora de l'esport escolar no es pot veure supeditada a l'afany competitiu (Petrus, 1996). Els educadors, o també anomenats formadors, tècnics o entrenadors, haurien de vetllar per aquest caràcter educatiu de l'activitat. Tal i com afirmen Gutierrez, Carratalá, Guzmán i Pablos (2010), citats per Carratalá (2011):

La formación deportiva de los niños y adolescentes debe ser asumida por profesionales bien preparados, percibiendo que no es adecuado que el proceso de la iniciación deportiva se encuentre en manos de técnicos poco experimentados y que, en líneas generales, están en proceso de formación. (p. 2)

Hem de tenir en compte que durant la pràctica esportiva succeeixen moltes situacions que són totalment susceptibles d'aprenentatge: guanyar un partit, arribar puntual a un entrenament, acceptar una errada en un moment puntual de joc esportiu, vetllar pel material personal o de l'equip... L'educador, per tant, ha de ser conscient de quina és la seva finalitat esportiva, però també educativa. Gutiérrez et al. (2010) afirmen que:

Perquè exerceixi el seu rol socialitzador, l'esport ha d'ensenyar destreses esportives però també ha d'ajudar els nens i joves a convertir-se en persones, a adquirir una personalitat adulta conseqüent amb la responsabilitat de cadascú, malgrat que la realitat social no sempre motivi per fer-ho. Per això precisament, tots els qui hem acceptat el rol d'educadors, tant educadors físics com qualsevol altra mena d'educadors, hem d'estar atents a tot el que passa al voltant de l'esdeveniment esportiu, per tal de potenciar tot el que és positiu i lluitar contra el que és negatiu de la pràctica esportiva. (p. 64)

En aquest mateix sentit, hi ha autors que defineixen l'esport escolar des de la seva vessant més educativa. Per exemple, Saura (1996) defineix que:

l'esport escolar és l'activitat física realitzada en un període concret d'edat, fins els 15 ó 16 anys, que té lloc en horari extraescolar i ha de respondre a una adaptació a les característiques del nen, amb finalitats bàsicament educatives, que tinguin una repercussió en l'àmbit cognitiu, fisiològic, afectiu, motor i social. (p.18)

Tornant a la controvèrsia en la utilització dels termes esport escolar i esport en edat escolar, Álamo (2004) exposa que ambdós conceptes tenen significats terminològics diferents ja que «l'esport en edat escolar podria tractar-se des d'un enfoc tan sols competitiu i, en canvi, l'esport escolar només pot entendre's com una activitat esportiva amb una finalitat educativa». (p. 134)

Segons Álamo (2004) podem entendre que no té el mateix significat atribuir l'adjectiu «escolar» com a qualificatiu d'edat o d'esport. Així mateix també podem entendre que el terme *en* «edat escolar» ens detalla l'edat dels participants, sense tampoc fer cap referència a l'espai, la temporalitat, l'organització... Per tant, és més lògic que el terme «escolar» vagi aplicat a la part més important del nostre objecte d'estudi, que no és pas l'edat, sinó l'esport. En qualsevol dels casos, tot i l'existència de múltiples definicions i interpretacions, en la nostra investigació hem considerat que esport en edat escolar i esport escolar es basen en un context i temps educatiu no formal en ambdós casos, i per tant, no mostrem diferències en qualsevol d'aquestes dues terminologies. Si bé és més precisa l'expressió «Esport Escolar», també és evident que la intencionalitat educativa d'aquest esport no vindrà justificada pel nom que utilitzem en la seva nomenclatura, doncs podem trobar aquesta praxis o no praxis amb finalitat educativa tant en un com en altre cas.

Per tant, podem definir com a tota pràctica esportiva que persegueixi l'objectiu principal d'educació integral de la persona, no només física i motriu, sinó també emocional i socialment. Aquesta pràctica es realitzarà fora de l'horari lectiu, al marge de les hores curriculars destinades a Educació Física, podent-se portar a terme tant al

mateix centre escolar com a qualsevol altre lloc fora de l'escola (club, associació..) amb instal·lacions esportives. Quan ens referim als practicants, es correspon als usuaris de les diferents etapes educatives abans d'arribar a la universitat: Segon cicle d'Infantil, Primària, Secundària o ensenyament post obligatori (formació professional). Les edats compreses dels practicants d'esport en edat escolar seran entre els 3 i els 18 anys. Per totes aquestes consideracions i aportacions mostrades, la terminologia que volem assignar a l'objecte d'estudi durant la nostra investigació és «Esport Escolar», entenent les característiques que podem veure recollides a la Taula 1.1.

Taula 1.1

Característiques de l'Esport Escolar (elaboració pròpia, 2015)

Participants:	Escolars de les etapes educatives d'Infantil, Primària, Secundària, Batxillerat i formació professional no universitària
Temporalitat:	Horari no lectiu
Espai:	Instal·lacions esportives, ja siguin del propi centre educatiu o fora d'ell
Organitzador:	Gestió directa del centre educatiu o gestió indirecta però supervisada pel mateix centre educatiu.
Caràcter:	De participació voluntària i no obligatòria, a diferència de l'Educació Física.
Finalitat:	Educativa integral (millora motriu, cognitiva, social i afectiu-emocional)

En el següent capítol ens centrarem i ampliarem aquesta finalitat educativa de l'esport escolar, ja que considerem que és un tret característic en la seva definició conceptual, però també en la seva idiosincràsia com element clau a l'esport escolar.

CAPÍTOL 2

L'Esport Escolar

A continuació es presenta una síntesi dels antecedents històrics de l'esport escolar en relació al context internacional i, més concretament, centrant la mirada en la realitat d'Espanya, Catalunya i Anglaterra. Aquesta aproximació pretén ser un marc de referència general per entendre millor les característiques i implicacions que presenta l'esport escolar a l'actualitat.

2.1. Els orígens de l'esport escolar

Es pot afirmar de manera prou generalitzada que l'esport modern neix a Anglaterra durant el s.XIX, en el marc de les *Public Schools*, centre educatius on estudiaven els fills de la classe social més benestant del país (Contreras, De la Torre, & Velázquez, 2001; Cecchini et al., 2004). Diversos autors agafen com a referència la figura de Thomas Arnold, mestre d'Educació Física, qui va introduir l'esport amb la seva modalitat més competitiva dins de les seves classes. A través d'aquestes primeres pràctiques esportives es va detectar el seu potencial en la formació dels joves i l'ocupació del temps de lleure, ja que semblava una eina idònia per a la transmissió de valors i la formació del caràcter. En aquest sentit, ben ràpidament es va incorporar l'esport al currículum formatiu dels alumnes, ja que aquests valors eren molt ben vistos dins les classes benestants de les *Public Schools*. Gràcies a aquest model d'escola molt difós per tot Anglaterra i, d'altra banda, al procés de colonització anglesa de caire internacional, ràpidament es va expandir el concepte de *sport* per tot el món.

D'aquesta manera, podem entendre que el fenomen esportiu va sorgir de l'escola i per l'escola. Tot i que poc a poc va anar sortint d'aquest context tan sols educatiu per entrar a altres àmbits i adquirir grans dimensions, a vegades amb objectius totalment ben diferenciats dels pedagògics (Contreras et al., 2001).

Mandell (1986) exposa que aquestes actituds que fomentava l'esport van ser el motor principal per la seva difusió ràpida a Amèrica i, a partir d'aquí, de la projecció de l'esport a nivell mundial. Així, fruit d'aquesta influència britànica, van sorgir altres moviments pedagògics que basaven la seva acció educativa a través de pràctiques de caràcter físicoesportiu, com per exemple les *Turnerbewegung* a Alemanya o la *Young Men's Christian Association* (YMCA) als Estats Units.

Paral·lelament a aquest procés de l'esport modern, també és significatiu el naixement de l'olimpisme de l'època contemporània, de la mà de Pierre de Coubertin. L'objectiu inicial de Coubertin amb la introducció de l'esport era l'educació dels joves francesos seguint el model de l'escola anglesa. No obstant, tal i com afirmen Müller i Poyán (2006), Coubertin va recórrer a la internacionalització de l'esport tornant a instaurar els Jocs Olímpics per tal que s'aconguís un procés de canvi d'actitud i un apropament de l'esport a la societat i a l'opinió pública. D'aquesta manera, un any després dels primers jocs olímpics de l'era moderna, a Atenes l'any 1896, el Comitè Olímpic Internacional (COI) va convocar un congrés en El Havre que va tenir com a eix principal les qüestions de l'educació física en l'àmbit escolar, apropant-se així a establir les futures bases de l'educació física moderna. Coubertin (1965) recull part de la seva concepció esportiva amb la següent afirmació:

El deporte no es un artículo de lujo, no es una ocupación para ociosos ni una compensación por el trabajo intelectual. El deporte es una fuente de perfeccionamiento interno para cada persona. La profesión no tiene nada que ver con ello. Antes bien, el deporte es un regalo irremplazable que le es dado a todas las personas en igual medida. (p. 212)

Coubertin recull quatre particularitats que es donen en la concepció moderna de l'esport: motivació suficient per a la seva pràctica; facilitat en l'aprenentatge; realització econòmicament moderada; i la possibilitat de portar-ho a terme durant tota la vida. És interessant tenir present aquestes condicions per a la pràctica esportiva ja que esdevenen clars indicadors per analitzar l'actual estat de la qüestió que pot tenir l'esport a la nostra societat. Associant l'esport a la cultura i a l'educació, l'Olimpisme es proposa crear un estil de vida basat en l'alegria de l'esforç, el valor educatiu del bon exemple i el respecte pels principis fonamentals universals (Palomar, 2010). Els ideals esportius que va transmetre Pierre de Coubertin han estat un pal de paller en la concepció de l'esport modern.

2.2. Organització de l'esport escolar a Espanya

L'organisme responsable de la política nacional en matèria esportiva és el conegut Consejo Superior de Deporte¹⁰ (CSD). L'any 1980, el CSD assumeix l'organització de les competicions escolars tot creant el Servicio de Deporte Escolar y Universitario. Malgrat tot, com a conseqüència del procés de descentralització que marcava la nova Constitució Espanyola, el mateix any també es va aprovar la Ley de Cultura Física y Deportes, de 1980, atorgant a les comunitats autònomes plenes competències en matèria esportiva. Aquestes van anar desenvolupant el seu propi ordenament jurídic i és així com actualment cada autonomia té les seves particularitats i model de gestió diferents (Velázquez, 2001; Plaza, 2012).

El CSD ofereix diferents programes per la promoció de l'esport en edat escolar amb les següents característiques més rellevants:

- (1) Organitza els campionats d'Espanya en edat escolar, on hi participen les seleccions de cada comunitat autònoma.
- (2) Coordina, junt amb les administracions autonòmiques i locals, programes per fomentar la pràctica de l'esport escolar.
- (3) Estableix relacions amb les diferents federacions esportives per tal de promocionar l'esport.

D'aquesta manera, un dels programes més importants impulsats pel CSD durant l'any 2009, i que correspon al nostre tema d'estudi, és el «Plan Integral para la Actividad Física y el Deporte en el ámbito del Deporte en Edad Escolar». Aquest pla té una previsió pel períodes 2010-2020 i es troba emmarcat en el «Plan integral para la actividad física y el deporte» que en termes generals promou el CSD per impulsar l'accés universal a la pràctica esportiva de qualitat per a tota la població. La

---

¹⁰ Definit per la Llei 10/1990, de 15 d'octubre, com un organisme autònom de caràcter administratiu adscrit al Ministeri d'Educació i Ciència (MEC), a través del qual s'exerceix l'actuació de l'administració de l'Estat en l'àmbit de l'esport.

intencionalitat d'aquest projecte és triple segons tal i com proposen Lleixà i González (2010):

- (1) Ofrecer una actividad física y deportiva inclusiva que alcance los mínimos de práctica recomendados por instituciones y estudios de referencia en el ámbito de la salud para niños/as y adolescentes.
- (2) Complementar, a través de la actividad física y deportiva, la labor formativa desarrollada en los centros educativos, especialmente en lo referente a valores y hábitos saludables.
- (3) Adaptar la práctica de la actividad física y del deporte, especialmente la competición, a las finalidades y necesidades de cada etapa educativa. (p. 9)

Així mateix, l'objectiu general d'aquest Pla consisteix a:

Favorecer que los centros educativos se constituyan como agentes promotores de estilos de vida saludables, en los que la actividad física y el deporte tengan un lugar destacado, en colaboración y coordinación con las familias y los municipios o entes comarcales. (Lleixà & González, 2010, p. 9)

Un altre dels programes que gestiona el CSD és el «Programa Nacional de Promoción y Ayuda al Deporte Escolar» (PROADES), el qual s'encarrega d'afavorir i potencia la pràctica esportiva entre els i les estudiants que, ja sigui individualment o en equip, participin a qualsevol especialitat esportiva dels campionats d'Espanya en edat escolar convocats pel CSD. Per concedir l'ajuda a l'esportista es té en compte el seu rendiment esportiu i acadèmic. Dins d'aquest programa també hi ha unes ajudes econòmiques a algunes federacions esportives per tal de promocionar el seu esport entre els escolars. Aquest subprograma s'anomena «Juega en el cole» i es va desenvolupar durant el període 2006-2011.

Dins del CSD s'ha creat la Fundación Deporte Joven¹¹ (FDJ) amb una missió semblant, o pràcticament idèntica, al mateix CSD: fomentar l'activitat física i els hàbits saludables entre la infància i la joventut, trobar en l'esport l'estímul per vèncer les adversitats i educar en valors basats en la pràctica i cultura esportiva. Aquesta organització va adreçada a tota la població entre 6 i 26 anys, i aquelles persones que pateixen algun tipus de discapacitat.

No podem obviar que tots aquets programes promoguts pel CSD volen promocionar pràctiques esportives i estils de vida actiu, ja que si analitzem el nombre de practicants a l'estat espanyol, observem que hi ha un augment notable de la població entre 15 i 65 anys d'edat que fa algun tipus d'activitat físicoesportiva, passant d'un 22% l'any 1975 a un 40% l'any 2005. Però, tot i així, Espanya segueix estant per sota de la pràctica existent als països del nord d'Europa, on la pràctica es troba al voltant del 60% (García Ferrando, 2006). Referent a la població en edat escolar, l'abandonament de l'esport en els adolescents també és una de les grans preocupacions entre els col·lectius d'organitzadors, famílies i educadors (Nuviala & Nuviala, 2005; Vila-Maldonado, García, & Mata, 2012).

2.2.1. Organització de l'esport escolar a Catalunya

Tal i com hem comentat anteriorment, a l'article 148 de la Constitució Espanyola (1978), es determina que les comunitats autònomes poden assumir competències en determinades matèries. I just en el seu apartat 1.19, s'especifica la matèria de promoció de l'esport i de l'adequada utilització de l'oci.

En aquest sentit, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (2007) regula, en el seu títol IV de les competències i a l'article 134, l'esport i el lleure del nostre país. El govern català, a través de la Llei de l'Esport (2000), va crear la Secretaria General de l'Esport (SGE) com òrgan de direcció de l'administració esportiva de la Generalitat de Catalunya,

¹¹ Per a més informació es pot consultar <http://www.fundaciondeportejuven.es>

assignant-la al departament de Presidència i dotant-la de totes les competències en matèria esportiva. La SGE s'organitza a la vegada en tres branques: Consell Català de l'Esport (CCE), els Instituts Nacionals d'Educació Física de Catalunya (INFEC Lleida i Barcelona) i el Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat (CAR). En el nostre cas, ens centrarem en la part del CCE.

La SGE en general, i el CEE en concret, vetlla per diferents aspectes, entre els que cal destacar: L'augment de la pràctica d'activitat física, esport de lleure i de competició des de qualsevol entitat o organització (clubs, federacions, escoles...); La millora quantitativa i qualitativa de les àrees associades a l'esport (formació, tècnica, jurídica, mèdica...); La millora de la xarxa d'equipaments esportius de Catalunya i la promoció i el suport de l'esport com a teixit associatiu i social.

El CCE es troba representat a nivell territorial pels diferents Consells Esportius de Catalunya. En funció de les característiques demogràfiques, esportives i geogràfiques del territori, es constitueixen un total de 45 Consells Esportius repartits pels 4 territoris provincials: Girona (8), Tarragona (10), Lleida (12) i Barcelona (15). Aquests Consells Esportius són entitats privades sense afany de lucre que tenen personalitat jurídica i, per tant, capacitat d'obrar per al compliment de les seves principals funcions: Fomentar, organitzar i promocionar l'activitat esportiva en edat escolar dins de la seva comarca corresponent. A més a més, tots ells formen la Unió de Consells Esportius de Catalunya¹² (UCEC), que no hem de confondre amb la Unió de Federacions Esportives de Catalunya¹³ (UFEC), aquesta darrera, organització que també vetlla per la promoció de l'esport però no específicament en edat escolar, sinó per la població en general i des de les respectives federacions que la modalitat esportiva correspongui. Dins dels quinze consells que formen part de la província de Barcelona, hem de destacar el Consell de l'Esport Escolar de Barcelona¹⁴ (CEEB) que promoció i organitza l'esport

¹² Les competències dels Consells Esportius venen marcades pel Decret 267/1990 i per la Llei de l'Esport 1/2000. Per a més informació, es pot consultar la seva web <http://www.ucec.cat>

¹³ Per a més informació sobre la UFEC es pot consultar la seva web <http://www.ufec.cat>

¹⁴ Per a més informació sobre el CEEB es pot consultar la seva web <http://www.elconsell.cat>

escolar de gran part del territori barceloní i, per tant, afecta conjunturalment al nostre cas d'estudi, concretament, als participants de l'Escola Pia Balmes¹⁵.

Els Consells Esportius de Catalunya estan fent una feina molt important en l'àmbit de l'esport escolar des de la vessant educativa de la pràctica esportiva (Saura, 1996; Devís & Peiró, 1997; Álamo, 2004; Gutiérrez et al., 2010). A tall d'exemple, podríem destacar el programa Juga Verd Play¹⁶ (JVP) que pertany al Consell Esportiu del Baix Llobregat (Barcelona). Aquest programa es va portar a terme per primera vegada durant el curs escolar 2013-14 amb la intenció de fer un canvi de paradigma en el model competitiu actual. L'objectiu del mateix és potenciar els valors educatius a través de la competició i fer partíceps tots els agents implicats a l'esport escolar: jugadors, públic o famílies, tècnics o educadors i tutors de joc o àrbitres. Ja que tots aquests agents es consideren part implicada en el procés educatiu que es duu a terme durant la pràctica de l'esport. A grans trets, el JVP modifica el calendari de competició i, el que és més rellevant, tot el sistema de puntuació en els partits a través de tots els participants i la tecnologia mòbil amb Apps. Aquesta bona pràctica promoguda pel CE del Baix Llobregat està totalment en sintonia amb algunes de les conclusions del II Congrés de l'Esport Català del 2015 on es va afirmar que cal «utilitzar la competició esportiva com a eina educativa i no com a finalitat, realitzant accions de reconeixement i foment dels valors i tenint en compte els valors en els sistemes de puntuació». (SGE, p. 11)

A finals de l'any 2004 la SGE va crear el «Pla Català d'Esport a l'Escola» (PCEE) per tal de donar resposta i solució a algunes de les situació indesitjades que s'estaven originant: Baix índex de participació de l'alumnat en l'esport escolar, augment d'hàbits sedentaris i d'obesitat infantil o la creixent demanda social en matèria de salut i benestar (Hernández et al., 2007). El Pla va suposar un increment en la promoció,

¹⁵ L'Escola Pia Balmes és una de les escoles fundadores del CEEB l'any 1978. Actualment (any 2015) el centre encara hi forma part i participa activament en les competicions, així com en moltes activitats formatives i de promoció, organitzades pel CEEB.

¹⁶ Per a més informació sobre l'el Juga Verd Play podeu consultar el document <http://www.cebllob.cat/data/informaciones/2950.pdf> i el vídeo explicatiu <https://youtu.be/n5xhiML7Ero> (in English)

formació i millora de l'esport escolar. Els primers 6 anys del Pla van ser molt fructífers, però des del curs 11-12 fins el curs 14-15 les dades s'han anat reduint. En aquest sentit, es podria considerar que la demanda dels primer anys s'ha redimensionat per motius obvis ja que s'ha fet molta formació i inversió de material en la primera fase del pla. A la Taula 2.1 tenim un resum de les dades de participació des de la creació del Pla.

Taula 2.1.

Dades anuals del Pla Català de l'Esport a l'Escola. (CCE, 2014)

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
CENTRES PARTICIPANTS PCEE	133	432	640	982	1.141	1.345	1.324	1.254	1.101
<i>Instituts de secundària públics</i>	89	297	353	377	400	436	430	392	338
<i>Escoles de primària públiques</i>	31	99	228	499	588	715	711	684	599
<i>Zones Educatives Rurals públiques (ZER)</i>	0	6	14	17	48	57	56	55	47
<i>Centres Concertats</i>	13	28	42	88	104	136	126	123	117
<i>Altres</i>	0	2	3	1	1	1	1	0	0
PARTICIPACIONS ALUMNES	13.000	75.000	208.184	388.048	386.795	424.309	528.213	312.781	269.069
<i>Nois</i>			120.868	219.054	218.632	236.594	282.751	171.076	146.202
<i>Noies</i>			87.316	168.994	168.163	187.715	245.462	141.705	122.867
AEE/SEE CONSTITUÏDES	87	328	557	683	921	1.094	1.215	1.254	1.101
<i>Associacions Esportives Escolars (AEE)</i>					525	636	608	608	524
<i>Seccions Esportives Escolars de les AMPA (SEE)</i>					396	458	607	646	577
DINAMITZADORS/ES FORMATS/DES	400	1.458	3.225	5.522	8.282	9.484	10.202	312	276
<i>Jornada Primària</i>	0	258	845	1.879	3.519	3.519	3.519		
<i>CIATE Secundària bàsic (Dinamitzador esportiu)</i>	400	1.200	2.380	3.473	4.473	5.500	6.191	312	219
<i>CIATE Secundària gestió (Gestió de petites entitats esportives)</i>		0	0	170	290	465	492	0	57

L'any 2010, el CCE publica al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC) una Resolució referent a les directrius per al desenvolupament de l'esport escolar fora de l'horari lectiu. Amb aquest document es pretén oferir unes directrius que estableixin els objectius i les orientacions sobre la metodologia i els continguts de les activitats físiques i esportives en horari no lectiu. En aquest sentit, el DOGC concreta que «les activitats físiques realitzades en horari lectiu i en horari no lectiu han de compartir objectius, ja que ambdues tenen per missió final l'educació de nens i joves i la contribució en el desenvolupament harmònic» (2010, p. 91683). En aquesta mateixa

resolució, el CEE també ofereix unes orientacions metodològiques i fins i tot didàctiques de com s'han d'organitzar les sessions, amb la seva programació i preparació prèvia. També s'ofereix una estructura de l'esport en funció de l'edat dels participants.

Un altre pla de millora impulsat per la SGE i el CCE que atén al nostre objecte d'estudi és el Pla Estratègic d'Esport Escolar de Catalunya (PEEC) creat l'any 2013. El PEEC té la finalitat d'establir un procés d'anàlisi i reflexió sobre la situació actual de l'esport escolar a Catalunya. Paral·lelament també s'està fent amb l'esport universitari.

Taula 2.2.

Pla Estratègic de l'Esport Escolar de Catalunya. (SGE, 2013)

Àrees	LÍNIES ESTRATÈGIQUES
Oferta d'activitats esportives escolars	1. Facilitar que tots els infants i adolescents de Catalunya puguin fer una activitat físicoesportiva extraescolar saludable i formativa.
	2. Fomentar una tipologia d'activitat físicoesportiva de qualitat per a infants i adolescents que potenciïn treball coherent amb els valors de l'esport escolar, promovent activitats participatives, formatives i saludables, i adequades a l'edat, les inquietuds i motivacions dels practicants, i a les necessitats socioeconòmiques i educatives especials.
Models de gestió i sinergies	3. Aprofitar les estructures associatives existents en els centres educatius (AEE i AMPA) i en les entitats esportives, per tal d'organitzar i gestionar l'oferta d'activitats esportives extraescolars, des de la responsabilitat compartida amb els centres educatius.
	4. Potenciar els consells esportius com les principals entitats promotores de l'activitat esportiva d'àmbit escolar a Catalunya, integrats per tots els agents que intervenen en l'esport escolar (centres o associacions esportives escolars, clubs, federacions esportives, ajuntaments i consells comarcals), atenent al que estableix la Llei de l'Esport.
	5. Millorar la col·laboració entre la SGE i els agents promotors de l'esport escolar.
	6. Millorar sinergies entre l'esport escolar i l'esport federat.
Recursos (econòmics, materials i humans)	7. Facilitar la continuïtat de la pràctica esportiva en les transicions de les diferents etapes educatives.
	8. Promoure la diversificació d'ingressos i definir els criteris d'aportació dels recursos econòmics per part de les administracions públiques destinats al finançament dels programes d'esport escolar
	9. Determinar el cost mitjà de les activitats esportives escolars, en funció de les diferents tipologies i característiques organitzatives
	10. Promoure la utilització de les instal·lacions esportives dels centres educatius fora de l'horari lectiu, garantint la gestió i la responsabilitat de l'obertura de la instal·lació a través de les AEE, AMPES o altres entitats esportives.
	11. Potenciar el servei de préstec de material esportiu i didàctic a les entitats promotores d'esport escolar.
	12. Impulsar la qualificació del personal relacionat amb l'àmbit de l'esport escolar.
	13. Impulsar el reconeixement i l'estructuració del voluntariat esportiu.
Mitjans de comunicació i noves tecnologies	14. Potenciar les figures claus del desenvolupament de l'esport escolar.
	15. Afavorir i posar en valor la presència de l'esport escolar en els mitjans de comunicació i les xarxes socials.

D'aquesta manera, s'ha volgut tenir en compte els diferents agents implicats en l'esport escolar (organitzadors, famílies i participants) comptant amb la seva participació i implicació al programa. L'objectiu és establir unes línies estratègiques i mesures d'actuació amb un horitzó de temps de vuit anys, fins l'any 2020. Aquest PEEC està estructurat en quatre àrees:

- (1) Oferta d'activitats esportives escolars;
- (2) Models de gestió i sinergies;
- (3) Recursos econòmics, materials i humans;
- (4) Mitjans de comunicació i noves tecnologies.

Dins de cadascuna d'aquestes àrees s'han desenvolupat diferents línies estratègiques, tal i com podem observar en la Taula 2.2.

Existeixen altres plans com ara: el FITJOVE, per la prevenció de drogues entre els joves de 15 i 16 anys (4t d'ESO); l'Esport Blanc Escolar, per promocionar els esports d'hivern entre els alumnes de 8 a 10 anys (Cicle Mitjà d'Educació Primària); o els Jocs Esportius Escolars de Catalunya (JEEC) adreçat a l'alumnat entre 6 i 16 anys on es desenvolupen competicions esportives a nivell de tot Catalunya des d'una vessant educativa, recreativa i competitiva.

Per últim, cal destacar que la SGE està col·laborant amb el nou pla de promoció esportiva engegat des de la Unió Europea que porta per nom *Erasmus + Sport 2015-2020*¹⁷ i que suposarà un finançament a set anys que comptarà amb un pressupost de 14.700 M€.

---

¹⁷ Per a més informació es pot consultar http://esports.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/erasmus_esports_2015-2020_unio_europea

2.3. Organització de l'esport escolar a Regne Unit (UK)

En termes generals, les directrius polítiques associades a l'esport venen marcades pel govern del Regne Unit (UK), concretament del *Department for Culture, Media & Sport* (DCMS). Ara bé, la realitat política que constitueix UK en quatre països: Anglaterra, Irlanda del Nord, Escòcia i Gal·les fa que cadascun tingui les seves competències en matèria d'esport. En aquest sentit, doncs, cada regió té les seves estratègies per a la promoció i organització de l'esport, a partir de les seves lleis generals i estructures internes¹⁸. En aquesta investigació ens centrarem en el cas d'Anglaterra, país on prové la nostra mostra d'estudi i on l'investigador principal d'aquesta tesi va realitzar l'estada de recerca de tres mesos durant l'any 2014.

A Anglaterra trobem dues plataformes importants: *Sport England* (SE) i *Youth Sport Trust* (YST). Ambdues tenen com a objectius la promoció de la pràctica esportiva entre la població per tal de millorar la seva salut, hàbits quotidians, satisfacció personal i, en definitiva, el seu estil de vida. La primera d'aquestes organitzacions, SE, promou l'esport en general i a totes les edats, sense tenir cap especificitat per l'esport en edat escolar. Ara bé, la YST¹⁹ és una entitat, que va néixer l'any 1994, pensada especialment per millorar la vida dels infants i joves a través de l'esport.

En termes generals, cal dir que el model i els recursos destinats a Anglaterra en política esportiva han tingut un abans i un després dels Jocs Olímpics del 2012. Abans de la cita olímpica, gran part de la promoció de l'esport en edat escolar estava a mans dels clubs esportius (Kirk & Mojas, 2004), que eren qui s'encarregaven de potenciar la pràctica esportiva, ja que les escoles tenien gran part dels seus esforços centrats als complimentes del currículum i de les seves avaluacions curriculars (Kirk, 2004). A les escoles de primària, a més a més, tampoc existia la figura del mestre especialista en

---

¹⁸ Per a més informació de cada país es poden consultar les diferents agències de l'esport que tenen: <http://www.sportengland.org> (England); <http://www.sport.wales> (Gal·les); <http://www.sportscotland.org.uk> (Escòcia) i <http://www.irishsportsCouncil.ie> (Irlanda del Nord).

¹⁹ Per a més informació es pot consultar <http://www.youthsporttrust.org>

Educació Física, fet que comportava en alguns casos una falta de lideratge en el projecte esportiu i educatiu de l'escola. Tot i així també s'intentaven trobar estratègies per establir aliances entre les escoles i els clubs esportius (DCMS, 2004).

Poc abans dels JJOO, l'any 2009, conscient d'aquesta indesitjada situació ja es van començar a prendre mesures des del govern, *Department of Children, School and Families (DCSF)* i el *DCMS*, publicant una guia per tal de promoure la generalització de cinc hores setmanals d'activitat física i esportiva en els escolars d'entre 5 i 16 anys, seguint l'estructura que podem observar en la Figura 2.1.

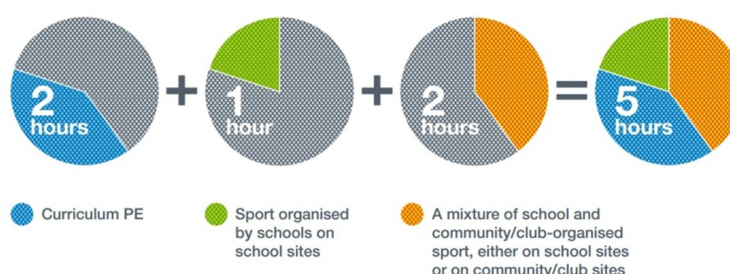

Figura 2.1. Guia per oferir 5 hores d'activitat física setmanals a Anglaterra
(Youth Sport Trust & Sport England, 2009, p. 10)

Es va desenvolupar un model de d'organització de l'esport escolar a partir dels anomenats *School Sport Partnerships*, que són consorcis que vetllen per l'esport escolar. Aquest tipus de consorci semblants als Consells Comarcals de l'Esport Escolar de Catalunya, estan organitzats i gestionats des de alguna de les escoles de secundària representativa que s'anomenen *School Sport Coordinator (SSCo)* i tenen un enllaç directe amb un coordinador de les escoles de primària i especials, a través del *Primary Link Teacher* i el *Special School Link Teacher*, respectivament. El govern van arribar a constituir més de 450 *Partnerships* per tot Anglaterra durant l'any 2009. A la vegada, aquests *partnerships* estan agrupats per comtats creant el *County Sports Partnerships*²⁰(CSP) que en el nostre cas d'estudi correspon al *Sport Nottinghamshire*²¹, com explicarem més endavant.

²⁰ Per a més informació es pot consultar <http://www.cspnetwork.org>

²¹ Per a més informació es pot consultar <http://www.sportnottinghamshire.co.uk>

Recentment, la YST (2013), conscient d'aquest creixement organitzatiu i de les directrius del govern en el mateix sentit, ha elaborat un pla strategic (*Strategic Plan 2013-18*) per seguir avançant de manera sostenible en l'índex i la qualitat de la pràctica d'esport escolar:

The economic, social, education and sport landscapes have rapidly changed in recent years. PE and school sport are experiencing new challenges, with significant pressures on headteachers and reduced funding for dedicated support. Equally, the focus in the sporting landscape, post London 2012, has shifted to the many legacy promises surrounding the Games. To ensure that we continue to have the greatest impact on young people's lives and the best possible return on investment, the Youth Sport Trust is taking action. This Strategic Plan outlines what we do, who we do it for and our desired impact. (YST, 2013, p. 6)

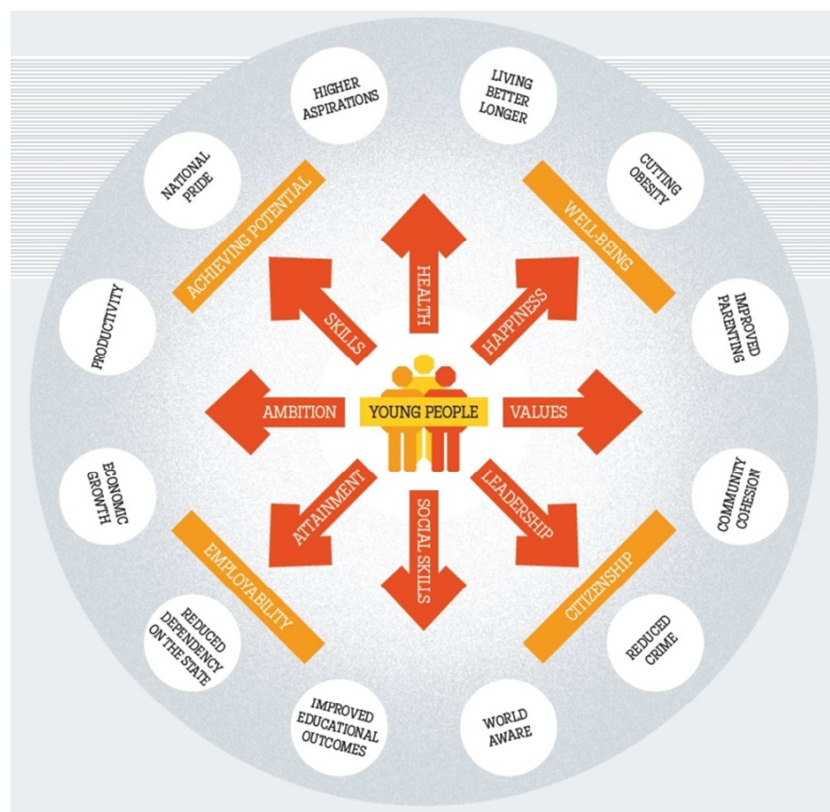

Figura 2.2. Fortaleces del l'esport escolar a Anglaterra
(Youth Sport Trust, Strategic Plan 2013-18, p. 11)

Aquest pla estratègic ha servit per definir i proposar-se unes fites en relació a l'Educació Física i l'Esport Escolar. Alguns d'aquests objectius es veuen clarament representades en la Figura 2.2. que es recull en el mateix pla estratègic.

S'entén com gràcies a l'esport entre el jovent hi ha una millora dels aspectes que conformen les persones (habilitats, salut, felicitat, valors, lideratge...), i a partir d'aquests es repercuteix directament en beneficis per la societat (majors aspiracions, millor qualitat de vida, reducció de l'obesitat, millor productivitat, creixement econòmic...). Òbviament, aquest augment de difusió i política esportiva ha anat acompanyat amb un creixement de la inversió de l'estat en matèria d'Educació Física (PE) i esports. Gran part d'aquests ingressos venen donats per l'agència de loteries de l'estat: *The National Lottery*. A tall d'exemple, el govern ha invertit més de 450 millions de lliures esterlines²² durant els cursos acadèmics 13-14, 14-15 i 15-16²³.

A Anglaterra, igual que a Catalunya amb els JEEC, també existeixen les competicions d'esport escolar. Aquestes són gestionades i organitzades per l'associació anomenada *Sainsbury's School Games*²⁴ i funcionen de manera similar amb modalitats esportives arrelades a cada territori (*cricket, lacrosse, netball o goalball*, entre d'altres) a part de les que són compartides internacionalment com, per exemple, el futbol, el bàsquet o la natació, entre d'altres.

Existeixen altres programes com el *Change4life*²⁵, per promocionar l'estil de vida saludable tenint com a base la bona alimentació i l'activitat física diària; o el programa *This girl can*²⁶, per potenciar l'esport femení i vèncer la lluita dels estereotips de gènere en la pràctica esportiva.

---

²² Fent la conversió de moneda serien aproximadament uns 392 millions d'Euros (aplicant el canvi a 0.87)

²³ Per a més informació es pot consultar la web <https://www.gov.uk/pe-and-sport-premium-for-primary-schools>

²⁴ Per a més informació es pot consultar <http://www.yourschoolgames.com>

²⁵ Per a més informació es pot consultar <http://www.nhs.uk/Change4Life/Pages/why-change-for-life.aspx>

²⁶ Per a més informació es pot consultar <http://www.thisgirlcan.co.uk>

També trobem moltes associacions que no són pròpiament centrades en l'esport escolar, però que tenen sinèrgies i relacions en la seva vessant educativa, com ho són per exemple:

- (1) Play England²⁷, que vetlla per mantenir instal·lacions i espais a l'aire lliure per tal d'afavorir els jocs, lliures, espontanis i educatius;
- (2) Association for Physical Education²⁸ (afPE) que s'encarrega de representar tots els aspectes referents a la matèria d'Educació física de les escoles de UK;
- (3) Sports Coach UK²⁹ que vetlla per donar suport, formació i assistència als entrenadors esportius de UK.
- (4) Child UK³⁰ que té la visió de promocionar la inclusió socials dels nens i joves per tal de revertir les tendències nocives d'obesitat, consum de drogues i abús d'alcohol.
- (5) Street games³¹ que es va crear l'any 2005 quan es van agrupar diferents organitzadors de projectes esportius de barri pels joves amb l'interés de potenciar la difusió de la seva acció social.

En resum, podem considerar que l'esdeveniment dels JJOO del 2012 va suposar una oportunitat a Anglaterra per organitzar-se i elaborar un projecte de reforma en relació a l'educació física i l'esport escolar. Actualment, gràcies a aquesta situació es troba en un moment hegemònic per la quantitat creixent de recursos tan humans, com materials i econòmics que s'hi estan dedicant.

---

²⁷ Per a més informació es pot consultar <http://www.playengland.org.uk>

²⁸ Per a més informació es pot consultar <http://www.afpe.org.uk>

²⁹ Per a més informació es pot consultar <http://www.sportscoachuk.org>

³⁰ Per a més informació es pot consultar <http://child.uk.net>

³¹ Per a més informació es pot consultar <http://www.streetgames.org>

2.4. Estat actual de l'esport escolar

Tot seguit mostrarem algunes de les dades que considerem més rellevant de la situació com es troba actualment l'esport escolar a les realitats on desenvoluparem la nostra investigació.

2.4.1. Estat de l'esport escolar a Barcelona

L'any 2005, l'Ajuntament de Barcelona va crear l'Institut Barcelona Esports³² (IBE) com a organisme autònom per gestionar tot l'esport del municipi. En aquest cas, l'IBE ha anat desplegant diferents línies d'actuació i, una d'elles, que afecten a tot l'esport escolar que es fa a la ciutat de Barcelona.

Existeixen diversos estudis realitzats per l'IBE al voltant de l'esport practicat a la capital. Concretament, hi ha dos estudis (IBE 2007, 2013) que porten per títol «Els Hàbits esportius de la població en edat escolar de la ciutat de Barcelona». En considerar-se de dades actuals i específiques del nostre objecte d'estudi, hem cregut interessant destacar els aspectes més rellevants de la mateixa.

Quant a volum de pràctica, hem de destacar que hi ha un creixement de 35,9 punts i 9,2 punts respecte a les dades anteriors obtingudes pel mateix IBE els anys 1998 i 2007, respectivament. Per tant, s'ha passat d'un índex de pràctica esportiva del 40,1%, al 1998, 66,8%, al 2007, i 76,0% durant l'any 2013. Sense cap dubte, cal destacar que la tendència és positiva i cada vegada hi ha més pràctica esportiva entre els nois i noies de 6 a 18 anys. Si bé podem afirmar que l'increment d'aquests darrers anys no ha estat tan exponencial com del 1998 al 2007, caldria destacar que en aquest últim període s'ha assolit una dada important: l'increment de la pràctica esportiva femenina, reduint

---

³² Tot i que els estatuts de l'IBE daten del 2008, es considera que uns anys abans l'organització ja estava constituïda. Per a més informació es pot consultar <http://esports.bcn.cat/sites/default/files/Estatuts%20IBE.pdf>

així la diferència de pràctica segons el sexe, que és originària des dels inicis de la pràctica esportiva. En la Figura 2.3. podem observar aquests valors.

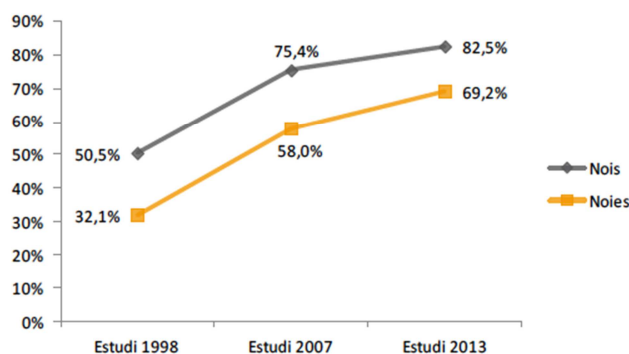

Figura 2.3. Evolució de l'índex de pràctica esportiva a Barcelona segons sexe (IBE, 2013, p. 8)

Centrant-nos en la relació existent entre la pràctica esportiva i l'edat o curs escolar, trobem que aquest és un dels aspectes més interessants d'analitzar en la nostra investigació, ja que és amb aquestes dades on podem detectar l'abandonament esportiu amb un punt d'inflexió determinat en el canvi d'etapa del sistema educatiu quan passen d'Educació Primària a Educació Secundària Obligatoria.

Segons una de les conclusions del mateix estudi del IBE elaborat l'any 2007:

Un dels aspectes que cal considerar és la tendència a la disminució dels índexs de pràctica en canviar de cicle, especialment de l'educació Primària a la Secundària. En aquest punt, també cal incidir que aquesta davallada és bastant més pronunciada en el gènere femení, que passa d'un índex de pràctica del 71%, els darrers cursos de Primària, al 50%, els primers cursos de Secundària. Per tant, hi ha la necessitat de definir estratègies per potenciar la pràctica esportiva en aquests col·lectius. (p. 21)

Si bé es detecta una dada quantitativa rellevant al voltant d'aquesta davallada de l'índex de pràctica, també caldria complementar aquestes dades amb informació més

qualitativa que ajudi a interpretar quines possibles causes origina aquest abandonament.

Referent als estudis del 2013, tal i com podem observar en la Figura 2.4, la pràctica esportiva passa del 83,8% durant el tercer i últim Cicle de Primària al 71,4% durant el primer Cicle de Secundària. Si a més a més discriminem en funció del sexe, podem veure que la davallada és més gran entre les noies que entre els nois amb 17,5 punts respecte a 8 punts percentuals, respectivament. Tot i aquesta davallada de pràctica en les noies a 1r d'ESO, cal destacar que l'índex de pràctica es troba 11,7 punts percentuals respecte a les dades del 2007 (del 50,2% al 61,9%).

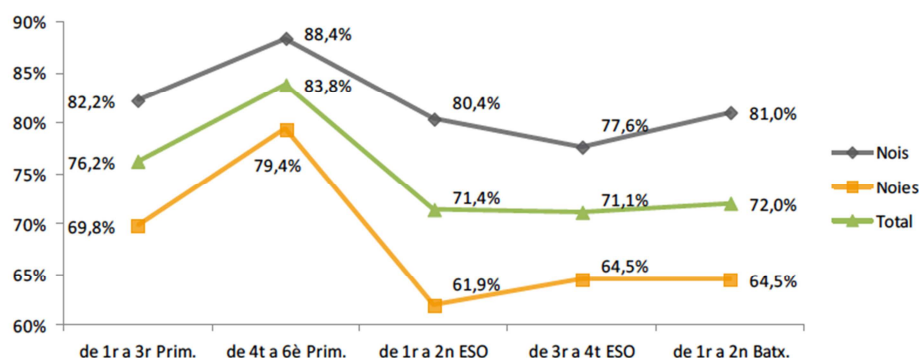

Figura 2.4. Evolució de la pràctica esportiva a Barcelona segons curs i sexe (IBE, 2013, p. 12)

Així mateix, aquestes dades es troben en concordança amb altres estudis realitzats per autors com Serra (2008), Moreno i Cervelló (2010) o Garcia i Llopis (2011) on destaquen que els nivells de pràctica d'activitat físic esportiva de la població espanyola són realment baixos i estan per sota de les recomanacions internacionals d'activitat física, sobretot en aquelles etapes que corresponen a la preadolescència, adolescència i entrada a l'etapa adulta.

En els estudis realitzats per l'IBE al 2013 també es pot observar com el tipus d'esports que practiquen els nois i les noies en edat escolar està molt diversificat i diferenciat en funció del sexe i d'aquells esports més lligats tradicionalment als estereotips masculins

i femenins. Com podem veure en el Taula 2.3 l'esport més practicat pels nois és el Futbol i Futbol Sala (54,2%), mentre que en les noies són els esports més lligats amb les danses (32%).

Taula 2.3

Esports més practicats segons sexe (IBE, 2013, p. 17)

Nois		Noies	
Futbol i Futbol sala	54,2%	Danses	32,0%
Bàsquet	15,8%	Natació	17,9%
Natació	13,4%	Bàsquet	16,6%
Esports de lluita	12,3%	Futbol i Futbol sala	8,5%
Tennis	5,8%	Patinatge	8,4%

En relació als motius de pràctica esportiva, l'estudi ens mostra que el principal motiu que tenen els escolars de Barcelona per fer esport és gaudir de la pràctica que realitzen. Segons el 84,4% dels nois i noies, aquesta satisfacció que tenen en el moment de practicar el seu esport és per a ells la motivació principal a l'hora de practicar-lo (Figura 2.5). D'altra banda, tot i que amb menys rellevància, també consideren motivacions per fer esport aspectes com «per poder estar en forma» (42,6%) i «per poder competir i fer partits» (34,8%).

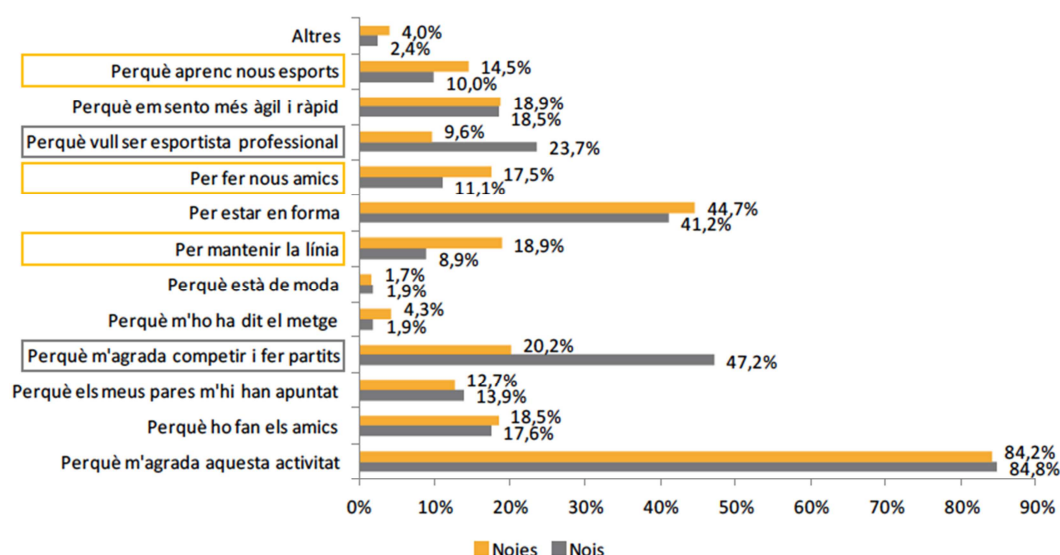

Figura 2.5. Motius de pràctica esportiva segons sexe. (IBE, 2013, p. 23)

En relació a aquesta motivació en funció del sexe, es pot observar que no hi ha diferències entre sexes en la primera motivació triada (satisfacció per l'activitat). En canvi, és interessant observar que hi ha dues motivacions que són ben valorades pels nois i no ho són tant per les noies. Aquestes són en referència a «perquè els hi agrada competir i fer partits» i «perquè volen arribar a ser esportista professional». En ambdós casos, aquestes opcions han estat triades per més del doble de nois que de noies. En aquest sentit, els motius competitius són més rellevants en els nois. Altres aspectes destacats per les noies per sobre dels noies, en canvi, tenen a veure amb motius més associats a la sociabilització i l'estètica; com per exemple: «per fer nous amics/amigues» o «per mantenir la línia».

Quant als motius de no pràctica, els estudis recents (IBE, 2013) destaquen que hi ha hagut una diversificació dels motius en aquests darrers anys, introduint-se nous motius de no pràctica com ara el no poder practicar esport pels diners que costa (15,9%) o perquè s'han de centrar en els estudis (15,8%), tots dos motius en segon i tercer lloc respectivament. Com podem veure a la Figura 2.6., el principal motiu de no pràctica esportiva és no tenir suficient temps lliure i dedicar aquest poc temps a altres activitats (21,4%).

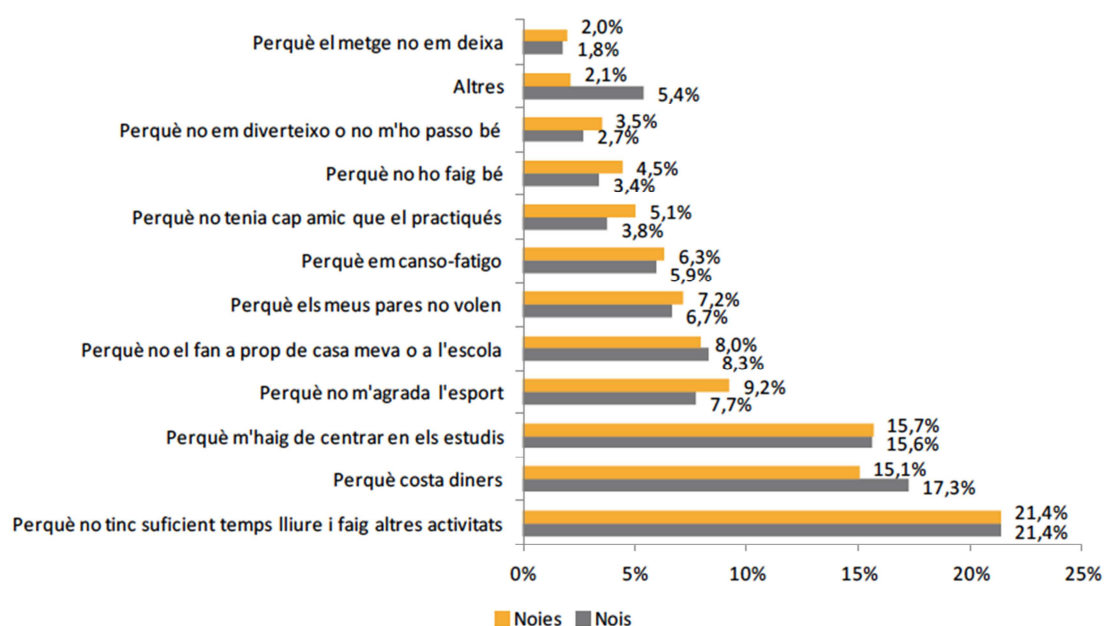

Figura 2.6. Motius de no pràctica esportiva segons sexe (IBE, 2013, p. 28)

Per concloure aquests estudis realitzats per l'IBE (2013), cal destactar que es constata l'elevat índex de pràctica esportiva en edat escolar a la ciutat de Barcelona. La tendència del volum de pràctica és de creixement des de l'inici d'aquests estudis a l'any 1998. Paral·lelament, aquesta entitat junt amb altres departaments de l'administració local, es comença a plantejar la necessitat de focalitzar les accions en la promoció de la qualitat d'aquesta pràctica, i no tant en la quantitat tal i com s'ha fet fins ara i com s'ha demostrat que s'estan assolint els resultats desitjats. Fruit d'aquesta nova orientació i plans estratègics en la gestió de l'esport escolar a la ciutat de Barcelona, l'IBE ha creat les homologacions de les entitats organitzadores d'esport escolar de Barcelona.

2.4.2. Estat de l'esport escolar a Nottingham (UK)

No s'ha trobat cap estudi significatiu sobre la els hàbits o la pràctica esportiva infantil i adolescent de la ciutat de Nottingham. Tan sols tenim les dades d'una enquesta a la població escolar que ens va fer arribar el coordinador (*strategy manager*) de l'Activitat Física, Educació Física i Esports del municipi, després d'una entrevista mantinguda durant el mes de gener del 2014. Aquesta enquesta³³ d'àmbit esportiu inclou aspectes lectius i no lectius de pràctica esportiva, es va realitzar durant el curs 2013-2014 amb un total de 661 alumnes de primària i 509 de secundària per tot el municipi de Nottingham. Aquesta recerca es va fer conjuntament amb l'ajuda de la *Leeds Metropolitan University*, però no hem tingut accés el buidat d'aquestes dades ni al tractament de les mateixes. D'aquesta manera, en el marc de referència del futur treball empíric d'aquesta tesi, és una llàstima no poder accedir a algun estudi més rigurós per tal de poder compartir els mètode utilitzats en la recerca o, fins i tot, els resultats obtinguts, tal i com ho hem pogut fer en el cas de Barcelona.

---

³³ Accés a l'enquesta del Sport School Nottingham (2013):

Primary School: <https://www.surveymonkey.com/r/?sm=EcC0mz74JQtZGkyl%2biMFgA%3d%3d>

Secondary School: <https://www.surveymonkey.com/r/?sm=QjA%2bgrW%2batAk6Ftw7zNssA%3d%3d>

Com hem comentat anteriorment, l'organització que vetlla per l'esport regional o comtal³⁴ és el Sport Nottinghamshire. Més a nivell local, de la ciutat de Nottingham, trobem el School Sport Nottingham³⁵, que és l'entitat que organitza i promou l'esport a nivell local, en el municipi de Nottingham. La seu d'aquesta organització es troba a les instal·lacions de l'institut d'educació secundària Ellis Guilford, i la seva missió és vetllar per la gestió, organització i promoció de l'esport escolar de la ciutat.

A part de l'existència d'aquesta organització, totes les escoles i instituts de la ciutat reben subvencions del Departament d'Educació del Govern per tal de promoure l'equip educatiu i els especialistes d'Educació Física i dels esports escolars que organitzen cada centre.

L'ajuntament de Nottingham, Nottingham City Council, també ofereix diferents centres per a la pràctica esportiva municipal. Es tracta dels anomenats Leisure Centres i té un total de vuit: Beechdale Swimming Centre, al districte de Bilborough; Clifton Leisure Centre, a Clifton; Djanogly Community Leisure Centre, a Forest Fields; John Carroll Leisure Centre, a Radford; Ken Martin Leisure Centre, a Bulwell; Nottingham Tennis Centre, a University Boulevard; Southglade Leisure Centre, a Bestwood; i Victoria Leisure Centre, al districte de Sneinton al centre de la ciutat. D'aquesta manera l'ajuntament ofereix espais públics d'activitat física a un preu popular.

El mateix consistori, amb l'ajuda de Sport Nottinghamshire, té un programa destinat a la promoció de l'esport per infants i joves que porta per nom «Activate»³⁶ que ofereix activitats dissenyades específicament per nens, nenes i gent jove, amb educadors i entrenadors qualificats. Els preus són molt accessibles i el primer mes d'activitat és gratuït. D'aquesta manera, observem com les polítiques municipals, igual que ho fan les més governamentals, també tenen aquesta sensibilitat per l'educació esportiva i vetllen per l'esport escolar en les primeres edats.

³⁴ S'utilitza el terme *county* per referir-se a aquesta distribució territorial regional o provincial.

³⁵ Per a més informació es pot consultar <http://www.schoolsportnottingham.co.uk>

³⁶ Per a més informació es pot consultar <http://www.nottinghamcity.gov.uk/activate>

Tot i no tenir les dades a nivell local, a un nivell més estatal, hem volgut destacar algunes consideracions que hem trobat significatives en el marc literari de la investigació que portarem a terme.

Lloyd, Fry i Wollny (2014) van elaborar un estudi des de la comissió de govern on afirmaren que, com a conseqüència de totes aquestes polítiques establertes els darrers anys, el nombre d'hores, material i personal dedicat a l'activitat física a les escoles de Primària, així com de la pràctica dels seus participants havia crescut considerablement:

Seventy-nine per cent of responding teachers thought that the premium had increased participation for all children. Particular groups of pupils were also mentioned in relation to this increased participation, including those less engaged/least active (38%), disadvantaged children (35%), and children with SEN (30%). Around a fifth of schools reported an increase in participation particularly amongst girls. (Lloyd et al., 2014, p. 5)

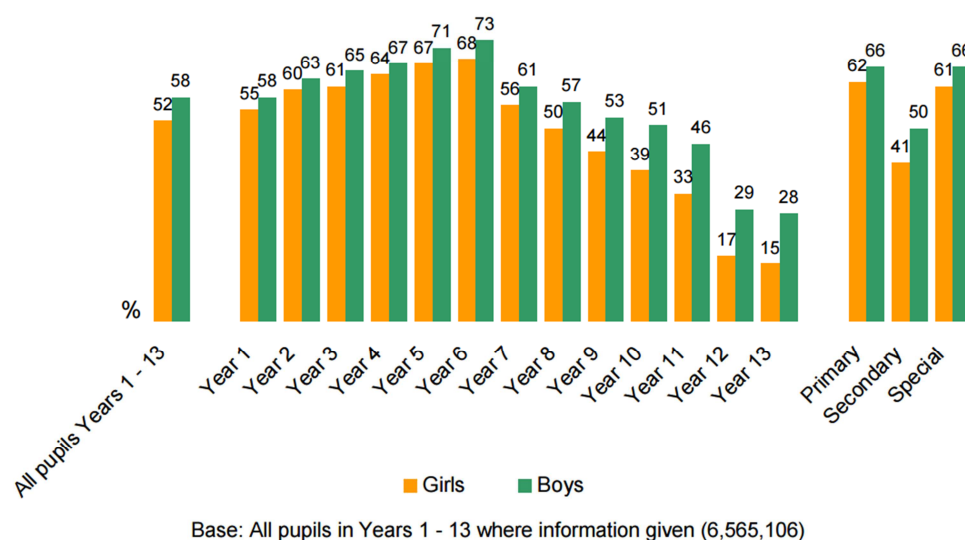

Figura 2.7. Percentatge de pràctica d'Educació física i esport escolar d'un mínim de 3 hores a la setmana, segons sexe. (Quick, Simon, & Thornton, 2010, p. 16)

Ara bé, tot i aquest augment en el nombre de practicants també existeix un descens de la pràctica esportiva a mida que els joves van passant de curs escolar a Anglaterra, tal i com mostren Quick, Simon i Thornton (2010) en la Figura 2.7.

Referent a la pràctica esportiva segons el sexe, es segueix detectant una pràctica desigual en detriment de les noies, i que va augmentant la diferència a mida que creixen d'edat:

Data collected for the first time on differences in participation levels between girls and boys shows that overall boys (58%) are more likely than girls (55%) to take part in at least three hours of PE and school sport. There are small differences in participation levels between girls and boys in Years 1-7. However, after Year 7 the gap grows bigger. (Quick et al., 2010, p. 2)

2.5. L'esport escolar educatiu

En primer terme haurem de considerar que cap activitat esportiva és educativa en ella mateixa, sinó que caldrà establir i complir unes condicions per tal que es converteixi en un veritable vehicle pedagògic (Martínez-Muñoz, 2008).

Per tant, un tipus d'esport no serà més o menys educatiu que un altre en funció de les seves característiques tècniques, materials o espacials, sinó que dependrà del responsable de portar a terme aquell esport i de l'organització, l'escola o el club esportiu, que l'embolcalla per a que pugui desenvolupar bé la seva feina i el projecte esportiu, i educatiu, que s'hagin proposat plegats. Gutiérrez-Sanmartín (2004) ho concreta de la següent manera: «El deporte será bueno o malo según como se desarrolle su práctica» (p. 107). En altres paraules, segons Heinemann (2001), l'esport no té cap tipus de valor en ell mateix, sinó que els valors associats que estem acostumats a veure solen ser judicis subjectius dels participants, espectadors o institucions.

Per tant, algunes experiències esportives compartides a nivell social durant aquests darrers anys, sovint a través dels mitjans de comunicació, com ara la televisió o la premsa escrita, han estat més afins al ressó mediàtic de l'esport competitiu i de rendiment, deixant a l'ombra l'esport en la seva vessant més participativa i formativa, que és la que hauria de ser pròpia quan es desenvolupa en el seu context educatiu (Cagigal, 1981; Le Boulch, 1991; Contreras et al., 2001).

Tinning (1996) destaca dues maneres d'entendre l'activitat física: Des d'un model de rendiment o des d'un model participatiu. En la Taula 2.4 podem veure les qualitats que defineixen cada vessant presentades per Arribas (2004).

Taula 2.4.

Comparativa entre el model rendiment i participatiu. (Arribas, 2004, p. 202)

Modelo Rendimiento vs. Modelo Participativo	
Producto	Proceso
Abandono	Continuidad
Selección	Inclusión
Entrenador	Educador
Adaptación a la actividad	Adaptación a la persona
Cuerpo máquina	Cuerpo disfrute

Per Arribas (2004) el model esportiu basat en el rendiment es centra en la recerca del resultat per sobre de qualsevol altre aspecte, buscant l'espectacle i el reconeixement mediàtic. Consisteix en adaptar la persona a l'esport, i no al contrari, reservant el paper de participants d'aquesta modalitat només a aquells més ben dotats o que tinguin més habilitats assolides per assolir l'objectiu.

D'altra banda, el model participatiu, com el seu nom indica, es centra en incrementar la participació de tots els participants de l'activitat esportiva en qüestió. Es valora més el procés que el resultat final. Sense perdre la identitat ni les característiques més rellevants que defineixen cada esport, es pot arribar a plantejar l'adaptació de l'esport a la persona i no pas l'adaptació de la persona a l'esport. Per tant, durant les pràctiques d'aquesta modalitat, es valora més els aspectes d'inclusió, gaudi, satisfacció, autonomia, continuïtat de la pràctica i hàbits que siguin perdurables en el temps (Arribas, 2004).

Si contemplem que per tal que l'esport escolar sigui educatiu s'hauria de seguir un model participatiu, també caldrà que tinguem en consideració la necessitat de plantejar el model comprensiu d'ensenyament de l'esport, conegut amb el terme originari de Teaching Games for Understanding (TGfU) (Thorpe & Bunker, 1982; Thorpe, Bunker, & Almond, 1986; Blázquez, 1986; Hernández, 1994; Devís & Peiró,

1997; Contreras et al., 2001; Monjas, 2006; Ponce, 2007). Fugint dels models tradicionals de l'aprenentatge de l'esport, el TGfU planteja l'aprenentatge de l'esport a través del *com* i no del *perquè*. A partir de propostes i tasques més generals, en primer lloc s'aprenen els aspectes tàctics i després els tècnics. D'aquesta manera, basat en metodologies més participatives com ara el descobriment guiat o la resolució de problemes (Mosston, 1978), els participants esdevenen subjectes actius i amb capacitat reflexiva per poder organitzar l'aprenentatge del nou esport.

A partir d'aquest model TGfU originat per Thorpe i Bunker (1982) des de la universitat de Loughborough (UK), es van fer noves aportacions com ara la creació dels denominats «Jocs modificats» (Devís & Peiró, 1997; Monjas, 2006) que consisteixen en formes jugades per grups reduïts, amb poc requeriments tècnics i predomini d'aspectes tàctics. D'aquesta manera es pretén facilitar la lògica interna del joc d'una forma dinàmica i engrescadora, mantenint, encara que adaptats, els elements essencials de l'esport. Aquesta proposta de joc modificat va sorgir per tenir més en compte les característiques físiques i cognitives dels nens i les nenes en l'aprenentatge d'un esport.

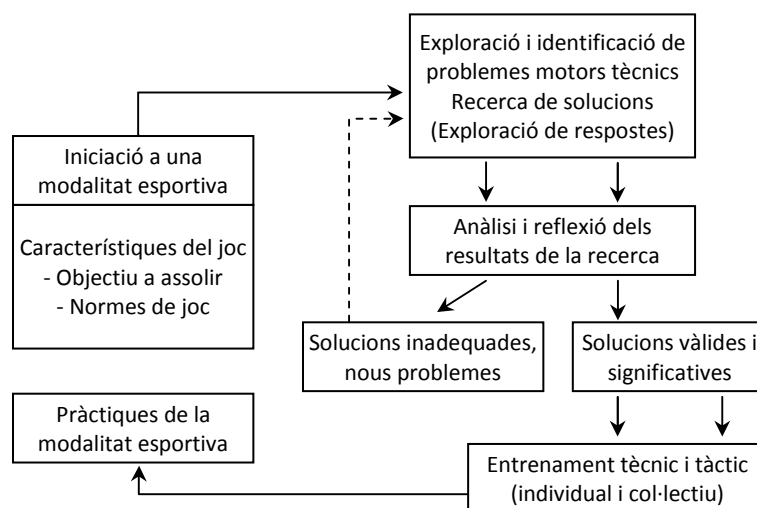

Figura 2.8. Fases del model constructivista vertical d'iniciació esportiva (Contreras et al., 2001)

En aquesta línia, una altra aportació que volem destacar és la de Contreras et al. (2001) que proposa el model constructivista de l'ensenyament de l'esport. Seguint en la mateixa línia mostrada fins ara, aquest model constructivista proposa l'aprenentatge del participant des de la seva totalitat, és a dir, no només des dels seus coneixements previs, sinó també des de la seva actitud, expectatives i motivacions, jugant aquestes un paper primordial en el seu aprenentatge (Coll, 1990). Contreras diferencia dos tipus d'ensenyament constructiu: vertical i horitzontal, atribuint la única diferència al fet d'aprendre un únic esport o més d'un esport, respectivament. A la Figura 2.8 i Figura 2.9 podem veure ambdues modalitats.

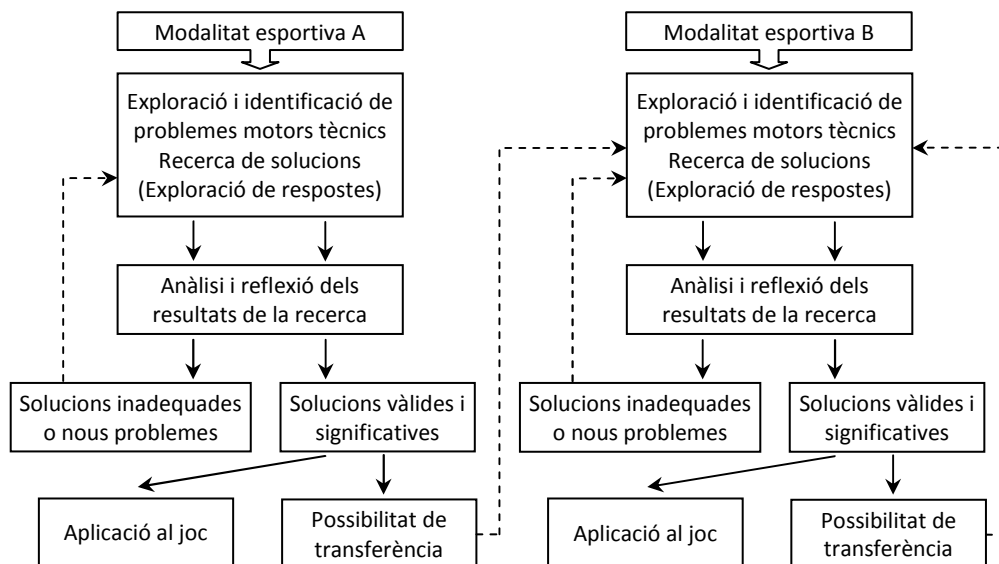

Figura 2.9. Fases del model constructivista horitzontal d'iniciació esportiva (Contreras et al., 2001)

Al marge del model d'ensenyament-aprenentatge que es proposi treballar en l'esport, també cal considerar que l'activitat pot tenir un mal plantejament pedagògic ocasionat per la falta de formació i de titulació entre els educadors (Lleixà, 2005; González & Campos, 2010). González i Campos (2010), en el seu estudi «La intervenció didáctica del docente del deporte escolar, según su formación inicial» desenvolupat a la comunitat autònoma de Madrid, van concloure que els educadors afirmaven atorgar

prioritàriament una finalitat de les activitats centrades en l'entrenament per a la competició, per sobre d'altres finalitats com ara el desenvolupament de les relacions socioafectives o de la millora de salut i creació d'hàbits saludables, per exemple.

Al llarg dels anys diversos autors han destacat algunes raons que generen deficiències educatives a l'esport escolar, com ara la falta de personal capacitat i especialitzat, les característiques de les instal·lacions i el material i la pressió social que comporta el resultat de les competicions esportives. Per exemple, González i Campos afirmen que:

El profesorado del deporte en edad escolar no lleva a cabo, en la mayoría de los casos, una intervención didáctica adecuada, ya que se aleja de las intenciones educativas, existiendo una clara desconexión con las finalidades de la Educación Física reglada y un modelo de enseñanza tradicional. (2010, p. 115)

Per tant, trobant paral·lelismes amb l'Educació Física a nivell escolar, ens apropem a la idea que per tal de plantejar un esport escolar educatiu l'educador ha de fomentar una pràctica participativa, motivadora i centrada en l'educació en valors (capacitat d'esforçar-se, empatia, autonomia, cooperació, reflexió crítica, etc.); i no tan sols centrar-se en el desenvolupament de les capacitats motrius de l'alumnat (Fraile & Vizcarra, 2009) ni en els resultats d'una competició (González & Campos, 2010). Aquest enfoc formatiu de l'esport no ha d'excloure l'aprenentatge del mateix; Ens referim a l'aprenentatge de la seva tècnica, tàctica, material i espai característic per a la seva pràctica. Ara bé, és necessari buscar un model que ens permeti un apropament més globalitzat de l'esport i que el protagonista hi participi d'una manera activa en el seu procés d'aprenentatge (Blázquez, 1995).

Per acabar, cal destacar que no podem concebre aquest esport educatiu i pedagògic tan sols durant l'etapa d'edat escolar, sinó que podríem aplicar-ho a totes les edats i les etapes de creixement de la persona. Gutiérrez-Sanmartín afirma que:

hasta tiempos muy recientes, cuando se hablaba del desarrollo de la persona se hacía casi exclusivamente refiriéndose a las primeras edades, hasta llegar a la adolescencia. Sin embargo, actualmente la consideración de la persona desde la perspectiva del ciclo vital (*lifespan*), hace que contemplemos el desarrollo del ser humano durante toda su existencia. Este nuevo enfoque, además de suponer una valiosa perspectiva filosófica y social, aporta un nuevo modelo de educación, una educación permanente, una educación que se extiende a lo largo de toda la vida de la persona. (2004, p. 106)

2.5.1. La competició i valors en l'esport

Quan parlem d'un esport escolar educatiu no s'hauria d'oblidar que hi ha un element clau i recurrent associat a la practica esportiva, ens referim al concepte de «competició». S'han trobat diferents referències que es posicionen a favor i en contra del tractament de la competició en el context educatiu. Tot seguit, motrarem un recull d'aquests posicionaments.

Calzada (2004) exposa amb claredat les dues maneres d'entendre l'esport i la competició. En aquest sentit, afirma que la competició, entesa com a objectiu final de l'esport, no hauria d'anar mai associada a l'esport escolar:

Estos dos modelos son diferentes desde un principio, ya que, mientras que, en el deporte de competición, el deporte es un fin en sí mismo y el objetivo final es la competición y el resultado, en el deporte escolar, el deporte es únicamente un medio y lo importante es la educación, con lo que, aunque se tenga en cuenta el resultado deportivo, éste no es prioritario. [...] El deporte escolar, por su parte, presta más atención a los aspectos educativos, la formación, la integración, las buenas acciones del espectador, la valoración de la mejora colectiva, etc. (p. 50)

L'esport pot arribar a esdevenir un important element de reproducció dels valors socials dominants: organització jeràrquica, autoritarisme, recolzament als principis de rendiment esportiu o recerca de la victòria per sobre d'altres principis (Devís, 1996). Aquest fet, davant dels joves en formació, entra en conflicte amb molts valors que s'intenten treballar des de l'esport educatiu o l'esport escolar. Aquesta rèplica del model d'esport de competició a l'esport escolar pot venir ocasionada per un interès mercantilista ja que «el deporte escolar constituye un atractivo mercado comercial, con un grupo numeroso de potenciales clientes para ese gigantesco negocio en que se ha convertido el mundo del material deportivo» (Monjas, 2004, p. 216). Fins i tot, aquest mirall amb la competició d'alt nivell pot comportar aspectes pejoratius com la falta d'igualtat en la pràctica esportiva femenina, l'ús inapropiat del llenguatge o l'excesiva valoració dels talents individuals (Monjas, 2006).

Altres autors, precursors d'enfocs més cooperatius i no competitius (Pérez-Pueyo, Heras, & Herrán, 2008; Pérez-Pueyo et al., 2011) defensen la pràctica de l'esport escolar des del seu caràcter actitudinal afirmant que:

El problema surge cuando en un grupo, como es lo habitual, el carácter competitivo está implantado ya en el mismo. Intentar enseñar a verlo desde la perspectiva en la que ganar no es lo más importante es extremadamente complicado. La razón fundamental la encontramos en las «bajas en combate», los alumnos que se autoexcluyen porque las propuestas competitivas no hacen más que reforzar su baja autoestima por la convicción de sentirse incapaces de competir con los demás; y donde el único papel que se atreven a asumir es el de monigotes que nunca pueden, ni siquiera, soñar con alcanzar la propuesta marcada (Pérez-Pueyo, Heras & Herrán, 2008, p. 49).

D'altra banda, la competició no pot veure's només com un factor negatiu. Si abans comentàvem que l'esport en si mateix no té valor (Heinemann, 2001) sinó que serà bo

o dolent en funció de com s'enfoqui la seva pràctica (Gutiérrez-Sanmartín, 2004), en aquest cas podríem aplicar la mateixa connotació a l'aspecte competitiu.

Al voltant d'aquestes aportacions positives de la competició en a la formació de la personalitat del nen, Hopf (2002) afirma:

La competición deportiva exige virtudes que traen consigo ventajas, en el caso de que sean transferibles. Que sean seres organizados, que sean capaces de concentrarse, que muestren fortaleza en momentos decisivos, que tengan una perspectiva a largo plazo por la recompensa, de tal forma que sean capaces de prepararse mejor para una exigencia futura o que puedan generar una relación entre el costo y el resultado del mismo. Todas estas características intraindividuales de calidad, son las que el niño deportista debe adoptar desde muy temprana edad. (p. 8)

Manrique, López-Pastor, Monjas, Barba i Gea (2011), en el seu estudi d'aplicació d'un programa d'esport escolar per a la transformació social dels joves del municipi de Segovia, afirmen que:

Resulta remarcable la importància que dóna l'alumnat a la competició esportiva com a forma de superació personal, mentre que pares i professorat debaten sobre els valors positius o negatius de la competició esportiva i diferencien entre un esport federat, de caràcter selectivoeliminadori, i l'esport escolar, que hauria de tenir un caràcter inclusivoparticipatiu. (p. 64)

Danish, Forneris i Wallace (2005) també declaren que la competició a l'esport conté aspectes importants pel desenvolupament dels adolescents, a través de la formació de valors com l'autoestima, la identitat i el sentit de la competitivitat. Ara bé, la competició també pot tenir tant beneficis com riscos, ja que com els mateixos autors afirmen:

Nosotros creemos que enseñar habilidades atléticas sin enseñar habilidades para la vida es un mensaje incorrecto para los adolescentes, esto reforzaría la creencia de que su mundo puede cambiar si ellos son mejores atletas. Sin embargo, en la mayoría de los casos esta creencia no es cierta. (Danish et al., 2005, p. 42)

A la Taula 2.5 presentem alguns dels valors, tant negatius com positius, que pot tenir la competició dins de la pràctica esportiva.

Taula 2.5.

Valors assignats a l'esport de competició. (Fraile, 1997, p.35)

POSITIUS	NEGATIUS
· Expressa les habilitats humanes	· És selectiva, sexista i elitista
· Canalitza l'agressivitat	· Augmenta l'agressivitat
· És un factor de cohesió	· Provoca enfrontaments socials
· És un aprenentatge per a la victòria i la derrota	· Persegueix l'èxit per sobre de tot

Per tant, no hem d'oblidar que la competició ha d'afavorir aspectes que millorin en les habilitats socials a través de conductes que propiciïn les bones relacions entre els participants (Danish et al., 2005). Actituds que generin accions de solidaritat i tolerància, per exemple. Així mateix, la formació de valors socials a través de l'esport ha de materialitzar-se des del respecte per les regles de joc, els àrbitres o tutors de joc i, sobretot, pels companys i/o adversari esportiu (Reverter, Mayolas, Adell, & Plaza, 2009).

Estrada (2008) en les conclusions de la seva tesi doctoral ofereix una línia d'actuació i enfoc de la competitivitat des d'una vessant pedagògica recordant que hauria de consistir en «no negar el resultat per poder aprendre a guanyar i perdre, però utilitzar principalment el resultat de la competició com a indicador per motivar cap a la superació personal». (p. 362)

2.5.2. L'Esport escolar entre nois i noies

Segons l'enquesta desenvolupada pel CSD (2011) sobre els hàbits esportius en la població escolar, la diferència de pràctica esportiva entre els dos sexes és de 20 punts percentuals: Un 73% dels nois fan activitats esportiva organitzada mentre que el cas de les noies es redueix fins a un 53%. A la Taula 2.6 es pot observar els hàbits existents entre els diferents sexes en relació l'estil de vida actiu o sedentari de la població escolar entre els 10 i 18 anys.

Taula 2.6.

Percentatge de pràctica esportiva organitzada a España segons sexe i edat^a

Edat	Noies	Nois
10-11 anys	63%	78%
12-13 anys	54%	74%
14-15 anys	45%	71%
16-18 anys	35%	64%

^aDades proporcionades pel CSD (2011)

Igualment, en el cas d'Anglaterra, a l'enquesta realitzada per Quick, Simon i Thornton (2010) sobre els escolars de *Year 1* a *Year 13* que participaven en les 2 hores setmanals d'Educació Física (PE) curricular i els que feien més de 3 hores de PE i esports escolars durant la setmana, les diferències entre sexes també són notòries.

Taula 2.7.

Percentatge de pràctica esportiva organitzada^a a Anglaterra segons sexe i curs^b

Curs	Noies	Nois
Year 5	67	71
Year 6	68	73
Year 7	56	61
Year 8	50	57
Year 9	44	53
Year 10	39	51
Year 11	33	46

^aUn mínim de 3 hores d'activitat física (2 de PE i les altres d'esport escolar)

^bDades proporcionades per Quick, Simon i Thornton (2010)

Tal i podem veure a la Taula 2.7, a partir de *Year 6* (10 anys) hi ha una diferència de 5 punts percentuals i quan arriben a *Year 11* (11 anys) la diferència és de 13 punts. Gorely et al. (2011), a l'informe «Evidence on physical education and sport in schools: key findings», publicat pel Department for Education (2013), detallen que:

Highlighted that girls' participation in PE and sport declines over time. They identified suggestions for encouraging girls to be more active: having a genuine choice of activities, having girls-only sessions, including more friendly competition and fun, ensuring teachers are positive/encouraging, changing boys' attitudes to girls in sport, and increasing girls' confidence. (p. 9)

Partint d'aquesta realitat, podem afirmar que els estereotips de gènere relacionats amb l'activitat física i l'esport segueixen estant presents durant les etapes educatives de Primària i Secundària (Blández, Fernández, & Sierra, 2007). Aquesta diferenciació entre sexes es veu originada per diferents aspectes. Un d'ells, per exemple, és la important rellevància que els mitjans de comunicació ofereixen sobre l'esport masculí (López Crespo, 2001), a la vegada que es deixa de banda l'esport femení i això ocasiona un nivell d'interés baix entre la societat. No hem d'oblidar que l'esport escolar es desenvolupa en un context social i que, per tant, hi ha diferents elements que interactuen i influeixen en la seva pràctica. Un element clau que es suma a la influència dels mass mitjans és l'esport d'alt nivell i l'esport espectacle que ofereixen una sèrie de valors que sovint acaben confrontant-se amb els de l'esport escolar, tant en positiu com en negatiu.

Méndez, Fernández-Río i González ho expressen molt clarament quan afirmen que:

Los modelos que influyen en las personas tienden a cambiar con el tiempo. En los primeros años de vida, los niños toman como referencia a sus familiares más cercanos, que les proporcionan actitudes y comportamientos positivos. Hasta los 5 años el mayor impacto se debe a la influencia de los padres. En edad escolar,

los modelos de conducta se abren a los amigos y a los profesores, mientras que según van creciendo aparecen otras fuentes de inspiración, como deportistas, estrellas de televisión, grupos musicales, actores o entrenadores. (2008, p. 7)

Precisament els esports més massius i més televisats, com ara futbol, esports de motor o ciclisme, per exemple, tenen una connotació mediàtica pràcticament masculina Rojas (2010). Així mateix, hi ha esports estereotipats de sexe femení, com ara la gimnàstica rítmica, la dansa o la natació sincronitzada. Tot i que, en tots ells, s'està treballant per la normalització de l'igualtat de sexes en la pràctica. Per exemple, el comitè tècnic d'aquest darrer esport, natació sincronitzada, va introduir la modalitat de duo mixte a finals de l'any 2014.

D'altra banda, igual que parlem dels mitjans de comunicació, també hem de tenir present que el grup d'iguals, companys i companyes de la mateixa edat i grup de relació, es constitueix com un dels agents de l'educació informal amb més poder d'influència en la pràctica físicoesportiva que realitzen els adolescents (Valdemoros et. al, 2012). Per tant, sovint un element és magnificat per l'altre, tant per aspectes positius com negatius, és a dir, que si els mitjans de comunicació prenen consciència de la necessitat de treballar per la igualtat de gènere a l'esport, poc a poc a nivell social s'anirà prenent consciència i les relacions social, entre elles les dels grups d'iguals, també influenciaran igualment en positiu.

Per acabar, podem destacar tant Sport England, en el cas d'Anglaterra, com el CSD, a Espanya, ajuden a través de campanyes i programes a sensibilitzar i potenciar l'increment en quantitat i qualitat de la pràctica esportiva femenina. A la Figura 2.10 i Figura 2.11 podem veure dos exemples d'aquestes promocions de l'esport femení. En primer lloc, Figura 2.10, es tracta d'una imatge del programa This Girl Can³⁷ portada a terme l'any 2015 per Sport England, i, a la Figura 2.11, un pòster del programa Mujer y

³⁷ Per a més informació es pot consultar <http://www.sportengland.org/womenandgirls> o <http://www.thisgirlcan.co.uk>

deporte³⁸, promogut pel CSD l'any 2011. D'altra banda, l'organització Street games té el programa US Girls³⁹ que específicament es centra en afavorir la participació a l'esport i l'activitat física de noies joves la població adolescent i noies entre 16 i 25 anys.

Figura 2.10. Mostra d'un cartell de la campanya «This girl can» (Sport England, 2015)

Figura 2.11. Mostra d'un pòster del programa «Mujer y Deporte» (CSD, 2011)

³⁸ Per a més informació es pot consultar <http://www.planamasd.es/programas/mujer>

³⁹ Per a més informació es pot consultar <http://www.streetgames.org/our-work/us-girls>

2.5.3. L'entorn familiar de l'esport escolar

El rol de la unitat familiar existent al nostre país ha canviat molt durant aquestes darreres dècades (Hakim, 2005). Actualment, ens trobem amb noves estructures de relacions familiars com ara les que vinculen fills respectius i anteriors dels membres d'una parella que hi conviu, famílies monoparentals, famílies amb parelles composades per persones del mateix sexe. Ara bé, aquesta diversitat familiar no sembla ser una novetat en el present, ja que anteriorment convivien diferents generacions en el mateix nucli familiar, o hi havia fins i tot situacions de monoparentalitat per casos de viudetat, degut al major índex de mortalitat durant le part i al llarg de la vida. Fins i tot les segones nupcies podien ser freqüents inclús entre membres de la mateixa unitat familiar per tal de reconstituir rols familiars. Per tant és evident que aquests canvis familiars no és un fenomen actual (Tobío, 2008). Segurament el tret característic de la diversitat familiar d'avui dia, al marge de les persones que composin les estructures familiar, sigui l'aparició de noves modalitat de relació entre ambdós sexes. La idea de diferenciar les funcions entre dones i homes s'està substituint per la d'igualtat de gènere (Hakim, 2005; Gómez, 2008; Tobío, 2008).

La positiva entrada massiva de la dona al mercat laboral, la necessitat de compartir les tasques domèstiques i també l'educació dels fills, està arrelant a moltes famílies en aquestes primeres dècades del segle XXI. I a partir d'aquí podríem considerar que esdevé la coneguda problemàtica de la conciliació o la compatibilització de la vida laboral i familiar (Gómez, 2008).

En relació a la responsabilitat de les famílies respecte a l'educació dels fills, existeix un estudi a nivell de l'estat espanyol realitzat per Pérez-Díaz, Rodríguez i Sánchez (2001) on es mostra que una majoria, el 52%, dels pares i mares prefereixen un sistema educatiu que ocupi la major part del temps dels seus fills, contra un 22% que prefereixen deixar molt temps lliure. Així, els autors afirmen que:

una mayoría de los padres con opinión formada prefiere un sistema educativo que ocupe la mayor parte del tiempo de los chicos. Por la ocupación en actividades extraescolares que procuran para sus hijos diríase que, en la medida en que el sistema educativo formal no ocupa suficiente tiempo, los padres mismos se encargan de completar a sus hijos el tiempo diario de aprendizaje. (2001, p. 145)

Tot i així, podríem dir que hi ha una certa incoherència ja que, en el mateix estudi de Pérez-Díaz et al. (2001), un 78% de les famílies consideren que la principal responsabilitat de l'educació dels fills recau sobre la mateixa família. I un 54% té la sensació d'estar ocupant-se més de l'educació dels seus fills que del que ho van fer els seus pares d'ells.

En relació al rol que exerceixen les famílies a l'esport escolar, Carranza (2008) afirma que les famílies i els educadors són els dos agents més propers a la possibilitat de transferir un canvi positiu en la transmissió de valors educatius a través de la pràctica esportiva. La mateixa autora declara:

Los padres y madres, familiares o tutores disponen de numerosas posibilidades para hacer grandes y positivas aportaciones a la práctica deportiva de sus hijos e hijas. Desde las escuelas y entidades deportivas será fundamental conseguir la complicidad de las familias para conseguir los objetivos propuestos. (p. 93)

Amb paraules de Nuviola, García i Ruiz (2003), també cal destacar que:

Como medidas que se pueden adoptar para mejorar la práctica de los escolares está la formación-educación, tanto de los responsables directos, técnicos y dirigentes, como la de los padres y las madres, formación inicial y formación deportiva. Éstas mejorarán, sin lugar a dudas, tanto la oferta como la implicación

de los padres/madres en el deporte escolar, lo que supondrá un aumento en la calidad del deporte escolar. (p. 20)

Amenabar, Sistiaga i García (2008) elaboren una revisió d'autors que tracten la influència dels pares i les mares en la pràctica d'activitat física dels seus fills. En aquesta revisió podem copsar com pot arribar a influenciar al nen la figura parental tenint en compte les actituds, comportaments, motivació i autopercepció de les pròpies capacitats i la dels fills. En aquest sentit, quan pare i mare ofereixen informació positiva en relació a la situació esportiva d'èxit del seu fill, l'infant acostuma a obtenir una competència percebuda més gran (Babkes & Weiss, 1999), és a dir, es veu més capaç de realitzar l'acció esportiva en concret. Per tant, existeix una relació directa entre l'autopercepció física que té un nen i la quantitat d'ànim per a ser actiu que rep dels seus pares (Brustad, 1993).

A nivell internacional també existeixen altres estudis en referència a la influència familiar. Carr i Weigand (2002) van demostrar en un estudi de 266 estudiants de secundària de Regne Unit que les expectatives d'èxit esportiu dels joves adolescents anaven estretament lligades a les mateixes que havien manifestat els seus referents, en aquest cas, pares, mestres d'educació física i entrenadors.

A nivell local, els darrers anys s'ha pres consciència i s'ha atribuït molta importància al rol que desenvolupa la família en aquestes activitats esportives. Així mateix, la campanya de promoció d'un comportament ètic i exemplar en l'esport «Compta fins a 3»⁴⁰, promoguda per l'Ajuntament de Barcelona, té com a finalitat oferir orientacions i recursos a les famílies per actuar adequadament davant l'activitat esportiva dels seus fills i filles. En relació a aquesta campanya, s'han elaborat diferents informes sobre els comportaments d'espectadors en competicions escolars, autors com Valiente et al. (2001) han mesurat l'impacte positiu d'aquesta campanya. D'altra banda, el mateix Ajuntament recull tres recomanacions a les famílies per dur a terme el seguiment de

⁴⁰ Per a més informació es pot consultar <http://www.comptafinsatres.com/ca/index.html>

les activitats esportives dels seus fills: (1) Tingueu sempre present que l'objectiu és facilitar que el vostre infant es mantingui saludable i creï una sòlida xarxa d'amistats. (2) Mantingueu un contacte continuat amb l'entitat on es desenvolupa l'activitat per conèixer l'evolució del vostre fill o filla. (3) Col·laboreu amb l'entitat en aquelles tasques que pugueu (desplaçaments a competicions, activitats socials, etc.)⁴¹

Latorre et al. (2009) afirma que:

Tenemos que tener claro que la actitud de los padres es fundamental a la hora de la práctica deportiva de sus hijos puesto que son modelos a seguir, no siempre los ideales, pero sí lo suficientemente importantes como para crear los hábitos correctos. (pp. 18-19)

D'altra banda, en funció no tant de l'actitud, sinó de la pràctica esportiva que realitzen els pares i les mares, igualment podem afirmar que també representen un clar referent pels seus fills i filles. Tal i com mostren les dades publicades per l'IBE (2013) del seu estudi d'hàbits esportius, es reafirma la importància dels models familiars en la pràctica esportiva en edat escolar.

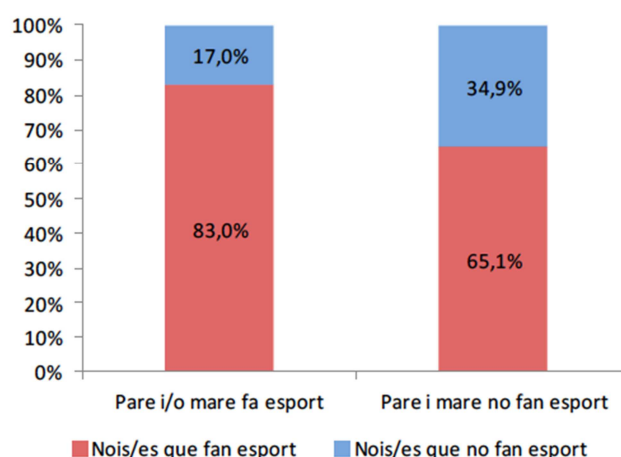

Figura 2.12. Relació entre nivells de pràctica esportiva de pares i escolars. (IBE, 2013)

⁴¹ Informació extreta de l'apartat d'orientacions per a famílies del portal «L'esport ens fa més gran» de l'Ajuntament de Barcelona. Per a més informació es pot consultar <http://www.bcn.cat/lesportensfamesgrans/ca/orientacions-families.html>

A la Figura 2.12 es pot observar la diferència de gairebé 18 punts percentuals de nois i noies que fan esport en relació a si els seus pares/mares també en practiquen. Aquestes dades reafirmen la importància dels models familiars com a referents en la pràctica esportiva en edat escolar, ja que es demostra la relació entre la seva activitat i la que realitzen els seus fills.

2.5.4. L'esport escolar i condicionants de salut

Destacarem que el concepte de salut, i la seva relació a l'esport, podria representar degut a la seva gran dimensió, possibilitats i caràcter multidisciplinar, un objecte d'estudi de múltiples tesis doctorals. En aquest sentit, donada la possibilitat d'abordar-la des de tants punts de vista, ens obliga a centrar-nos i a fer una concreció i sintetització en la seva relació més directa amb l'esport escolar. És per això, que en aquest subapartat hem volgut recollir tan sols la síntesi i l'essència de la seva relació amb l'esport escolar.

En primer lloc, hem de tenir en consideració que el fet d'associar l'activitat física moderada al concepte de salut és quelcom sabut per tothom i ningú negaria la seva estreta i evident vinculació (Mandado, 2004). Malgrat tot, podem afirmar que aquesta associació no era tan freqüent en cultures d'altre temps (Pérez Brunicardi, 2010). De la mateixa manera, el concepte de salut ha anat evolucionant al llarg dels anys. Si anys enrera la salut podia considerar-se com l'absència de malaltia, avui dia l'Organització Mundial de la Salut (OMS) defineix el concepte de salut com «el logro del máximo nivel de bienestar físico, mental y social y de capacidad de funcionamiento que permiten los factores sociales y ambientales en los que vive el sujeto y la colectividad» (2010, p. 45). La salut no és doncs un concepte reduccionista vinculat a la no malaltia, sinó que va més enllà i engloba el benestar en els àmbits de relació, equilibri personal, afectivitat, etc.

L'actual model i currículum d'Educació Física, i per tant des d'un context d'educació formal, té en consideració aquesta concepció de salut i és en ella mateixa un contingut més a desenvolupar per l'assoliment dels objectius i les competències pròpies de cada etapa educativa en relació a aquest àmbit de coneixement. Paral·lelament, l'horari extracurricular o de lleure ha esdevingut un escenari idoni per ajudar a compensar la crítica de falta d'hores d'Educació Física a nivell curricular (Tercedor, 2001; Delgado & Tercedor, 2002). En aquest sentit, l'esport escolar també ha passat a esdevenir un element clau en la promoció de la salut de la societat (Devís, 2000) ja que actualment un elevat nombre de joves i adolescents tenen conductes sedentàries que repercuteixen negativament en els condicionants de salut (Beltrán, Beltrán, & Valenciano, 2008).

Devís, García, Peiró i Sànchez (1998) defensen dos concepcions de promoció de la salut des de l'activitat física i esportiva: Per una banda, promocionar la salut des de la millora del condicionament físic que proporciona l'esport. I, per altra banda, promocionar la salut des de l'esport ben adaptat a la realitat del participant, pensat no en clau de millorar el condicionament físic, sinó en millorar les qualitats físiques bàsiques per a la seva vida (Pérez-Brunicardi, 2010).

En aquest sentit, l'esport escolar orientat cap a la millora de la salut hauria de vetllar per complir dues funcions:

a) Per una banda, la funció preventiva, evitant tot tipus d'accions no saludables gràcies a la pràctica de l'esport i al compliment d'una sèrie de requisits que els autors Ariza, Nebot, Díez i Plasencia (2002) defineixen de la següent manera: (1) Basar-se en normes i competències socials; (2) Augmentar l'autoestima desenvolupant habilitats d'autogestió de les emocions; (3) Desenvolupar metodologies actives com ara la discussió; (4) Realitzar-ho amb un mínim de freqüència i mantenint aquestes pràctiques.

b) I, per altra banda, una funció terapèutica, associada a col·lectius amb alguna mancança o problemes de salut diagnosticats mèdicament i que l'esport escolar i l'activitat física proporcionin una millora o reforçament d'aquests aspectes. Per exemple, podrien ser casos com l'asma, diabetis, correcció postural o retard maduratiu, entre d'altres.

Gonzalo-Arranz (2011) ho resumeix molt clarament quan afirma:

Como toda actividad educativa, el DEE [Deporte en Edad Escolar] orientado hacia la salud debe basarse en unos principios, que atendiendo a lo expuesto hasta el momento serían: conseguir adherencia a la propia práctica para instaurar o mantener un hábito de vida saludable, así como conseguir que dicha práctica sea saludable en su realización y pueda llegar a permitir desarrollar o mantener unos niveles adecuados de condición física. (p. 117)

Concretament a la població anglesa del nostre estudi hem pogut observar les polítiques que el govern està portant a terme per millorar els nivells de salut a través de l'activitat física, com per exemple el pla per potenciar les 5 hores d'Educació Física i esports per tots els joves que mostràvem a la Figura 2.5. En el cas català, amb el mateix objectiu, podríem destacar l'existència del Pla d'Activitat Física, Esport i Salut (PAFES⁴²) que és un pla impulsat pel Govern de Catalunya des del Departament de Salut i la SGE que té com a objectiu millorar la salut mitjançant l'activitat física.

Des d'aquest Pla s'ha portat iniciatives destacables com per exemple la creació de les Rutes saludables per diferents municipis del territori català, la promoció del Dia Mundial de l'Activitat Física Saludable, la creació de diversos materials com la Guia de promoció de la salut a l'adolescència a través de l'activitat física⁴³ o, a tall d'exemple,

---

⁴² Per a més informació es pot consultar <http://pafes.cat/>

⁴³ Per a més informació es pot consultar http://www.aspb.cat/quefem/docs/Promocio_salut_adolescencia.pdf

les piràmides de l'activitat física. Podem observar en la Figura 2.13. aquesta piràmide en relació al col·lectiu d'infants i joves.

Figura 2.13. Piràmide de l'activitat física a la infància i a l'adolescència. (Generalitat de Catalunya, 2008)

CAPÍTOL 3

Objectius

Un cop definit el marc teòric i l'aproximació al nostre objecte d'estudi, en el següent capítol presentem quins són els objectius que ens proposem per la investigació.

En termes generals, el plantejament d'aquesta investigació parteix del propòsit de comprendre el discurs dels protagonistes d'activitats educatives i esportives per tal d'interpretar les seves impressions i valoracions en relació a la pràctica que realitzen. Considerant l'esport escolar com una eina d'aprenentatge important, aquesta recerca pretén contribuir al coneixement de la realitat a través dels propis protagonistes. El fet d'aprofundir en la comprensió d'aquests discursos ens pot oferir informació rellevant per entendre fenòmens d'aquesta realitat, com ara poden ser alguns dels exposats en la revisió de la literatura que hem realitzat: possibles causes o motius d'abandonament de la pràctica en arribar a les edats de pre-adolescència i adolescència, raons de desigualtat en la pràctica esportiva, sensacions viscudes des dels participants femenins i masculins, motius que generin il·lusió o desencís en la pràctica...

La conjuntura actual de l'esport en edat escolar és d'un creixement generalitzat de la pràctica a nivell quantitatiu, tal i com es mostra en els estudis de l'IBE (2007, 2013) i Lloyd et al. (2014). A més a més, les polítiques proposades des dels diferents governs: Pla Català de l'Esport (2005), Pla Estratègic de l'Esport Escolar i Esport Universitari (2012), *Youth Sport Trust Strategic Plan* (2013) o *Erasmus+Sport UE* (2015), entre d'altres, deixen entreveure l'actual importància de seguir millorant i aportant

recerques aplicades en aquesta línia. Seguint aquesta política, aquesta investigació vol oferir una altra mirada no tan sols de caire quantitatiu, sinó també des de la seva vessant més qualitativa, plantejant interpretar quines són les percepcions dels seus participants i com viuen la realitat de la seva pràctica esportiva escolar en els casos concrets de les dues realitats mostrades a Barcelona i Nottingham. Així com poder trobar elements en ambdues realitats que puguin generar un discurs adaptat a cada realitat i col·lectiu, aprenent uns d'altres, però sense poder fer una comparació rigorosa entre les dues nacions ja que no és la intenció de la investigació.

És evident que les polítiques i els recursos econòmics destinats a la gestió de l'esport escolar sempre són d'agrair per part dels agents polítics, organitzadors, educadors i famílies implicades. En aquest sentit, la intenció d'aquesta investigació també es planteja com una contribució a l'esport escolar, pretenent arribar a detectar evidències de les realitats concretes estudiades, a través de les percepcions dels practicants, per així en un futur i al marge d'aquesta tesi, traçar punts de millora i propostes d'intervenció a nivell polític i organitzatiu de l'esport en edat escolar. Tot i tractar-se d'un estudi de cas múltiple, podríem aproximar les dades a casos de centres escolars semblants als de la mostra o, fins i tot, aprendre del procés per tal d'aplicar-ho a nous participants d'altres centres escolars o poblacions.

Seguint el model que ens mostren Piéron, Delfosse, Ledent i Cloes (2001) en destriar els aspectes resultants de les percepcions dels alumnes durant les classes d'Educació Física, es tenen en compte quatre aspectes bàsics que definiran les percepcions dels alumnes d'esport escolar: les raons que tenen per realitzar o no una pràctica esportiva, les motivacions que els mouen a fer esport al seu centre educatiu, les valoracions que en fan d'aquesta pràctica i les raons que justifiquen el seu abandonament de l'esport.

3.1. Presentació d'objectius

Per tant, l'objectiu principal o general d'aquesta recerca serà:

- Analitzar i interpretar el discurs que fan els participants d'esport en edat escolar durant l'etapa vital de la infantesa i adolescència en els casos concrets de l'Escola Pia Balmes, de Barcelona, i les escoles *Southwark* (Educació Primària) i *Djanogly City Academy* (Educació Secundària), de la ciutat de Nottingham (UK).

A partir d'aquest objectiu general, es detallen els següents objectius secundaris o específics que ajudaran a treballar per assolir el principal:

1. Analitzar quin **índex i tipus de pràctica** esportiva realitzen els infants i joves en funció del seu curs escolar i el sexe.
2. Analitzar i comprendre les **motivacions de pràctica, o no pràctica**, d'esport en edat escolar en funció del curs escolar i el sexe.
3. Identificar i interpretar els **motius d'abandonament i intenció de retorn** a l'esport en edat escolar en funció del curs escolar i el sexe.
4. Detectar i comprendre la **influència que exerceix la família** en la pràctica, o no pràctica, d'esport en edat escolar.
5. Interpretar les percepcions que tenen els participants, i el seu entorn, sobre la importància de la pràctica esportiva en edat escolar per tal de mantenir un **estil de vida actiu** durant la seva futura etapa adulta.

CAPÍTOL 4

Disseny metodològic i rigor científic de la investigació

Un cop presentats els objectius, tot seguit mostrarem una explicació sobre els instruments i els mètodes utilitzats per a la recollida de dades quantitatives i qualitatives. Posteriorment detallem els criteris de rigurositat que hem mantingut durant tota la investigació.

4.1. Disseny metodològic

En aquest apartat del capítol presentarem primerament el paradigma des d'on fonamentem la investigació, seguirem amb la tradició metodològica que emmarca tot el treball i acabarem mostrant el mètode de recollida d'informació i com s'han analitzat les dades recopilades.

4.1.1. Paradigma constructivista

Un paradigma és un conjunt fonamental de creences que guien l'acció humana (Guba, 1990) i, per tant, ens determina una manera concreta d'observar, comprendre i assignar significat a tot allò que representa el món que ens envolta (Figueras, 2007). Partint dels quatre possibles paradigmes que ens proposen Guba i Lincoln (1994), positivista, postpositivista, constructivista i crític, podem afirmar que el posicionament d'aquesta recerca el plantejem des d'un **paradigma constructivista**, ja que volem entendre el món de l'experiència viscuda des del punt de vista dels protagonistes, d'aquells qui viuen la realitat a investigar. Tal i com afirmen Guba i Lincoln: «the

inquiry aims of this paradigm are oriented to the production of reconstructed understandings, where in the traditional positivist criteria of internal and external validity are replaced by the terms trustworthiness and authenticity». (1994, p. 100)

Segons Guba i Lincoln, hi ha tres aspectes que defineixen un paradigma: l'àmbit ontològic, l'epistemològic i el metodològic. En la Taula 4.1, els autors ens mostren una pregunta on la seva resposta defineix cada àmbit del paradigma.

Taula 4.1.

Àmbits del paradigma d'investigació. (Adaptació de Guba i Lincoln, 1994)

The ontological question	What is the form and nature of reality and, therefore, what is there that can be known about it?
The epistemological question	What is the nature of the relationship between the knower or would-be knower and what can be known?
The methodological question	How can the inquirer (would-be knower) go about finding out whatever he or she believes can be known?

En aquest sentit, l'ontologia correspon a la realitat concreta a investigar, l'epistemologia és el coneixement pròpiament d'aquesta realitat o, en altres paraules, la relació que s'estableix entre l'investigador i la realitat investigada i, per últim, la metodologia correspon a la manera com es coneix la realitat.

Definint aquests tres aspectes en la nostra investigació, podem concretar que, en primer lloc, aquesta investigació es defineix des d'un **posicionament ontològic relatiu o neutre** (Gergen, 1996) ja que entenem que el significat de la realitat correspon a la construcció que fem de la mateixa i no pas a la d'una realitat ja preconcebuda. L'**epistemologia és subjectivista i transaccional**, ja que «the investigator and the object of investigation are assumed to be interactively linked so that the findings are literally created as the investigation proceeds» (Guba & Lincoln, 1994, p. 111) i, per tant, podem dir que aquesta relació que s'estableix entre l'investigador i la realitat investigada va definint els resultats *in progress* o, amb altres paraules, durant el procés

d'investigació. Per últim, respecte a la seva metodologia, degut a la importància i determinació en el postulat d'aquesta recerca, definirem més extensament en el proper apartat el posicionament metodològic emprat en aquesta investigació.

4.1.2. Metodologia hermenèutica interpretativa

Dins del paradigma constructivista, la metodologia triada es basarà en una **perspectiva hermenèutica interpretativa**. Gadamer (1994, 1996) va promoure la tradició hermenèutica basada en el supòsit que el significat del món social és construït constantment pels seus protagonistes. D'aquesta manera, l'hermenèutica és la perspectiva metodològica que se centra a estudiar les interpretacions que els individus fan de la realitat social i la relació que mantenen entre ells. Es parteix d'entendre que els éssers humans tenen capacitat de triar i actuar en el món, intervenint-hi en ell segons les seves necessitats, intencions i pretensions, per tant, podríem dir que entén que la realitat és humanista i interactiva (Taylor & Bogdan, 1996). També cal definir que ens trobem davant d'un procés holístic, és a dir, que s'entén el món investigat com un tot que s'ha d'estudiar de forma integral. Ara bé, comprenent i respectant les diferents perspectives sobre l'objecte d'estudi, no pas globalitzant-la en una de sola, essent així una realitat idiogràfica (Stake, 1999).

Podem destacar com element característic de l'opció interpretativa que seguirem un procés deductiu-inductiu, és a dir, que ens aproparem a l'objecte d'estudi a través d'uns supòsits previs extrets de la teoria i de la pròpia experiència viscuda a la primera fase de l'estudi, però entenent sempre que aquests supòsits poden ser modificats i complementats amb altres que la pròpia investigació va proporcionant de forma emergent. Tal i com afirma Beltrán (2000) «al investigar siempre se parte de una teoría [...] Los hechos estan siempre contruidos desde una teoría» (p. 117). En la nostra recerca, la teoria no només sorgeix dels referents literaris, sinó també de les dades objectives obtingudes en la primera fase de recollida.

4.1.3. Estudi de cas múltiple i mètode mixt d'investigació

El mètode utilitzat en aquesta investigació és l'estudi de cas i, concretament, l'estudi de cas múltiple. Els autors Weber (1958) i Durkheim (1965) van utilitzar aquest mètode per primera vegada en el camp de la sociologia i amb la intenció d'ampliar coneixement i crear teoria dins d'aquesta ciència. Malgrat les crítiques de falta de rigurositat i validesa que va tenir aquest mètode durant les primeres dècades, a dia d'avui, molts autors reconeixen la seva idoneïtat i autenticitat com a mètode efectiu d'investigació (Lincoln & Guba, 1985; Merriam, 1988; Stake, 1999; Coller, 2000).

Tot i que alguns autors consideren estudis de cas totes les recerques de caire qualitatiu, nosaltres ens centrarem en el posicionament de Stake (1999) que reconeix l'estudi de cas com un cas singular i únic. Segons el mateix autor, citat per Font (2007):

L'estudi de casos és l'estudi de la complexitat i la particularitat d'un cas singular per arribar a comprendre la seva activitat en circumstàncies importants. [...] L'estratègia encaminada a la presa de decisions, capacitat per generar hipòtesis, flexibilitat i aplicabilitat en situacions naturals. (p. 11)

L'objectiu principal del mètode d'estudi de cas múltiple no és la generalització absoluta dels resultats, sinó comprendre en profunditat els casos particulars i concrets investigats, Escola Pia Balmes (EPB) i *Southwark & Djanogly (S&D)* en el nostre cas. Per tant, no busquem representativitat estadística a través d'aquest estudi de cas múltiple (Coller, 2000) sinó que pretenem descriure i analitzar la situació plantejada.

Tot i així, Stake (1999) considera que es permetria fer una generalització naturalista que pot marcar una tendència o orientar un estudi. En aquest sentit, Stake afirma:

Cada vegada la generalització es va perfeccionant més, sense arribar a ser una generalització nova, sinó una de modificada. Això és habitual en la investigació.

Molt poques vegades s'arriba a una comprensió completament nova, sinó a una de més precisa. És possible que no es considerin generalitzacions les que es fan a sobre un cas o uns pocs casos, i sigui necessari denominar-les generalitzacions menors. (pp. 19-20)

Per aquesta raó, podem afirmar que la investigació correspon a un **estudi de cas múltiple intrínsec de tall hermenèutic**. Desglossant el terme, podem afirmar que es tracta d'un estudi de cas múltiple perquè s'estudia en profunditat dues realitats concretes de Catalunya i Anglaterra per poder emetre judicis i millorar-les. L'objecte d'estudi és l'esport escolar en el cas d'EPB i *S&D*, de Catalunya i Anglaterra, respectivament. És intrínsec perquè l'objectiu principal d'aquesta recerca es fa sobre el propi cas i, per tant, no podem dissociar l'objectiu del cas concret. I, finalment, és de tall hermenèutic perquè, tal i com hem comentat anteriorment, l'anàlisi es fa a partir de la informació que aporten els participants del propi cas. En el següent apartat 4.1.6. on presentem els participants, justifiarem la tria i el perquè hem triat les escoles EPB i *S&D* com a casos de la nostra investigació.

Aquesta investigació també està emmarcada en un disseny de **Mètode Mixt (MM)** definit pels autors Hernández, Fernández i Baptista (2004) com el disseny que:

Representa el más alto grado de integración o combinación entre los enfoques cualitativo y cuantitativo. Ambos se entremezclan o combinan en todo el proceso de investigación, o, al menos, en la mayoría de sus etapas [...] agrega complejidad al diseño de estudio; pero contempla todas las ventajas de cada uno de los enfoques. (p. 21)

Per tant, ens trobem davant d'un disseny de dues fases o etapes on les dades qualitatives ajuden a explicar els resultats significatius de la primera etapa quantitativa. Al llarg de tot el procés parlarem d'aquestes dues fases fent referència a la primera més quantitativa i la segona més qualitativa. Dins del MM, Bericat (1998)

identifica tres estratègies metodològiques: complementació, triangulació i combinació. En el cas d'aquesta investigació, realitzarem una combinació de dades.

Per entendre millor el disseny, Di Silvestre ens mostra un exemple al voltant dels factors associats a les decisions anticonceptives en adolescents embarassades presentat per Di Silvestre i Streiner (2008) i que exposa el següent:

En la primera etapa cuantitativa del estudio se administró un cuestionario a 260 adolescentes. [...] La información emanada de la etapa cuantitativa fue procesada y analizada y luego seguida de una etapa cualitativa en la que se realizaron varios grupos focales de los Consultorios donde las adolescentes asistían a sus controles de embarazo. En esos grupos se les preguntaba a las adolescentes acerca de algunos aspectos respondidos en los cuestionarios. Con la información recolectada desde los grupos focales se logró mayor comprensión y explicación del uno o no uso de anticonceptivos en las adolescentes. (pp. 9-10)

En altres paraules, el propòsit del nostre disseny és que les dades qualitatives ajudin a explicar o construir sobre els resultats de la fase quantitativa (Creswell & Plano, 2007). Johnson i Onwuegbuzie (2004) afirmen que «The goal of mixed methods research is not to replace either of these approaches but rather to draw from the strengths and minimize the weaknesses of both in single research studies and across studies». (pp. 14-15)

En aquest sentit, podem dir que la investigació respon als següents criteris:

- (1) S'assumeix la complementarietat metodològica, amb un disseny de MM amb l'ordre seqüencial: quan → QUAL (Johnson & Onwuegbuzie, 2004; Di Silvestre, 2008);
- (2) Representa un disseny mixt d'investigació exploratòria amb dades quantitatives i anàlisi qualitatiu (Rocco, Bliss, Gallagher, & Pérez, 2003; Salgado, 2007);

(3) Referent al tipus d'estratègia emprada, la investigació que ens plantejem respón a una estratègia exploratòria, on el nivell de seqüència és quantitativa-QUALITATIVA amb integració en la interpretació i amb la intenció d'explicar i interpretar relacions (Creswell, 2008).

Per tant, aquesta complementarietat metodològica és coneguda com a **combinació** (Bericat, 1998). El mateix autor descriu el mètode de la següent manera:

El resultado obtenido en una investigación que aplica el método A puede perfeccionar la implementación de algún componente o fase de la investigación realizada con el método B, logrando así incrementar la calidad de los resultado a obtener. El resultado de A se emplea como input para potenciar B, cuyo output constituye la finalidad de la investigación. [...] Existe, por tanto, un vínculo metodológico entre ambos, una estricta combinación de métodos. La fortalezas de un método son utilizadas para compensar las debilidades propias del otro. (p. 108)

4.1.4. El mètode d'anàlisi *Grounded Theory*

Fixant-nos només en la primera fase d'aquest estudi, marcat per la recollida i anàlisi de dades quantitatives, es podria malinterpretar el posicionament de la recerca en un paradigma positivista i gens hermenèutic, però res més lluny de la realitat. En aquest sentit, la metodologia no condicionarà el tipus de dades obtingudes, ja siguin quantitatives o qualitatives. Per tant, l'objectiu d'aquesta investigació és comprendre millor el comportament dels participants en l'esport escolar. És a dir, delimitar el significat del fet, de la situació, captant els detalls i la lògica de les seves decisions observant com resolen els problemes que es generen o com responen a les necessitats que els van sorgint. Per tant, el mètode triat serà propi del paradigma i la metodologia

d'aquesta recerca. Així, des del constructivisme i l'hermenèutica interpretativa, el mètode principal per analitzar les dades d'aquesta investigació serà el denominat ***Grounded Theory***, originat per Glaser i Strauss (1967). Aquest mètode respon a construir teoria a través de l'anàlisi sistemàtica de dades i de manera inductiva. Tal i com explica Pidgeon (2003):

Glaser and Strauss therefore chose the term «grounded theory» in order to express the idea of theory that is generated by (or grounded in) an interactive process involving the continual sampling and analysis of qualitative data gathered from concrete settings, such as unstructured data obtained from interviews, participant observation and archival research (p. 67)

Tenint en compte l'objectiu que es pretén en la nostra recerca, així com la complementarietat amb el mètode mixt utilitzat i l'estudi de cas múltiple presentat, considerem molt idònia la utilització de la *Grounded Theory* per analitzar les dades recollides en la fase principal de la nostra investigació.

4.1.5. Disseny de l'instrument i l'estratègia

En el desenvolupament d'aquesta recerca utilitzarem dos instruments o estratègies diferenciats per recollir les dades. Per una banda, l'instrument del qüestionari, per obtenir les primeres dades quantitatives; i per altra banda, l'estratègia del grup de discussió, per recollir les dades qualitatives que complimentaran les anteriors. A continuació presentem el disseny, així com la pertinença, d'ambdós estratègies de recollida de dades.

4.1.5.1. El qüestionari

Es va realitzar un qüestionari⁴⁴ com a primera tècnica de recollida d'informació. No pensem que aquest instrument sigui més apte que altres existents. Ara bé, considerem que és el més adequat per aquesta primera fase de la nostra investigació, ja que seguint el mètode mixt necessitem unes primeres dades objectives i quantificables per després poder-les complementar. Pensem que d'aquesta manera complementària donarem la millor resposta als objectius plantejats. El punt de partida en l'elaboració del qüestionari va ser recuperar el model elaborat pel mateix investigador d'aquesta tesi en el treball de recerca «Percepcions dels alumnes sobre les activitats esportives en l'àmbit no formal. Estudi de cas únic a l'Escola Pia Balmes» (Franco-Sola, 2010). Tal i com es concretà en aquella primera recerca, el qüestionari va ser una adaptació del que es va utilitzar a la investigació de l'Institut Barcelona Esports (IBE⁴⁵) en el seu estudi del 2007 i, posteriorment, també del 2013 sobre els «Hàbits Esportius de la població en edat escolar a la ciutat de Barcelona». Un cop triat aquest qüestionari, es va elaborar una nova versió amb nous camps per obtenir les dades necessàries. Aquesta nova versió va ser elaborada en format digital a través del software lliure Google Formularis⁴⁶. Aquesta plataforma ens oferia seguretat amb el processament de les dades, facilitat en la seva gestió en elaborar-se directament el buidat en un arxiu *Microsoft Excel*, maniobrabilitat en el disseny per personalitzar l'enquesta segons els apartats i els camps que nosaltres requeríem, i, per últim, accessibilitat a l'hora de passar l'enquesta als alumnes de l'escola. Cal afegir que tot i aquesta facilitat per accedir a l'enquesta des de qualsevol ordinador, vam considerar que era més efectiu no deixar respondre el formulari per lliure a cada alumne a casa seva, sinó fer-ho de manera organitzada, per classes i a la mateixa aula d'ordinadors de l'escola. En aquest sentit, volíem assegurar que no hi hagués pèrdues de dades en situacions com aquesta de fàcil previsió.

⁴⁴ Es pot veure el qüestionari a l'Annex número 5.1 (versió catalana) i 5.2 (versió anglesa).

⁴⁵ L' Institut Barcelona Esports és una organització que pertany a l'Ajuntament de Barcelona amb l'objectiu d'organitzar l'esport que es porta a terme en la ciutat. Disposa d'uns estatuts aprovats definitivament pel Plenari del Consell Municipal de l'Ajuntament de Barcelona, en sessió de 31 d'octubre de 2008. BOP núm. 274, annex I, de 14 de febrer de 2008. Per a més informació: <http://esports.bcn.cat/sites/default/files/Estatuts%20IBE.pdf>

⁴⁶ Per obtenir més informació es pot consultar la web <http://www.google.com/forms/about>

A partir d'aquí, seguint el criteri de rigor científic, vam realitzar validació del qüestionari mitjançant dos procediments consecutius. En primer lloc, es va comprovar la seva validesa amb una consulta amb experts, oferint els comentaris i les aportacions corresponents en relació a la comprensió de les preguntes i la pertinença de les mateixes⁴⁷. Es va triar un jurat compost per un total de sis experts, tots ells professors universitaris i experts en la matèria d'esport en edat escolar. Aquests experts van ser:

- Expert 1. Professor catedràtic a l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC Barcelona) al departament d'educació física. Entre molts estudis, publicacions i recerques, va dirigir una obra literària de referència en el camp de l'esport escolar⁴⁸ i que és referenciada en molts estudis per la quantitat i la qualitat d'autors que van participar-hi i per les aportacions que es van donar al camp de l'esport escolar de l'època.
- Expert 2. Professor a *McGill University* de Montreal (Quebec, Canadà) al departament de *Kinesiology and Physical Education*. Fa recerca en el camp de l'educació física i la salut. Entre altres treballs, ha participat en l'elaboració de l'informe *Report Card on Physical Activity for Children and Youth*, de l'organització canadenca *Active Healthy Kids*. També ha col·laborat amb l'ONG *Right to Play* en programes com ara «L'aplicació de l'esport en iniciatives de pau al Perú», a Amèrica del Sud, o «L'avaluació dels programes educatius per a la primera infància a Benin», a l'Àfrica Occidental. Per tant també amb experiència en l'àmbit extracurricular.
- Expert 3. Professor titular a Universidad Miguel Hernández de Elx (Alacant, Espanya) al centre d'investigació de l'esport. Imparteix classes en el grau de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport de la mateixa universitat i està especialitzat en l'educació física i la motricitat en el medi aquàtic. Ha elaborat nombroses recerques en el camp de la motivació per l'activitat física en joves i adolescents.

---

⁴⁷ Es pot veure la plantilla de revisió per experts a l'Annex número 4.

⁴⁸ En referència a la publicació: Blázquez, D. (1995). *La iniciación deportiva i el deporte escolar*. Barcelona: INDE.

- Expert 4. Professor doctor acreditat per l'ANECA i professor a la Universitat Ramon Llull (Barcelona). Ha publicat nombrosos articles i estudis de caràcter científic i divulgatiu al voltant de l'esport escolar. Ha estat mereixedor de premis de recorregut prestigi com ara el *Tullin Award* de la *Federation Internationale d'Education Physique* (FIEP) Europe l'any 2014.

- Expert 5. Professor a *Nottingham Trent University* (England, United Kingdom) al *School of Education and Physical Education department*. És professor de la matèria d'educació física en la formació de mestres d'Educació Primària de la mateixa universitat *NTU*. Forma part del jurat expert per a la validació del qüestionari ja que és un gran coneixedor de l'esport escolar de la ciutat de Nottingham, així com dels aspectes culturals i socials propis de l'entorn a investigar.

- Expert 6, professor de l'INEFC Barcelona, del departament d'educació física que forma part del Grup d'Investigació Social i Educativa de l'Activitat Física i l'Esport (GISEAFE) (Grup de Recerca Singular, 2009 SGR 1548) i ha elaborat recerques en el camps de l'educació física i l'esport en edat escolar. Concretament, en l'actualitat està col·laborant en un programa pioner del Consell Esportiu del Baix Llobregat sobre l'organització i la gestió de l'esport escolar amb tot un programa innovador des de la vessant més educativa i pedagògica de l'esport: «Juga Verd Play»⁴⁹.

La selecció dels jutges experts va ser intencional a partir del criteri que tots ells fossin doctors amb publicacions científiques en relació a l'esport escolar i/o educació física. Va ser molt important la figura del professor expert de *Nottingham Trent University*, ja que a més a més de l'experiència en l'àmbit esportiu, també va formar part del jurat per ser coneixedor directament de l'esport escolar que es realitza a Anglaterra i, més concretament, a Nottingham. Vam considerar que el seu criteri en la validació ens ajudaria sobretot en temes de pertinença de les qüestions per la mostra seleccionada

---

⁴⁹ Hi ha més informació al segon capítol d'aquesta tesi.

en l'escola anglesa. Ja que és una realitat que ell coneix perfectament com a professor universitari d'educació física en els estudis de magisteri i com a mestre d'educació primària en els seus inicis com a docent.

En aquesta primera fase de validació no es va detectar cap aspecte greu per part del sis membres del jurat. Per tant, no es va ser necessària cap modificació substancial. Sí que es va tenir en compte, però, alguna observació lleu en relació al format (signes d'interrogació i puntuació) i al contingut referent a clarificar més algun enunciat i a respectar la protecció de dades en algunes respostes dels participants, com per exemple la proposta de l'Expert 6, de no detallar el nom de l'escola o club esportiu on practicaven esport els participants que ho feien fora del mateix centre escolar, sinó simplement especificar si era a una altra escola o a un club esportiu on practicaven esport.

En segon lloc, seguint amb la validació, vam realitzar una prova pilot que va permetre posar en pràctica l'enquesta i l'ajustament definitiu de tots els ítems. El pilotatge va portar-se a terme tant a Barcelona com a Nottingham. Concretament, a Escola Pia Balmes va ser el 17 de juny de 2014 amb un total de 47 d'estudiants pertanyents als cursos de 5è de primària i 3r d'ESO, de 24 i 23 estudiants respectivament. En aquesta prova pilot no es va detectar cap incidència tant en l'organització i explicació del instrument com en la comprensió del mateix per part dels participants. El pilotatge a l'escola d'Anglaterra es va realitzar el 23 de juny del mateix any al centre *Southwark Primary School*, amb 23 alumnes del curs *Year 5*. En aquest cas, també es va utilitzar el pilotatge amb la intenció de detectar alguna possible errada en la traducció del català a l'anglès. En aquests pilotatge no només vam posar a prova la interpretació i l'adequació del qüestionari per part dels alumnes, sinó que també va servir per conèixer l'espai, l'entorn, on es desenvoluparia tota aquesta part del treball de camp. Així mateix, també vam poder fer un assaig de la presentació, la durada de realització i el comiat dels alumnes. Jo mateix, com a investigador principal i doctorant, vaig estar present tant en el pilotatge com en el moment de recollida de dades. El meu paper era

de ser facilitador i proper, però a la vegada distant i conscient de no alterar la mostra amb la meua supervisió. Crec que gràcies a aquest grau de consciència i autocrítica durant la recollida, es va aconseguir l'obtenció de dades sense incidents.

La selecció de variables estudiades es va realitzar a partir de l'anàlisi de la literatura que ha estat revisada i presentada en capítols anteriors, i dels objectius proposats per a l'estudi. En aquest sentit, les variables independents en aquest qüestionari són: curs escolar, edat, sexe⁵⁰, germans, país de naixement i ciutat de residència. Tot i que aparentment pels objectius que ens proposem ens interessin bàsicament dues variables (curs i sexe), totes les altres variables ens poden donar informació rellevant en paral·lel per entendre millor i donar resposta als nostres objectius. Així mateix, vam considerar el disseny de l'instrument de manera completa per si es decidís ampliar l'anàlisi o crear nous objectius en futures investigacions i com a perspectiva d'aquesta mateixa.

Durant tota la investigació es va utilitzar més la variable curs escolar que no pas l'edat. El motiu d'aquesta decisió ha estat originat bàsicament per dues raons: En primer lloc, en termes pragmàtics, el fet de treballar la variable curs escolar ens ha estat molt més fàcil per accedir-hi a la mostra. Així, en el moment de realitzar tot el treball de camp, organitzar la resposta als qüestionaris, presentar la informació als centres escolars... ens ha agilitzat la feina, la nostra i la dels centres, presentar-ho com a curs escolar i no com a grup d'edat. Tot i que, ineludiblement, tot curs escolar correspon majoritàriament a una mateixa edat de referència i, per tant, en molts casos podríem fer el paral·lelisme i podríem parlar indiferentment, de curs escolar o de la seva edat corresponent. A tall d'exemple, en el cas català, el curs de 5è de Primària correspon a l'edat dels 10 als 11 anys; 6è de Primària, dels 11 als 12 anys; 1r d'ESO, dels 12 als 13 anys; 2n d'ESO, dels 13 als 14 anys; 3r d'ESO, dels 14 als 15 anys; i 4t d'ESO, dels 15 als 16 anys. En la figura 4.1 es pot observar la relació amb el sistema educatiu anglès. Per

⁵⁰ Durant tota la tesi s'utilitzarà el mot *sexe* i no *gènere* per qüestions semàntiques. Hem de recordar que el terme *sexe* fa referència a l'aspecte biològic d'una persona determinat per la seva naturalesa. En canvi, el *gènere* és la definició dels homes i les dones construïda socialment i de manera arbitrària a través de les funcions, les actituds, els valors i les relacions establertes en la societat.

tant, tot i treballar amb la variable curs, en el títol de la tesi també podem llegir «[...] en els alumnes entre 10 i 16 anys [...]» per tal de recollir els dos sistemes educatius a que fem referència durant tota la recerca. En el moment de triar els participants de l'escola anglesa, que definirem més endavant, vam considerar que era més pertinent obtenir la mostra en els dos últims cursos de l'etapa d'Educació Primària (*Key Stage 2*, en el sistema educatiu anglès⁵¹) igual que ho fèiem en l'escola catalana, ja que d'aquesta manera, podríem cobrir l'etapa vital dels alumnes en el tancament d'una etapa educativa i l'inici d'una altra, fet que d'alguna manera és determinant en el col·lectiu que volem estudiar. Per tant, no és tan significativa l'edat en aquest cas, sinó el context i l'entorn dels participants en el seu àmbit educatiu i curs escolar, molt important per ells, i que, tal i com s'ha mostrat en la literatura, també afecta de ple en el nostre objecte d'estudi. És aquesta una altra raó per la que vam decidir utilitzar més sovint el curs escolar, en comptes de l'edat, com a variable independent.

Les variables dependents han estat dirigides a conèixer si practicaven o no esport escolar organitzat o no organitzat (períodes de vacances), quin tipus d'esport, lloc de pràctica, les motivacions de practicar o no esport, les motivacions en referència al lloc triat per la pràctica d'aquest esport, els aspectes que més els hi agrada i el que menys de l'esport practicat, les raons de no pràctica, si hi havia hagut abandonament o mai havien practicat abans, els motius d'abandonament, la intenció de retornar a practicar esport i, per últim, la pràctica i el tipus d'esport que realitzen els seus pares, mares i germans.

Com ja hem comentat anteriorment, l'instrument, i per tant també la pertinença d'aquestes variables, van ser valorades i avaluades pel tribunal de jutges experts que van formar part en la validació de l'instrument. Tant en la versió catalana com en l'anglesa, es va considerar convenient mantenir les mateixes variables per tal de respondre als mateixos objectius proposats en l'estudi. La traducció va respectar

---

⁵¹ En el proper apartat, d'aquest mateix capítol, sobre la descripció de la mostra, es detalla més informació sobre el sistema educatiu anglès.

alguna connotació pròpia i cultural d'algunes variables que responen més a una qüestió de format i comprensió que no pas de buscar diferent significats de variables.

4.1.5.2. El grup de discussió

La segona estratègia per a la recollida de dades va ser l'elaboració dels grups de discussió (GD) o *Focus Group* (FG), també conegut com una estratègia d'entrevista grupal⁵². Aquests grups van ser creats a partir de l'anàlisi de les dades quantitatives i dels primers resultats extrets. Així, tant l'estructura interna de cada grup com els participants que hi van formar part van ser triats intencionadament, i amb la missió de poder complimentar i extreure més significació dels resultats extrets en la primera fase a través dels qüestionaris. A partir d'aquestes primeres dades quantitatives es van crear les dimensions i els indicadors, tal i com podem veure en la Taula 4.2. En el capítol 5 de la tesi, després del primer anàlisi de resultats, mostrarem com es van acabar de preparar els grups de discussió amb les preguntes i pauta pertinent. Entrant a concretar una mica més l'estratègia emprada en aquesta segona fase, els grups de discussió es van portar a terme en els següents dies i horaris:

El primer grup de discussió, format majoritàriament per alumnes, es va realitzar a EPB (Barcelona) el dilluns, onze de maig de dos mil quinze, a les set de la tarda i amb l'assistència de deu participants: Tres noies, quatre nois, una educadora, un organitzador i jo mateix com a moderador i investigador principal. La sessió va tenir una durada de setanta-un minuts i es va desenvolupar a l'espai de la mediateca de la mateixa escola. Entre els participants, hi havia participants triats intencionadament de diferents cursos, edats, practicants i no practicants d'esport.

---

⁵² Es poden veure les dades (transcripcions) dels Grups de Discussió a l'Annex Digital número 9 (arxiu *Atlas.ti*).

Taula 4.2

Dimensions, indicadors i objectius vinculats dels grups de discussió

<i>DIMENSIÓ 1</i>	Índex i tipus de pràctica esportiva
<i>Indicadors</i>	1. Quantitat de participació segons sexe i curs escolar. 2. Tipus d'esport practicat segons sexe i curs escolar. 3. Lloc de pràctica esportiva.
<i>Objectiu que es vincula</i>	Analitzar quin índex i tipus de pràctica esportiva realitzen els infants i joves en funció del seu curs escolar i el sexe.
<i>DIMENSIÓ 2</i>	Motivacions para la pràctica esportiva
<i>Indicadors</i>	4. Motius per triar el lloc de pràctica esportiva 5. Motivacions per la pràctica esportiva 6. Motivacions per NO practicar esport
<i>Objectiu que es vincula</i>	Analitzar i comprendre les motivacions de pràctica, o no pràctica, d'esport en edat escolar en funció del curs escolar i el sexe.
<i>DIMENSIÓ 3</i>	Abandonament de la pràctica esportiva i intenció de retorn
<i>Indicadors</i>	7. Quantitat d'abandonament de l'esport en edat escolar segons sexe i curs escolar. 8. Motius d'abandonament de pràctica esportiva segons sexe. 9. Intenció de retorn a practicar esport
<i>Objectiu que es vincula</i>	Identificar i interpretar els motius d'abandonament i/o intenció de retorn a l'esport en edat escolar en funció del curs escolar i el sexe.
<i>DIMENSIÓ 4</i>	Influència de l'entorn familiar en la pràctica esportiva
<i>Indicadors</i>	10. Pràctica esportiva i influència del pare i/o la mare del participant. 11. Pràctica esportiva i influència dels germans del participant.
<i>Objectiu que es vincula</i>	Detectar i comprendre la influència que exerceix la família en la pràctica, o no pràctica, d'esport en edat escolar en funció del curs escolar i el sexe.
<i>DIMENSIÓ 5</i>	Percepcions de la pràctica esportiva com a base d'un estil de vida saludable
<i>Indicadors</i>	12. Relació entre esport en edat escolar i estil de vida saludable.
<i>Objectiu que es vincula</i>	Interpretar les percepcions que tenen els participants, i el seu entorn, sobre la importància de la pràctica esportiva en edat escolar per tal de mantenir un estil de vida actiu durant la seva futura etapa adulta.

El segon grup de discussió també va tenir lloc a l'EPB i va ser constituït per adults, tots ells amb fills i filles en edat de practicar esport escolar, alguns d'ells eren progenitors dels mateixos participants del primer grup. Aquesta sessió va tenir lloc el dimecres tretze de maig del dos mil quinze, a les set de la tarda i van assistir vuit participants: Dos pares, tres mares, un educador, un organitzador i jo mateix. La sessió va durar setanta-sis minuts i es va realitzar al mateix espai que la primera. Entre aquests participants també vam intentar complir la màxima variabilitat en qüestió de sexe i pràctica esportiva, tant seva com dels seus fills o filles.

El tercer grup de discussió compost principalment per nois i noies en edat escolar es va desenvolupar a l'institut d'educació secundària *Djanogly City Academy* (Nottingham, UK) el dijous divuit de juny de dos mil quinze, a un quart de deu del matí i amb l'assistència de deu participants: Tres noies, cinc nois, un educador/organitzador i jo mateix. La sessió va durar cinquanta-cinc minuts i es va realitzar en una aula del centre escolar de l'edifici situat a *Gregory Blvd*, just davant del *Forest Recreation Ground* de Nottingham. Els participants també responien amb diversitat en qüestió de sexe, curs escolar i practicants d'esport.

Finalment, el quart grup de discussió, o *focus group*, va ser format per pares i mares també amb fills i filles en edat escolar i practicants d'esport escolar. Aquesta sessió es va realitzar a l'edifici *Ada Byron King*, de *Nottingham Trent University (NTU) Clifton Campus*, on s'imparteixen els estudis de Grau d'Educació Primària de la mateixa universitat i, a la vegada, acollien l'estada de recerca del doctorant. En aquest hi van formar part nou participants: set mares, un pare i jo mateix. Va tenir una durada de quaranta-quatre minuts. Els adults també van complir el criteri de ser de diferents sexes, practica esportiva, d'ells mateixos i dels seus fills i filles.

Des d'un principi, en el plantejament i disseny dels grups, vam valorar positivament l'opció que hi haguessin nens/nenes junt amb educadors i organitzadors d'esport escolar ja que d'aquesta manera es va considerar que l'opinió generada per uns i altres

podria ser complementada i ens oferiria més diversitats d'opinió dins un mateix grup. Es va preservar que cap alumne tingués un educador/a conegut que pogués condicionar les respostes. De la mateixa manera, això sí, vam considerar que era millor no ajuntar en un mateix grup de discussió els pares i les mares junt amb els infants i joves, ja que aquí sí es podria generar un biaix en el discurs que els nens/es podien fer davant dels seus pares/mares.

Gràcies a l'accessibilitat dels participants i la col·laboració dels centres educatius, no vam tenir grans dificultats en constituir els grups. En els casos d'EPB, primerament es va establir contacte telefònic amb els participants, i després es va fer arribar una circular escrita recordant dia, hora i lloc de trobada. En els dos grups de Nottingham, el procediment va ser una mica diferent, ja que els grups els vam constituir organitzats per nosaltres de la mateixa manera però amb l'ajuda d'un professor i un investigador locals per tal de contactar amb els participants. Finalment, els perfils del grup van ser idèntics als de Barcelona, excepte el grup d'adults (quart grup) on en últim moment ens va faltar un participant educador i organitzador d'esport escolar. Aquest fet lleu no ens va impedir seguir endavant amb l'execució ja que es va considerar que la participació més important a la sessió era dels pares i les mares.

Totes les sessions es van enregistrar en dos formats: àudio i imatge, amb una doble intenció; per una banda garantir i preservar tota la informació atribuint els discursos a les persones pertinents gràcies a les imatges i, per altra banda, facilitar el procés de transcripció en tenir doble font d'àudio i contrastar així parts que tenien poca nitidesa sonora. El material utilitzat va ser una gravadora model ICD-SX (Sony Corporation, Tokyo, Japó) i una càmera de vídeo compacta model *Handycam* HDR-CX130 (Sony Corporation, Tokyo, Japó), tots dos aparells proporcionats pel servei d'audiovisuals de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport Blanquerna (URL).

4.1.6 Selecció dels participants

Hem cregut convenient, diferenciar la presentació de la tria i la descripció dels participants per la part corresponent del cas d'Escola Pia Balmes (Barcelona) i el cas de Nottingham amb les escoles de *Southwark Primary School* i *Djanogly City Academy*.

4.1.6.1. Escola Pia Balmes: Descripció dels participants a Barcelona

Tal i com ja hem dit anteriorment, l'interès inicial d'aquesta recerca sorgeix, entre altres factors, també de la vinculació del propi doctorant amb l'Escola Pia Balmes (EPB) durant l'etapa de coordinació d'aquestes activitats esportives. Per tant, la població d'aquesta investigació ve contextualitzada tant per la motivació personal de l'investigador com per la intenció de vincular l'empresa (escola) i la universitat, elaborant una recerca aplicada a aquesta realitat. La mostra triada pel recull de dades quantitatives és el grup format per tots els alumnes de 5è curs d'educació primària fins al 4t curs d'educació secundària obligatòria de l'Escola Pia Balmes durant el curs acadèmic 2013-2014. No s'ha elaborat cap triatge de la mostra, ja que la població de l'estudi i la mostra és la mateixa. Hem volgut estudiar dos moments claus del seu cicle vital (*lifespan*) recollint les últimes edats de l'etapa de la infantesa i primeres de l'adolescència, coincidint també amb el traspàs d'etapes educatives de Primària a Secundària. Tal i com s'ha mostrat en el primer bloc de la tesi, revisant la literatura, és en aquesta transició inter-etapes on sorgeix la davallada de pràctica esportiva (IBE, 2007, 2013); i precisament donar significat a aquest fet, o trobar interpretacions que ajudin a donar resposta a aquest fenomen, és un dels aspectes que més ens interessa en aquesta recerca aplicada. L'edat cronològica de la mostra es situarà a partir dels 10 anys⁵³ ja que aquesta edat ens permet pensar que els participants estaran més preparats cognitivament i madurativament per poder respondre als diferents instruments dissenyats per a la recollida de dades. El total de la mostra a Escola Pia

---

⁵³ En el cas de la mostra d'escoles del sistema educatiu anglès, l'edat de partença són els 9 anys, que en el sistema educatiu anglès correspon al nivell *Year 5*. D'aquesta manera es pretén cobrir els dos últims cursos de l'etapa de primària *Key Stage 2 (Primary School)*, igual que s'ha elaborat en el sistema educatiu espanyol.

Balmes ha sigut de 442 participants, dels quals 191 han estat de sexe femení i 251 de sexe masculí. A la Taula 4.3 podem veure les freqüències i els tants per cent de la mostra segons cada sexe.

Taula 4.3.

Descripció dels participants (1a fase) a Barcelona

Curs escolar	Sexe masculí (n= 251)		Sexe femení (n= 191)		Subtotals	
5è Primària	17.1	(43)	16.7	(32)	16.9	(75)
6è Primària	17.1	(43)	17.8	(34)	17.4	(77)
1r ESO	16.3	(41)	15.1	(29)	15.7	(70)
2n ESO	17.1	(43)	19.4	(37)	18.2	(80)
3r ESO	17.1	(43)	12.6	(24)	14.8	(67)
4t ESO	15.1	(38)	18.3	(35)	16.7	(73)
Totals	56.8		43.2		100	(442)

Nota. Dades mostrades en valor percentual⁵⁴. Entre parèntesi el nombre de casos.

En l'elaboració del grup de participants dels grups de discussió (segona fase de recollida de dades) es va buscar la màxima representativitat, tant dels practicants d'esport en edat escolar com dels agents educatius que formen part de la seva realitat en relació a aquest esport: educadors, organitzadors, pares i mares. Pensem que són aquests els agents directes més implicats amb l'esport escolar i, a més a més, els que ens podrien proporcionar les dades qualitatives que ens manquen per fer la complementació amb els resultats obtinguts de les enquestes. Per tant, la tria dels participants per als grups de discussió va cenyir-se al criteri de **mostra intencional de màxima variabilitat** (Losada & López-Feal, 2003) amb l'objectiu d'aconseguir la màxima varietat en la comprensió del fenomen estudiat, en el nostre cas, l'esport escolar que es practica a cadascuna de les escoles. D'aquesta manera es van elaborar quatre grups diferents amb participants de les diferents escoles, pares i mares amb nens i nenes en edat escolar i representants de les diferents organitzacions. L'objectiu en aquesta tria ha estat que tots els participants ajudessin a crear un discurs i a donar resposta als nostres objectius, cadascú des de la seva perspectiva i la seva experiència.

⁵⁴ Durant tota la tesi, totes les dades mostrades en tant per cent estan presentades fent ús del sistema d'arrodoniment i no pas de truncament.

Vam fer una primera valoració per fer grups heterogenis amb pares, mares nens i nenes a la vegada, però finalment vam decidir que fent-los separats obtindríem més dades ja que podríem aconseguir un ambient més distès, confortable pels participants, que al cap i a la fi és el que perseguim com a investigadors per tal d'extreure la màxima informació dels entrevistats. En aquest sentit, es va decidir fer un total de 4 grups de discussió: una sessió amb alumnes de Barcelona, una amb pares i mares de Barcelona, una amb alumnes de Nottingham i una final amb pares i mares de Nottingham.

Sí que es va considerar recollir dins de cada grup la heterogeneïtat de variables que més representativitat havien tingut en la primera fase. Per tant, es van voler incloure dins de cada grup diferents representants en relació al sexe, curs, pràctica esportiva o tipus d'esport. Entre un marge de 8 i 10 participants per grup per tal de tenir varietat però, a la vegada, assegurar-nos un nombre idoni per afavorir la màxima participació de tothom. Aquest criteri per la selecció de participants va ser atribuït tant en els grups de Barcelona com en els de Nottingham. En la Taula 4.4 podem veure la descripció final dels grups de discussió fets a Barcelona.

Taula 4.4

Descripció dels participants (2a fase) a Barcelona

Grup nois i noies		Grup pares i mares	
Participants	Descripció	Participants	Descripció
Participant 1	Noi, 3r ESO, esportista	Participant 1	Coordinador d'esports
Participant 2	Noi, 1r ESO, esportista	Participant 2	Entrenador de futbol
Participant 3	Noi, 1r ESO, no esportista	Participant 3	Home, esportista
Participant 4	Noia, 2n ESO, no esportista	Participant 4	Dona, no esportista
Participant 5	Noia, 4t ESO, esportista	Participant 5	Dona, esportista
Participant 6	Nen, 6è Primària, esportista	Participant 6	Dona, esportista
Participant 7	Nena, 5è Primària, esportista	Participant 7	Home, esportista
Participant 8	Entrenadora de bàsquet	Moderador	Investigador (doctorand)
Participant 9	Coordinador d'esports		
Moderador	Investigador (doctorand)		

4.1.6.2. *Southwark Primary School* i *Djanogly City Academy* (S&D): Descripció dels participants a Nottingham

Tal i com s'ha introduït a la primera part de la tesi, Anglaterra és el país d'origen del concepte d'esport modern. En el moment de plantejar aquest estudi de cas múltiple es va considerar que podria enriquir aquesta investigació el fet d'anar a la gènesi de l'esport modern concebut des de les primeres *public schools* i la societat anglesa de mitjans de s.XIX. En aquest sentit, s'ha considerat recollir dades d'aquesta realitat actual. És important destacar que aquesta investigació no és un exercici de pedagogia comparada, sinó una interpretació de dues realitats. La població anglesa triada ha estat la ciutat de Nottingham. Del 20 al 24 de gener de 2014 jo mateix vaig realitzar un *Erasmus+Staff mobility for teaching and training*⁵⁵ on vaig poder establir els primers contactes amb investigadors i professors de la facultat d'Educació de *Nottingham Trent University* (NTU). Durant aquesta estada vam visitar diferents escoles d'educació primària i secundària, així com vam intercanviar punts de vista i la realitat existent sobre el nostre objecte d'estudi de l'esport en edat escolar. Després d'aquesta estada i veient les diferents possibilitats, de mutu acord amb les directores de la tesi, vaig decidir fer una estada de recerca de tres mesos per tal d'incloure aquesta part de la mostra al cas múltiple d'aquesta investigació. Una vegada reunits amb professors i investigadors de la NTU, vam considerar que la mostra havia de ser composta per centres que desenvolupessin esport en edat escolar i que voluntàriament i organitzativament es poguessin prestar a col·laborar en aquesta investigació. Després de fer una primera selecció amb les seves corresponents visites i entrevistes amb els responsables d'activitats esportives, es van acabar triant els centres educatius de *Southwark Primary School*, per les edats de 10 a 12 anys i el centre *Djanogly City Academy* per les edats de 13 a 16 anys. Els dos primers centres d'educació primària corresponen al sistema educatiu anglès de *Year 5* i *Year 6* (9 i 10 anys d'edat). Tot i que l'edat no correspon a la mostra de l'escola de Barcelona, es va considerar important

⁵⁵ *Erasmus + Staff mobility for teaching and training* és un programa europeu que proporciona subvencions per la formació i l'intercanvi internacional del professorat. Més informació a http://ec.europa.eu/education/opportunities/higher-education/staff_en.htm

seleccionar els dos últims cursos d'aquesta etapa tal i com havíem fet en la primera mostra, ja que d'aquesta manera podríem observar el canvi d'etapa educativa amb paràmetres similars. Tota l'etapa d'educació secundària en el sistema educatiu anglès correspon als cursos *Years 7, 8, 9, 10 i 11*, on la mostra corresponents a aquestes edats dels 11 als 15 anys, va ser extreta de *Djanogly City Academy*.

ESPANYA			UNITED KINGDOM					
Edat	Curs	Etapa Ed.	Edat	Curs	Etapa Ed.	Tipus de centre		
3 anys	1r	Educació Infantil	3 anys	Nursery	Fundation	Nursery School		
4 anys	2n		4 anys	Reception	Stage	Infant School	Primary School	
5 anys	3r		5 anys	Year 1	Key stage 1			
6 anys	1r	Educació Primària	6 anys	Year 2	Key stage 2	Junior School	Primary School	
7 anys	2n		7 anys	Year 3				
8 anys	3r		8 anys	Year 4		Key stage 3	Secondary School	Secondary School
9 anys	4t		9 anys	Year 5	4 - GCSE			
10 anys	5è		10 anys	Year 6				
11 anys	6è	Educació Secundària Obligatòria	11 anys	Year 7	7 A' level	Sixth Form college		
12 anys	1r		12 anys	Year 8				
13 anys	2n		13 anys	Year 9				
14 anys	3r		14 anys	Year 10				
15 anys	4t		15 anys	Year 11				
16 anys	1r	Batxillerat	16 anys	Year 12				
17 anys	2n		17 anys	Year 13				

Figura 4.1. Sistemes educatius espanyol i anglès (elaboració pròpia, 2015)

A la Figura 4.1 podem observar una comparativa dels sistemes educatius espanyol i anglès amb el detall de la mostra seleccionada per l'estudi (requadre en negreta) recollint els dos últims cursos de l'etapa de primària i tota la secundària. Així mateix, també podem constatar com els centres educatius són diferents per l'etapa de primària i secundària condicionant-nos aquest fet a no poder triar una mateixa escola, tal i com havíem fet en el cas de l'escola de Barcelona.

Cal tenir present que en les dades recollides pot existir alguna excepció de la variable edat ja que el sistema educatiu anglès conforma els cursos en funció de l'edat dels

alumnes per any escolar (fins al 31 d'agost), mentre que el sistema educatiu espanyol ho fa en funció de l'any natural de l'alumne (fins al 31 de desembre). Per aquesta raó i per seguir la naturalesa d'altres estudis, facilitant així la futura fase de discussió, s'ha considerat utilitzar la variable de curs escolar en comptes d'edat per l'anàlisi de les dades i la mostra de resultats.

Un motiu important en la selecció d'aquests centres va ser la seva voluntat d'accessibilitat a la mostra. Tots dos centres es van mostrar receptius a acollir aquest estudi, cedint aquells cursos que podien oferir, mantenint pràcticament les mateixes proporcions de tots els nivells. La tria d'aquests dos centres que també ve marcada pels convenis i lligams que mantenen amb la *NTU*, universitat d'acollida de l'estada de recerca de l'investigador principal. Els dos centres són avaluats per l'*Ofsted*⁵⁶. L'*Ofsted* és una organització no governamental que vetlla pel bon servei dels centres educatius. Aquests informes que s'ofereixen dels diferents centres elabora inspeccions dels objectius i les habilitats dels nens i els serveis que els centres ofereixen. Aquests informes⁵⁷ es fan públics des del seu portal web de tal manera que tota la població hi pot accedir. A més a més, també s'informa de les inspeccions i els estudis realitzats al Parlament del Regne Unit. Aquesta cultura de la transparència veiem que afecta a tots els àmbits de la societat anglesa, fins i tot, com és el cas, en l'àmbit polític i educatiu. Concretament, catalogant de bo per *Southwark Primary School* (5è) i amb necessitat de millora per *Djanogly City Academy*.

Vam tenir moltes dificultats en la tria i l'accessibilitat de la mostra a Nottingham, ja que totes les escoles estan sotmeses a una pressió bastant important d'avaluació de l'*Ofsted* i en moltes ocasions ens veiem forçats a canviar dates concertades d'entrevistes i visites a les escoles, dificultant així tot el procés de recollida de dades. Finalment, però, es va poder procedir a la recollida sense cap inconvenient ni incident durant el procés. El total de la mostra a recollida a Nottingham ha estat de 178

⁵⁶ Per més informació es pot consultar <http://www.ofsted.gov.uk/>

⁵⁷ Es pot veure els informes de: *Southwark Primary School* del 09/01/2014 recuperats a <http://www.ofsted.gov.uk/provider/files/2320103/urn/137480.pdf> i *Djanogly City Academy* del 10/06/2014 recuperats a <http://www.ofsted.gov.uk/provider/files/2399508/urn/134253.pdf>

participants, dels quals 74 han estat de sexe femení i 104 de sexe masculí. A la Taula 4.5 podem veure les freqüències i els tants per cent dels participants segons cada sexe.

Taula 4.5.

Descripció dels participants (1a fase) a Nottingham

Curs escolar	Sexe masculí (n= 104)		Sexe femení (n= 74)		Subtotals	
Year5	29.8	(31)	29.6	(22)	29.7	(53)
Year6	14.4	(15)	12.6	(9)	13.5	(24)
Year7	13.5	(14)	6.7	(5)	10.1	(19)
Year8	19.2	(20)	13.4	(10)	16.3	(30)
Year9	3.8	(4)	10.8	(8)	7.3	(12)
Year10	14.4	(15)	21.5	(16)	17.9	(31)
Year11	4.8	(5)	5.4	(4)	5.1	(9)
Totals	58.4		41.6		100	(178)

Nota. Dades mostrades en valor percentual. Entre parèntesi el nombre de casos.

Tal i com hem explicat anteriorment, els criteris de selecció de participants en la segona fase de l'estudi (grups de discussió) van ser els mateixos pels grups de Barcelona i Nottingham. En la Taula 4.6 podem veure la descripció final dels dos grups de discussió de Nottingham.

Taula 4.6.

Descripció dels participants (2a fase) a Nottingham

Grup nois i noies		Grup pares i mares	
Participants	Descripció	Participants	Descripció
Participant 1	Nen, Year7, esportista	Participant 1	Home, esportista
Participant 2	Noi, Year9, esportista	Participant 2	Dona, esportista
Participant 3	Noi, Year11, esportista	Participant 3	Home, esportista
Participant 4	Nen, Year6, esportista	Participant 4	Dona, no esportista
Participant 5	Coordinador d'esports	Participant 5	Dona, esportista
Participant 6	Nena, Year7, no esportista	Participant 6	Dona, esportista
Participant 7	Noia, Year9, esportista	Participant 7	Dona, no esportista
Participant 8	Noia, Year10, no esportista	Participant 8	Dona, no esportista
Participant 9	Noi, Year9, esportista	Moderador	Investigador (doctorand)
Moderador	Investigador (doctorand)		

Tots els participants, de Barcelona i Nottingham, van ser degudament informats durant la sessió amb una doble circular: En primer lloc un full informatiu sobre la nostra investigació, el tractament de les dades i el nostre contacte per qualsevol comunicació amb nosaltres que volguessin fer a posteriori i, en segon lloc, el full de consentiment informat respecte a l'anonimat en la recerca i a l'atribució dels drets als investigadors en el tractament i l'anàlisi de les dades recollides⁵⁸. Els participants menors d'edat van necessitar el consentiment informat dels seus respectius pares, mares o tutors/es.

4.1.7. Procediment del recull de dades

El primer pas que es va dur a terme per procedir al recull de les dades va ser sol·licitar el permís corresponents dels directors dels centres escolars implicats. El calendari que va emmarcar la durada de recollida de dades als dos països va ser, per una banda, durant el mes de juny i juliol del 2014 en que es va procedir al recull de les dades de la primera fase (qüestionaris); i els mesos de maig i juny del 2015 es van recollir les dades qualitatives de la segona fase.

La distribució dels qüestionaris es va organitzar per grups-classe a l'aula d'ordinadors del mateix centre escolar de Barcelona pels cursos de 5è i 6è de Primària; i a les mateixes aules amb els ordinadors personals de cada alumne⁵⁹ pels cursos de 1r a 4t d'ESO. Quant als centre anglesos, el qüestionari es van elaborar en format paper ja que no es va disposar de la mateixa disponibilitat informàtica d'un ordinador per alumne. Aquest canvi no va suposar cap alteració de les dades, però sí la necessitat de més temps per a la seva transcripció i buidatge a càrrec de l'investigador doctorant.

En referència al procediment en la segona fase de recollida de dades, els grups de discussió van seguir els passos de convocatòria dels diferents participants, així com la presentació corresponent de cada sessió abans de començar per part de l'investigador

---

⁵⁸ Es poden veure els exemplars d'aquestes circulars en els Annexos de la tesi.

⁵⁹ L'Escola Pia Balmes està dins del projecte de 1x1 del Departament d'Ensenyament i, per tant, cada alumne d'ESO té el seu propi ordinador.

doctorant. Just abans de l'inici de cada sessió, tots els participants també van tenir una circular explicativa per cadascú i un full d'autorització i consentiment informat (d'adults i menors d'edat) per a la recollida i el tractament de les dades lliurades. És important destacar que aquesta segona fase de recollida de dades qualitatives es va efectuar després del buidatge i anàlisi dels qüestionaris, mantenint-nos fermes al mètode mixt de combinació de les dades (Bericat, 1998).

4.1.8. Procediment de l'anàlisi de les dades

El tractament de les dades quantitatives s'ha realitzat amb el programa informàtic estadístic *IBM SPSS (Statistical Package for Social Sciences)* en la seva versió 22, amb llicència registrada per la FPCEE (Facultat de Psicologia Ciències de l'Educació i l'Esport Blanquerna). Aquest software ens ha permès tractar les dades per realitzar l'anàlisi de la primera fase de l'estudi⁶⁰.

Es va elaborar un anàlisi estadístic descriptiu per tal de depurar la mostra, tot comprovant quins són els valors mínims i màxims atorgats a cada variable. D'aquesta manera, es va poder detectar si hi havia algun valor no codificat que hagués estat una errada en el moment de fer la transcripció. Es va repetir la mateixa prova per totes i cadascuna de les variables dependents i independents de l'estudi. En algun moment puntual es va detectar algun valor que no corresponia a cap codificació i es va consultar a la font de la base de dades en l'arxiu *Excel* generat automàticament per les respostes dels participants a través del Google Formularis. Aquestes errades de tipus mecanogràfic van ser rectificades.

Tot seguit es va procedir a realitzar les proves paramètriques descriptives i de freqüències en la majoria dels casos. En moltes ocasions durant l'anàlisi vam segmentar la mostra des de variables com el sexe o el curs acadèmic, ja que les dades ens anaven mostrant molta informació per donar resposta als objectius en fer aquest

---

⁶⁰ Es pot veure les dades quantitatives en format SPSS a l'Annex Digital número 6 (EPB) i 7 (S&D).

creuament de variables. Una altra prova que es va realitzar va ser les taules de contingència amb la Txi-Quadrada de Pearson (χ^2) per tal de trobar la relació existent entre variables dependents, com per exemple va ser la relació entre l'índex de pràctica esportiva dels participants i la pràctica esportiva dels seus pares.

D'altra banda, en la segona fase de la investigació, per l'anàlisi de les dades qualitatives⁶¹, es va emprar l'ajuda d'un software informàtic del grup de programes denominats *CAQCDAS* (*Computer Assisted Qualitative Data Analysis Software*), concretament l'ATLAS.ti en la seva versió 7.1.8 i també amb llicència de la FPCEEB. L'elecció d'aquest software va facilitar la tasca d'analitzar les dades qualitatives recollides en la segona fase de la investigació. Seguint la proposta del model d'anàlisi de dades proposada per Miles i Huberman (1994), hem estructurat quatre fases d'anàlisi: Recollida de dades, codificació i creació de categories, disposició gràfica i redacció de conclusions. Per profunditzar en l'anàlisi hem passat de la disposició gràfica (*networks*) a utilitzar la prova de *Query Tool*, creuament de codis, que ofereix el mateix software i que ens ha servit per fer aquest segon anàlisi més a fons a partir de les cites.

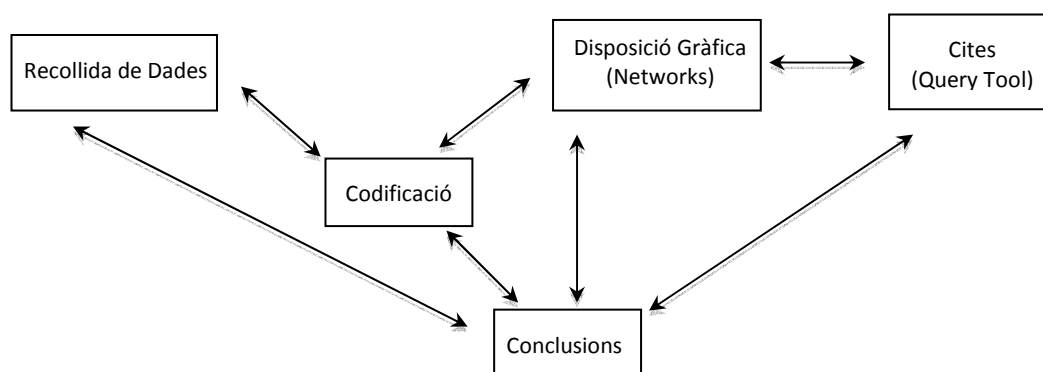

Figura 4.2. Model d'anàlisi emprat amb les dades qualitatives.
Adaptació de De Miles i Huberman (1994), citat per Font (2007, p.172)

⁶¹ Es pot veure les dades qualitatives en format Atlas.ti a l'Annex Digital número 8.

Tal i com observem en la Figura 4.2, no podem entendre aquestes fases com moments diferenciats del procés d'anàlisi, sinó com diferents operacions que es van succeint i encadenant que configuren un procés circular, holístic, sistèmic i seguint la lògica deductiva-inductiva (Font, 2007).

4.1.8.1 Preparació de les dades qualitatives

Un cop realitzat els grups de discussió, totes les converses enregistrades amb imatges i àudio es van transcriure a format text. Concretament, es van crear quatre Documents Primaris (DP), un per cada grup de discussió, que constituïren una mateixa Unitat Hermenèutica. La transcripció es va fer seguint unes pautes específiques per tal de ser fidels al cent per cent al document inicial. Per tant, no es va fer cap tipus de correcció semàntica o ortogràfica, sinó que es van recollir totes les expressions de manera textual, incloent barbarismes i expressions literals dels participants.

Tot seguit es va incloure els quatre DP al programa informàtic de l'Atlas.ti. El fet de incloure tots quatre documents a la mateixa Unitat ens va permetre la possibilitat de creuar totes les dades recollides, aplicant en totes elles les mateixes categories i permetent-nos així donar resposta als mateixos objectius plantejats en la nostra recerca. És per aquest motiu que es va decidir treballar amb una sola Unitat Hermenèutica.

4.1.8.2 Mètode d'anàlisi i codificació de les dades qualitatives

Ens hem basat en el mètode de la *Grounded Theory* (GT) per codificar les dades qualitatives de la nostra investigació. Tal i com hem explicat en apartats anteriors de la tesi, la GT es caracteritza per ser un mètode de comparació constant de dades: observant-les, agrupant-les i reanomenant-les per tal d'arribar a categories nuclears o de significats importants. Tot i que en els orígens de la GT (Glaser & Strauss, 1967) es

va considerar que aquesta categorització havia de seguir un procés inductiu, és a dir, que les categories sorgien inductivament a mida que s'anava analitzant el text; altres autors posteriors han acceptat la possibilitat d'utilitzar una combinació de la deducció i la inducció (Strauss & Corbin, 1994). D'aquesta manera, per la nostra categorització utilitzarem el sistema mixt (Mayring, 2000), combinant la forma inductiva amb la deductiva d'establir les categories o codis⁶².

En el nostre cas, les categories proposades prèviament, de manera deductiva, van ser originades per la literatura (teoria) i, sobretot, per la primera fase de recollida de dades quantitatives en la nostra investigació. Malgrat tot, el gruix més important de la categorització va ser elaborada de manera inductiva, a mida que avançàvem en el text, per tal de ser fidels a les dades recollides. Concretament les famílies de categories, o també anomenades les macrocategories, van ser proposades de manera deductiva, a través dels outputs de la primera fase de la investigació. Podem observar aquestes famílies a la Figura 4.3.

Figura 4.3. Famílies de categories

La codificació es va iniciar pel mateix ordre que es van introduir els documents al programa Atlas.ti. D'aquesta manera, el procediment va consistir en associar una paraula clau o un petit conjunt de paraules que resumís el significat d'aquella citació, a mesura que s'avançava en la lectura dels textos. Cada paraula representaria un codi o categoria, és a dir, una unitat de significat.

⁶² Aquesta nomenclatura s'utilitza en el programa Atlas.ti: Categoria = codi (*code*, in english); Cita textual = Cita (*quote*, in english).

Inicialment, després de la primera lectura de tots els textos es van arribar a assolir més de tres-centes categories, fet que suposava un nombre massa elevat per fer l'anàlisi i, a la vegada, algunes d'aquestes categories només tenien un valor d'escassa rellevància quant a freqüència i interaccions, sovint tan sols valors d'un o dos. Per tant, es va decidir seguir amb el procés de reanàlisi, fusionant, comparant i reajustant categories fins arribar a 266. Encara considerant que es podria reduir més el nombre final de categories, finalment es va aconseguir arribar a 140 codis, tal i com podem veure a la Taula 4.7.

Taula 4.7.

Llistat de categories extretes per mètode inductiu

abandonament esport	esport germans junts	infravalorar esport femení	oferta esportiva
activitat voluntària	esport i gènere	instal·lacions accessibles	opinió família esport
ampliar experiència	esport individual	judo	oportunitat d'aprenentatge
arts marcial	esport no organitzat	<i>lack of motivation</i>	organitzar-se millor temps
atletisme	esport pare/mare	<i>learning to lose</i>	pare/mare
bàsquet	esport pares passat	m'agrada	per mandra
benestar físic	estar content	madurar	perdre partit
benestar mental	estar enfadat	masculí	pocs referents femenins
bicicleta	estar quadrat	massificació	política educativa
club esportiu	estil de vida	menjar sa	positiva
competitivitat	estudiar	menys diversificació sport	pràctica pares i fills
compromís	etapa primària	més diversificació sport	pressió dels pares
conciliar vida familiar-laboral	etapa secundària	més nivell esportiu	prestigi social
consciència social	evadir-se	més pràctica masculina	prioritats
consumisme	èxits	millora habil. físicomotrius	<i>puberty & hor. changes</i>
cost elevat	falta de rigor	millorar la competitivitat	raons no esport
<i>cricket</i>	falta de temps	millorar oferta esportiva	referent
dances	federat	model	referents fem. negatius
definició esport	femení	molts referents masculins	reflex de la societat
definició vida saludable	<i>fitness</i>	motivació creix. personal	retorn a escola
desplaçament	força voluntat	motivació esportiva	retorn pràctica sport
diferència entre edats	futbol	motivació estètica	risc de lesió
diferència entre sexes	gimnàstica	motivació lúdica	rol educador/a
diferència escola i club	guanyar partit	motivació saludable	<i>running</i>
economia	hàbit sedentari	motivació social	salut
educació física	handbol	natació	satisfacció
educació participativa	hoquei	<i>netball</i>	<i>self-esteem</i>
educació persona esportiv.	horari esport	no abandonament	<i>skate</i> i patinatge
elecció esport	igual nivell esportiu	no esport	superar reptes
entorn	igualtat de gènere	no esport pare/mare	temps de descans
escola	independència	no influència germans	tennis
esforç	influència crítica iguals	no m'agrada	tipus d'esport
esport	influència germans	no salut	tria de l'esport
esport d'equip	influència <i>mass media</i>	nous amics	videojocs
esport germans	influència pare/mare	obligació pares esport	voleibol

Amb aquesta quantitat de codis vam considerar que ens permetria interpretar les dades i generar la teoria sorgida inductivament del text per donar resposta als nostres

objectius. A continuació mostrem 46 de les categories més rellevants, així com una breu descripció del seu significat:

- Abandonament de l'esport: Concepte de deixar de practicar esport en edat escolar. MC3⁶³.
- Ampliar experiència escola: Citació on es mostra interès per part del participant de sortir del context d'escola motivat a conèixer altres realitats diferents. MC1.
- Benestar físic: En relació al cos, al físic, a l'aspecte motriu i corporal. MC5.
- Benestar mental: En relació a la ment, a l'aspecte psicològic i cognitiu. MC5.
- Club esportiu: Pràctica d'esport fora de l'escola, en un club esportiu. Aquestes activitats esportives estan totalment gestionades i organitzades pel club esportiu i acostuma a tenir a tots els seus esportistes federats i basen les seves lligues i competicions en la federació corresponent a aquell esport. MC1.
- Competitivitat: Que implica competició, és a dir, interès per guanyar o millorar en els partits o en la competició esportiva. No té cap perjudici negatiu, ja que la competitivitat en ella mateixa no és dolenta i és pròpia de tots els esports. El que pot ser dolent és la interpretació de l'esportista o la persona. MC2.
- Educació persona esportivament: L'esport escolar és una activitat que educa als seus participants des de les diferents vessants de la persona; no només a nivell motriu o físic, sinó també a nivell social, afectiu, emotiu i cognitiu. MC2.

---

⁶³ MC1 = Macrocategoria 1, MC2 = Macrocategoria 2, MC3 = Macrocategoria 3...

- Entorn: Es considera entorn tots aquells agent, considerats educatius en el nostre cas, que formen part de la vida del participant: context social, cultural i familiar, mitjans de comunicació... MC4.
- Escola: Pràctica d'esport dins de la mateixa escola però en horari no lectiu. Quan les activitats esportives són realitzades a la mateixa escola i organitzades per ella, ja sigui de manera directa o indirecta (a través d'una empresa o associació esportiva). MC1.
- Esport i gènere: Citacions relacionades a l'esport que practiquen els homes i les dones, a la definició i a la construcció social establerta per a cadascun dels dos gèneres. MC1.
- Esport no organitzat: Esport que no està organitzat per cap escola ni club esportiu, és a dir, el participant el practica lliurement dins de les seves hores de temps lliure. Per exemple: sortir a córrer, anar en bicicleta, excursió per la muntanya... MC1.
- Estar quadrat: Els participants defineixen aquesta expressió com el fet de tenir un cos atlètic, tenir bona aparença física, d'exterior. MC5.
- Estil de vida: Referent a la manera d'entendre la vida en relació a l'activitat física i la salut. Si són dinàmics, conscients, inconscients, responsables, actius, inactius... l'estil de vida està molt lligat amb els hàbits. MC5.
- Estudiar: Estona relacionada en anar a l'escola o fer els deures que són donats des de l'escola. MC3.
- Esport germans: Quan els germans dels participants realitzen pràctica esportiva. MC4.

- Esport pare/mare: Quan el pare, la mare o ambdós realitzen pràctica esportiva. MC4.
- Falta rigor: Quan hi ha manca de normes, organització o falta d'implicació per part de l'organització en el moment de practicar l'esport. MC3.
- Falta temps: Prioritzar la pràctica o dedicar-li més temps a altres activitats per davant de l'esport en edat escolar. MC3.
- Influència crítica iguals: Influència del grup d'iguals en el moment de prendre una decisió, per exemple, ja sigui en fer o no un esport o triar tipus d'esport o un altre. MC1 i MC2.
- Influència germans: Citacions corresponents a la sensació que tenen els participants sobre la influència dels seus germans en el moment de plantejar-se fer o no fer esport. Els participants asseguren estar influenciats pels seus germans. MC4.
- Influència *mass media*: Influència dels mitjans de comunicació per a la pràctica de l'esport. Tot allò que surt als mitjans i que inciten o influencien als futurs practicants d'esport. MC1, MC2 i MC5.
- Influència pare/mare: Citacions corresponents a la sensació que tenen els participants sobre la influència dels seus pares en el moment de plantejar-se fer o no fer esport. Els participants asseguren estar influenciats pels seus pares. MC4.
- Infravalorar esport femení: Els participants es refereixen a comentaris d'esportistes o espectadors amb una connotació pejorativa de l'esport femení,

fent comparacions entre sexes i sovint fent judicis subestimant l'esport femení. MC1.

- *Lack of motivation*: Pèrdua de motivació per la pràctica esportiva. MC3.
- M'agrada: Mostrar gust/acord en relació a alguna categoria vinculada. MC2.
- Menjar sa: *Code in Vivo*⁶⁴. En referència a una alimentació equilibrada i variada. MC5.
- Menys diversificació esport: Citacions referents a la idea que hi ha uns esports majoritaris, amb molta demanda i amb major número de practicants respecte d'altres. Això provoca que hi hagi altres esports que siguin cada vegada menys practicats. La diversificació d'esports es va perdent i queden els més demandats (globalització). MC1.
- Més nivell esportiu: Tenir més coneixement tècnic i tàctic de l'esport en qüestió. Aprofundir-hi més i, com a resultat, saber més de l'esport. MC1.
- Millora habilitats físicomotrius: Relatiu a la millora que l'esport proporciona de les habilitats i qualitats físicomotrius, és a dir, tant la flexibilitat, resistència, força i velocitat com totes les habilitats motrius bàsiques (desplaçaments, salts, girs i control d'objectes) i les habilitats motrius específiques (perfeccionament i combinació de les anteriors aplicades sovint en el context esportiu). MC5.
- Millorar la competitivitat: Comentari referent a la necessitat de millorar l'aspecte competitiu d'una organització esportiva, ja sigui escola o club esportiu. MC3.

---

⁶⁴ *Code in Vivo* = Categoria creada textualment en ser utilitzada per un participant.

- Model: Utilitzat en termes sinònims de la paraula referent. Algú que t'inspira, et guia... MC4.
- Motivació esportiva: El motiu que genera o manté la pràctica esportiva del participant és el fet d'aprendre coses de l'esport que es practica. Es valora l'activitat pel fet de progressar, guanyar, perdre, aprendre noves tècniques i tàctiques en relació a l'esport. MC2.
- Motivació estètica: El motiu que genera o manté la pràctica esportiva del participant és la intenció de cuidar el seu cos, tenir bona aparença física i estètica. Sense tenir importància l'aspecte de salut, es prioritza tan sols l'exterior, l'aspecte físic. MC2.
- Motivació lúdica: El motiu que genera o manté la pràctica esportiva del participant és el fet de passar-ho bé, gaudir de l'esport. Tenir una motivació lúdica per practicar el seu esport és no perseguir cap altre objectiu que gaudir, passar-ho bé, l'essència del joc. MC2.
- Motivació saludable: El motiu que genera o manté la pràctica esportiva del participant és el fet de tenir consciència del benefici que comporta l'esport per la seva salut. Millora d'aspectes saludables a l'hora que fas esport. MC2.
- Motivació social: El motiu que genera o manté la pràctica esportiva del participant és el fet d'estar amb els seus amics o les seves amigues. L'activitat no és tan important en ella mateixa, sinó la companyia amb qui es practica aquest esport. MC2.
- No influència germans: Citacions corresponents a la sensació que tenen els participants sobre la no influència dels seus germans en el moment de

plantejar-se fer o no fer esport. Els participants asseguruen no estar gens influenciats pels seus germans. MC4.

- No m'agrada: Mostrar rebuig/desacord en relació a alguna categoria vinculada. MC2.
- Obligació pares esport: Quan els pares obliguen al participant a practicar un esport en concret sense que hi hagi interès per part del practicant. MC4.
- Opinió família esport: Citacions referents a l'opinió que tenen els nens i les nenes sobre l'esport que practiquen els seus pares i les seves mares (motius, raons...). MC4.
- Organitzar-se millor el temps: Portar un control del temps i de les activitats o tasques que has de realitzar per tal de poder realitzar tot allò proposat. MC3.
- Pocs referents femenins: Citacions que constaten la manca de referents esportistes femenines en els mitjans de comunicació (televisió, diaris, ràdio, xarxes socials...). MC1.
- Pressió dels pares: Citacions que fan referència a la pressió que poden exercir els pares als seus fills durant la pràctica esportiva. Aquesta pressió pot donar-se tant dins de la competició o fora d'ella, però amb una afectació del participant que sol ser viscuda de manera negativa i antieducativa. MC4.
- Referent: Persona que t'inspira i et motiva a fer unes determinades actuacions, en aquest cas, a la pràctica esportiva. MC4.
- Referents femenins negatius: Fent referència aquesta vegada no a la falta de referents femenins en el món de l'esport, sinó als referents que existeixen que

sovint es mostren des d'una perspectiva de motivació estètica, superficial i corporal. MC5.

- Retorn pràctica esportiva: Intenció per part d'un antic participant a retornar a la pràctica esportiva. MC3.
- Salut: Tenir bona qualitat de vida. MC5.

4.2. Criteris de Rigor científic

En els orígens de la metodologia interpretativa, la comunitat científica va qüestionar la rigurositat d'aquesta metodologia. Guba i Lincoln (1985) van proposar uns criteris per mostrar el rigor científic. Tenint en compte que en aquesta investigació obtindrem dades de caràcter quantitatiu i qualitatiu, hem considerat aspectes de rigor en ambdós mètodes, tal i com podem observar en la Taula 4.8.

Taula 4.8.

Criteris de Rigor científic en la recerca (*Adaptació de Guba & Lincoln, 1985*)

VALORS	CRITERIS QUANTITATIUS	CRITERIS QUALITATIUS	APLICACIÓ A LA INVESTIGACIÓ
Valor de ser veritat: No existeix distorsió entre les dades obtingudes i la realitat	Validesa Interna	Credibilitat	<ul style="list-style-type: none"> - Compromís prolongat; - Observació persistent; - Complementació de dades (Bericat, 1998); - Mirada crítica de col·legues; - Validació per experts; - Pilotatge; - Comprovació amb els participants.
Valor de ser aplicat: Existeix la possibilitat d'aplicar els descobriments a altres realitats	Validesa externa	Transferibilitat	<ul style="list-style-type: none"> - Mostreig intencionat; - Descripció en profunditat de l'objecte d'estudi; - Aprofundiment en la realitat a investigar.
Valor de ser consistent: En cas de repetir l'experiment es repetirien els resultats	Fiabilitat	Dependència	<ul style="list-style-type: none"> - Auditoria externa de reconeguts professors investigadors; - Plantejament dels passos de la investigació; - Revisió per part de les codirectores de la tesi i des d'una altra especialitat.
Valor de ser neutre: Seguretat que els resultats no estan esbiaixats	Objectivitat	Confirmabilitat	<ul style="list-style-type: none"> - Dades objectives en 1a fase; - Descriptors de baixa interferència (cites); - Exercici de reflexió externa (discussió d'elaboració de categories amb col·legues).

Sota el paradigma constructivista i la tradició metodològica hermenèutica i interpretativa que representen aquesta investigació, hem vetllat per mantenir els següents criteris de rigor científic:

El criteri de **credibilitat** i **validesa** interna ha estat considerat gràcies al compromís prolongat durant tota la investigació intentant que el grau de complicitat i confiança que s'establia entre l'investigador i els participants no distorsionés la recollida d'informació ni es ocasionés distracció de la línia d'investigació marcada pels objectius plantejats. Ha existit aquesta prevalença i compromís per part del doctorant el durant tot el treball de camp d'aquesta investigació. Així mateix, l'observació persistent ha sigut necessària per mantenir la credibilitat de la recerca. Durant tot el temps que ha durat el treball de camp el doctorant ha estat present en tots el moments del procés (presentació, execució, comiat...).

El disseny metodològic de la investigació ha contemplat des del primer moment la complementació de les dades qualitatives respecte a les quantitatives (Bericat, 1998; Hernández, Fernández & Baptista, 2004; Johnson & Onwuegbuzie, 2004; Creswell & Plano-Clarck, 2007; Di Silvestre, 2008). D'aquesta manera, l'origen d'informació ha vingut per diferents vies: alumnes enquestats, alumnes participants als grups, experts i famílies també participants. No hem creuat cap dada, sinó que després de l'anàlisi de les primeres dades quantitatives i obtenir els primers resultats «quantitatius», es van dissenyar noves estratègies a partir d'aquests per obtenir noves dades que complementessin i ampliessin més resultats, i d'aquesta manera es donés més rellevància i significat al discurs dels participants.

Com ja hem explicat en apartats anteriors, per la validesa interna del qüestionari es va procedir a fer una validació per experts i un pilotatge del qüestionari amb unes proporcions i representativitat proporcional a les mostres amb que treballàvem.

Un cop finalitzat el registre de les dades qualitatives, es va oferir la possibilitat als participants de comprovar i visionar, per modificar, rectificar o ampliar algunes de les seves intervencions en la construcció del discurs que havien realitzat. Tot i fer-se aquesta comprovació, no va haver-hi cap objecció per part dels participants.

També responent al criteri de credibilitat, tots els resultats parcials que han anat esdevenint de la pròpia investigació, així com durant el procés d'anàlisi de les dades, s'han posat a judici crític d'alguns companys professors, doctors i investigadors de l'àrea d'Educació Física de la FPCEE Blanquerna.

Quant al criteri de **transferibilitat** i **validesa externa**, cal aclarir que en el cas de la nostra investigació els resultats obtinguts no poden ser extrapolables a la resta de la població, en tractar-se d'un estudi de casos. Ara bé, es podrien trobar transferències en el cas de realitats escolars amb contextos similars a nivell cultural, geogràfic, pedagògic, econòmic, social, familiars... i amb idèntics grups d'edat a la mostra de la nostra investigació. Per ser rigorosos en aquest sentit, hem profunditzat en la informació concreta a la realitat a investigar i la selecció de la mostra. Aquesta selecció ha estat intencionada tant en els grups d'edat per el recull de les dades quantitatives (*lifespan*), com en el de les dades qualitatives ja que es va considerar que els participants en els grups de discussió havien de representar la diversitat de variables i respostes quantitatives i, per altra banda, havien d'oferir potencialitat per a complimentar els primers resultats obtinguts (perfil obert, comunicatiu,...).

Referent al criteri de **dependència i fiabilitat**, que dóna rigor de consistència als resultats obtinguts, professors amb experiència investigadora de prestigi ens van ajudar com a consultors o auditors externs. Per exemple, dos professors de la URL experts en estadística ens van assessorar tant en la validesa i el pilotatge de l'instrument del qüestionari, com durant la fase d'anàlisi de les primeres dades i mostra dels primers resultats quantitatius.

Es van elaborar pistes de revisió des de la primera fase en el moment que es va defensar el Projecte de Tesi i on es detallava tot el desenvolupament de la tesi, així com a través del recull de materials enregistrats doblement (vídeo i àudio) i la seva transcripció. La part lingüística també va ser assessorada a nivell professional per un lingüista expert. I, finalment, també s'ha tingut en compte en el moment de fer el redactat final d'aquesta tesi. La codirecció i la complementació d'ambdues directores va ser de gran ajuda ja que una d'elles és una investigadora experimentada en el camp de la metodologia quantitativa i una altra ho és en l'entorn de les dades més qualitatives.

Finalment, la **confirmabilitat i objectivitat** de la investigació ha estat fonamentada en la confirmació de la informació obtinguda a través de compartir amb col·legues docents i investigadors tant la transcripció com l'elaboració de les categories per detectar possibles diferències interpretatives i consideracions subjectives que ajudessin a la reflexió del doctorant. A més a més, els descriptors en l'anàlisi de les dades quantitatives han estat tan objectives com la numeració corresponent al valor assignat (Ex: 1=Sí, 0=No...); i els descriptors més qualitatius han estat les pròpies cites dels participants transcrites literalment i sense cap interpretació, aclariment o modificació per part del doctorant.

CAPÍTOL 5

Anàlisi de dades quantitatives i mostra de primers resultats

Després de realitzar l'anàlisi descriptiu amb la intenció de depurar la mostra, s'ha procedit a analitzar les freqüències i la relació existent entre les variables. Tot seguit presentarem el procediment d'anàlisi de dades quantitatives i els resultats d'aquesta primera fase de la investigació seguint l'ordre establert per les diferents dimensions de l'estudi o, en altres paraules, els objectius establerts des de l'inici.

5.1. Anàlisi i primers resultats en relació al primer objectiu específic sobre índex i tipus de pràctica

Objectiu 1:

Analitzar quin **índex i tipus de pràctica** esportiva realitzen els infants i joves en funció del seu curs escolar i el sexe.

Aquest primer objectiu fa referència a l'índex de pràctica esportiva, tot detallant la quantitat de pràctica que es realitza, el tipus d'esport i el lloc de pràctica esportiva. Referent al centre escolar Escola Pia Balmes (EPB)⁶⁵ de Barcelona, tal i com podem veure en la Figura 5.1, un 84% d'alumnes participen en activitats esportives en front el 16% d'alumnes restants que prefereix no practicar cap esport en el seu temps de

---

⁶⁵ D'ara en endavant, durant tot el capítol, les inicials EPB faran referència a l'Escola Pia Balmes.

lleure. En canvi, a les escoles *Southwark Primary School* i *Djanogly City Academy* de Nottingham (S&D)⁶⁶ la pràctica és d'un 73% en vers un 27% que no practiquen cap esport (Figura 5.2).

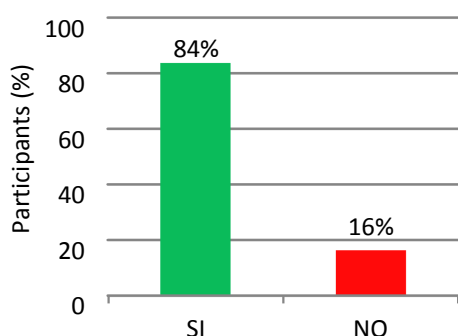

Figura 5.1. Índex de pràctica, a EPB

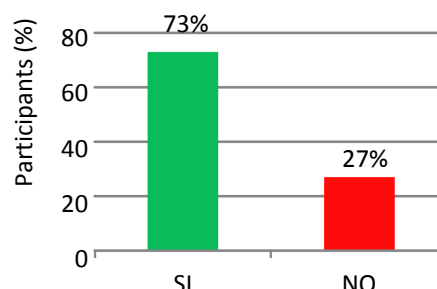

Figura 5.2. Índex de pràctica, a S&D

Si segmentem amb la variable sexe, es detecta una diferència de pràctica esportiva respecte nois i noies. A la Figura 5.3, d'EPB, es pot observar com el percentatge de nois que practica esport és del 89,6%, superior al de noies que és del 76% (14 punts percentuals). És un cas similar al de S&D on la pràctica del sexe masculí es situa en un 80% mentre que l'índex femení és del 64% i que correspon a una diferència de 16 punts percentuals (Figura 5.4).

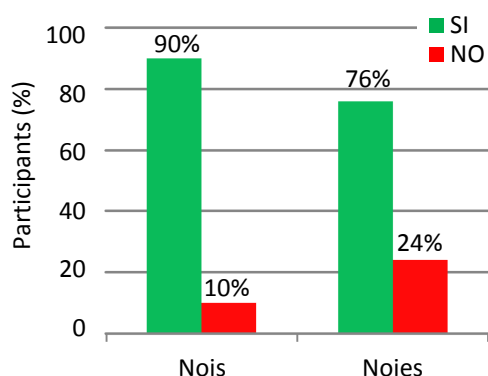

Figura 5.3. Índex segons sexe, a EPB

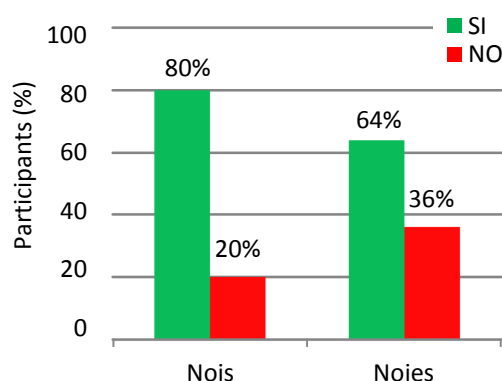

Figura 5.4. Índex segons sexe, a S&D

La relació existent entre els nivells de pràctica esportiva i el curs escolar és una altra característica a analitzar. En la Figura 5.5 trobem el volum de pràctica en funció del curs i del sexe dels participants de la mostra referent a EPB. En aquesta figura podem

⁶⁶ D'ara en endavant, durant tot el capítol, les inicials S&D faran referència a les dues escoles de Nottingham: *Southwark Primary School* i *Djanogly City Academy*.

observar dos moments claus: Per una banda, la davallada existent en el canvi d'etapa de primària a secundària, de 6è a 1r d'ESO, tant en nois com en noies, aquestes últimes amb una disminució de 19 punts percentuals (que és la màxima diferència en l'anàlisi de totes les dades obtingudes).

D'altra banda, també es pot observar un lleuger augment entre els nois durant el curs següent, de 1r a 2n d'ESO, però per tornar a caure el següent curs, de 2n a 3r d'ESO. Les noies tendeixen a disminuir la pràctica esportiva des de 6è de Primària fins a 3r d'ESO. Finalment, a 4t d'ESO, per ambdós sexes, la participació es recupera però amb diferències respecte sexes, ja que els nois no arriben a assolir els nivell anteriors de 5è de Primària, mentre que les noies s'acaben posicionant en més de 10 punts percentuals per sobre de la pràctica que realitzaven a 5è de Primària (passen del 72% al 83% de pràctica esportiva).

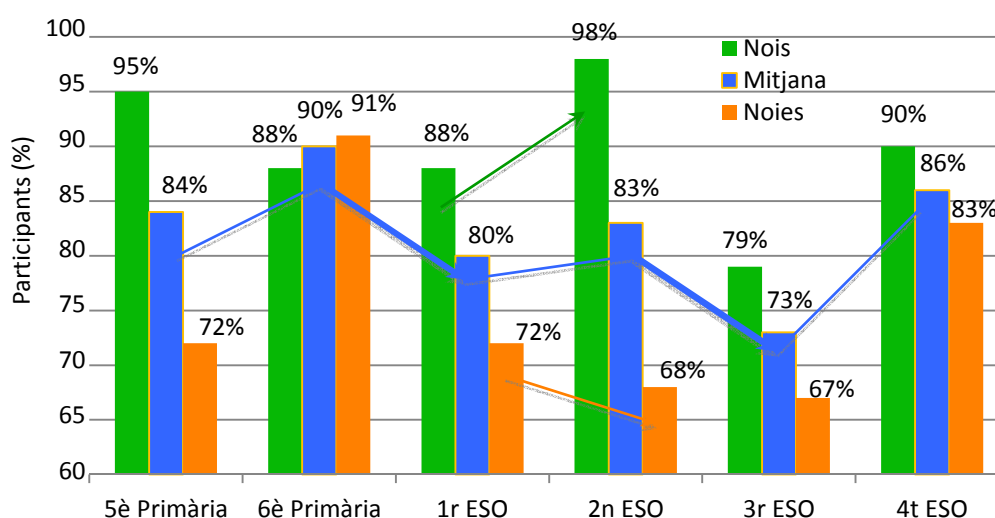

Figura 5.5. Índex de pràctica esportiva segons curs i sexe, a EPB

En el cas dels nois, la davallada d'índex de pràctica és progressiva de 5è de primària fins a 1r d'ESO. Quan arriba a 2n d'ESO hi ha un increment de la pràctica per tornar a davallar a 3r d'ESO i incrementar a 4t d'ESO, mostrant tot plegat una tendència inestable de l'índex de pràctica. En el cas de les noies, hi ha un fort increment de

pràctica de 5è a 6è de primària. A partir de 6è hi ha una davallada fins a 3r d'ESO. A 4t de secundària torna a créixer exponencialment l'índex de pràctica esportiva.

Si analitzem els mateixos paràmetres en la part de la mostra de *S&D*, a la Figura 5.6, trobem que els dos darrers anys de l'etapa de *Primary school* (*Year 5* i *Year 6*), la pràctica minva en els nois mentre que s'incrementa entre les noies. Exactament igual que ens passava a BCN. En el canvi de *Year 6* a *Year 7*, que és el pas a *Secondary school*, la davallada de pràctica femenina és molt forta arribant a 29 punts percentuals, passa del 89% a 60% de pràctica. Mentre que en els nois, s'incrementa en 20 punts. Durant els següents cursos, l'índex d'esport femení va augmentant progressivament els cursos *Year 8* i *Year 9*, a 80% i 87%, respectivament, per fer finalitzar amb el descens més fort de tots els anys, passant d'un 87% al 56% durant el *Year 10* i un 50% durant el *Year 11*, sent aquesta la quota més baixa registrada en tota la mostra de l'esport femení. Respecte a l'esport masculí, després del fort increment a l'inici de la *Secondary school* (*Year 7*), hi ha un descens de la pràctica de 28 punts percentuals arribant a l'índex més baix de pràctica masculina de 65% durant el *Year 8*. El següent curs hi ha una remuntada al 95% de pràctica, índex més alt de tota la mostra masculina, per tornar a davallar al 80 % de la pràctica esportiva durant els darrers anys de l'etapa: *Year 10* i *Year 11*.

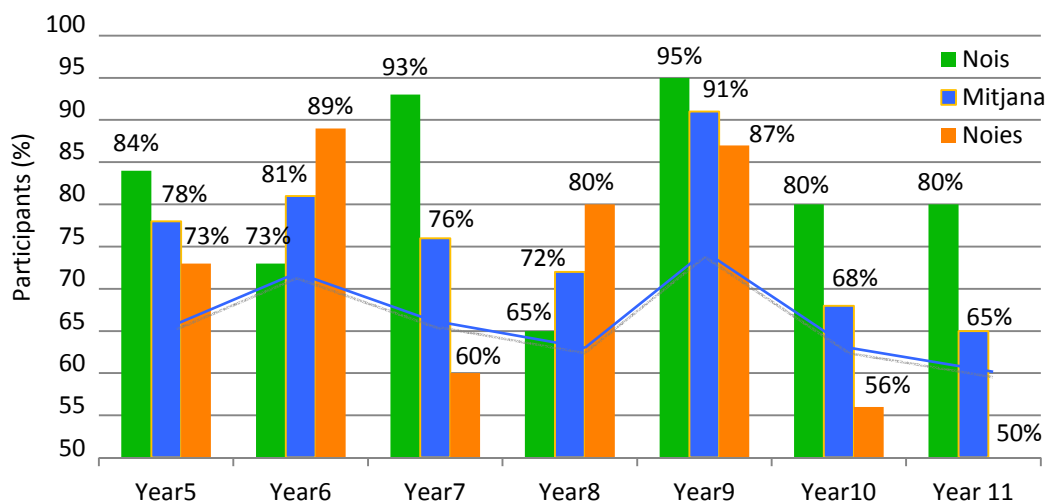

Figura 5.6. Índex de pràctica esportiva segons curs i sexe, a *S&D*

Les activitats esportives que més practiquen els nois i les noies de l'EPB de 5è de primària a 4t d'ESO corresponen a Futbol⁶⁷ o futbol sala (31,3%), bàsquet (16,2%), danses⁶⁸ (10,8%), Atletisme⁶⁹ (7,5%), natació (7,3%), esports de lluita⁷⁰ (4,6%), tennis (3,2%), gimnàstica⁷¹ (2,9%), equitació (2,4%) i altres (14%, entre els que hi ha hoquei, *fitness*⁷², patinatge, rugbi, handbol, ciclisme, voleibol, waterpolo, pàdel, escalada, esgrima, golf, motocross i *parkour*⁷³) (Figura 5.7).

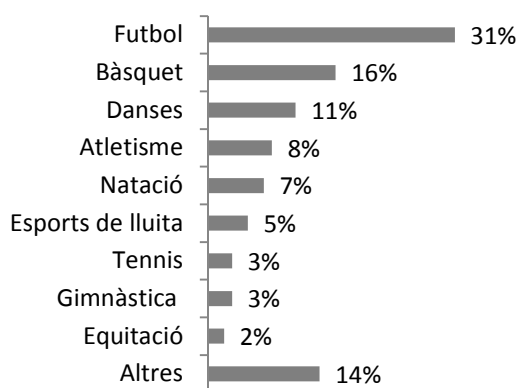

Figura 5.7. Tipus de pràctica esportiva a EPB

D'altra banda, tal i com podem veure en la Figura 5.8, en les dades referents a la mostra de Nottingham, el tipus d'esport que es practica segueix el següent ordre: Futbol (27,5%), bàsquet (12,5%), criquet⁷⁴ (8,59%), natació (8,59%), tennis (7,03%), atletisme (6,25%), danses (5,47%), rugbi (3,91%), *netball*⁷⁵ (1,56%) i altres (9%, entre els que hi ha patinatge, gimnàstica, ciclisme, escalada, esports de lluita, beisbol, tir amb arc i triatló). Cal destacar que s'introdueixen tres pràctiques esportives diferents a S&D respecte a EPB: el criquet, el rugbi i el *netball*, fet segurament lligat a la tradició cultural i nacional de la mostra.

⁶⁷ S'engloba les modalitats de futbol sala, futbol set i futbol onze.

⁶⁸ S'engloba les modalitats de dansa: clàssica, contemporània, moderna, funky i hip hop.

⁶⁹ Es contemplen les diferents modalitats d'atletisme: En pista, cross, *trail running*, llarga distància...

⁷⁰ En referència al judo, taekwondo, boxa, karate...

⁷¹ S'engloba la gimnàstica rítmica, artística i esportiva.

⁷² En referència a l'esport de sala de fitness, classes dirigides...

⁷³ Per a més informació d'aquest esport es pot consultar <http://www.wfpf.com/parkour>

⁷⁴ Per a més informació d'aquest esport es pot consultar <http://www.icc-cricket.com>

⁷⁵ Per a més informació d'aquest esport es pot consultar <http://www.netball.org>

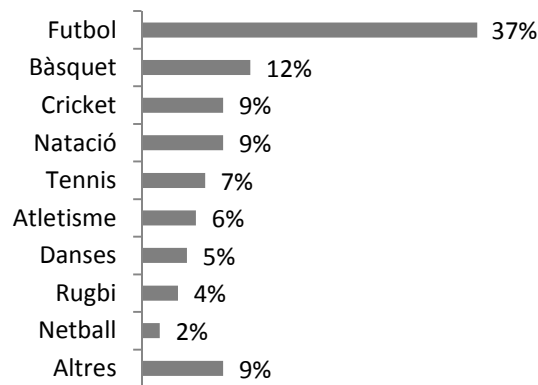

Figura 5.8. Tipus de pràctica esportiva a S&D

De la mateixa manera que hem destacat les diferències entre sexes en parlar de l'índex de pràctica, quan observem el tipus de pràctica segmentat per la mateixa variable, podem afirmar que també existeix una diferenciació del tipus de pràctica en relació al sexe masculí i femení.

A la Taula 5.1 podem observar els esports més practicats a EPB per un i altre sexe. L'esport més practicat entre les participants de sexe femení és la dansa (30%) mentre que el més practicat pel sexe masculí és el futbol amb un 48% total de la pràctica.

Podem afirmar que gairebé dues terceres parts (65%) de l'esport practicat pels nois corresponen a futbol i bàsquet, 48% i 17% respectivament. Mentre que les noies tenen una pràctica molt més variada entre les danses, el bàsquet, la natació i l'atletisme, amb un valor percentual de 26,9%; 15,2%; 11,7% i 11%, respectivament, que gairebé també equipara als dos terços de tota la pràctica femenina. Per tant, podem afirmar que hi ha més diversificació de la pràctica entre les esportistes se sexe femení. Serà interessant veure més endavant si aquest tipus de pràctica més divergent entre les noies té alguna relació amb la seva motivació a l'hora de practicar esport.

Taula 5.1.

Percentatge del tipus d'esport segons sexe, a EPB

Femení		Masculí	
Danses	30	Futbol	48
Bàsquet	15	Bàsquet	17
Natació	12	E. de lluita	6
Atletisme	11	Atletisme	5
Gimnàstica	8	Natació	4
Hípica	6	Hoquei	4
Futbol	5	Tennis	3
Tennis	3	<i>Fitness</i>	3
Altres	10	Altres	10

Quan observem les mateixes variables entre la mostra de Nottingham, Taula 5.2, observem com el tipus de pràctica esportiva majoritària és el futbol, tant en nois com en noies. Podem destacar també que hi ha dues pràctiques que són inapreciables entre les noies, com són el criquet i el rugbi. I contràriament, les danses i el *netball* ho són per les noies però no pel sexe masculí. Quant a diversificació, podem afirmar que més de la meitat de pràctica esportiva de nois correspon al futbol i el criquet (60%), mentre que per les noies és el futbol, el bàsquet i les danses (57%).

Taula 5.2.

Percentatge del tipus d'esport segons sexe, a S&D

Femení		Masculí	
Futbol	23	Futbol	46
Bàsquet	21	Criquet	14
Danses	13	Bàsquet	7
Natació	13	Tennis	7
Atletisme	11	Natació	6
Tennis	6	Rugbi	6
<i>Netball</i>	4	Atletisme	4
Altres	9	Altres	10

En canvi, si segmentem la tipologia d'esports practicats amb el curs escolar dels participants no trobem cap tipus de canvi percentual rellevant. L'únic element a destacar seria la pràctica de bàsquet en primera posició en el curs de 2n d'ESO, molt seguit, això sí, pel futbol. Segurament aquest fet excepcional és degut a una coincidència d'una generació de la mateixa classe amb afinitat per l'esport del bàsquet.

Per anar finalitzant l'anàlisi d'aquest primer objectiu, en relació al lloc on practiquen esport els participants d'EPB, trobem que la majoria d'alumnes (68%) fan esport en unes instal·lacions fora de la seva escola (Figura 5.9). Per tant, mentre poc més de dues terceres parts dels participants ho fan fora de l'Escola Pia Balmes, el 32% restant sí que ho fa amb les activitats esportives organitzades per la mateixa escola. Analitzant els participants esportius que marxen a fer esport fora de l'escola, el lloc triat és majoritàriament un club esportiu federat (66%), seguit d'instal·lacions municipals (16%), altres escoles (8%) o altres gimnasos privats (4%) (Figura 5.10).

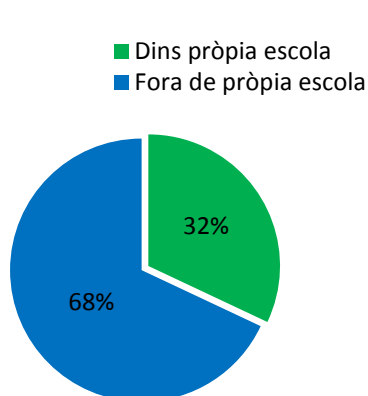

Figura 5.9. Pràctica esportiva dins o fora EPB

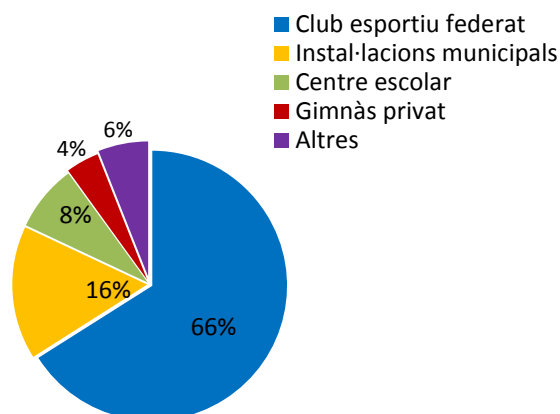

Figura 5.10. Lloc de pràctica esportiva entre alumnes d'EPB

En relació als alumnes de Nottingham, els resultats han sortit totalment oposats. La majoria de participants en activitats esportives realitzen esport dins el mateix centre escolar al que pertanyen (85%), mentre que l'altre 15% ho fa fora de la seva escola (Figura 5.11).

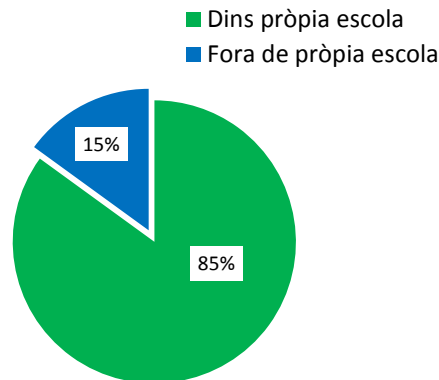

Figura 5.11. Pràctica esportiva dins o fora *S&D*

Per tant, en relació a l'objectiu «analitzar quin índex i tipus de pràctica esportiva realitzen els infants i joves» exposem de forma resumida els següents resultats:

- Tant a EPB com a *S&D*, hi ha major índex de pràctica esportiva en nois que en noies: un 90% de nois contra un 76% de noies a EPB i un 80% contra un 64% a *S&D*.
- Existeix una davallada de pràctica esportiva generalitzada (mitjana entre sexes) en les transicions d'etapa educativa, és a dir en els cursos de 6è de primària a 1r d'ESO entre els participants d'EPB, i en els cursos de *Year 6* a *Year 7* entre els participants de *S&D*.
- La disminució de pràctica esportiva és més forta entre les noies en el moment de canvi d'etapa educativa (6è a 1r), mentre que en els nois ho és en el canvi de cicle de 2n a 3r d'ESO. Passa exactament a *S&D* en les corresponents etapes i cicles educatius: Pas de *Year 6* a *Year 7* entre noies i passos de *Year 7* a *Year 8* i *Year 9* a *Year 10*, entre els nois.
- Els esports més practicats per la majoria de nois d'EPB són futbol i bàsquet (65%) mentre que per les noies ho són les danses, bàsquet, natació i atletisme (65%); mostrant tenir una pràctica més variada el sexe femení.

- Els esports més practicats per la majoria de nois de *S&D* són futbol i criquet (60%) i per les noies també segueix sent el futbol, però seguit del bàsquet i les danses, sumant tots tres esports una majoria del 57% de l'esport femení.
- Dues tercers parts dels alumnes de l'EPB (67,8%) practiquen esport fora de la mateixa escola i la gran majoria és per anar a un club esportiu federatiu (66%).
- La majoria d'alumnes de *S&D* practiquen esport al mateix centre escolar al qual pertanyen (85%).

5.2. Anàlisi i primers resultats en relació al segon objectiu específic sobre motivacions

Objectiu 2:

Analitzar i comprendre les **motivacions de pràctica, o no pràctica**, d'esport en edat escolar en funció del curs escolar i el sexe.

Seguint amb l'anàlisi de les dades, en relació al segon objectiu de la tesi, trobem que els participants d'esport en edat escolar d'EPB afirmen haver triat el lloc de pràctica, ja sigui a la mateixa escola o fora d'ella, principalment pel fet de poder anar junt amb els seus amics i amigues (32,4%) i perquè els hi agrada l'educador/a i el plantejament de l'activitat allà on practiquen esport. D'altra banda, un 17,5% de participants justifiquen haver triat el lloc per proximitat a la feina dels seus pares/mares, de casa seva o de la mateixa escola (Figura 5.12).

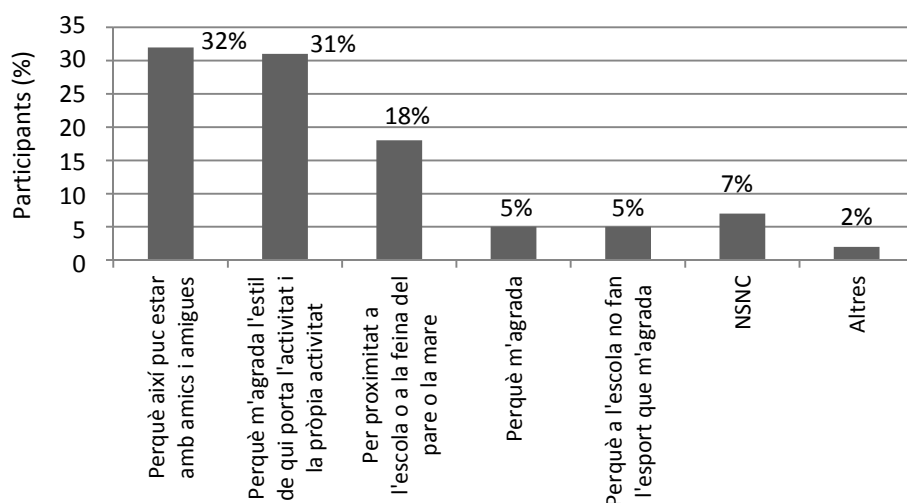

Figura 5.12. Motius de tria del lloc de pràctica esportiva entre alumnes d'EPB

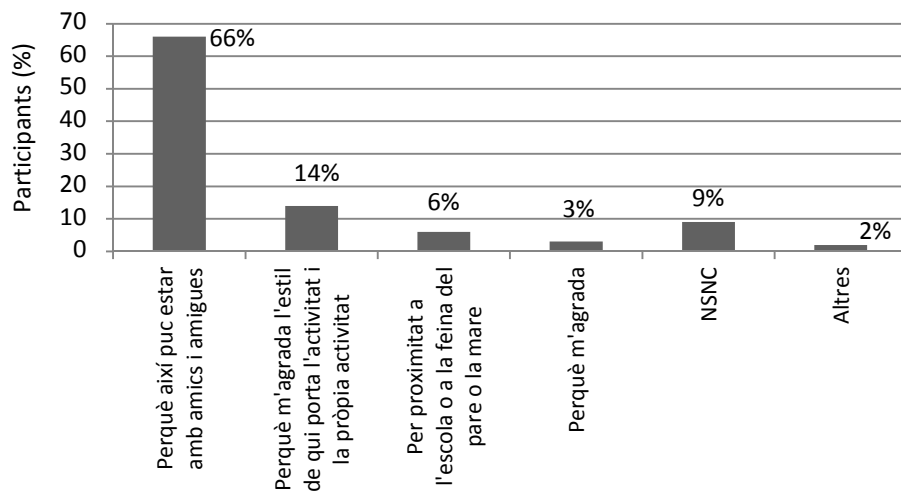

Figura 5.13. Motius de tria del lloc de pràctica esportiva entre alumnes de *S&D*

A la Figura 5.13 podem veure com dos de cada tres participants de *S&D* afirmen haver triat el lloc de pràctica esportiva pel fet de poder estar amb els seus amics i les seves amigues (66%).

Si s'observa aquesta mateixa variable segmentant la mostra per sexes, entre participants d'EPB trobem que un 36% de noies prioritzen triar el lloc on fer esport pel plantejament de l'activitat i l'educador/a; i un 25,5% pel motiu de la proximitat del centre al seu domicili o feina del pare i/o la mare. Mentre que en el cas dels nois, el primer motiu de triar el lloc és, en un 43,1% dels casos, poder estar amb els seus amics i amigues; i en segon lloc, perquè els hi agrada l'estil de qui dirigeix l'activitat i la pròpia activitat en si mateixa (28%).

Així doncs, podem afirmar que els nois d'EPB valoren molt l'amistat i companyia a l'hora de triar al lloc on realitzaran esport, mentre que les noies no ho valoren tant (diferència de 27 punts percentuals) i prioritzen més l'estil de l'educador/a i que els hi agradi l'activitat en si mateixa (Figura 5.14).

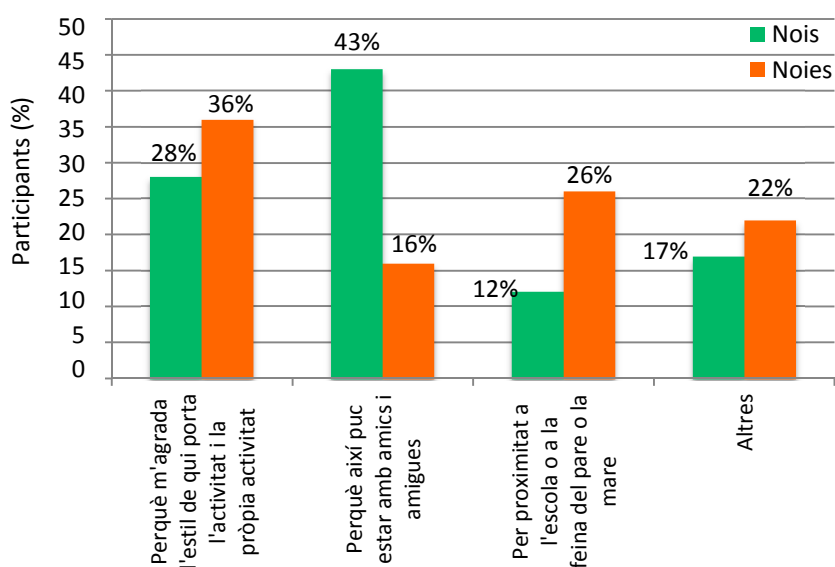
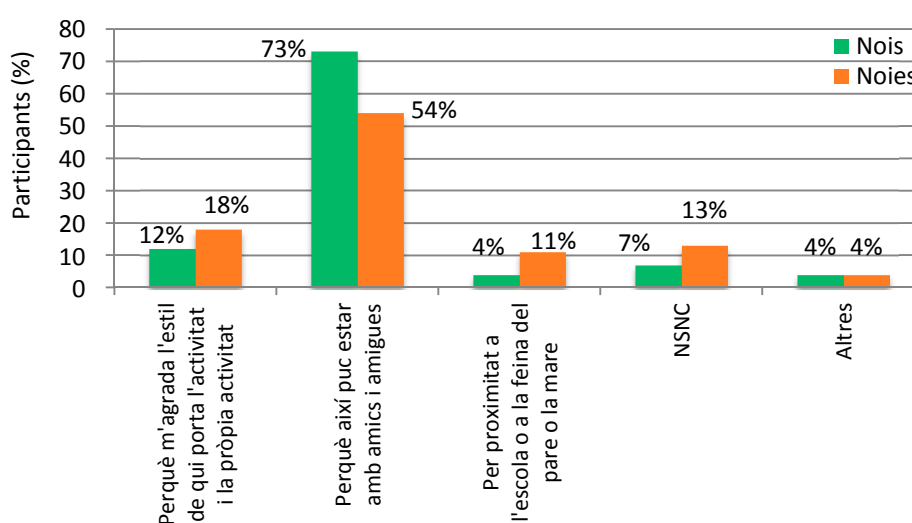

Figura 5.14. Motius de tria del lloc de pràctica esportiva segons sexe, a EPB

En relació a les mateixes variables observades a *S&D*, podem afirmar que no hi ha diferències rellevants entre ambdós sexes. Tant nois (73%) com noies (54%) afirmen haver triat el lloc de pràctica esportiva per així poden estar amb els seus amics i amigues. En segon lloc, també hi ha una coincidència en valorar l'estil de qui porta l'activitat i la pròpia organització de l'activitat, que en el cas dels nois és un 12% i el de les noies un 18% (Figura 5.15).

 Figura 5.15. Motius de tria del lloc de pràctica esportiva segons sexe, a *S&D*

El motiu de triar el lloc no presenta diferents valors percentuals en relació al curs que cursen els participants, tant amb la mostra d'EPB com de *S&D*. En ambdós casos, i en la majoria dels cursos acadèmics, el motiu més destacat pel qual trien el lloc on fer esport és per estar amb els seus amics i amigues.

Tot seguit continuem analitzant les motivacions dels practicants, però deixant al marge els motius de triar el lloc i centrant-nos en la pròpia motivació del participant (Figures 5.16 i 5.17). Entre els practicants d'EPB i de *S&D*, tant per nois com per noies, la principal motivació a l'hora de fer esport és el fet de gaudir de la pràctica, passar-s'ho bé i estar contents durant la pràctica amb un 65,4% a EPB i un 50,4% a *S&D*.

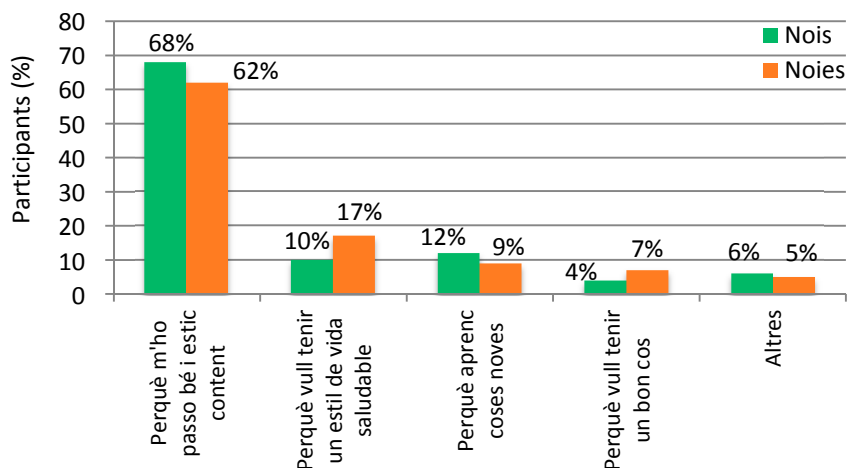

Figura 5.16. Motius de pràctica esportiva segons sexe, a EPB

En el moment d'analitzar la segona motivació en el grup d'EPB sí que trobem diferències segons el sexe. Per una banda, els nois afirmen estar motivats perquè els hi agrada aprendre coses noves en relació a l'esport durant els entrenaments i les competicions (12,4%); Per altra banda, la segona motivació que tenen les noies és la voluntat de fer esport per portar un estil de vida saludable (16,5%). En canvi, entre els nois, aquesta consciència d'hàbit saludable esportiva es situa en un 9,8% del total, gairebé 7 punts percentuals menys que les noies (Figura 5.16).

En relació al grup de *S&D*, tant nois com noies, després de passar-s'ho bé com a principal motivació, també afirmen estar motivats per tenir un estil de vida saludable: el 13,9% dels nois enquestats i el 15,2% de les noies (Figura 5.17). Quan arribem a la tercera preferència en la seva motivació llavors sí que trobem diferències segons el sexe: El 13% de les noies valoren fer esport perquè volen tenir un bon cos i el 13% dels nois perquè els hi agrada aprendre coses noves durant els entrenaments, partits i/o competició esportiva.

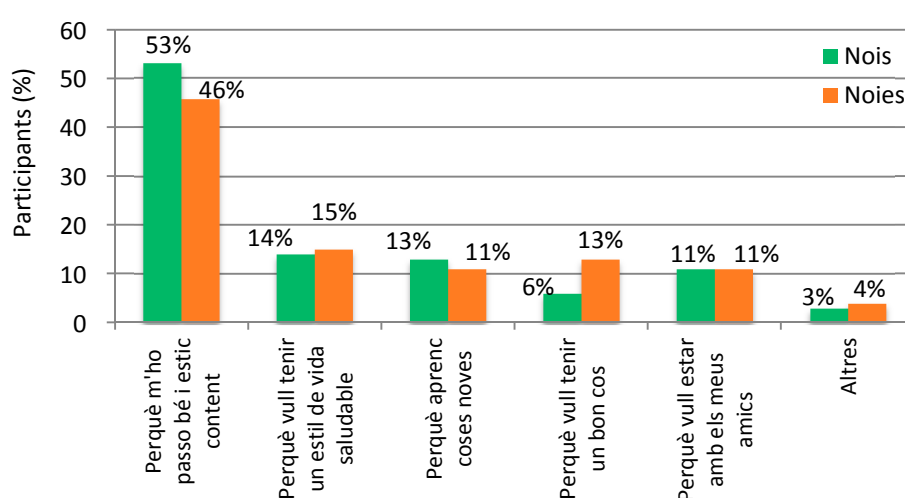

Figura 5.17. Motius de pràctica esportiva segons sexe, a *S&D*

Cal destacar la diferència de 7 punts percentuals que existeix entre nois i noies en relació a la motivació de fer esport per tenir un bon cos. Igual que passava amb la mostra d'EPB, coincideix que les noies donen més importància a cuidar-se el cos que no pas els nois.

Seguint aprofundint amb aquestes motivacions, és interessant relacionar-ho amb la variable curs escolar (Figures 5.18 i 5.19), ja que trobem dades rellevants com per exemple, a 4t d'ESO els alumnes d'EPB valoren més el concepte de salut lligat a la pràctica esportiva (25,4%) que en cap altre curs. En canvi, en les edats més petites de l'estudi com són 5è i 6è de primària, 1r, 2n i 3r d'ESO, ho valoren en un percentatge del 9,4%; 15,9%; 5,3%; 11,9% i 4%, respectivament. També caldria destacar com els

participants de 2n (11,9%) i 3r d'ESO (10%) introdueixen el motiu de pràctica esportiva en relació a la voluntat de tenir un «bon cos», fent referència no tant a una motivació de salut, sinó d'imatge i aparença corporal (Figura 5.18).

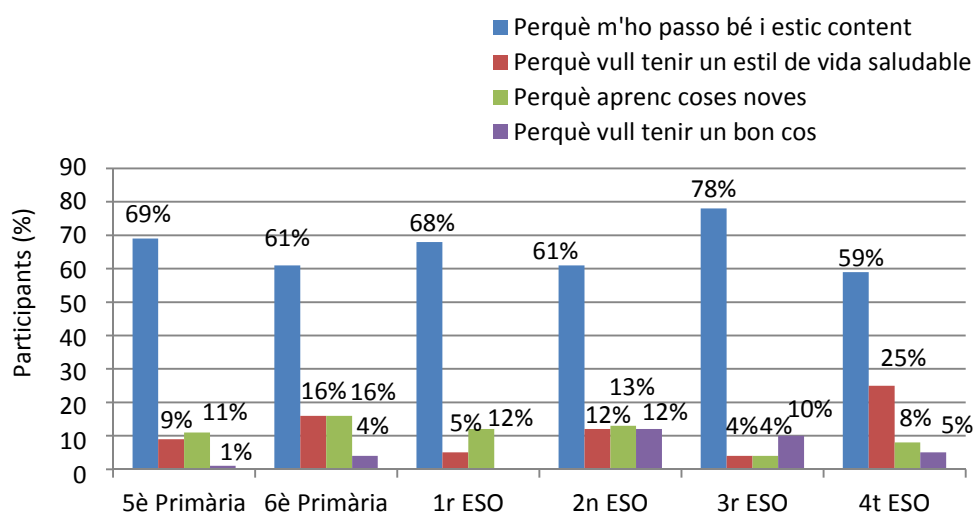

Figura 5.18. Motius de pràctica esportiva segons curs, a EPB

Quan analitzem les dades de *S&D*, poques diferències trobem respecte al grup d'EPB. Pràcticament a tots els cursos acadèmics, excepte el *Year 7*, també és majoritari el motiu de passar-s'ho bé i estar content com a principal motivació de pràctica. Durant el curs *Year 7*, primer any de *Secondary School*, la motivació principal és estar amb els amics i amigues. En segon lloc, al llarg dels diferents cursos s'afirmen diferents motivacions.

Per exemple, *Year 5*, els hi agrada aprendre coses noves, *Year 6* tenir un estil de vida saludable i un bon cos; *Year 7*, passar-ho bé al els amics i amigues; *Year 8*, tenir un bon cos; *Year 9* Estar amb els amics i amigues; *Year 10*, repeteixen estar amb els amics i amigues; i finalment, *Year 11*, empaten entre els motius d'aprendre coses noves i per tenir un bon cos (Figura 5.19).

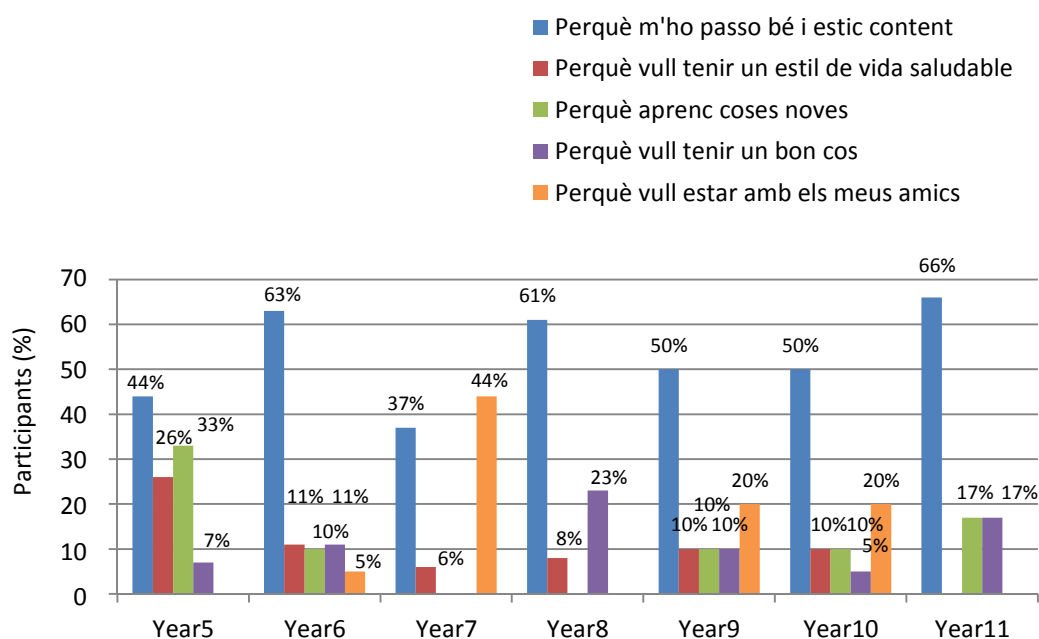

Figura 5.19. Motius de pràctica esportiva segons curs, a S&D

Amb la intenció de seguir identificant les percepcions dels participants, s'ha preguntat amb altres paraules les seves motivacions demanant que és el que més els hi agrada de la pràctica esportiva que fan (Figures 5.20 i 5.21).

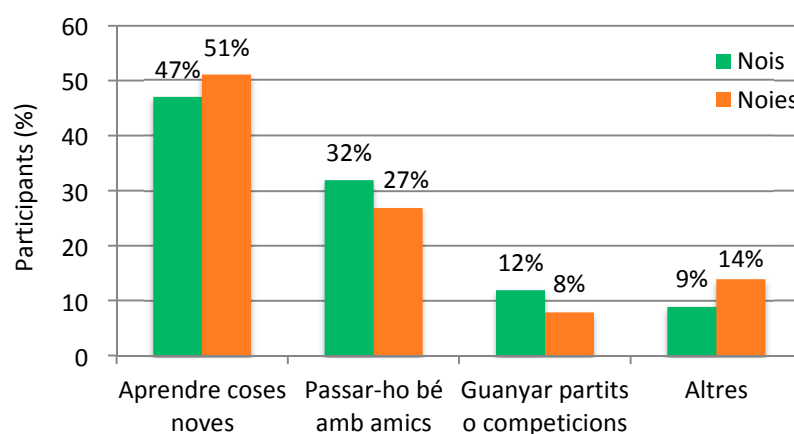

Figura 5.20. El que més agrada als participants d'EPB

Sense haver-hi cap diferència de prioritats entre sexes, majoritàriament tots ells han afirmat que el que més els hi agrada és aprendre coses noves de l'esport practicat: un

51% de les noies i un 47,1% dels nois en el grup d'EPB, vegeu la Figura 5.20; i un 45,7% de les noies i un 30,7% dels nois de *S&D*, vegeu la Figura 5.21. En canvi, un 42,7% dels nois de *S&D*, han preferit destacar el fet de passar-ho bé amb els seus amics i amigues com allò que més els hi agrada.

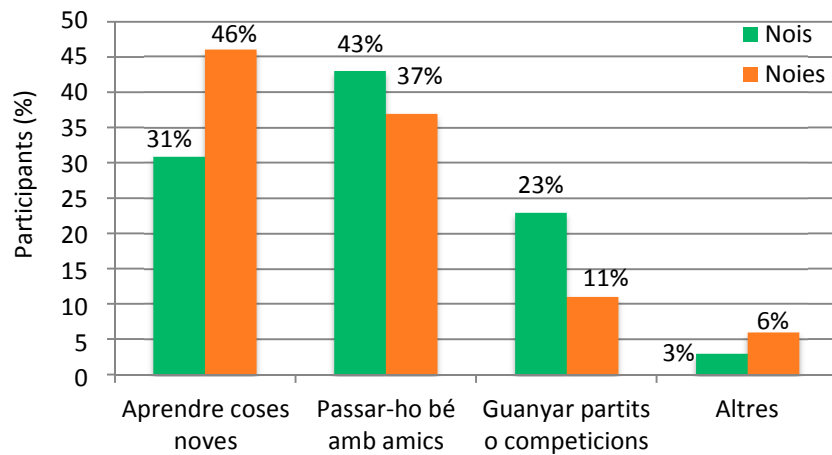

Figura 5.21. El que més agrada als participants de *S&D*

A partir d'aquí, el segon aspecte que més els hi agrada, per totes les noies d'EPB i *S&D*, junt amb el grup de nois de *S&D*, és passar-s'ho bé amb les seves amigues i amics (en un 31,6% dels nois d'EPB, un 26,9% de les noies d'EPB i 37% de les noies de *S&D*). Tots han coincidit en tercera posició destacar també un altre element que els hi agrada és guanyar els partits o les competicions (un 12% de nois i un 8,3% de noies d'EPB, i un 22,7% de nois i un 10,9% de noies de *S&D*).

Quan s'ha efectuat l'anàlisi segmentat la variable del curs escolar, no s'ha detectat cap diferència percentual rellevant, contràriament al que ha passat amb la variable sexe.

D'altra banda, més de la meitat de participants (57,8%) expressen que no hi ha res que els hi desagradi en relació a l'esport que practiquen. En canvi, si diferenciem per sexes, trobem que als nois afirmen, amb major freqüència que les noies, que un altre dels elements que menys els hi agrada és perdre els partits o les competicions, tant a EPB

amb un 24% (Figura 5.22), com a S&D amb un 35% (Figura 5.23). Segons aquestes dades podríem afirmar que els nois són més competitius que les noies.

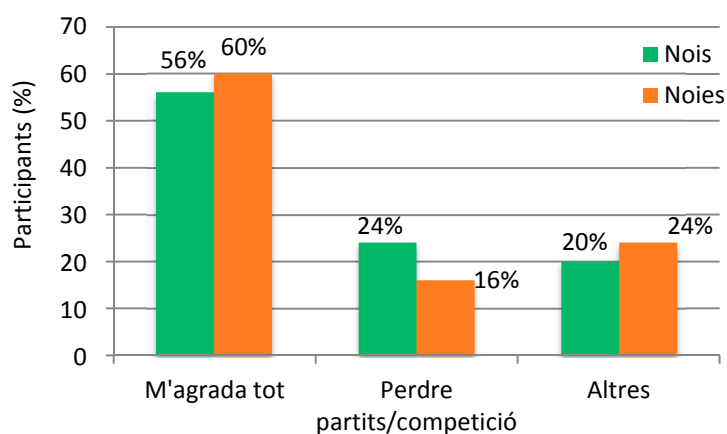

Figura 5.22. El que menys agrada als participants de EPB

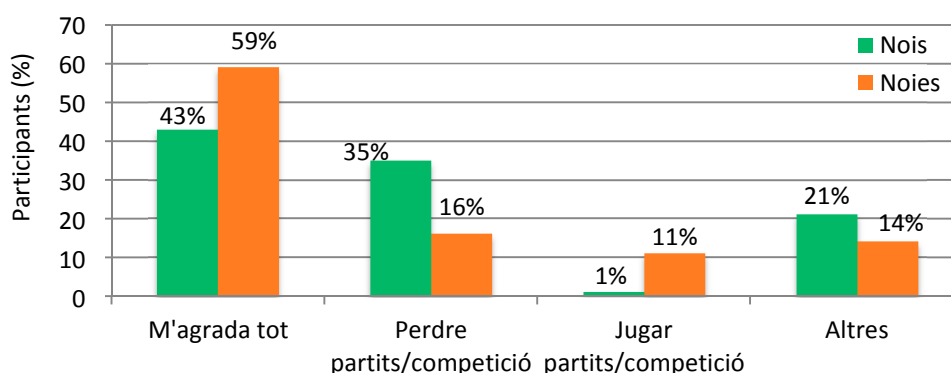

Figura 5.23. El que menys agrada als participants de S&D

Per anar finalitzant el segon objectiu específic, una línia molt important en aquesta recollida de dades és la part de la mostra que no realitza activitats esportives. Per tant, també s'ha volgut detectar quines eren les motivacions dels nois i noies per no practicar esport (Figures 5.24 i 5.25).

En la Figura 5.24, corresponent als alumnes d'EPB, podem veure com la meitat de les noies que no practiquen esport consideren que el motiu és que no tenen prou temps

lliure i /o prefereixen fer altres activitats de lleure no esportives. Més d'una quarta part d'elles afirmen que directament no els hi agrada l'esport (26,2%). Quant ens fixem en els nois d'EPB que no fan esport, observem que s'inverteixen les prioritats respecte a les noies: En primer lloc afirmen no practicar perquè no els hi agrada l'esport (un 42,3%) i en segon lloc perquè tampoc tenen temps lliure suficient i/o decideixen fer altres activitats (un 34,6%).

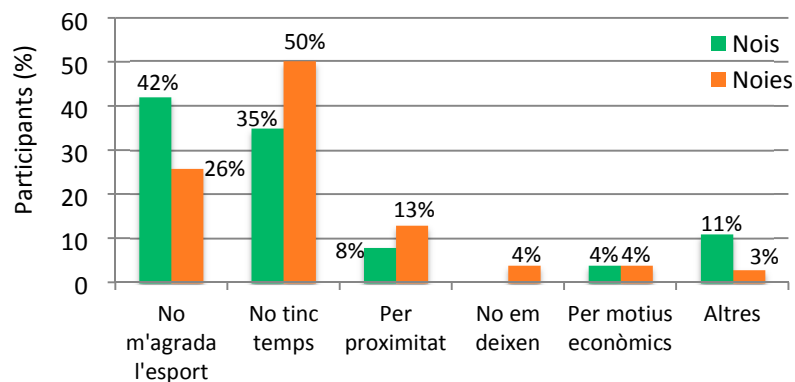

Figura 5.24. Motius per no practicar esport segons sexe, a EPB

En canvi, quan ens fixem en les alumnes angleses que no practiquen esport (Figura 5.25), la majoria de noies afirmen que no els hi agrada (42,3%) seguides de gairebé una tercera part que també exposen que no tenen temps suficient (30,8%). En canvi, amb els nois de S&D trobem que els motius queden bastant equiparats entre el no agradar, no tenir temps i no tenir l'esport que agrada a la mateixa escola o club esportiu proper, amb un 25%, 20% i 25%, respectivament.

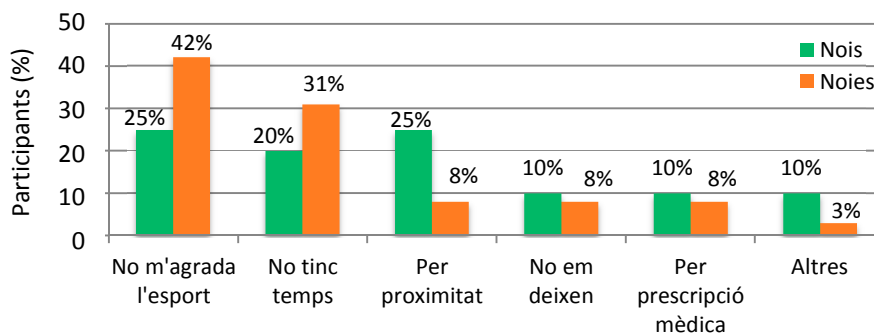

Figura 5.25. Motius per no practicar esport segons sexe, a S&D

Per tant, en relació a l'objectiu "analitzar i comprendre les motivacions de pràctica, o no pràctica, d'esport en edat escolar" podem resumir el següents resultats de la primera fase d'anàlisi de dades:

- A EPB, els nois afirmen que el motiu principal per triar el lloc on practicar esport és poder estar amb els seus amics i amigues. En canvi, el motiu principal per les noies és el bon plantejament de l'activitat i l'enfoc que li dona l'educador/a. A S&D, en canvi, tant nois com noies, la majoria trien el lloc per poder estar amb els seus amics.
- En termes generals, la principal motivació per a la pràctica esportiva és el fet de passar-ho bé i estar content durant l'activitat, en ambdós sexes i casos: EPB i S&D.
- La segona motivació més important per a la pràctica esportiva és diferent segons el sexe: Els nois valoren el fet d'aprendre coses noves durant els entrenaments i el dia dels partit o competició; mentre que les noies valoren l'esport amb la motivació de tenir un estil de vida saludable.
- A EPB, durant el curs de 4t d'ESO, els alumnes valoren molt més que en cap altre curs el concepte de salut i estil de vida saludable a l'esport.
- A S&D, durant el curs de *Year 7* (canvi d'etapa i inici de la *Secondary School*), als alumnes els hi motiva més poder estar amb els seus amics i amigues que no pas passar-ho bé.
- A tots els participants el que més els hi agrada dels esports és aprendre coses noves de l'esport. Excepte el grup de nois anglesos, que tornen a preferir majoritàriament el fet de passar-ho bé amb les seves amigues i amics.

- Els nois, tant a EPB com a *S&D*, són més competitius que les noies ja que valoren més que les noies el fet de guanyar partits i/o competicions i no els hi agrada perdre els partits i/o competicions.

- A 2n, 3r i 4t d'ESO de l'EPB afirmen tenir com element motivador per fer esport el fet de tenir un bon cos, fent referència, no tant a una motivació de salut, sinó de cos i imatge corporal. En el grup de *S&D*, aquest element surt el primer any, a *Year 8* i *Year 11*.

- Els alumnes que no practiquen esport ho justifiquen principalment perquè no els hi agrada l'activitat o perquè no tenen temps suficient i fan altres activitats culturals o no esportives. Els nois de *S&D* a més a més, afirmen no tenir a prop l'esport que els hi agradaria fer.

5.3. Anàlisi i primers resultats en relació al tercer objectiu específic sobre abandonament

Objectiu 3:

Identificar i interpretar els motius d'**abandonament i intenció de retorn** a l'esport escolar en funció del seu curs escolar i sexe.

Si seguim analitzant les dades referents als nens i nenes de l'EPB que no practiquen esport, podem afirmar que tot i que en l'actualitat no en practiquin, un 83,3% sí que ho havien fet en un passat, en front el 16,7% que afirmen no haver practicat mai esport de manera organitzada. Pel que fa als nens i nenes de *S&D*, un 69,6% diuen haver fet esport amb anterioritat i un 30,4% declaren no haver fet mai esport organitzat. Podem afirmar que hi ha més abandonament relatiu entre els participants d'EPB que de *S&D*, ja que també cal considerar que hi ha més pràctica esportiva a l'escola catalana que no pas l'anglesa, tal i com hem pogut veure abans en les Figures 5.1. i 5.2.

Si creuem la mateixa variable amb la variable sexe, en el cas d'EPB trobem que hi ha una diferència de quatre punts percentuals a favor de les noies en relació a l'abandonament (Figura 5.26). Un 85% de les alumnes que no practiquen esport asseguren haver practicat en un passat, respecte un 15% que afirmen no haver practicat mai esport. Pel que fa als nois que no fan esport, un 81% d'aquests sí que hauria practicat abans i 19% no hauria practicat mai.

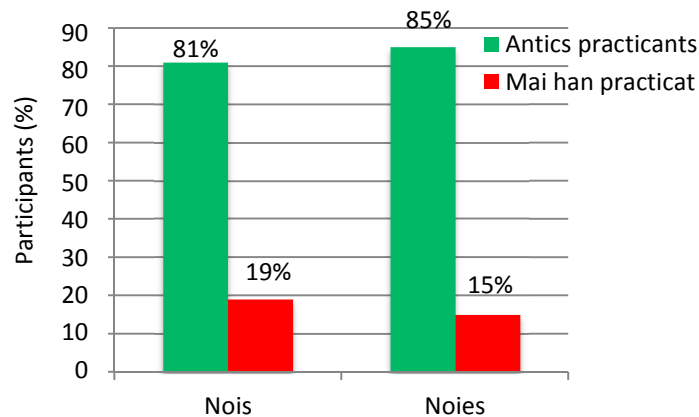

Figura 5.26. Antics-esportistes i No-esportistes segons sexe, a EPB

En el cas de *S&D*, observem a la Figura 5.27 que la diferència és inversa i molt més rellevant, ja que de totes les noies que no fan esport, el 58% en practicaven anteriorment i, per tant, en algun moment l'han abandonat. En canvi, els nois que practicaven en un passat ascendeix al 85%, és a dir, marcant una diferència percentual de 27 punts respecte l'abandonament de les noies. També cal remarcar que un 36% de les enquestades en *S&D* afirmaven no fer esport i que, per tant, és un tant per cent molt més elevat que els nois que és d'un 20% (Figura 5.4).

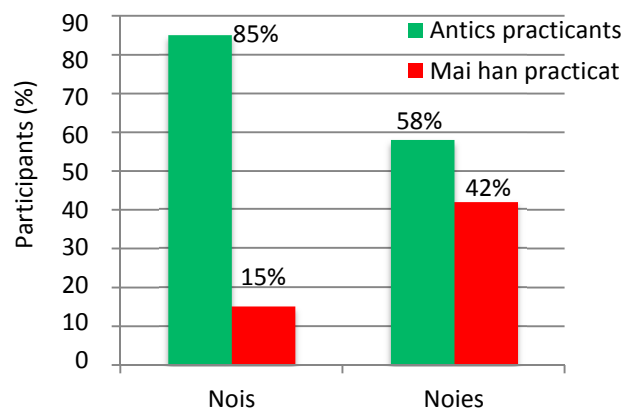

Figura 5.27. Antics-esportistes i No-esportistes segons sexe, a S&D

Quan en el qüestionari es va demanar als antics-esportistes d'EPB les raons per les que van abandonar l'esport, les raons principals que van donar en relació al seu

abandonament van ser perquè no els agradava l'activitat (37%) i perquè havien d'estudiar (24%), tal i com mostrem a la Figura 5.28.

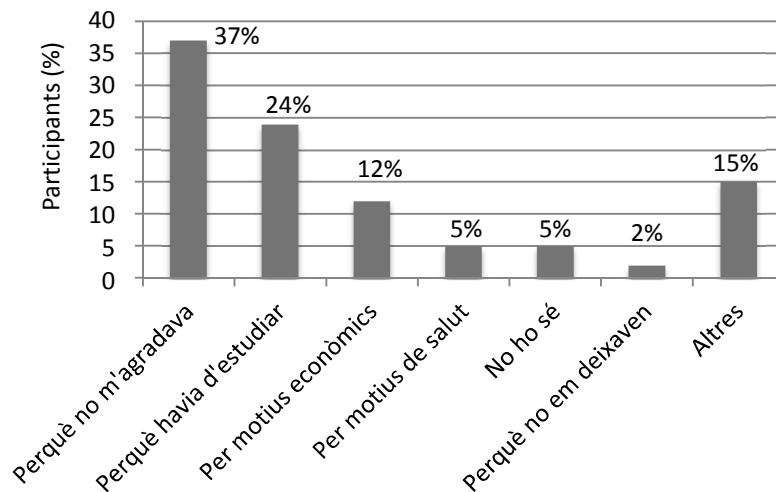

Figura 5.28. Raons d'abandonament esportiu a EPB

Com podem observar a la Figura 5.29 del grup *S&D*, les raons d'abandonament queden més diversificades. Com a primera opció, els antics esportistes afirmen que són diversos factors els que van causar l'abandonament, factors com ara el canvi d'escola, canvi de residència, desplaçament massa llarg al centre esportiu, falta de temps... (23%). També destaquen elements com el fet d'haver d'estudiar (17%) o responen, simplement, que no saben el motiu pel que van deixar l'esport (17%). En qualsevol dels dos països, tant a EPB com a *S&D*, hem observat que no hi havia cap mostra rellevant entre les dades quan segmentàvem per sexe i curs acadèmic la variables de les raons d'abandonament esportiu.

Respecte a la possibilitat de tornar a practicar esport en un futur, a la Figura 5.30 podem observar com les noies d'EPB estan més decidides que els nois per tornar a practicar esport (59% de noies tornaria a practicar esport en front el 33% de nois que també retornaria). La majoria dels nois no acaben de ser taxatius renunciant a reprendre l'esport, però sí que mostren tenir molts més dubtes que les noies (62% de nois en front el 38% de noies, 24 punts percentuals).

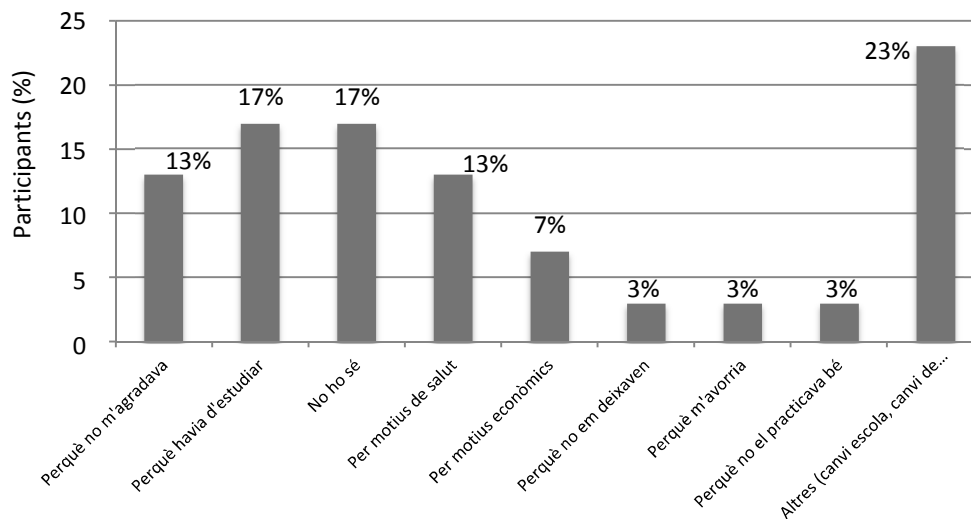

Figura 5.29. Raons d'abandonament esportiu a S&D

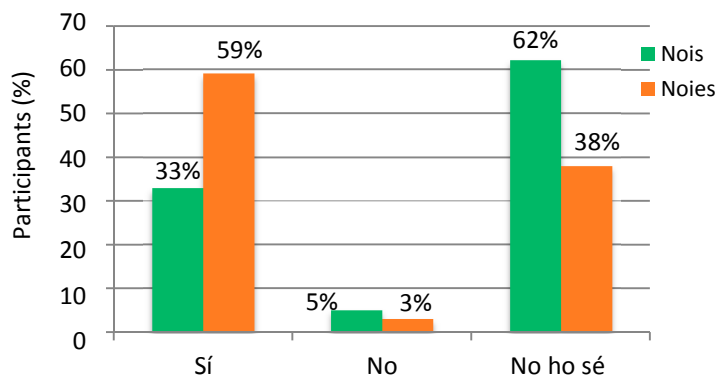

Figura 5.30. Possibilitat de retorn a la pràctica esportiva segons sexe, a EPB

En canvi, com podem veure a la Figura 5.31, el 47% dels nois de S&D que han abandonat l'esport afirmen que tornarien a practicar algun esport, un 41% no saben si tornarien i un 12% puntualitzen que no tornaran a fer esport. Quant a les noies, observem que cap de les enquestades es nega a tornar a la pràctica esportiva. Per tant totes elles deixen una porta oberta al retorn de forma equidistant entre el dubte i la confirmació: un 53% confirmen que sí tornarien i un 46% manifesten estar en un procés de dubte.

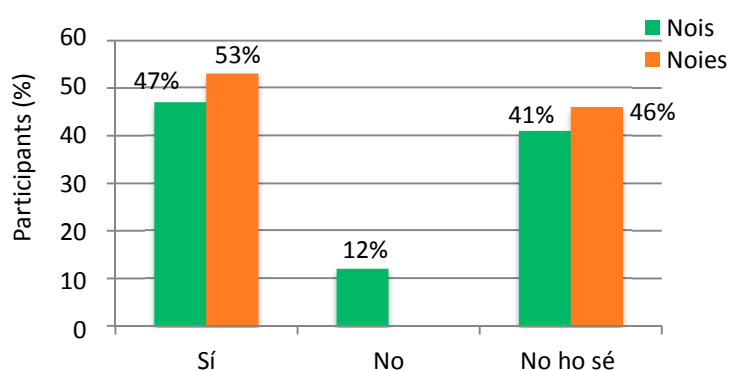

Figura 5.31. Possibilitat de retorn a la pràctica esportiva segons sexe, a *S&D*

Per tant, en relació a l'objectiu «Identificar i interpretar els motius d'abandonament i intenció de retorn a l'esport en edat escolar» podem resumir els següents resultats d'aquesta primera fase:

- Existeix un índex més alt d'abandonament que no pas de no inserció a l'esport. Un 83% de joves d'EPB i un 70% de *S&D* que no practiquen esport actualment, sí que en van fer en el passat i en algun moment el van abandonar.
- El antics-esportistes nois i noies d'EPB afirmen majoritàriament que el motiu principal d'abandonament de l'esport és perquè no els hi agrada. A més a més, també afirmen que han deixat l'esport per haver d'estudiar o, en menor grau, per motius econòmics. Els antics esportistes de *S&D*, en canvi, declaren tenir diverses raons d'abandonament com ara els canvis d'escola o de residència, els desplaçaments llargs i costos, els estudis o, simplement, un grup reconeix no saber perquè van abandonar l'esport.
- Generalment, les noies es mostren més positives i predisposades a retornar a l'esport, tant a EPB com a *S&D*.

5.4. Anàlisi i primers resultats en relació al quart objectiu específic sobre la família

Objectiu 4:

Detectar i comprendre la **influència que exerceix la família** en la pràctica, o no pràctica, d'esport en edat escolar.

Analitzant la freqüència de pràctica esportiva dels pares i les mares dels alumnes enquestats (Figures 5.32 i 5.33), trobem que un 46% d'EPB no practiquen esport, mentre que en un 11% de les llars només practica esport la mare, en un 18% només el pare i en un 25% practiquen esport tots dos progenitors. D'altra banda, a S&D, el total de mares i pares no esportistes és d'un 58%, les mares que practiquen un 7%, els pares un 16% i tots dos un 19%. Podem afirmar que hi ha més pràctica esportiva entre els pares i les mares d'EPB que no pas els de S&D: Un 64% de famílies d'EPB on almenys un dels pares practica esport, enfront un 42% de famílies també esportistes de S&D.

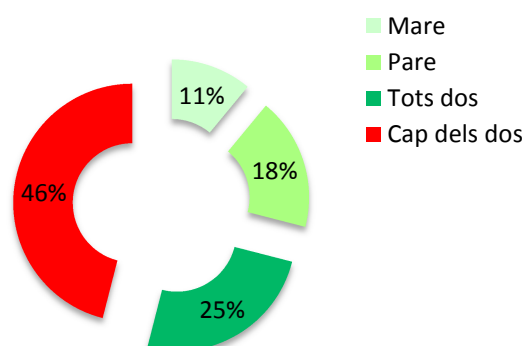

Figura 5.32. Índex de pràctica de pares i mares d'EPB

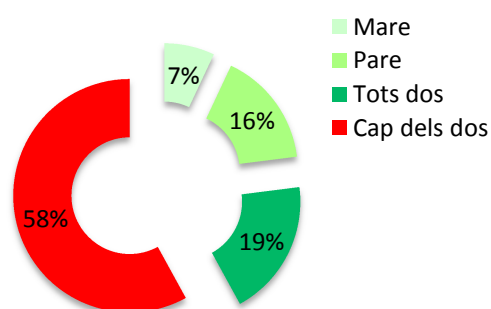

Figura 5.33. Índex de pràctica de pares i mares de S&D

Per una banda, en la Taula 5.3 podem observar el tant per cent i la freqüència dels esports més practicats per pares i mares d'EPB. Així, observem com l'esport més practicat entre les mares és anar al gimnàs (rutines a la sala de *fitness* o classes

dirigides i variades tipus aeròbic, zumba, spinning...), *running*⁷⁶, natació, pàdel, danses i ioga, entre les més practicades. Quant als pares, els més practicats són el *running* en primera posició seguit per anar al gimnàs, ciclisme, pàdel, natació, futbol, tennis i bàsquet, entre d'altres.

Taula 5.3.

Percentatge del tipus d'esport entre mares i pares a EPB

Mares (n=200)		Pares (n=262)	
<i>Fitness</i>	27.5 (55)	<i>Running</i>	23.8 (62)
<i>Running</i>	22.5 (45)	<i>Fitness</i>	16.8 (44)
Natació	12.5 (25)	Ciclisme	11.4 (30)
Pàdel	7.5 (15)	Pàdel	8 (21)
Danses	7 (14)	Natació	7.6 (20)
Ioga	5 (10)	Futbol	6.1 (16)
Ciclisme	4 (8)	Tennis	5.7 (15)
Tennis	3.5 (7)	Bàsquet	3.8 (10)
Altres	10.5 (21)	Altres	16.8 (44)

Taula 5.4.

Percentatge del tipus d'esport entre mares i pares a S&D

Mares (n=29)		Pares (n=55)	
<i>Fitness</i>	31.1 (9)	Futbol	36.4 (20)
Natació	20.7 (6)	<i>Fitness</i>	11 (6)
<i>Running</i>	17.2 (5)	Criquet	9 (5)
Criquet	6.9 (2)	Natació	9 (5)
Ciclisme	6.9 (2)	<i>Running</i>	7.3 (4)
Altres	17.2 (5)	Altres	27.3 (15)

En al Taula 5.4, referent a les famílies de S&D, veiem com els tres tipus d'esport més practicats per les mares és anar al gimnàs (*fitness*), natació i *running*, respectivament. Per tant, igual que les mares d'EPB però invertint la segona i la tercera posició entre *running* i natació. Mentre que entre els pares destaquen per la pràctica majoritària de

⁷⁶ Cal destacar que l'activitat de *Running* és una activitat no organitzada en la majoria de casos, és a dir, que sortir a córrer es sol fer fora d'unes instal·lacions pròpiament esportives i sense cap entrenador o dinamitzador de l'activitat.

futbol, anar al gimnàs i el criquet empatat amb natació. Observem com l'atletisme, a diferència de les mares de S&D, i de pares i mares d'EPB, no apareix entre els tres tipus d'esports més practicats dels pares de S&D. Al marge d'aquesta part del col·lectiu, podem afirmar que anar al gimnàs (*fitness*) i l'atletisme són els esports més practicats entre els adults.

Cal destacar que tant en la Taula 5.3 com en la Taula 5.4 hem de tenir en compte que el nombre total tipus d'esport és superior a l'índex de pràctica ja que algunes mares i/o pares practiquen més d'un esport.

D'altra banda, també hem volgut analitzar si podem atribuir una relació amb certa significativitat entre dues variables dependents com ho són la pràctica esportiva dels nois i noies i la pràctica esportiva dels seus pares i mares. Després de realitzar la prova paramètrica de Khi-quadrat (χ^2) de Pearson i elaborant les taules de contingència corresponents per tal de creuar dues variables, podem afirmar que existeix una relació entre la pràctica esportiva que realitzen els joves i la que realitzen els seus progenitors, tant en el cas d'EPB com de S&D. En la Taula 5.5. podem observar els graus de significativitat d'ambdues realitats i podem afirmar que existeix una relació entre les dues variables.

Taula 5.5.

Valor de χ^2 i grau de significativitat entre pràctica esportiva de pares i fills

	χ^2	<i>p</i>
Pràctica esportiva pares i fills d'EPB	97,091	0,000*
Pràctica esportiva pares i fills de S&D	12,002	0,007*

* $p < 0,05 \rightarrow$ Significativa

A les Taula 5.6, referent a EPB, podem observar la taula de contingència que hem elaborat per analitzar la relació entre variables.

Taula 5.6.

Taula de contingència entre pràctica esportiva de pares i fills a EPB

	Pare SI practica Mare SI practica	Pare SI practica Mare NO practica	Pare NO practica Mare SI practica	Pare NO practica Mare NO practica	Totals:
Nen/a SI practica esport	111	79	49	131	370
Nen/a NO practica esport	0	1	0	71	72
Totals:	111	80	49	202	

^a(N= 442)

Podem interpretar millor aquestes dades gràficament observant la Figura 5.34 en referència als participants d'EPB, on aquelles famílies que sí realitzen esport, ja siguin tots dos progenitors o només un d'ells, tenen una relació directa amb que els seus fills també en practiquin. Dels 72 alumnes que no practiquen esport (16%), 71 els seus pares tampoc en fan. Estem parlant que gairebé és el total. De fet, dels 442 participants només hi ha 1 cas d'un participant que no practica esport i el seu pare sí que en fa. Per tant, podem afirmar que existeix una relació o influència de la família per a la pràctica esportiva del participant. Així mateix, també podem observar que aquesta relació no és bidireccional, ja que el fet que els infants i joves practiquin esport no vol dir que la família també en practicarà. En aquest sentit, trobem 131 alumnes que practiquen esport i en canvi cap dels seus pares en fa.

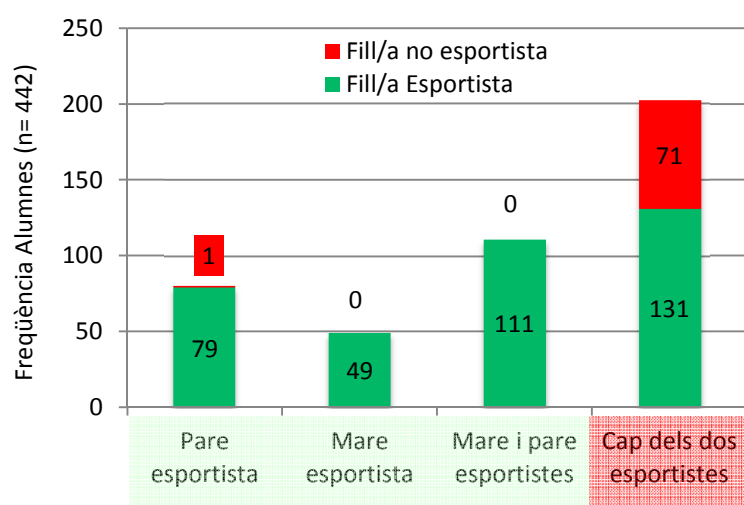

Figura 5.34. Relació entre la pràctica esportiva d'alumnes i mares/pares a EPB

A les Taula 5.7 mostrem la taula de contingència que hem elaborat per analitzar la relació entre les mateixes variables però en el cas de *S&D*.

Taula 5.7.

Taula de contingència entre pràctica esportiva de pares i fills a *S&D*

	Pare SI practica Mare SI practica	Pare SI practica Mare NO practica	Pare NO practica Mare SI practica	Pare NO practica Mare NO practica	Totals:
Nen/a SI practica esport	27	24	10	62	123
Nen/a NO practica esport	4	3	2	36	45
Totals:	31	27	12	98	

^a(N= 168)

A la Figura 5.35 podem observar la mateixa relació de variables entre pares, mares i fills de *S&D*. Existeixen 9 casos de pares i mares que practiquen esport i que el seu fill/a no en practiqui. D'altra banda, la majoria de no practicants d'esport (36 casos) coincideixen també amb la falta de pràctica dels seus progenitors. Tot i així, hi ha 62 participants que practiquen esport tot i els seus pares no practicar, i 61 participants que practiquen esport coincidint també amb la pràctica d'un o dels dos progenitors seus.

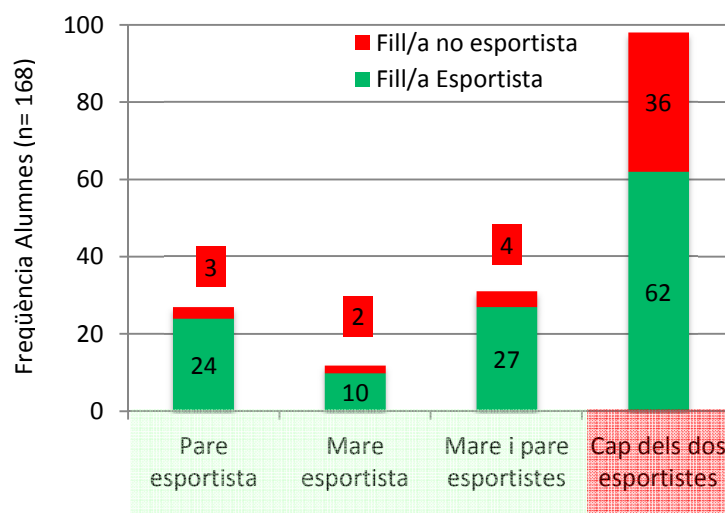

Figura 5.35. Relació entre la pràctica esportiva d'alumnes i mares/pares a *S&D*

Ens centrarem també en el que podria ser un altre agent d'influència dins l'entorn familiar: Els germans. En primer lloc hem realitzat un anàlisi descriptiu on s'han

comprovat que un 17% de participants d'EPB no tenen germans, contra un 83% dels participants que sí que en tenen. Quant a S&D, un 13% dels participants no en tenen i un 87% sí que tenen germans. Si relacionem aquesta variable, tenir o no germans, amb l'índex de pràctica esportiva, podem afirmar, tal i com observem en la Taula 5.8, que existeix una relació significativa entre el fet que els infants i joves participin en l'esport escolar i tinguin germans. Mentre que en el cas d'EPB podem afirmar que els alumnes amb germans practiquen més esport que aquells que no en tenen. En el cas de S&D, no existeix una relació entre les dues variables, així que no podem fer aquesta afirmació o associació de variables.

Taula 5.8.

Valor de χ^2 i grau de significativitat entre índex d'esport i germans

	χ^2	<i>p</i>
Pràctica esportiva i germans a EPB	5,107	0,024*
Pràctica esportiva i germans a S&D	1,015	0,314**

* $p < 0,05 \rightarrow$ Significativa; ** $p > 0,05 \rightarrow$ No Significativa

Si realitzem la mateixa prova paramètrica de la χ^2 en la relació existent entre l'ordre de germans que els participants ocupen i el tipus d'esport que practiquen, hem detectat que no podem establir cap significació ni relació entre variables, tal i com podem observar en la següent Taula 5.9.

Taula 5.9.

Valor de χ^2 i grau de significativitat entre ordre de germans i tipus d'esport

	χ^2	<i>p</i>
Ordre germans i tipus d'esport a EPB	57,960	0,154**
Ordre germans i tipus d'esport a S&D	37,566	0,066**

** $p > 0,05 \rightarrow$ No Significativa

Per tant, es pot afirmar que no hi ha cap relació entre el fet que un participant triï el tipus d'esport que practica i el fet que sigui el germà (fill) petit, mitjà o gran de la seva família.

En relació a l'objectiu «Detectar i comprendre la influència que exerceix la família en la pràctica, o no pràctica, d'esport en edat escolar» podem resumir que:

- Existeix una relació, o influència directa, entre la pràctica esportiva de mares i pares i la pràctica esportiva que realitzen els seus fills o filles, tant a EPB com a *S&D*.
- Les preferències del tipus de pràctica per pares i mares és diferent respecte a les dels infants i joves. Els progenitors destaquen per practicar esports de gimnàs (sala *fitness*) i atletisme.
- Segons sexe, en el cas dels pares anglesos l'esport més practicat és el futbol mentre que entre els pares catalans ho és el *running*. Les mares van al gimnàs en primera opció, tant a EPB com a *S&D*.
- En el cas de l'EPB, podem atribuir una relació significativa entre la pràctica que realitzen els infants i joves i el fet que tinguin germans. En canvi, aquesta relació no existeix en el cas de *S&D*.
- No existeix cap relació entre l'ordre de germans que ocupen els participants i el tipus de pràctica esportiva que realitzen, tant en EPB com en *S&D*.

5.5. Apreciacions al voltant del cinquè objectiu específic sobre l'estil de vida actiu

Objectiu 5:

Interpretar les percepcions que tenen els participants sobre la importància de la pràctica esportiva en edat escolar per tal de mantenir un **estil de vida actiu** durant la seva futura etapa adulta.

Des d'un principi el plantejament d'aquest objectiu rau en conèixer quin nivell de consciència tenen els participants sobre la salut i la pràctica esportiva que realitzen. En el disseny del qüestionari no es va elaborar cap pregunta directa sobre aquest aspecte ja que vam considerar més pertinent donar resposta a aquest objectiu a través de dades més qualitatives obtingudes durant les entrevistes grupals o grups de discussió.

Malgrat tot, indirectament, els participants han respòs alguna pregunta als qüestionaris en relació a aquesta dimensió. Per exemple, en el moment de demanar la seva motivació a l'hora de fer esport, els alumnes van introduir respostes com ara «per tenir un bon cos» o «per tenir un estil de vida saludable»⁷⁷.

En el següent capítol, on mostrem la segona fase d'anàlisi de resultats, es donarà resposta a aquest objectiu, així com a la complementació de tots els altres quatre, des de l'àmbit més interpretatiu i gràcies a la segona estratègia de recollida de dades que hem emprat: el grup de discussió.

---

⁷⁷ Tal i com podem veure a la Figura 5.18, per EPB, i 5.19, per S&D.

CAPÍTOL 6

Anàlisi de dades qualitatives i mostra de resultats finals

Dins d'aquest capítol presentarem l'anàlisi final de resultats a través de la segona fase de l'investigació. Aquesta mostra de resultats sorgeix de l'anàlisi fet sobre les dades recollides en els quatre grups de discussió i que han estat analitzades amb l'ajuda del software Atlas.ti, ja que en la transcripció s'han arribat a obtenir més de 120 pàgines de converses i, com es pot intuir, el volum ha sigut considerable. El programa informàtic ens ha facilitat l'anàlisi. Per seguir amb l'ordre mostrat anteriorment, i per presentar els resultats finals de manera endreçada, també analitzarem seguint l'ordre dels objectius plantejats a la recerca. Els resultats es presenten conjuntament entre Barcelona i Nottingham ja que, tal i com hem explicat anteriorment, els documents s'han tractat en una sola Unitat Hermenèutica. Abans d'iniciar aquest anàlisi de resultats, però, mostrarem breument la seqüència entre la primera i la segona fase de la recerca; com els primers resultats quantitatius mostrats anteriorment (*outputs*) han esdevingut el punt de partida per plantejar la segona fase de la recerca (*inputs*).

6.1. Dels primers resultats al disseny del grups de discussió

A partir dels primers resultats presentats en l'apartat anterior, vam procedir a acabar de dissenyar i preparar els grups de discussió amb l'objectiu d'aprofundir en la comprensió dels significats dels resultats obtinguts de les dades quantitatives.

A les Taules, des de la 6.1 fins la 6.5, podem observar com s'enllacen els resultats obtinguts fins el moment, i les preguntes que se'n deriven i que es van fer servir com a guió pel moderador en els diferents grups de discussió, rol assignat al doctorant i investigador principal d'aquesta tesi. Les dimensions mostrades a cada Taula passen a constituir-se macrocategories, o famílies de categories, en l'anàlisi de les dades qualitatives.

Taula 6.1.

Dimensió 1: Índex i tipus de pràctica esportiva

Indicadors	<p>1. Quantitat de participació segons sexe i curs escolar.</p> <p>2. Tipus d'esport practicat segons sexe i curs escolar.</p> <p>3. Lloc de pràctica esportiva.</p>
Objectiu que es vincula	Analitzar quin índex i tipus de pràctica esportiva realitzen els infants i joves en funció del seu curs escolar i el sexe.
Primers Resultats	<p>1.1 Major pràctica esportiva en nois que en noies, tant a EPB com a S&D.</p> <p>1.2 Existeix una davallada generalitzada de pràctica esportiva en les transicions d'etapa educativa, és a dir, del pas de 6è de Primària a 1r d'ESO en el cas d'EPB i del pas de <i>Year 6</i> a <i>Year 7</i> en el cas de S&D.</p> <p>1.3 La practica esportiva de noies disminueix més en el canvi d'etapa educativa (de 6è a 1r d'ESO o de <i>Year 6</i> a <i>Year 7</i>); mentre que la pràctica de nois disminueix un curs més tard, en el canvi de cicle (de 2n a 3r d'ESO o de <i>Year 7</i> a <i>Year 8</i> i de <i>Year 9</i> a <i>Year 10</i>).</p> <p>2.1 Els esports més practicats per 6,5 de cada 10 nois d'EPB són el futbol i bàsquet mentre que per les noies ho són les danses, bàsquet, natació i atletisme; mostrant tenir una pràctica més variada el sexe femení.</p> <p>2.2. Els esports més practicats per 6 de cada 10 nois de S&D són el futbol i el criquet mentre que per les noies ho són el futbol, bàsquet i danses. Segueix sent predominant l'esport de futbol entre el col·lectiu femení i no té tanta varietat com les noies d'EPB.</p> <p>3.1 Dues terceres parts dels alumnes d'EPB practiquen esport fora de l'escola i 7 de cada 10 participants és per anar a un club federatiu.</p> <p>3.2. La majoria d'alumnes de S&D, 8,5 de cada 10 participants, practiquen esport a la mateixa escola.</p>
Preguntes que se'n deriven per la complimentació	<p>- Quina idea teniu de l'esport en edat escolar? Què és?</p> <p>- Penseu que el practiquen molts nens i nenes? (Sexe i curs)</p> <p>- Quins tipus d'esport penseu que més es practiquen? Per què creieu que són aquests? (Sexe i curs)</p> <p>- A quins llocs penseu que es pot practicar aquest esport? I quin lloc penseu que és el més triat? (enllaça amb dimensió 2)</p>

Taula 6.2.

Dimensió 2: Motivacions per a la pràctica esportiva

Indicadors	<p>4. Motius per triar el lloc de pràctica esportiva</p> <p>5. Motivacions per la pràctica esportiva</p> <p>6. Motivacions per no practicar esport</p>
Objectiu que es vincula	<p>Analitzar i comprendre les motivacions de pràctica, o no pràctica, d'esport en edat escolar en funció del curs escolar i el sexe.</p>
Primers Resultats	<p>4. A EPB, els nois afirmen que el motiu principal per triar el lloc on practicar esport és poder estar amb els seus amics i amigues. En canvi, el motiu principal per les noies és el bon plantejament de l'activitat i l'enfoc que li dona l'educador/a. A S&D, en canvi, tant nois com noies, la majoria trien el lloc per poder estar amb els seus amics.</p> <p>5.1 En termes generals, la principal motivació per a la pràctica esportiva és el fet de passar-ho bé i estar content durant l'activitat, en ambdós sexes i casos: EPB i S&D.</p> <p>5.2 A S&D, durant el curs de <i>Year 7</i> (canvi d'etapa i inici de la <i>Secondary School</i>), als alumnes els hi motiva més poder estar amb els seus amics i amigues que no pas passar-ho bé.</p> <p>5.3 La segona motivació més important pels nois és el fet d'aprendre coses noves de l'esport, mentre que per les noies ho és el fet de tenir un estil de vida saludable, tant a EPB com a S&D.</p> <p>5.4. A partir de 2n d'ESO i <i>Year 8</i> els alumnes valoren amb més rellevància el fet de practicar esport per tenir un bon cos.</p> <p>5.5 A partir de 4t d'ESO els alumnes d'EPB valoren el concepte de salut i estil de vida saludable.</p> <p>5.6 A tots els participants el que més els hi agrada dels esports és aprendre coses noves de l'esport. Excepte el grup de nois anglesos, que tornen a preferir majoritàriament el fet de passar-ho bé amb les seves amigues i amics.</p> <p>5.7 Els nois, tant a EPB com a S&D, són més competitius que les noies ja que valoren més que les noies el fet de guanyar partits i/o competicions i no els hi agrada perdre els partits i/o competicions.</p> <p>6. Els alumnes que no practiquen esport ho justifiquen principalment perquè no els hi agrada l'activitat o perquè no tenen temps suficient i fan altres activitats culturals o no esportives. Els nois de S&D a més a més, afirmen no tenir a prop l'esport que els hi agradaria fer.</p>
Preguntes que se'n deriven per la complimentació	<p>(enllaçant amb la pregunta anterior)</p> <p>- Per quins motius la majoria de nens i nenes tria el lloc per practicar esport? I vosaltres?</p> <p>- Clar... perquè... per quins motius feu esport? Què és el que més us agrada? I el que menys?</p> <p>(només als participants que no practiquen esport)</p> <p>- ...i els que no feu esport... per què no en feu ara?</p>

Taula 6.3.

Dimensió 3: Abandonament de la pràctica esportiva i intenció de retorn

Indicadors	<p>7. Quantitat d'abandonament de l'esport en edat escolar segons sexe i curs escolar.</p> <p>8. Motius d'abandonament de pràctica esportiva segons sexe.</p> <p>9. Intenció de retorn a practicar esport</p>
Objectiu que es vincula	Identificar i interpretar els motius d'abandonament i/o intenció de retorn a l'esport en edat escolar en funció del curs escolar i el sexe.
Primers Resultats	<p>7. Existeix un índex més alt d'abandonament que no pas de no inserció a l'esport. 8 de cada 10 joves d'EPB i set de cada deu de <i>S&D</i> que no practiquen esport actualment, sí que en van fer en el passat i, per tant, en algun moment el van abandonar.</p> <p>8.1 Els nois i noies d'EPB que no practiquen esport afirmen que el motiu principal d'abandonament de l'esport és perquè no els agrada. A més a més, també afirmen que han deixat l'esport per haver d'estudiar o, en menor grau, per motius econòmics.</p> <p>8.2 Els no esportistes de <i>S&D</i>, en canvi, declaren tenir diverses raons d'abandonament com ara els canvis d'escola o de residència, els desplaçaments llargs i costos, els estudis o, simplement, un grup reconeix no saber perquè van abandonar l'esport.</p> <p>9. Generalment, les noies es mostren més positives i predisposades a retornar a l'esport, tant a EPB com a <i>S&D</i>.</p>
Preguntes que se'n deriven per la complimentació	<p>(enllaçant amb la pregunta anterior als participants que no fan esport)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Però n'havieu fet abans? - ... i com és que va deixar de practicar? Per quina raó no us agradava? - ... i us agradaria tornar a practicar esport algun dia? Per què?

Taula 6.4.

Dimensió 4: Influència de l'entorn familiar en la pràctica esportiva

Indicadors	10. Pràctica esportiva i influència del pare i/o la mare del participant. 11. Pràctica esportiva i influència dels germans del participant.
Objectiu que es vincula	Detectar i comprendre la influència que exerceix la família en la pràctica, o no pràctica, d'esport en edat escolar en funció del curs escolar i el sexe.
Primers Resultats	10.1 Les preferències del tipus de pràctica per pares i mares és diferent respecte a les dels infants i joves. Els progenitors destaquen per practicar esports de gimnàs (sala <i>fitness</i>) i <i>running</i> . 10.2 En el cas dels pares anglesos l'esport més practicat és el futbol mentre que en els pares catalans ho és el <i>running</i> . Les mares prioritzen anar al gimnàs en ambdós casos. 10.3 Existeix una relació, o influència directa, entre la pràctica esportiva de mares i pares i la pràctica esportiva que realitzen els seus fills o filles, tant a EPB com a <i>S&D</i> . 11.1 En el cas de l'EPB, podem atribuir una relació significativa entre la pràctica que realitzen els infants i joves i el fet que tinguin germans. En canvi, aquesta relació no existeix en el cas de <i>S&D</i> . 11.2. No existeix cap relació entre l'ordre de germà que ocupa el participant i el tipus de pràctica esportiva que realitza, tant en EPB com en <i>S&D</i> .
Preguntes que se'n deriven per la complimentació	- Els vostres pares i les vostres mares practiquen esport? Per què penseu que fan esport? - Quin esport practiquen els vostres pares i mares? Com vosaltres? - Heu parat a pensar alguna vegada si us agrada o no valoreu el fet que ells/es practiquin esport? - ... i els vostres germans en fan? Penseu que us ha influenciat la seva pràctica o no?

Taula 6.5.

Dimensió 5: Percepcions de la pràctica esportiva com a estil de vida saludable

Indicadors	12. Relació entre esport en edat escolar i estil de vida saludable.
Objectiu que es vincula	Interpretar les percepcions que tenen els participants, i el seu entorn, sobre la importància de la pràctica esportiva en edat escolar per tal de mantenir un estil de vida actiu durant la seva futura etapa adulta.
Primers Resultats	[Recordem que els resultats d'aquesta part es pretenen assolir a través de l'instrument del grup de discussió]
Preguntes que se'n deriven per la complimentació	- Què vol dir per vosaltres tenir un estil de vida saludable? - Creieu que és important de cara al futur? - Penseu que practicar ara esport té alguna cosa a veure amb aquest futur estil de vida saludable?

Per últim abans de passar a l'anàlisi descriptiu de les dades qualitatives, en la Taula 6.6 trobem un resum de les 46 categories més rellevants quant a freqüència i densitat.

Taula 6.6.

Selecció de categories de cada família amb major freqüència i densitat

MACROCATEGORIES ^a	CATEGORIES
1. Índex i tipus esport	Esport i gènere {59 ^b , 15 ^c } Escola {52, 21} Influència <i>mass media</i> {31, 14} Club esportiu {32, 18} Influència crítica iguals {25, 11} Esport no organitzat {19, 10} Més nivel esportiu {15, 10} Pocs referents femenins {15, 7} Infravalorar esport femení {12, 6} Ampliar experiència escola {10, 8} Menys diversificació esport {7, 7}
2. Motivacions esport	Influència <i>mass media</i> {31, 14} Competitivitat {39, 22} Motivació saludable {34, 10} Motivació lúdica {31, 9} Motivació social {27, 12} Influència crítica iguals 25, 11} Motivació esportiva {24, 7} M'agrada {24, 11} No m'agrada {21, 17} Motivació estètica {17, 6} Educació persona esportivament {10, 5}
3. Abandonament esport	Abandonament de l'esport {31, 22} Estudiar {17, 7} Falta temps {9, 5} Falta rigor {8, 2} Millorar la competitivitat {6, 3} Retorn pràctica esportiva {5, 3} Organitzar-se millor el temps {4, 3} <i>Lack of motivation</i> {3, 2}
4. Influència família	Influència pare/mare {23, 8} Esport pare/mare {14, 13} Referent {14, 8} Influència germans {13, 6} Obligació pares esport {11, 10} Model {10, 6} Esport germans {9, 5} Opinió família esport {7, 6} No influència germans {6, 3} Entorn {5, 1} Pressió dels pares {4, 2}
5. Estil de vida saludable	Salut {23, 17} Benestar mental {13, 6} Estil de vida {9, 3} Menjar sa {9, 7} Estar quadrat {6, 2} Referents femenins negatius {5, 6} Benestar físic {5, 3} Millora habilitats físicomotrius {5, 1}

^a Elements d'anàlisi o categories deductives; ^b Freqüència o repetició; ^c Densitat o interacció

6.2. Anàlisi de dades qualitatives i mostra de resultats

Tot i mostrar el següent anàlisi de dades estructurat per ordre dels objectius específics, cal destacar que durant l'anàlisi moltes categories han estat tractades des de múltiples objectius ja que els participants estructuren el seu discurs de manera natural, anant d'un tema a l'altre i enllaçant temàtiques. En finalitzar aquest capítol hem elaborat un quadre-resum (Taula 6.7) de les dades extretes a través del mètode de combinació (Bericat, 1998).

6.2.1 Combinació de dades del primer objectiu específic sobre índex i tipus de pràctica esportiva

Referent a l'índex de pràctica esportiva que realitzen els participants i partint de la dada que existeix més pràctica de nois que de noies, tant en Escola Pia Balmes (EPB) com en *Southwark Primary School* i *Djanogly City Academy (S&D)*, vam comprovar l'existència de dues categories (*codes*) que tenien una major freqüència respecte les altres assignades a aquesta dimensió. Es tracta de les categories «Esport i gènere» i «Influència *mass media*», d'altra banda, també estan relacionades entre elles com veurem tot seguit. Amb l'ajuda del software Atlas.ti, podem extreure una visió del *network*⁷⁸ que ens facilita observar gràficament la freqüència i la interacció de les categories. Aquesta primera visió gràfica ens ajudarà a detectar superficialment parts rellevants dels discursos per tal de, a posteriori, centrar-nos en ells i poder fer així una anàlisi de més profunditat a través de la *Query Tool*⁷⁹. A la Figura 6.1 podem observar la xarxa de relacions atribuïdes entre la categoria «Esport i gènere».

Fixem-nos com hi ha moltes relacions establertes amb «Masculí» i «Femení», òbviament, però també amb altres categories interessants d'analitzar com ara «Influència mass media», «Influència crítica iguals» o «Pocs referents femenins», entre

---

^{78, 79} Tal i com hem explicat al capítol 4 i a la Figura 4.2

d'altres. Podríem començar a considerar que, segons les aportacions dels participants, alguns dels elements que poden crear diferències entre l'índex de pràctica de nois i de noies són algunes d'aquestes categories que sorgeixen concurrents amb «Esport i gènere» i que tenen un alt percentatge de freqüències.

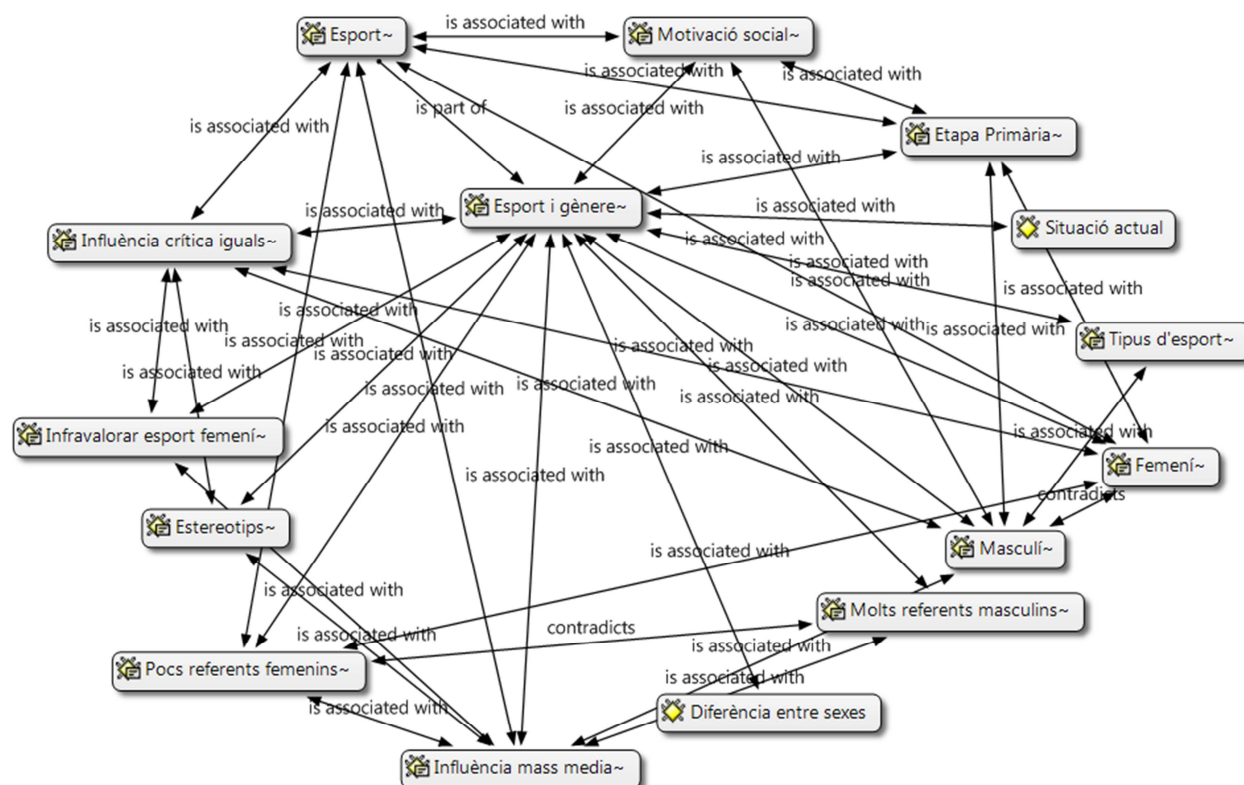

Figura 6.1. *Network «Esport i Gènere»*

Buscant aprofundir més en l'anàlisi d'aquestes dades, hem inclòs algunes cites textuais (*quotes*) dels participants en relació a les categories esmentades anteriorment:

Esport i gènere {59, 15}⁸⁰:

DP3⁸¹: TranscriptionFocusGroup3.docx⁸² - 3:71 [Do you think mass media, the m..]⁸³
(405:409)⁸⁴ Codes: [Esport i gènere] [Femení] [Influència mass media] [Masculí] [Molts referents masculins] [Pocs referents femenins]⁸⁵ No memos⁸⁶

⁸⁰ Freqüència de repetició i densitat d'associació amb altres categories.

⁸¹ Document Primari número 3 de la Unitat Hermenèutica del Atlas.ti.

⁸² Nom del document primari i el seu format d'arxiu (.docx = Microsoft Word).

⁸³ Fragment inicial de la citació.

⁸⁴ Situació de la citació en la Unitat Hermenèutica.

⁸⁵ Codis o categories que s'atribueixen a aquesta cita.

⁸⁶ Sense cap comentari o anotació extra.

M⁸⁷: Do you think mass media, the media, be careful with female and male with the same level, in the same level, the same influence?

Part.7⁸⁸: No, male sports are more popular than...

Part.2: I think it's because sometimes male games they get like out in the media more than female games would do so that's why people watch the male games more because there's more known people, names, better footballers than in the...In the female.

Segons aquest participant, en la pràctica esportiva entre homes i dones, els mitjans de comunicació dediquen més temps a l'esport masculí i per això hi ha més esportistes masculins coneguts socialment. També destaca la importància que prenen els comentaris i les crítiques entre el grup d'iguals, sobretot entre el col·lectiu de noies, i que en part segur que condicionen a l'índex de pràctica esportiva femení i, com veurem posteriorment, també en l'abandonament de l'esport. En aquest sentit, durant el grup de discussió algunes noies han mostrat donar molta importància als estereotips femenins per tal de ser reconegudes en el seu grup d'iguals, és a dir, acceptades socialment per les seves amigues i amics. A tall d'exemple, hem recollit algunes d'aquestes cites:

Influència crítica iguals {25, 11}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:228 [sobretot les noies, comencen a...] (310:310)

Codes: [Consumisme] [Esport i gènere] [Etapla Secundària] [Femení] [Influència crítica iguals] [Motivació estètica] No memos

Part.4: Sobretot les noies, comencen a pensar: "m'he de veure bé" o sigui he de pensar altres coses, he de pensar: "com em vestiré", "com he de ser", eh... "que he de causar bona impressió" potser. Llavors si faig aquest esport potser no quedo tan bé davant dels meus amics o sigui, et comencen a preocupar més de què pensaran els demés del que a ells els hi agradi potser

Influència crítica iguals {25, 11}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:229 [hi ha una època potser entre p...] (319:319)

---

⁸⁷ Moderador del grup de discussió (doctorand).

⁸⁸ Participant diferenciat per un número que equival a l'ordre de disposició en la taula durant la sessió. D'aquesta manera preservem la protecció de dades personals, però podem identificar el protagonista de cada aportació.

Codes: [Esport i gènere] [Etapla Secundària] [Femení] [Futbol] [Influència crítica iguals]
No memos

Part.5: Hi ha una època potser entre primer i quart d'ESO que el què diran... Què diran els nois si els hi dic que faig futbol? Què diran les meves amigues si els hi dic que practico un esport que en teoria és de nois? Que en realitat no ho és però...

Una altra categoria associada a «Esport i gènere» i a la influència de crítica entre el grup d'iguals és la infravaloració que es fa de l'esport femení («Infravalorar esport femení»). En les següents cites podem observar com hi ha situacions en la pràctica esportiva on els participants tenen prejudicis del nivell o les habilitats esportives en funció del sexe femení de la participant, i no pas un judici criterial després de l'observació.

Infravalorar l'esport femení {12, 6}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:252 [Sí, a mi m'ha passat que jo a ..] (373:373)

Codes: [Esport i gènere] [Influència crítica iguals] [Infravalorar esport femení] [No m'agrada] No memos

Part. 5: Sí, a mi m'ha passat que jo a vegades.. jo, o sigui, el meu equip de bàsquet es va trencar, vaig jugar amb elles (assenyala a la C), després vaig baixar a l'equip masculí i jo hi ha vegades que a l'equip masculí sento comentaris que no m'agraden gens, però dels altres equips, o sigui jo a vegades que he jugat un partit mmm... he trencat a algú, vale que me l'he passat, i els seus amics es riuen d'ell perquè jo l'he trencat. O hi ha vegades que gent o una persona del meu propi equip que m'ha dit: "No no, tu aquí abaix, no et posis a agafar un rebot que no tens suficient força per parar a una persona". A mi, això, em molesta. Perquè... o sigui, és que em molesta molt, o sigui jo penso que em tens que dir tu a mi si jo sóc suficientment forta per parar a una persona o no. Que sigui noia no significa que no pugui para a un noi.

Així mateix, en les següents cites també podem observar com també s'atribueix el baix índex de pràctica i la diversificació d'esport femení a la influència dels mitjans de comunicació i a la falta de referents femenins. En aquest sentit, recordem que l'esport femení era més diversificat que no pas l'esport que practicaven els nois (Resultats 2.1 i 2.2 de la Taula 6.1).

Influència mass media {31, 14}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:78 [Jo crec que les noies el que..] (336:336)

Codes: [Bàsquet] [Esport] [Esport i gènere] [Femení] [Influència mass media] [Masculí] [Model] [Referent] [Pocs referents femenins] No memos

Part.3: [...] Jo crec que les noies el que ho tenen és més difícil per trobar l'esport que els hi agrada, entre altres coses, perquè els hi falta referent. I deu haver aquí la meitat de nanos que tenim al cole jugant són del Barça i els hi agrada el Messi i els de bàsquet els hi agrada el Gasol. I a les noies és que... si engegen la tele i només surten que mansos jugant a futbol i a bàsquet, o les que entren a jugar... vamos!

Influència mass media {31, 14}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:271 [Jo crec que potser els nois hi..] (413:413)

Codes: [Esport i gènere] [Estereotips] [Influència mass media] [Molts referents] [Pocs referents femenins] No memos

Part.5: Jo crec que potser els nois hi tenen més fàcil per trobar-ho perquè clar si ells a la televisió poden veure gent fent bàsquet o gent fent futbol, vale jo vaig a fer bàsquet i si no m'agrada el bàsquet agafo el futbol. Però les noies, a qui veuen de referent per fer? Natació? Atletisme? Alguna bona hi ha por ahí, que jo no tinc ni idea (riu) i dansa? O sigui fins i tot les princesitas aquelles del Disney Chanel pues te salen la gente con... fent dansa i no sé què i tot són noies.

Pocs referents femenins {15, 7}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:77 [So you're telling me you click..] (431:459)

Codes: [Esport i gènere] [Influència mass media] [Infravalorar esport femení] [Olympics] [Pocs referents femenins] No memos

Part.3: So you're telling me you click on TV and you're gonna see women's tennis straight away, yeah, you're gonna see some women's hurdles, you're gonna see some women's shot put.

Part.2: I don't think women do shot put.

Part.3: They do. You didn't know that, because television don't show it.

Part.2: Thank you very much.

Part.7: They sometimes show it, on the Olympics.

Part.3: That's Olympics.

Part.7: Yeah but sometimes they show it on like...

Part.2: Olympics, yeah.

Part.7: No and other ones as well.

Part.3: Give me an example please.

Part.7: Eh?

Part.3: Can I have an example?

Part.7: I can't remember the name of it, I saw it once, but it wasn't the Olympics, it had like a athletics... That Commonwealth thing.

Part.5: The commonwealth games, the Diamond leagues, European championships.

Part.3: But it's not focussed on females, that's what I'm trying to say.

Pocs referents femenins {15, 7}:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:51 [I think this is the first wome..] (347:347)

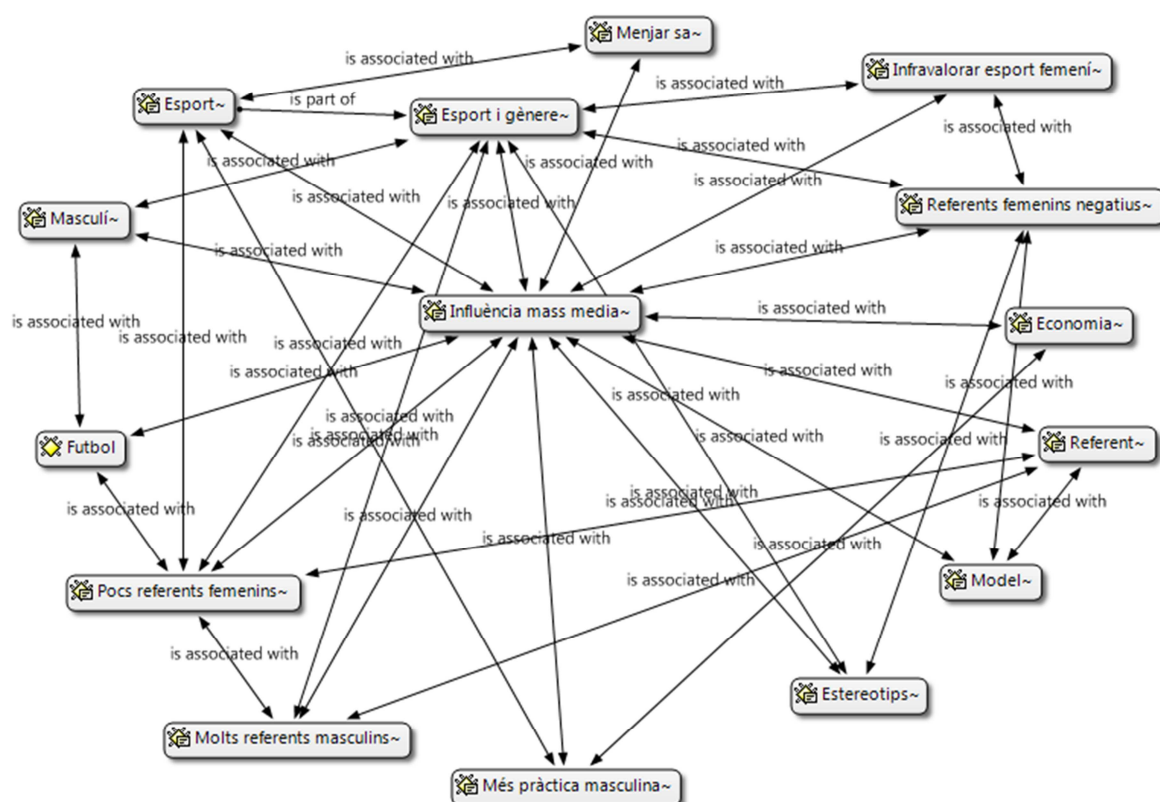
Codes: [Esport i gènere] [Influència mass media] [Molts referents masculins] [Pocs referents femenins] No memos

Part. 3: I think this is the first women world cup that anybody knew about, until like this year, I've had students write sort of theses on how the world media doesn't represent women in sport, and it's something like 5 percent on TV. That was like last year, it's probably a lot higher now. But it definitely does. I think if you ask people about male role models in sport they could probably name 20, and if you ask about female role models, not many.

Hem volgut incloure en l'anàlisi el network de la «Influència *mass media*» (Figura 6.2.) ja que, tal i com comentàvem anteriorment, és una de les dues categories amb més freqüència junt amb «Esport i gènere». Durant tot l'anàlisi seguirem el procediment d'observar la disposició gràfica (De Miles & Huberman, 1994) per tal de fer un anàlisi superficial i passar després a l'anàlisi amb més profunditat proporcionat per les cites.

En aquest sentit, a la Figura 6.2. detectem que el codi comparteix moltes relacions amb les categories comentades fins el moment. Ara bé, apareixen noves associacions com ara els codis «Referents», «Models», «Referents femenins negatius» o «Molts referents masculins», entre els més destacables.

Figura 6.2. *Network «Influència mass media»*

Com ja hem explicat anteriorment, algunes d'aquestes categories les observarem detingudament més endavant ja que formen part d'altres elements d'anàlisi diferents a l'índex i al tipus de pràctica. D'aquesta manera, podem deduir que les categories poden pertànyer a més d'una família de categories. Aquest fet és normal ja que la realitat dels participants és holística i ells mateixos creen associacions en l'elaboració del seu discurs. El fet que nosaltres haguem endreçat cada categoria amb una família, no és per etiquetar ni classificar hermèticament, sinó que s'ha fet amb la intenció de ser més clars i entenedors amb l'anàlisi i la mostra de resultats.

Profunditzant en l'anàlisi, hem trobat diferents cites que associen la influència dels mitjans de comunicació a la tria del tipus d'esport realitzat. Fins i tot, també es pot considerar que els mitjans de comunicació influeixen en algunes de les accions i actituds que emprenen els participants per la pràctica del seu esport.

Influència mass media {31, 14}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:233 [A més els únics esports que fa..] (326:326)

Codes: [Bàsquet] [Futbo] [Hoquei] [Influència mass media] [Masculí] No memos

Part.6: A més els únics esports que fan per la televisió són el futbol, el bàsquet o el hoquei, a vegades, i sempre són nois fent esport no hi surten... (...)

Influència mass media {31, 14}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:263 [Vols dir que els mitjans de co..] (400:401)

Codes: [Esport] [Influència mass media] No memos

M: Vols dir que els mitjans de comunicació influeixen a l'hora de triar un esport?

Part. 6: Moltíssim

Influència mass media {31, 14}:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:49 [I quite often see Joseph with ..] (335:339)

Codes: [Esport] [Influència mass media] No memos

Part.2: I quite often see Joseph with his tennis racket knocking the back of his shoes

Part. 6: Like Roger...

Part. 2: Like he's knocking the clay out of his tennis trainers, or football, he's started doing back flips on the football pitch, and because he's watched it on the telly.

Influència mass media {31, 14}:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:50 [Solomon's the same, standing ..] (341:345)

Codes: [Esport] [Influència mass media] No memos

Part.5: Solomon's the same, standing there doing this when he's scored a goal, and he's been in the team one day, so he's seen that on the telly.

Part.2: Neymar or whoever he is.

Per finalitzar, l'anàlisi d'aquest primer objectiu, en relació al lloc de pràctica esportiva, en les Figures 6.3 i 6.4, observem com interpretant les dades podem associar la pràctica esportiva esport dins de l'escola tant durant l'etapa d'Educació Primària com de Secundària, però només en els clubs esportius federatius durant l'etapa de Secundària. És a dir, que els participants més joves de la mostra, els d'onze i dotze anys, etapa d'Educació Primària, no solen practicar esport en clubs esportius.

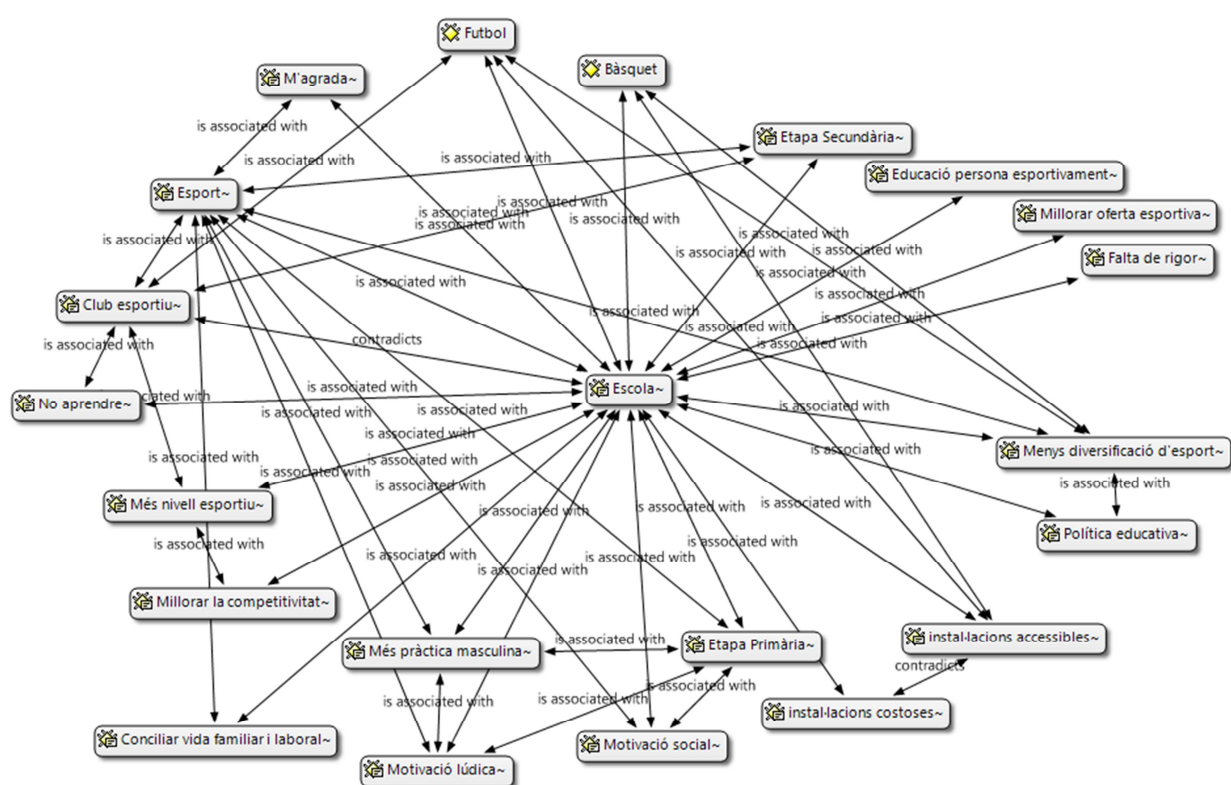

Figura 6.3. Network «Escola»

Lligats a la categoria «Club esportiu» trobem els codis «Motivació esportiva» i «Competitivitat», que no apareixen associades a la categoria «Escola». En canvi, en relació a «Escola» i no a «Club esportiu» trobem les categories «Motivació lúdica» i «Motivació social».

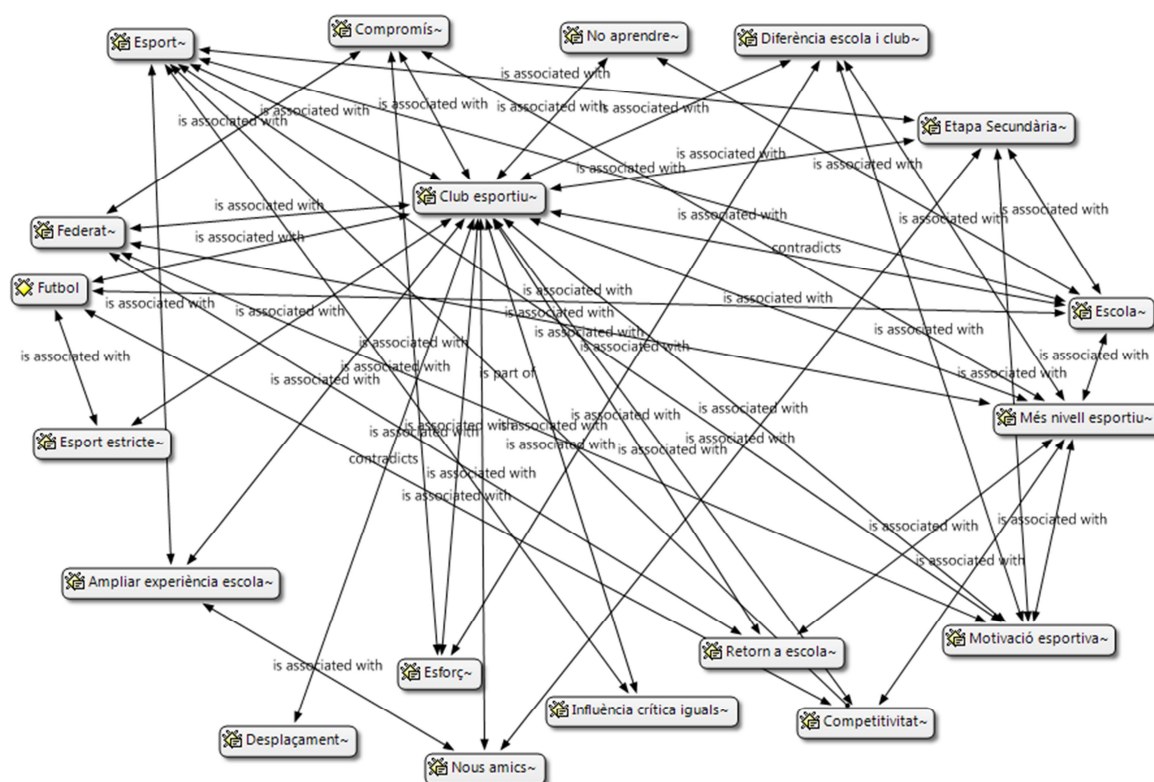

Figura 6.4. Network «Club esportiu»

Per tant, analitzant el discurs, els participants esportius de l'escola tenen una motivació lúdica i social, mentre que la motivació dels practicants d'esport en clubs federatius és esportiva i competitiva.

Escola {52, 21}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:9 [Hi ha un factor que també és i..] (37:37)

Codes: [Escola] [Esport] No memos

Part. 9: Hi ha un factor que també és important quan són petits i s'apunten, per la comoditat de les famílies, això seria un i després lo que dèiem també que com més petits també el caliu dels teus amics de la classe que puguis fer un equip de futbol, de bàsquet... o de lo que sigui... i de més grans ja tens la opció de triar de fer una mica, entre cometes, més professional fent el pas de marxar de l'escola...

Escola {52, 21}:

P 1: TranscripcióGrup1.docx - 1:7 [Practiques lo que t'agrada i a..] (32:32) (Super)

Codes: [Escola] [Esport] [M'agrada] [Motivació social] No memos

Part. 8: Practiques lo que t'agrada i a més si ho fas al cole, ho fas amb els teus amics, per tant... (...)

Club esportiu {32, 18}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:37 [A mesura que vas creixent hi h..] (64:64)

Codes: [Club esportiu] [Escola] [Esport] [Etapa Primària] [Etapa Secundària] No memos

Part. 6: A mesura que vas creixent hi ha menys gent que practica aquí a l'escola i més gent que se'n va.

Els clubs esportius s'associen amb ampliar l'experiència de l'escolar i poder fer nous amics.

Ampliar experiència escola {10, 8}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:52 [jo pràcticament crec que la ge..] (88:88)

Codes: [Ampliar experiència escola] [Club esportiu] [Esport] [Motivació social] No memos

Part. 4: Jo pràcticament crec que la gent se'n va fora però perquè crec que quan et vas fent gran vulguis o no tens més estudis més deures a l'escola i acabes ja una mica... no sé... cansat de l'entorn de l'escola i llavors vols sortir una mica per no estar sempre al mateix lloc.

També cal tenir en compte l'aparició del codi «Menys diversificació d'esport» i «Més nivell esportiu» associat al codi «Escola», que observant les cites al respecte, ens mostren com alguns participants aporten la necessitat de millorar l'oferta d'esports (diversificar més els esports que s'ofereixen) i millorar aquest aspecte de rigurositat, competitivitat i nivell esportiu en el context d'esport escolar practicat a l'escola.

Menys diversificació d'esport {7, 7}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:138 [A mi, deixeu-me dir, parlem co..] (613:613)

Codes: [Club esportiu] [Escola] [Esport] [Falta de rigor] [Menys diversificació d'esport]
No memos

Part. 3: A mi, deixeu-me dir, parlem com a pares de l'escola, a mi m'agradaria que hi hagués més varietat i per complicat que sigui. I potser patint al principi perquè tindrà grups molt escassos, però la demanda es genera. Dit això, jo crec que aquí a l'escola el plantejament és molt honest i molt transparent. I després un pot estar més d'acord o menys d'acord... En el meu cas, els meus crios han volgut competir o... Bueno, en el cas d'un no s'ho acabava de passar bé perquè en els entrenaments considerava que no entrenaven prou, i l'altre va voler provar fora. Però això no treu que aquí a l'escola aquesta feina que es fa sempre s'ha comunicat i a ningú se li ha d'enganyar.

Més nivell esportiu {15, 10}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:43 [Ho sé per pares que han marxat..] (199:199)

Codes: [Club esportiu] [Escola] [Esport] [Falta de rigor] [Més nivell esportiu] No memos

Part. 4: Ho sé per pares que han marxat de l'escola i els han portat a altres llocs. A vegades és simplement per un tema de rigor. No competitivitat, sinó rigor. Lo que parlàvem abans, una cosa és: "mira nens aquí teniu la pilota i les normes del futbol són passeu-vos-la, xuteu, i tal i feu mira amunt i avall i pim pim pim pim" o els hi ensenyes a regatejar, li ensenyes a xutar amb la dreta, amb l'esquerra, fes això, fes allò, una mica de rigor. Llavors molts pares marxen, a vegades, per un suposat falta de rigor. I no competitivitat, de jo vull guanyar sempre, no es tracta de voler guanyar sempre, sinó de fer una activitat intentant fent-la bé. Després guanyaràs o no perquè al final el resultat és lo de menys...

Respecte a un dels resultats de la primera fase on mostràvem que més del 60% d'alumnes d'EPB practicaven l'esport fora de l'escola⁸⁹, considerem que podem fer una combinació amb les dades recollides en aquestes darreres cites. En aquest sentit, es mostra que en el context de l'escola hi ha poca diversificació d'esports i necessitat de millorar a nivell esportiu. Contràriament, les primeres dades a S&D, mostraven un volum pràctica del 85% dins de l'escola i un 15% fora de l'escola. Aquesta pràctica majoritària a l'escola es pot associar pel bon nivell en els esports que es porten a terme, el material i les instal·lacions en molt bones condicions, fruit de les subvencions i

⁸⁹ Resultat 3.1 que podem veure a la Taula 6.1.

ajudes econòmiques del govern. A aquest fet també cal afegir que bastants instal·lacions de clubs esportius es troben lluny de l'escola i, tant per tant, les famílies prefereixen evitar aquest desplaçament.

6.2.2 Combinació de dades del segon objectiu específic sobre motivacions

En relació al segon objectiu: Analitzar i comprendre les motivacions de la pràctica esportiva, hem analitzat de manera superficial els diferents *networks* per tal de detectar quines són les unitats de significat més rellevants de les motivacions que han mostrat els participants. En aquest sentit, i en primer lloc, podem veure el gràfic en xarxa del codi «Motivació social» en la Figura 6.5.

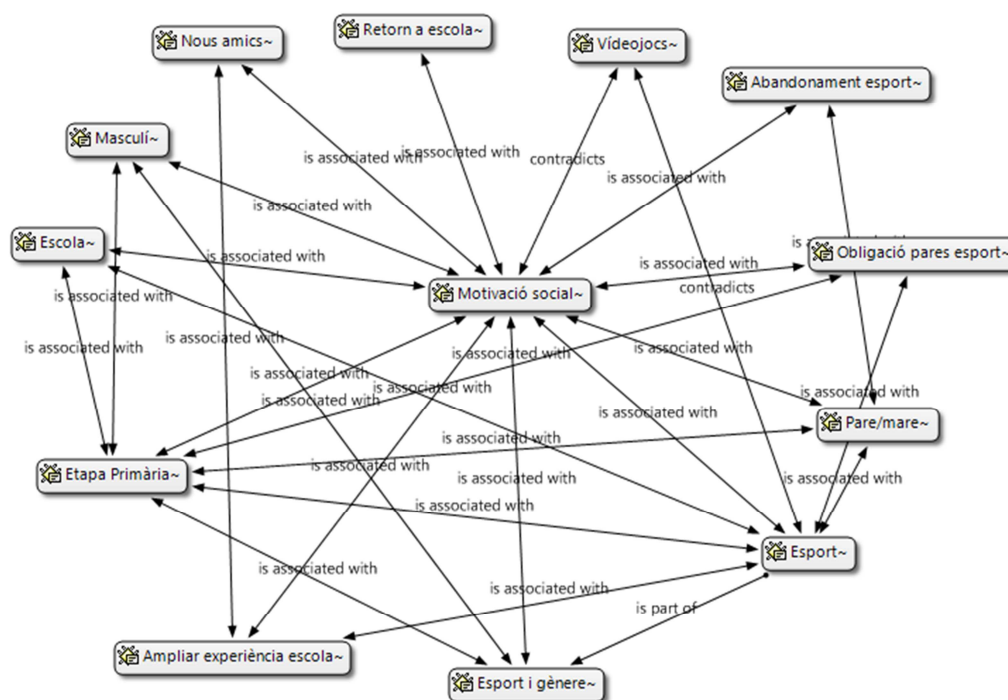

Figura 6.5. *Network* «Motivació social»

S'observa l'associació del codi «Motivació Social» al codi «Etapa Primària», però en canvi no s'associa a «Etapa Secundària». També trobem interaccions amb el sexe

«Masculí» i no apareixen amb el sexe «Femení». Per tant, podem interpretar que en el discurs dels participants atribueixen més significats a que els nois, i més quan són petits (etapa de Primària), estan motivats en fer esport pel component social que és estar amb els seus amics. En les següents cites trobem elements que ens ajuden a interpretar aquestes associacions amb més profunditat d'anàlisi, així com a aprofundir i combinar les primeres dades que teníem en relació a aquesta motivació social que justifica la tria del lloc de pràctica esportiva.

Motivació social {27, 12}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:34 [Also you can spend time with f..] (201:201)

Codes: [Esport] [Motivació lúdica] [Motivació social] [Nous amics] No memos

Part. 2: Also you can spend time with friends so like, previous friends you spend time with whilst playing a sport. Also you can compete with them, which is fun.

Motivació social {27, 12}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:60 [Quin motiu tenen ells per fer ..] (261:267)

Codes: [Competitivitat] [Esport] [Motivació lúdica] [Motivació social] No memos

M: Quin motiu tenen ells per fer esport?

Part.5: Divertir-se, bàsicament divertir-se

Part.6: Ells s'ho passen bé

Part.5: Ni per fer exercici, ni per salut, ni la part mental...

Part.4: Per competir, els hi encanta competir!

Part.2: Un còctel de diversió, competitivitat i també un tema social

Part.6: I social, també és molt social perquè van amb els amics...

Motivació social {27, 12}:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:36 [I think it's all about their f..] (178:178)

Codes: [Esport] [Motivació social] No memos

Part. 6: I think it's all about their friends. My matt goes swimming four/five nights a week, and it's because of his friendship group there and getting better is great and being in galas is great but it's still about the friendship. If the friends weren't there, if he was doing it in isolation, he wouldn't keep doing it.

En segon lloc, podem observar el *network* de la categoria «Motivació lúdica» en la Figura 6.6. En ella veiem associats ambdós sexes, tal i com ens mostraven els resultats quantitatius de la fase inicial⁹⁰.

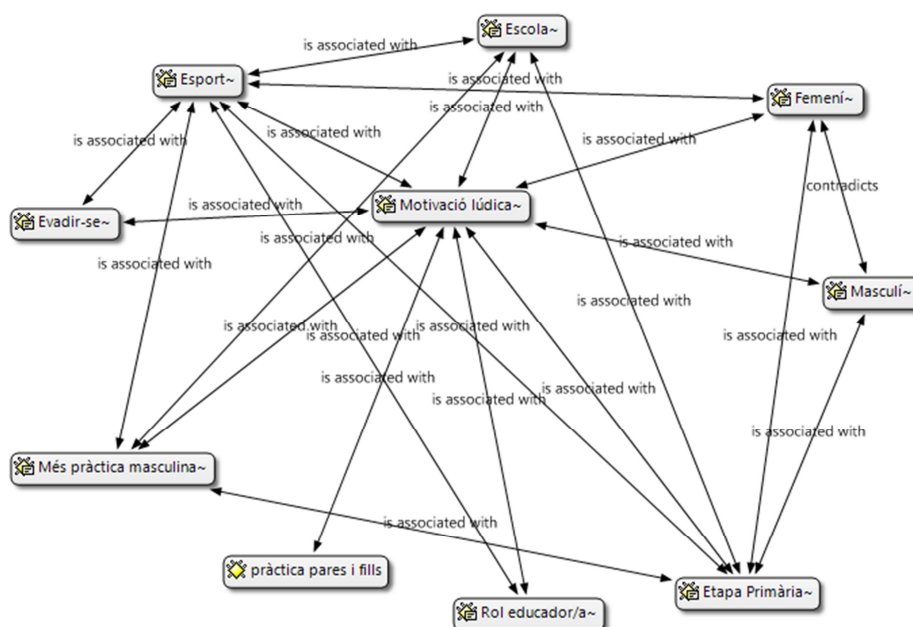

Figura 6.6. *Network* «Motivació lúdica»

A la mateixa figura 6.6 també podem veure que la categoria està associada a «Etapa Primària» i, per tant, podríem entendre que la motivació lúdica surt més referenciada també a les primeres edats dels participants, tal i com passava amb la «Motivació social». En relació a aquest codi, també hem volgut seleccionar algunes cites indicatives i útils per l'anàlisi.

Motivació lúdica {31, 9}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:151 [Els nois potser comencen a fer..] (266:266)

Codes: [Etapa Primària] [Masculí] [Motivació lúdica] No memos

Part. 2: Els nois potser comencen a fer l'esport només per diversió

⁹⁰ Resultat 5.1 que podem veure a la Taula 6.2

Motivació lúdica {31, 9} i Motivació social {27, 12}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:207 [Perquè els nois hi juguen més ..] (268:268)

Codes: [Masculí] [Motivació lúdica] [Motivació social] No memos

Part. 8: Perquè els nois hi juguen més per diversió, per passar-s'ho bé amb els amics.

Motivació lúdica {31, 9}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:119 [Yeah I'll continue sports beca..] (891:891)

Codes: [Esport] [Evadir-se] [Motivació lúdica] No memos

Part. 6: Yeah I'll continue sports because I have fun with my mates, and if I'm having a bad day I can just rely on, you know, doing... I forgot how to say it.

En tercer lloc, hem analitzat la categoria «Motivació esportiva». En la Figura 6.7. podem observar com en el seu *network* apareixen interaccions amb els codis «Etapa Secundària» i sexe «Masculí» i en cap moment amb «Etapa Primària» ni sexe «Femení».

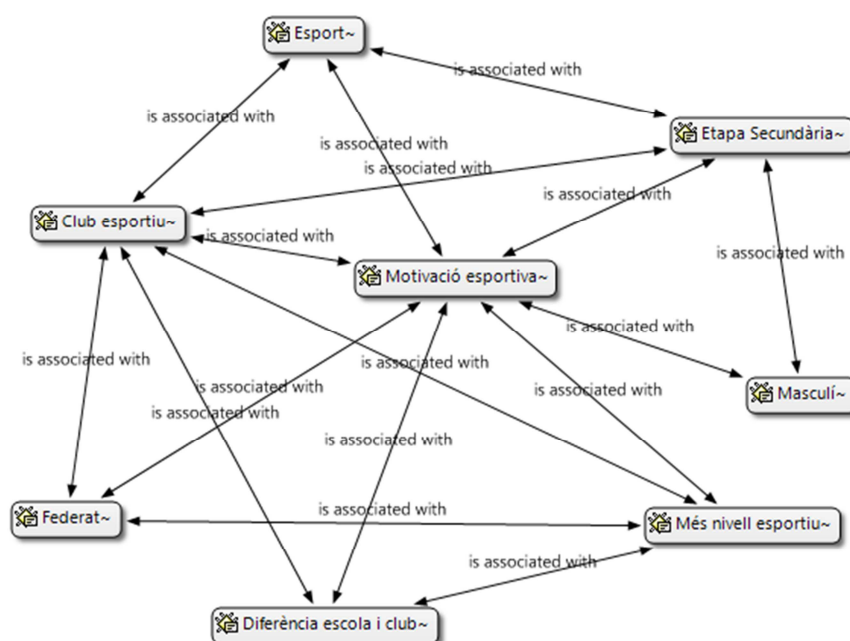

Figura 6.7. Network «Motivació esportiva»

Podem deduir que els discursos dels participants han establert aquest tipus d'associacions. En les cites referents a aquesta categoria també podem extreure més informació.

Motivació esportiva {24, 7}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:2 [A mesura que et vas fent gran ..] (30:30)

Codes: [Etapa Secundària] [Motivació esportiva] No memos

Part. 6: A mesura que et vas fent gran és més perquè t'agrada l'esport, t'agrada fer-lo, i no tant perquè estiguin els teus amics o no (....)

Motivació esportiva {24, 7}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:10 [De més grans ja tens la opció ..] (37:37)

Codes: [Etapa Secundària] [Motivació esportiva] [Club esportiu] No memos

Part. 9: De més grans ja tens la opció de triar de fer una mica, entre cometes, més professional fent el pas de marxar de l'escola...

Motivació esportiva {24, 7}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:91 [No, I will continue because I ..] (545:545)

Codes: [Esport] [Futbol] [Motivació esportiva] No memos

Part. 4: No, I will continue because I like sports, especially football, and I might become a footballer because I'm really good at football and if I keep practising it, I will get better and better.

Motivació esportiva {24, 7}:

P 2: TranscripcióGrup2.docx - 2:31 [Que hi ha nanos que fan esport..] (168:168)

Codes: [Club esportiu] [Esport] [Més nivell esportiu] [Motivació esportiva] No memos

Part. 7: Que hi ha nanos que fan esport fora, deixant de banda aquells que tinguin un esport que no es pot directament fer a l'escola. Jo crec que els que marxen de l'escola és perquè volen progessar més en la vessant esportiva.

Cal destacar que l'associació entre els codis «Motivació esportiva» i «Club esportiu», ja que coincideix amb la relació que els participants d'esport en els clubs esportius

valoren més el nivell esportiu i la rigurositat d'aquests, tal i com hem pogut veure en l'anàlisi fet a l'apartat anterior. Recordem que hi havia algunes cites que manifestaven aquesta percepció i proposaven la millora de l'escola en aquest sentit.

En quart lloc, a la Figura 6.8, observem el *network* de la motivació amb més freqüències en el conjunt de les aportacions dels participants (34). Ens referim al codi «Motivació saludable». En el gràfic podem veure com aquesta categoria no està associada a cap de les etapes educatives que componen la mostra i, en canvi, sí que ho està a la categoria «Pare/mare» o «Esport pare/mare».

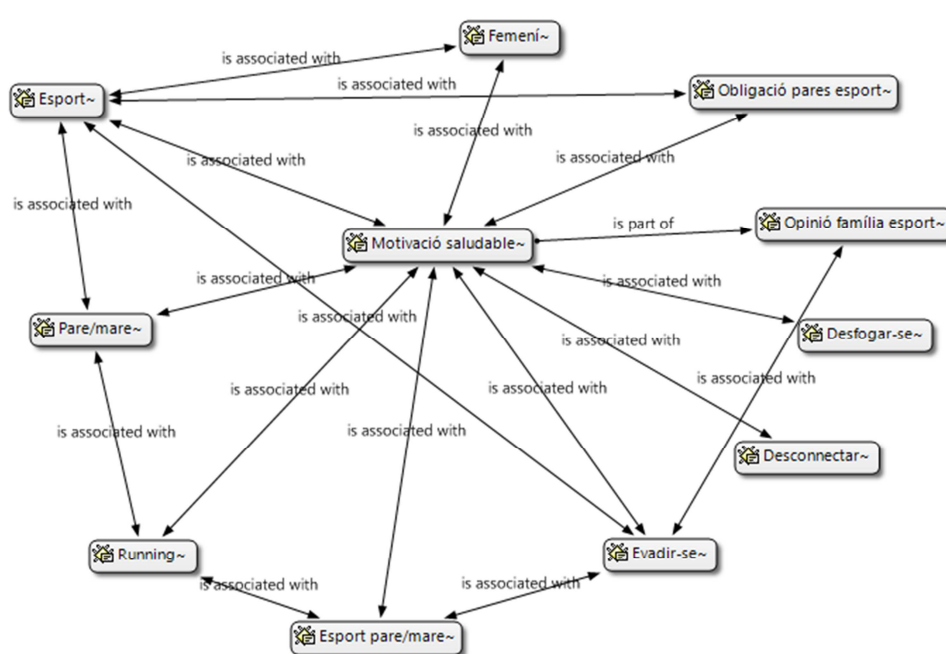

Figura 6.8. Network «Motivació saludable»

Per tant, hem de tenir present que és el col·lectiu de pares i mares qui tenen la motivació de practicar esport per millorar la seva salut. Segurament, els nois i noies, tant de EPB com de S&D, no mostren aquesta preferència i així es dibuixa en la xarxa d'associacions elaborades a partir dels seus discursos.

Motivació saludable {34, 10}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:53 [A mi no m'agrada gens l'esport..] (236:236)

Codes: [Esport] [Motivació saludable] [No m'agrada] No memos

Part. 5: A mi no m'agrada gens l'esport, però gens, jo ho faig perquè penso que =algo he de fer= si, perquè sinó em quedaré encallada i faré crash...

Motivació saludable {34, 10}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:118 [Arriba un moment que sí que só..] (479:479)

Codes: [Consciència social] [Esport] [Etapla Secundària] [Motivació saludable] No memos

Part. 3: Arriba un moment que sí que són conscients que lo que estan fent és saludable i que comencen a tenir una certa edat a la ESO i tal, que en tenen una mica més de gràcia i tal, i... osti! Haig d'anar a córrer! Però clar, quan són més petitons no...

Motivació saludable {34, 10}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:123 [Jo no crec que els petits ting..] (503:503)

Codes: [Esport] [Etapla Primària] [Motivació saludable] [No salut] No memos

Part. 7: Jo no crec que els petits tinguin concepte de salut

Motivació saludable {34, 10}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:24 [It's just like relieves stress..] (167:167)

Codes: [Benestar mental] [Esport] [Motivació saludable] No memos

Part. 8: It's just like relieves stress, so like when you do sports, you just get all of your stress out of the way.

Motivació saludable {34, 10}:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:14 [I also think it's about the sc..] (80:80)

Codes: [Esport] [Estil de vida] [Motivació saludable] No memos

Part. 5: I also think it's about the school where my son goes it's health, so to get children to be more active and physical...

L'última motivació que analitzarem és la «Motivació Estètica». A la Figura 6.9 es pot veure una clara ssociació d'aquesta categoria amb l'«Etapla Secundària» ja que serà en aquestes edats on es començarà a fer referència estètica com a motiu de pràctica esportiva.

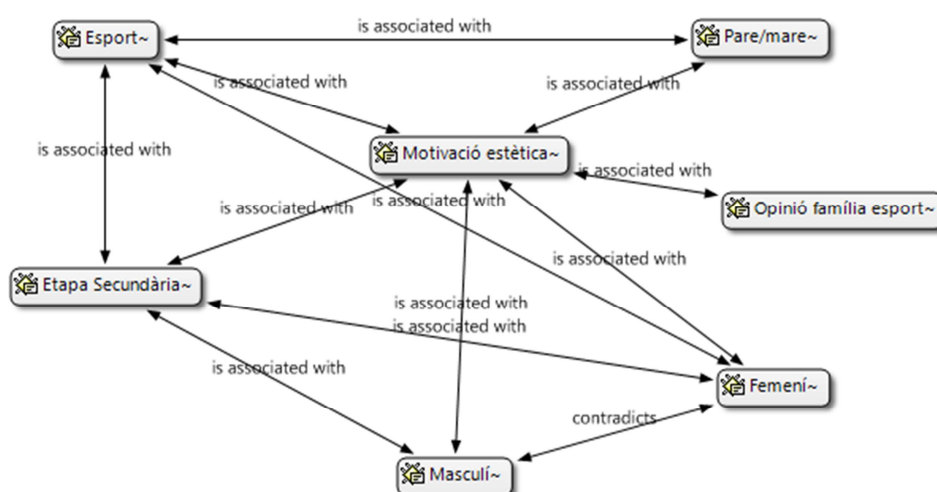

Figura 6.9. *Network* «Motivació estètica»

Tot i que també hem trobat associacions amb ambdós sexes, com es pot veure en la Figura 6.9, cal dir que en l'anàlisi de les cites hem trobat més significació atribuïdes al codi «Femení» que no pas al «Masculí».

Motivació estètica {17, 6} i Motivació saludable {34, 10}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:115 [Sí, jo diria que les noies més..] (470:470)

Codes: [Esport] [Femení] [Motivació estètica] [Motivació saludable] No memos

Part. 5: Sí, jo diria que les noies més per salut i més per físic, per veure's més...

Motivació estètica {17, 6}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:20 [Les nenes quan van creixent es ..] (46:46)

Codes: [Motivació estètica] [Etapa secundària] No memos

Part. 4: Les nenes quan van creixent es preocupen més del seu cos llavors volen cuidar-se més fent esport i altres activitats, quan són més joves no es preocupen per aquestes coses i no li donen importància.

Motivació estètica {17, 6}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:21 [It's what you get out of it. Y..] (157:157)

Codes: [Esport] [Guanyar partit] [Motivació estètica] [Oportunitat d'aprenentatge] No memos

Part. 3: It's what you get out of it. You get in shape, better body. You get achievements, you get medals. You get.. And it also leads to more things, like options. More doors open.

Motivació estètica {17, 6}

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:22 [It makes you feel better with ..]
(159:159)

Codes: [Esport] [Motivació estètica] No memos

Part. 9: It makes you feel better with your body.

Per seguir aprofundint amb l'anàlisi d'aquestes motivacions, hem elaborat dues *networks* més en relació als codis «No m'agrada» i «M'agrada» com a unitat de significat de totes aquelles coses que agraden i desagraden en relació a l'esport que practiquen.

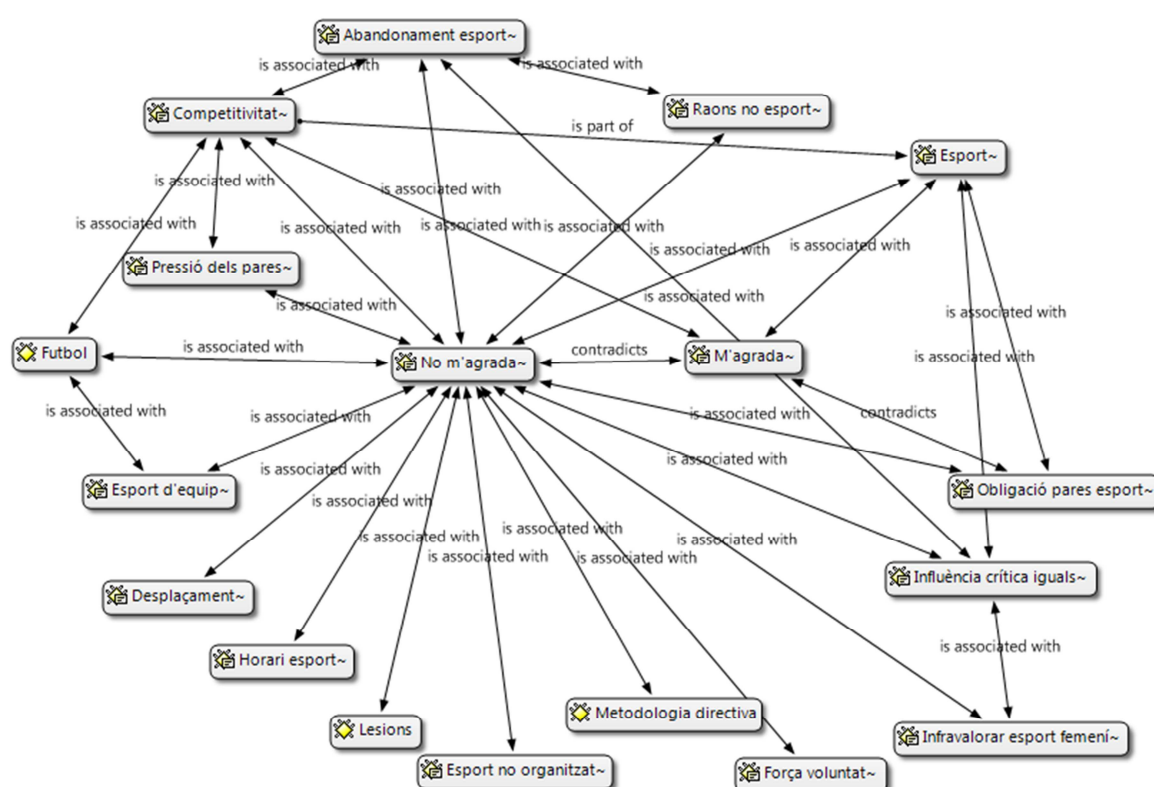

Figura 6.10. *Network* «No m'agrada»

A la Figura 6.10 es mostra el *network* del codi «No m'agrada». En ella podem observar moltes associacions com ara els desplaçaments, els horaris d'entrenament, les lesions... Ara bé, una d'aquestes relacions s'estableix amb la categoria «Competitivitat». Ens centrarem a analitzar més a fons aquesta significació ja que és un codi amb relativa importància quant a freqüència (39), i per tant, es referencia nombres vegades durant les aportacions dels participants. Alguns participants han afirmat que no els agrada la competició en l'esport. Per exemple, podem veure la següent cita:

No m'agrada {21, 17}:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:10 [For my girls it's competitive,...] (68:68)

Codes: [Competitivitat] [Danses] [Esport] [Femení] [No m'agrada] [Non-competitive] No memos

Part.2: For my girls it's competitive, they don't like competitive sports, and so afterschool clubs have given them an opportunity to join in with things but not always feel that they're competing, but they tend to like team things more, or they'll do something... My girls dance, a lot of sport they do is around dance, and that tends to be non-competitive.

Així mateix, tampoc agrada en relació a aquesta «Competitivitat» la «Pressió dels pares» respecte a l'esport que practiquen els seus fills.

Competitivitat {39, 22}:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:66 [I think that at that competi...] (210:216)

Codes: [Competitivitat] [Femení] [Futbol] [Pressió dels pares] No memos

Part. 4: I think that at that competitive level, even with quite young children, you know the boys' football teams, the pressure that is on the children from their parents on the touchlines, is "phenomenal".

Part. 6: I can't go.

Part. 4: It's, you know, really "phenomenal". And it's .. That can't be a good thing.

Part. 5: I coached the girls' football team when I was a teacher and just... It's really hard work being the coach on the pitch and being shouted at by parents. Have you got your glasses on ref and...

Pressió dels pares {4, 2}:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:67 [I coached a boy's football tea..] (222:222)

Codes: [Competitivitat] [Futbol] [Masculí] [Pressió dels pares] No memos

Part. 4: I coached a boy's football team and we had to ban parents from games.

Podem observar l'associació que tampoc agrada quan els pares obliguen als seus fills a practicar un esport. Segurament, aquesta realitat també és fruit d'alguna experiència propera d'alguns dels participants.

No m'agrada {21, 17}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:220 [A mi no m'agrada que un pare o..] (298:298)

Codes: [No m'agrada] [Obligació pares esport] No memos

Part. 5: A mi no m'agrada que un pare obligui al seu fill a fer un esport. O sigui, crec que tu pots fer l'esport i si tu vols que el teu fill faci esport deixa-li escollir almenys l'esport que vol fer. Perquè clar, si tu poses al nen a fer bàsquet i el bàsquet no li agrada... el bàsquet no li agrada, però potser li agrada un esport diferent. Saps? I està passant una mala estona i podria estar fent futbol i s'ho podria estar passant la mar de bé.

Per finalitzar amb el buidat d'aquest segon objectiu sobre les motivacions dels participants, presentarem el *network* del codi "M'agrada" en la Figura 6.11. A primera instància, un dels fets que ens crida l'atenció a l'anàlisi més superficial és que torna a aparèixer la «Competitivitat», aquesta vegada, associada a la categoria «M'agrada». Per tant, podem interpretar que hi ha participants a favor i en contra de la competició a l'esport escolar. Segurament, caldrà fer una anàlisi més a fons amb les cites per poder entendre la significació que li atribueixen uns i altres participants.

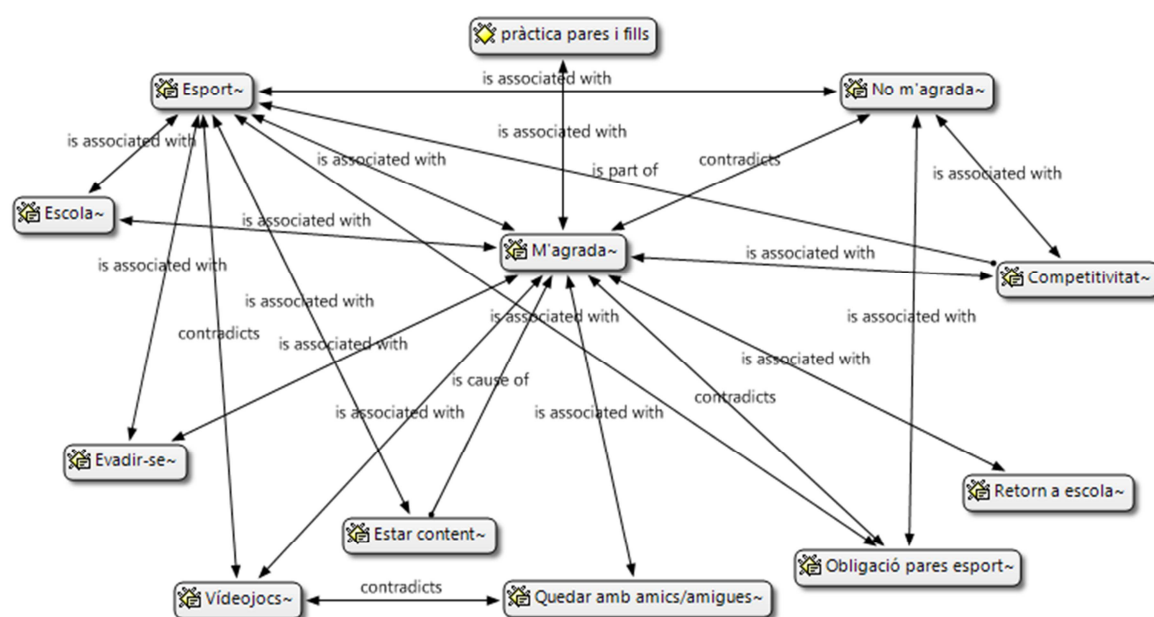

Figura 5.11. Network «M'agrada»

Aprofundim doncs en algunes cites en relació als codis «M'agrada» i «Competitivitat» per entendre millor aquesta unitat de significació i l'associació que s'estableix entre ells.

M'agrada {24, 11}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:62 [Jo no ho veig negativament, ho..] (278:292)

Codes: [Autosuperació] [Competitivitat] [Esport] [Esport individual] [M'agrada] [Pare/mare] [Positiva] [Superar reptes] [Tipus d'esport] No memos

Part. 3: Jo no ho veig negativament, ho sento però....

M: La competitivitat no la veus negativa?

Part. 3: Si és ben portada, jo crec que no

Part. 6: Una mica jo crec que està bé. Jo per exemple que no ho sóc gens i el meu criteri no és vàlid... de vegades penso, millor que hi juguin tots, no? Que no pas...

Part. 3: Segur que quan vas a córrer, al dia següent dius ostres mira avui havia arribat fins al Corte Inglés o això, demà arribarem una mica més lluny o...

Part. 6: Estic contenta si puc fer una mica més però tampoc no m'ho plantejo...

Part. 3: No, no, clar, si no arribes, no arribes, però a lo millor mentalment dius ostres mira avui he fet onze, demà provaré de fer dotze...

Part. 6: Sí, sí, sí

M: Estàs plantejant que la competitivitat es pot entendre en un mateix, oi?

Part. 3: Siii

Part. 6: Autosuperació

Part. 7: Sobretot a partir de determinades i sobretot amb un mateix

Part. 3: I depèn de quin esport

Part. 7: els altres són molt més joves i ho fan tot més ràpid (riu)

Part. 3: I depèn de quin esport practiques. Si ho fa en grup és el conjunt, però hi ha esports que són molt individuals. El meu fill fa judo i ell va avançant a mesura que ell va millorant. Jo practico golf i jo jugo amb mi mateix. Llavors hi ha esports que ets tu mateix...

Aquest participant adult entén la competitivitat com un aspecte d'autosuperació i, per tant, de propiciar plaer en superar-se a un mateix, en millorar. Aquest és un enfoc de la competició sense buscar un competidor extern, sinó buscar un repte per mateix en la pràctica del teu esport, tal i com esmenta a l'exemple de l'anterior cita.

Així mateix, alguns pares consideren que la competició pot tenir aspectes pedagògics positius en relació a la frustració que es pot sentir en perdre un partit o una competició.

Educació persona esportivament {10, 5}:

P 4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:39 [I think learning to lose is qu..] (184:184)

Codes: [Competitivitat] [Educació persona esportivament] [Esport] [Learning to lose] No memos

Part. 2: I think learning to lose is quite a big and important part of it, so my kids are very competitive.

D'altra banda, hi ha participants que també valoren la competició amb el grup d'iguals, contra algú que coneixes o els amics. Aquest fet el consideren motivador. L'exemple de les següents cites pertany a dos nois del grup de discussió de Nottingham.

Competitivitat {39, 22}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:102 [Yeah, because then it's more..]
(667:667)

Codes: [Competitivitat] [Esport d'equip] [M'agrada] No memos

Part. 7: Yeah, because then it's more competitive if you're going against someone else, that's in the same group, you get more motivated, you want to compete against someone else.

Competitivitat {39, 22}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:99 [what would make the after-sch..]
(605:617)

Codes: [Competitivitat] [Escola] [Esport] [Falta de rigor] [Més nivell esportiu] No memos

Part. 5: What would make the after-school sport provision here at Djanogly better?

Part. 3: Games, competitive, against different schools.

Part. 5: So more competition.

Part. 7: Yeah.

Part. 3: For example, the basketball club, for the basketball club we had loads of people, but it's been running for five or six months and slowly it's decreasing because...

Part. 5: There's been no end goal, no games.

Part. 3: There's been no games, they've basically been training for no reason, in their opinion. So, yeah, competitive.

Ara bé, a l'exemple de l'anterior cita on associàvem la competitivitat al codi «No m'agrada» era referent el cas d'una participant femení. En aquest sentit, podríem pensar en la coincidència dels primers resultats quantitatius, on mostravem que els nois d'EPB i S&D els agradava molt més la competitivitat que a les noies⁹¹. Tot i així, hi ha aportacions per part dels participants que considerem molt pertinent destacar en relació a aquest aspecte:

Competitivitat {39, 22}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:266 [Les noies sembla ser que fan e..] (406:406)

Codes: [Competitivitat] [Esport] [Esport individual] [Femení] [Masculí] No memos

---

⁹¹ Resultat 5.7 que podem veure a la Taula 6.2

Part. 4: Les noies sembla ser que fan esports més individuals i jo crec que és perquè són més competitives, fins i tot que el nois. O sigui el nois potser fan un partit i les noies fins i tot no sé tenen algo i perquè l'altra no la superi són més competitives que els nois...

Competitivitat {39, 22}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:79 [Jo crec que... parlaria dels m..] (338:338)

Codes: [Competitivitat] [Esport] [Esport i gènere] [Femení] [Genètic] [M'agrada] [Masculí] [Motivació lúdica] No memos

Part. 7: Jo crec que... parlaria dels meus fills ara, els dos s'ho volen passar bé, als dos els hi agrada l'esport que han triat. El gen competitiu de la Sara és molt més gran que el que pugui tenir el Robert.

Competitivitat {39, 22}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:69 [Bueno jo crec que pot ser una ..] (309:309)

Codes: [Coeducació] [Competitivitat] [Esport d'equip] [Esport i gènere] [Femení] [Masculí] No memos

Part. 2: Bueno jo crec que pot ser una tendència a trencar, és a dir, cada cop hi ha equips mixtes que hi ha noies que creixen potser més de cinc anys jugant en un mateix equip que amb nois, pot ser tan competitiu un com l'altre o una com l'altra.

Per tant, podem interpretar que no és tant una qüestió de sexe el fet que les noies siguin menys o més competitives que els nois, sinó que és un tema d'entorn, de societat, del context on viuen els participants. En la següent cita es fa explícit aquesta hipòtesi:

Competitivitat {39, 22}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:61 [Els nostres a competir contra un..] (270:277)

Codes: [Competitivitat] [Esport] [Reflex de la societat] No memos

Part.4: Els nostres a competir contra un altre equip, crec que el que els hi va ara és això. Tanta competència, els hi encanta competir a aquestes edats.

M: Per què creieu que els hi agrada tant competir?

Part. 3: És que és en el món!

Part. 5: La societat que ens envolta (riu)

Part. 6: Malauradament, =vivim en una societat molt competitiva=

Part. 5: =En tot!= En la feina, en la cuina...

Part. 4: Però la seva edat és aquesta

Part. 5: ...tot són concursos, tot són campionats!

6.2.3 Combinació de dades del tercer objectiu específic sobre l'abandonament de l'esport escolar

Recordem que el tercer objectiu gira al voltant de l'abandonament i la intenció de retorn a la pràctica esportiva. Si elaborem la *network* de la mateixa categoria «Abandonament esport», Figura 6.12, trobem moltes relacions al voltant d'ella.

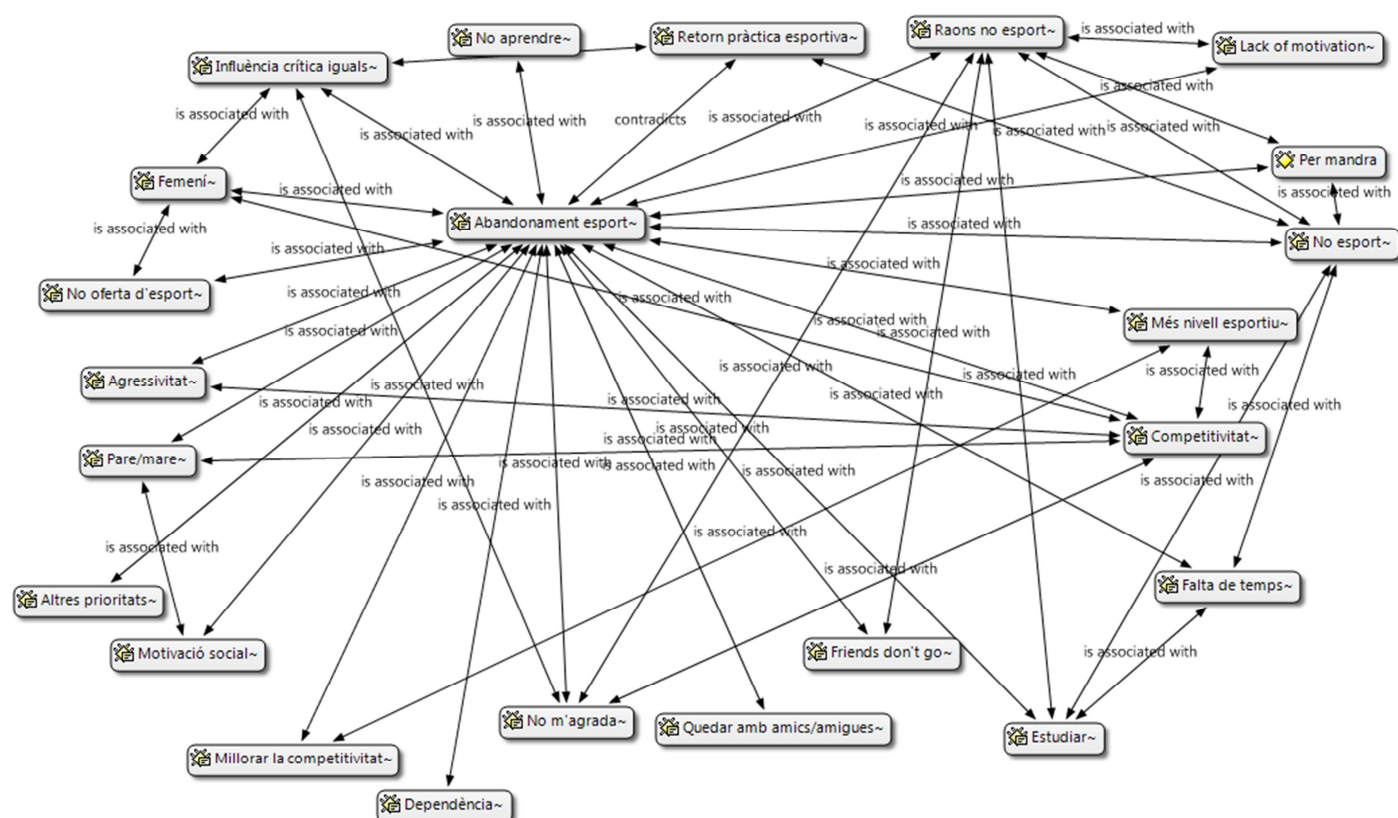

Figura 6.12. *Network* «Abandonament esport»

Potser de les més destacables serien els codis «Estudiar», «Influència crítica iguals» i, novament, la «Competitivitat». En relació a aquesta última, ja hem vist que podia comportar l'abandonament tant per un excés d'ella, i amb elements associats com pressió dels pares, com per una falta de competitivitat, rigurositat i nivell esportiu, en el context de pràctica esportiva a l'escola. Ara bé, cal tenir en compte algunes aportacions dels participants en relació a que la competitivitat a vegades ocasiona marxar de l'escola al club esportiu, però després, la mateixa pressió et porta també a abandonar l'esport.

Abandonament esport {31, 22}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:36 [Normalment en el moment que al..] (184:184)

Codes: [Abandonament esport] [Competitivitat] [Escola] [Esport] No memos

Part. 2: Normalment en el moment que algú marxa de l'esport escolar com a escola marxa per temes de competitivitat, però quants cops en termes de competitivitat originen l'abandonament de l'esport?

Abandonament esport {31, 22}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:42 [Jo crec que quan la gent deixa..] (194:196)

Codes: [Abandonament esport] [Agressivitat] [Altres prioritats] [Competitivitat] [Esport]

No memos

Part. 7: Jo crec que quan la gent deixa el món de la competició crec que és o perquè realment el nivell d'exigència, i d'agressivitat a vegades, no et compensa...

Part. 2: Sí, sí, sí

Part. 7: O perquè després de x anys tens un ventall d'altres coses que també et prenen temps i t'agradaria fer...

En relació a la «Influència crítica iguals» hem trobat alguna cita que reflexa la importància que a vegades tenen els comentaris de les companyes (a la Figura 6.12 veiem que s'associa al terme «Femení» i no pas al «Masculí») en les decisions d'abandonar l'esport.

Abandonament esport {31, 22}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:240 [Erem un munt de noies i vam ar...] (345:345)

Codes: [Abandonament esport] [Esport] [Femení] [Influència crítica iguals] [Quedar amb amics/amigues] No memos

Part. 8: Erem un munt de noies i vam arribar a tercer d'ESO que ens vam haver d'ajuntar amb 4t d'ESO i primer de Batxillerat, erem dos, tres de dotze. Però pel què diran. No va ser no m'agrada el bàsquet perquè havíem jugat des de tercer de Primària fins a segon d'ESO juntes, però ara vull sortir, vols sortir potser o vols tindre els divendres lliure per sortir amb les amigues, no vols estar pendent d'un partit de bàsquet, vols fer altres coses però a part també per por

Influència crítica iguals {25, 11}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:230 [quan ets petit a les nenes si ..] (314:314)

Codes: [Esport] [Esport i gènere] [Etapà Primària] [Etapà Secundària] [Femení] [Futbol] [Influència crítica iguals] No memos

Part.7: Quan ets petit a les nenes si els hi agrada poden fer futbol i després quan ets més gran quedas molt malament si ets una nena i fas futbol perquè no és normal (...)

Influència crítica iguals {25, 11}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:237 [tu pots fer una cosa que t'agr...] (343:343)

Codes: [Esport] [Esport i gènere] [Influència crítica iguals] [M'agrada] [No esport] No memos

Part.5: Tu pots fer una cosa que t'agradi però si pateixes pel què pensaran els demés... llavors ho deixes de fer perquè ja no ho disfrutes fent-ho.

Anteriorment, a l'anàlisi del primer objectiu al voltant de les categories «Esport i gènere» hem pogut veure més citacions en aquest sentit.

En relació a la categoria «Estudiar» hem volgut observar també la disposició gràfica i la relació que existeixen amb altres categories a la vegada que amb «Abandonament esport». A la Figura 6.13 podem observar el *network* «Estudiar» i les associacions que existeixen «Falta de temps» o «Organitzar-se millor el temps», entre d'altres.

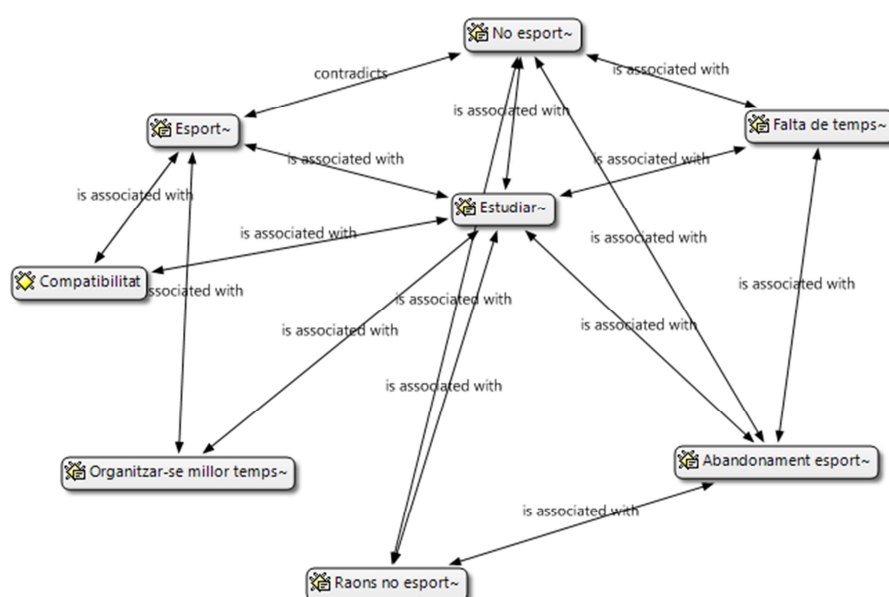

Figura 6.13. *Network «Estudiar»*

A partir d'aquesta disposició gràfica, novament hem profunditzat amb l'anàlisi a través de la *Query Tool*. El creuament de les diferents categories ens han proporcionat algunes cites interessants que recullen informació rellevant.

Estudiar {17, 7}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:217 [Jo crec que també és perquè hi..] (294:294)

Codes: [Abandonament esport] [Estudiar] No memos

Part. 8: Jo crec que també és perquè hi ha nens, bueno... i sempre, les persones som diferents, hi ha persones que han d'estudiar moltes hores i els hi entra menys la matèria i altres persones que han d'estudiar menys hores. Llavors si tu no et veus capacitat per fer les dues coses, pues primer són els estudis, si necessites temps. Però si tens la capacitat de fer les dues coses jo crec que l'esport ajuda a estudiar. Bueno, jo personalment a mi m'ha ajudat molt a estudiar.

Estudiar {17, 7}:

P 1: TranscripcióGrup1.docx - 1:223 [Jo crec que si tu per exemple ..] (304:304)

Codes: [Esport] [Estudiar] [Organitzar-se millor temps] No memos

Part. 2: Jo crec que si tu per exemple arribes a casa i aquella tarda no tens res d'entrenament, aquella tarda saps que tens com quatre hores o cinc per davant, per estar

avorrit, i per estudiar, t'ho prens amb calma (...) i no treballes gairebé res. En comptes si tens una tarda que tens dos hores ja que fas entrenos, estàs, bueno, estàs motivat arribes a casa saps que només et queda una hora i aquella hora l'aprofites molt més que les quatre hores aquelles que arribes... que tens la pressió del temps per fer-ho, perquè si no ho fas ara no podràs...

Falta de temps {9, 5}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:98 [Quan una cosa t'agrada trobes ..] (421:421)

Codes: [Abandonament esport] [Falta de temps] [Prioritats] No memos

Part. 3: Quan una cosa t'agrada trobes hores per fer-ho...

Per finalitzar l'anàlisi de l'objectiu 3, en relació al retorn de la pràctica no s'ha pogut extreure molta informació. Al marge de les dades quantitatives mostrades en la fase inicial de resultat, també hem trobat aquesta cita d'una participant que reconeix que les classes lectives d'Educació Física van originar un retorn a l'esport en el seu cas.

Retorn pràctica esportiva {5, 3}:

P 3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:85 [Girls? Part. 7: I'd say I wasn't..] (547:557)

Codes: [Abandonament esport] [Motivació lúdica] [Per mandra] [Raons no esport] [Retorn pràctica esportiva] No memos

M: Girls?

Part. 7: I'd say I wasn't motivated in Year 7, I didn't really do sports.

Marc: Why?

Part. 7: Because, I had no reason to. I was like lazy. And then I didn't do sports Year 8, but in Year 9 I had to do options, PE GCSE, but then obviously I was motivated because you have to pick a sport for GCSE, that's why I was in the girl's liner's team and the girls' cricket team. Not for the PE but for fun.

Part. 5: So it's partly because of an academic reason to get a good GCSE PE grade, but also you've enjoyed playing sports along the way.

Part. 7: Yeah.

6.2.4 Combinació de dades del quart objectiu específic sobre la influència familiar

En relació a la influència per practicar esport que reben els participants del seu entorn familiar, hem analitzat en primer lloc les categories «Influència pare/mare» i «Influència germans» amb la intenció de buscar noves dades que combinen i amplien els primers resultats⁹².

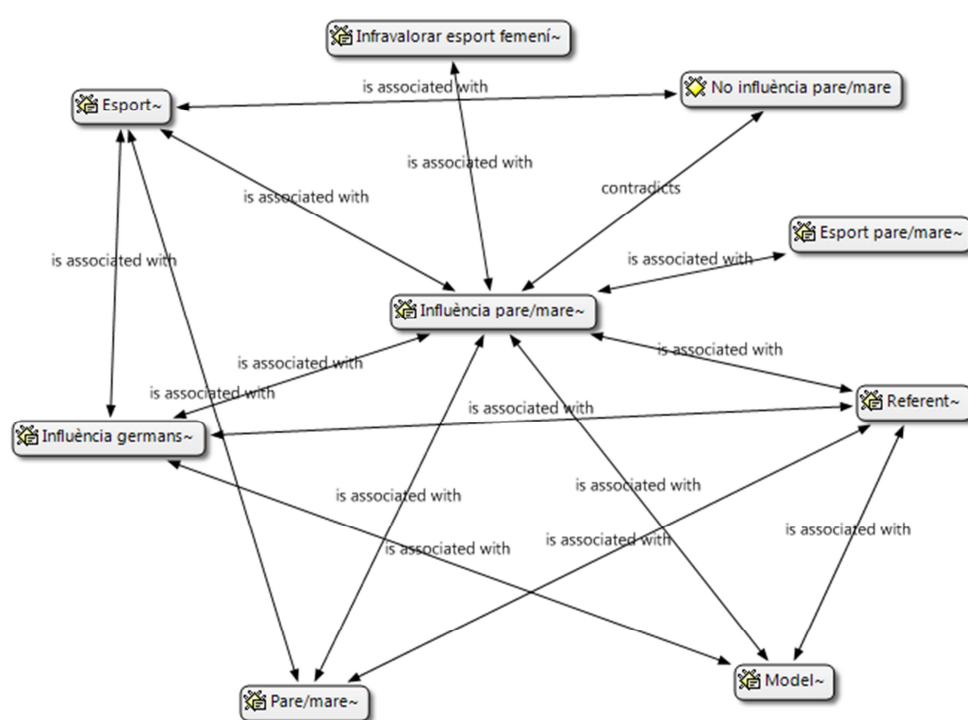

Figura 6.14. *Network* «Influència pare/mare»

A la Figura 6.14 hem desplegat la xarxa del codi «Influència pare/mare» i hem trobat l'associació més representativa amb el codi «Referent», per tant, podem crear una relació entre elles, tal i com ens mostraven els primers resultats. En aquest sentit, també trobem algunes cites dels participants:

Influència pare/mare {23, 8}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:135 [Bueno jo potser vaig estar una..] (225:225)

Codes: [Esport] [Influència pare/mare] No memos

⁹² Resultats 10 i 11 que podem veure en la Taula 6.4

Part. 5: Bueno jo potser vaig estar una mica influenciada pel meu pare, que havia sigut entrenador i jugador, llavors...

Influència pare/mare {23, 8}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:92 [I suppose that goes back to yo..] (487:487)

Codes: [Esport] [Influència germans] [Influència pare/mare] [Model] [Referent] No memos

Part. 5: I suppose that goes back to your parents, your family, friends influencing you playing sport, so if you don't have that role model, perhaps that sport has to come from your family.

Influència pare/mare {23, 8}:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:90 [They must want to emulate the..] (441:441)

Codes: [Influència pare/mare] [Model] [Referent] No memos

Part. 6: They must want to emulate their parents mustn't they, that must be normal, you know if they see their dad playing cricket every Saturday, that's the thing you would choose to do with them in their spare time, so therefore they develop those skills, but also they want to be like their dad, you know?

Influència pare/mare {23, 8}:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:61 [I actually showed Solomon my..] (443:443)

Codes: [Esport] [Influència pare/mare] No memos

Part. 5: I actually showed Solomon my skateboard skills because I had a skateboard, and he loved it, he went and got a skateboard because he was wowed. I snowboard and he's desperate to learn to snowboard, he's probably gonna learn this year, he's about the right age, but my partner does football. Very fifties football, he's alright at it. And he snowboards as well.

En relació a la categoria «Influència germans» (Figura 6.15) podem veure com segueix un patró molt semblant a l'anterior.

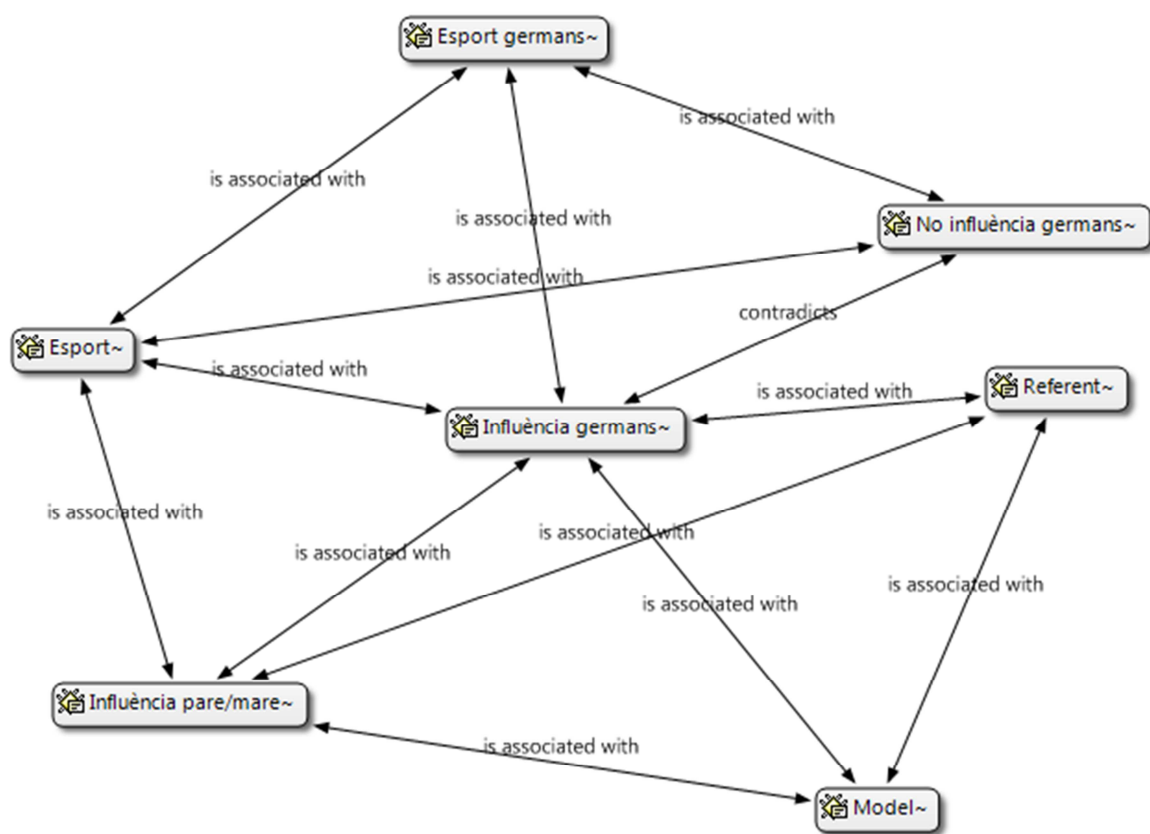

Figura 6.15. Network «Influència germans»

Per tant, aprofundim amb els primers resultats obtinguts del cas de l'EPB on es demostrava una relació significativa entre la pràctica esportiva i el fet de tenir germans. No sempre, per això, aquesta influència és garantia d'influenciar en practicar el mateix tipus d'esport, ja que les capacitats i interessos d'un o altre poden ser diferents. Per tant, la intenció hi és, però poden acabar realitzant esports diferents, tal i com podem veure a la cita:

Influència germans {13, 6}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:111 [Però per això vull dir, com a ..] (460:460)

Codes: [Esport] [Influència germans] No memos

Part. 3: Però per això vull dir, com a imatge, el germà jo crec que sí existeix. Una altra cosa és que les condicions del germà siguin suficients per fer lo que fa l'altre, no?

D'altra banda, a *S&D*, els primers resultats quantitatius no ens van mostrar l'existència d'una relació significativa entre ambdues variables. En el moment d'aprofundir-hi amb noves dades qualitatives, hem constatat que existeixen incongruències en la combinació de les dades d'ambdues fases, ja que hem trobat parts del discurs de participants anglesos on afirmaven estar influenciats per l'entorn familiar i, concretament, pels germans. Per exemple, trobem aquesta cita:

Influència germans {13, 6}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:120 [I play sports because I was in..]
(897:897)

Codes: [Esport] [Influència germans] [Model] [Referent] No memos

Part. 6: I play sports because I was influenced by my older brother who studies sports as well, and I want to be like him, I want to be one of those people who influences others to do sports.

Per tant, no s'han obtingut noves dades que combinin o segueixin la línia presentada durant els primers resultats.

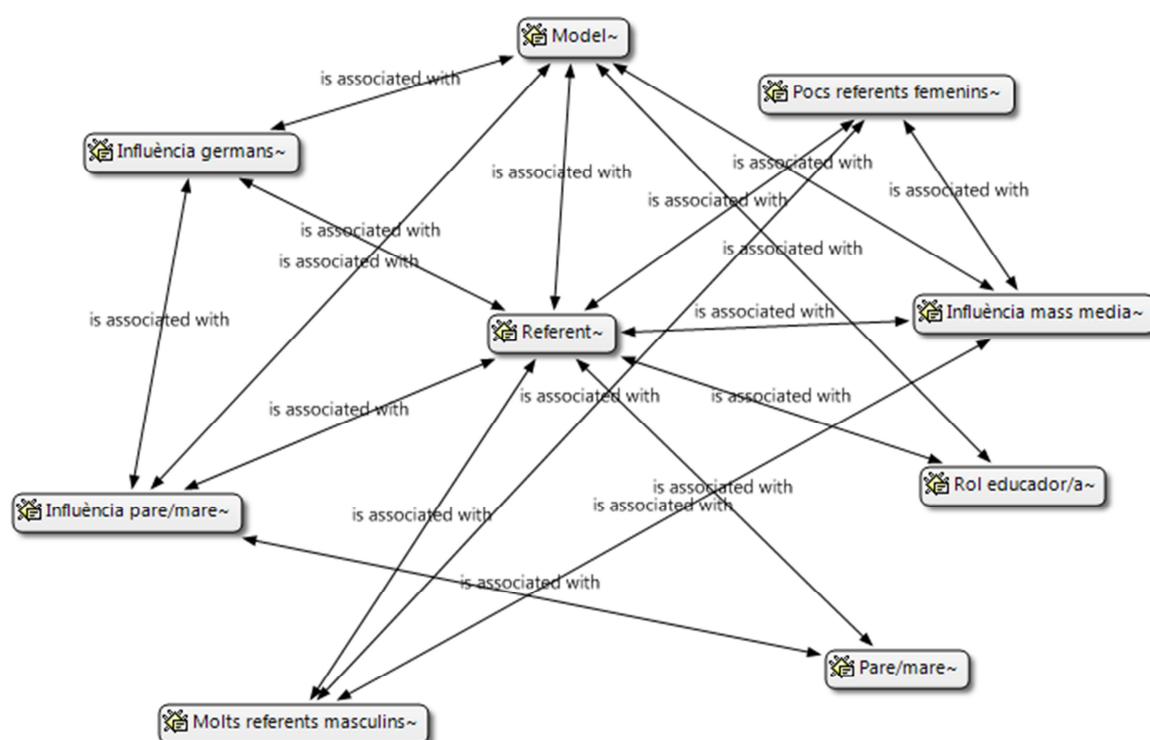

Figura 6.16. Network «Referent»

Per acabar, també hem inclòs el *network* del codi «Referent» (Figura 6.16) per observar que torna a sorgir la categoria «Influència *mass media*» i «Pocs referents femenins» existents en relació als mitjans de comunicació, tal i com hem comentat durant l'anàlisi dels primers objectius.

Recollim algunes cites que deixen entreveure la important influència que representen el modelatge i el testimoniatge a l'educació.

Referent {14, 8}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:100 [Home, és un exemple 406 X: Sí ..] (425:427)

Codes: [Esport] [Influència pare/mare] [Pare/mare] [Referent] No memos

Part. 5: Home, és un exemple

Part. 3: Sí

Part. 6: És un bon model, no? S'aprén per modelatge i si... no? i potser alguns s'han iniciat veient que el seu pare feia un esport. Jo penso a casa meva, segurament l'Arnau estava condicionat perquè el seu pare feia bàsquet

Referent {14, 8}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:107 [tots busquem referents i a cas..] (456:456)

Codes: [Esport] [Influència germans] [Influència pare/mare] [Referent] No memos

Part. 6: Tots busquem referents i a casa els tenim tots i potser vosaltres parleu fill-filla, tu també, però si tens un germà gran que juga a futbol... tu vols ser el teu germà...

6.2.5 Anàlisi i resultats del cinquè objectiu específic sobre salut i estil de vida actiu

En l'anàlisi del darrer objectiu hem de recordar que no tenim cap resultat previ ja que des d'un inici ens vam proposar donar resposta a aquest objectiu a partir de les dades qualitatives exclusivament. És per això que es va dedicar temps suficient per parlar dels estils de vida i la salut durant els grups de discussió. Vam recollir molta informació al respecte i tot seguit mostrem l'anàlisi d'aquestes dades.

El primer pas que hem fet per analitzar aquest objectiu és desplegar un *network* de la categoria que més freqüències té dins de la família de categories que pertanyen a aquest cinquè objectiu. Ens referim doncs al codi «Salut», que podem veure desplegat a la Figura 6.17.

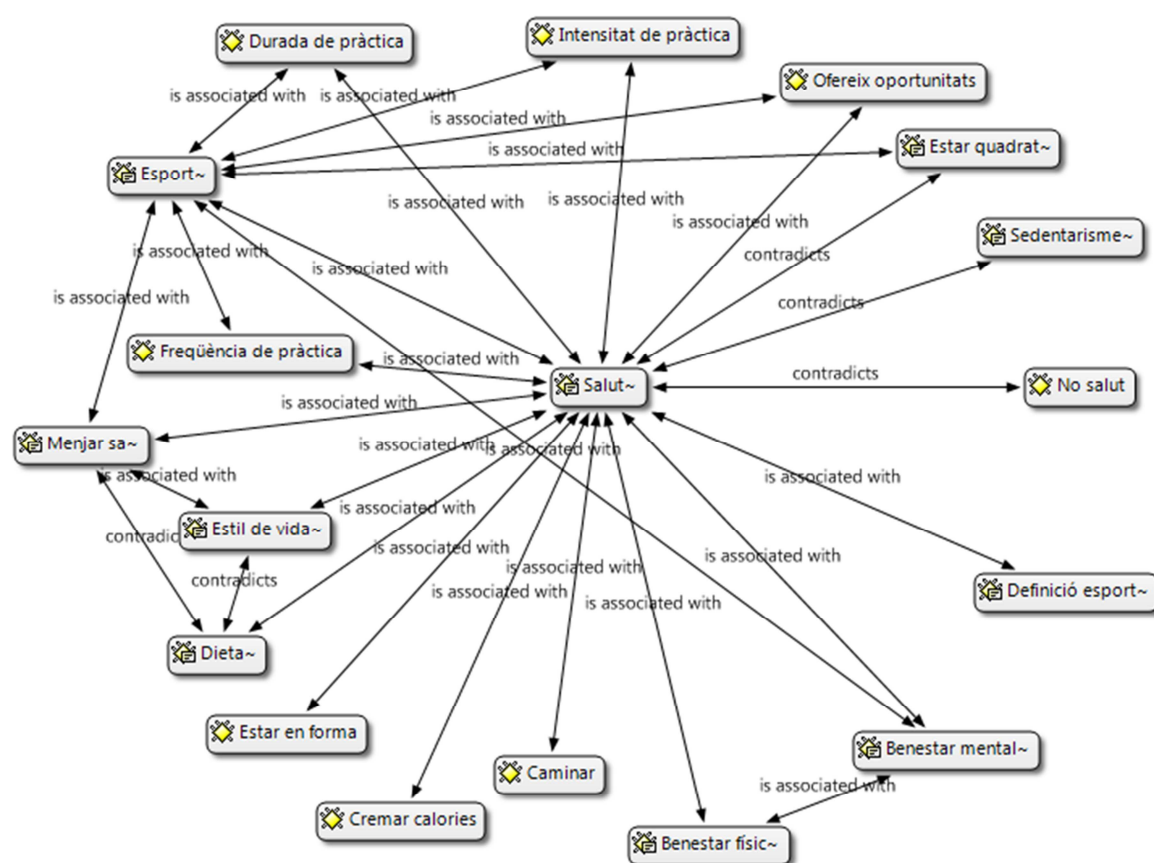

Figura 6.17. *Network* «Salut»

Com podem veure, atribuïm moltes associacions al codi «Salut», però sobretot en destaquen la relació amb «Esport». Els participants associen el concepte de salut al d'esport, en tots els casos i reiterades vegades:

Salut {23, 17}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:204 [Ajuda al teu cos, al cor, a to..] (260:260)

Codes: [Caminar] [Esforç] [Esport] [Esport no organitzat] [Motivació saludable] [No esport] [Salut] [Sedentarisme] No memos

Part. 8: Ajuda al teu cos, al cor, a tot, a estar... és a dir, si tu no fas res, ets sedentari totalment, la salut també influeix, bastant... però si tu, encara que facis un mínim esforç, surts a caminar cada dia, hi ha gent que no fa esport però va a la feina caminant torna caminant... si no té temps de fer esport, ho aprofites d'altres maneres (....)

Salut {23, 17}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:16 [It also helps people to reliev..] (73:73)

Codes: [Benestar mental] [Esport] [Motivació saludable] [Salut] No memos

Part. 2: It also helps people to relieve stress, the tensions they have.

El codi «Salut» també va associat als codis «Benestar mental» i «Benestar Físic», que a la vegada s'interrelacionen amb «Esport».

Benestar mental {13, 6}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:30 [It releases serotonin] (177:177)

Codes: [Benestar físic] [Benestar mental] [Esport] [Salut] No memos

Part. 3: It releases serotonin.

Benestar físic {5, 3}:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:5 [També hi ha una part estrictam..] (26:26)

Codes: [Benestar físic] [Benestar mental] [Definició esport] [Salut] No memos

Part. 3: També hi ha una part estrictament física, no tan mental o no tan de compartir sinó estrictament física. És a dir, aprendre a... És a dir, fer esport és sa, en principi, no? No solsament per l'activitat en si mateixa sinó, també lligant-ho amb lo que dèien elles, amb l'entorn no? En principi si vius en un entorn d'esport acostumes a tenir uns companys més sans físicament però també mentalment, no? Acostuma a ser així, no? Si fas esport els dissabtes i els diumenges t'obligues a no sortir, a no fer certes coses, i per tant a la llarga també és beneficiós pel teu cos, no?

També observem com els participants tenen molt clara la relació contradictòria entre les categories de «Salut» i «Estar quadrat».

Estar quadrat {6, 2}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:283 [Tu pots tenir un bon cos i tin..] (443:443)

Codes: [Estar quadrat] [Salut] No memos

Part. 5: Tu pots tenir un bon cos i tindre coresterol i que t'agafi un infart o sigui que et vegin bé no significa que tu estiguis bé per dintre tampoc

Estar quadrat {6, 2}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:285 [Però per exemple si una person..] (446:446)

Codes: [Beure alcohol] [Estar quadrat] [No salut] No memos

Part. 4: Però per exemple si una persona està físicament molt bé però després el cap de setmana agafa uns colocons que flipes, pues ho sento molt però aquesta persona tindrà problemes de fetge o tindrà problemes internament, es veurà bé, però no estarà bé.

Per tant, podem interpretar que diferencien molt bé el component estètic i el component saludable. En aquest sentit estètic, tal i com ja ha sortit al principi d'aquest mateix capítol, també els participants fan referència als estereotips i a la influència dels mitjans de comunicació proporcionant en molts casos un «Referents femenins negatius» i poc saludables. Repercutint també aquest fet en l'índex de pràctica esportiva femení.

Referents femenins negatius {5, 6}:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:52 [Well I think the media definit..] (349:349)

Codes: [Esport] [Femení] [Influència mass media] [Pocs referents] [Referents femenins negatius] No memos

Part. 5: Well I think the media definitely has a massive effect on girls' perceptions on themselves more generally than the boys, the desire to be thin to be glamorous, and that impacts on the way girls feel about themselves, and that impacts on them wanting to do sport possibly.

Capítol VI. Anàlisi de dades qualitatives i mostra de resultats finals

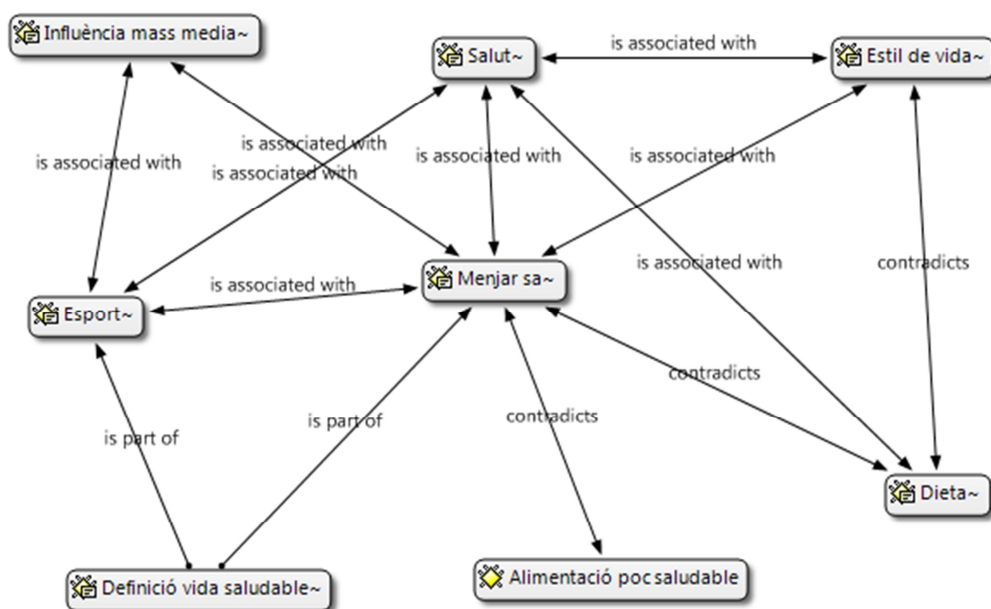

Figura 6.18. *Network* Menjar sa

És interessant com els participants associen «Estil de vida» saludable a «Menjar sa» i, al mateix temps, relaten que les dietes no serveixen per «Menjar sa» ni per portar un bon «Estil de vida».

Estil de vida {9, 3}:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:143 [Sentir-te bé... No sé... tant ..] (248:248)

Codes: [Benestar físic] [Benestar mental] [Definició vida saludable] [Estil de vida] No
memos

Part. 4: Sentir-te bé... No sé... tant físicament com mentalment, perquè si no estàs bé... no sé si tu per exemple tens depressió i fas esport, molt bé que facis esport però tu no estaràs sa... del cap no estaràs sa... o per exemple hi ha gent que diu fer dieta, però és que fer dieta és molt exagerat, menjar sa sí és un estil de vida, no és fer dieta, o sigui la gent ja diu: “faig dieta”, no estàs fent dieta, estàs fent el teu estil de vida perquè dieta és mantenir un ritme de menjar, apuntar el que menges o sigui és diferent. Menjar sa no vol dir fer dieta.

Per acabar, hem trobat una cita on s'associen els codis «Menjar sa» i «Esport» en relació a la «Salut»; Tot depèn de les coses que mengem, amb quina freqüència practiquem esport, amb quina durada, amb quina intensitat i amb per quina raó ho fem.

Menjar sa {9, 7}:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:59 [Things you eat. How often you..]
(349:349)

Codes: [Durada de pràctica] [Esport] [Freqüència de pràctica] [Intensitat de pràctica]
[Menjar sa] [Salut] No memos

Part. 3: Things you eat. How often you do it (sport), how long you do it for, the intensity you do it at, why are you do it for.

6.3. Resum de la mostra de resultats

Tal i com hem comentat al principi d'aquest capítol, com a tancament de l'anàlisi de dades qualitatives, hem elaborat un resum recollit en la Taula 6.7 amb les dades extretes a través d'aquesta segona fase de la investigació. Hem cregut convenient agrupar-les de manera general, sense diferenciar-les per objectius secundaris, ja que a arribats a aquesta fase de la investigació les dimensions s'interrelacionen entre elles.

Taula 6.7.

Resum dels resultats finals combinats entre la 1a i la 2a fase

Primers resultats de dades quantitatives	Combinació de nous resultats de dades qualitatives
Major pràctica esportiva en nois que en noies, a EPB i S&D.	<ul style="list-style-type: none"> - Diferència degut als pocs referents femenins que trobem als mitjans de comunicació. - Diferència degut a l'infravaloració de l'esport femení entre els comentaris del grup d'iguals i dels estereotips de noia/dona als mitjans de comunicació. - Les noies es veuen forçades a seguir estereotips femenins per ser acceptades dins el grup d'iguals.
Major diversitat d'esports practicats entre noies que entre els nois, a EPB i S&D.	<ul style="list-style-type: none"> - Influència dels mitjans de comunicació ja que ofereixen el mateix tipus d'esport i masculins. - La suma de factors entre els pocs referents públics femenins i la poca diversitat esportiva als mitjans de comunicació ocasionen una pràctica femenina més diversificada.
Hi ha més pràctica esportiva a clubs federatius que a dins de l'escola, a EPB.	<ul style="list-style-type: none"> - Necessitat de l'escola d'ampliar l'oferta a més tipus d'esport. - Necessitat de l'escola d'incrementar el nivell esportiu en les activitats.
Hi ha més pràctica esportiva a dins de l'escola que a clubs federatius, a S&D.	<ul style="list-style-type: none"> - Bon nivell esportiu i competitiu de les activitats esportives de l'escola. - Bones instal·lacions escolars i proximitat de la pràctica esportiva.
El motiu principal per triar el lloc de pràctica esportiva és per estar amb els amics i amigues, a EPB i S&D.	<ul style="list-style-type: none"> - Motivació social i lúdica més ubicada a la pràctica dins de l'escola. - Motivació esportiva i competitiva més ubicada a la pràctica en clubs federatius. Tot i que es valora el fet de tenir nous amics quan es practica esport fora de l'escola.

El motiu principal per practicar esport és passar-ho bé i estar content, a EPB i S&D.	<ul style="list-style-type: none"> - Motivació lúdica sempre està present, com a base, combinada amb altres motivacions (social, saludable, esportiva...). - És imprescindible per no abandonar l'esport.
Els nois són més competitius que les noies, a EPB i S&D.	<ul style="list-style-type: none"> - Percepció i valoració subjectiva de la competitivitat en funció de la pròpia experiència, podent agradar i no agradar. - La competitivitat no s'atribueix al sexe sinó a l'entorn de la pràctica.
<p>Existeixen més abandonaments que no pas no iniciats a l'esport.</p> <p>Davallada de pràctica esportiva en el canvi d'etapa educativa, a EPB i S&D.</p> <p>Abandonaments ocasionats principalment perquè no els agrada i per motius d'estudi, a EPB, i per canvis d'escola o residència, desplaçaments costosos o els estudis, a S&D.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ampliació de les diverses causes d'abandonament de l'esport: <ul style="list-style-type: none"> · La competitivitat, · Els estereotips de gènere, · La influent crítica del grup d'iguals. - El motiu per no fer esport no són els estudis, sinó la falta d'organització del temps.
Hi ha més predisposició de les noies per tornar a practicar esport, a EPB i S&D.	<ul style="list-style-type: none"> - No s'han mostrat diferències entre sexes, però es detecta la possibilitat de retornar a la pràctica esportiva a través de l'Educació Física escolar (curricular i obligatòria).
Existeix una relació directa entre la pràctica esportiva del participant i els hàbits esportius del seu pare i/o mare, a EPB i S&D.	<ul style="list-style-type: none"> - Importància dels pares i les mares com a referents educatius i esportius. - En la suma dels referents familiars no podem oblidar els referents que mostren els mitjans de comunicació i els seus condicionants exposats anteriorment.
A EPB, existeix una relació entre la pràctica esportiva del participant i el fet que tingui algun germà o germana. A S&D, aquesta relació no es dona.	<ul style="list-style-type: none"> - Els germans, com a part de la unitat familiar, també representen un referent i model en la pràctica esportiva els participants d'EPB. - Referent a S&D, no hi ha noves dades que combinin amb els resultats inicials. Caldria seguir aprofundint si es pot o no establir aquesta relació entre pràctica i germans.
A mida que són més grans es valora molt més la salut vinculada a la pràctica esportiva. ^a	<ul style="list-style-type: none"> - Els participants associen a Salut els conceptes d'esport i menjar sa. - S'entén la salut com a benestar físic i mental. - El concepte salut és diferent a «estar quadrat». Salut va més enllà de l'esport ja que tenir un bon cos no és sinònim de tenir una bona salut. - Menjar sa no vol dir fer dietes, menjar sa és portar un estil de vida.

^a Resultat indirecte de les dades quantitatives. Recordem que els resultats d'aquesta part sobre estil de vida i salut es pretenien assolir a través de l'instrument dels grups de discussió i no tant del qüestionari.

CAPÍTOL 7

Discussió dels Resultats

En aquest capítol de la tesi es presentarà la discussió dels resultats. Aquest cos discursiu esdevé gràcies a la fusió entre els resultats obtinguts en el treball empíric, capítols 5 i 6, i els referents literaris mostrats als capítols 1 i 2. Així mateix, representa un pas previ i imprescindible abans de mostrar les conclusions finals que presentarem al següent capítol. L'estructura i el contingut d'aquest capítol es presenta en un únic text, sense subdivisió per objectius secundaris, ja que hem valorat unificar les diferents parts i presentar una única discussió global endreçada i coherent amb l'objectiu general, que és: analitzar i interpretar el discurs que fan els participants d'esport en edat escolar durant l'etapa vital de la infantesa i adolescència en els casos concrets de l'Escola Pia Balmes (EPB), de Barcelona, i les escoles *Southwark* i *Djanogly City Academy (S&D)*, de la ciutat de Nottingham.

7.1. Presentació de la discussió

Hem de considerar que l'índex de pràctica esportiva en l'entorn de l'esport escolar ha anat incrementant-se en les darreres dècades (SGE, 2015; García & Llopis, 2011; IBE, 2007, 2013; Lloyd, Fry, & Wollny, 2014). L'índex de pràctica en els casos d'EPB, a Barcelona, i *S&D*, a Nottingham, es troba per sobre de la mitjana de pràctica esportiva de cada país. Així mateix, segueixen la tendència presentada pels estudis de IBE (2013) i Lloyd, Fry i Wollny (2014), respectivament en tots dos casos, on la pràctica del sexe femení és inferior a la del sexe masculí, tal i com podem observar en els valors percentuals mostrats a la Taula 7.1.

Taula 7.1.

Percentatge de l'índex de pràctica esportiva, segons sexe, a diferents estudis de referència

ESTUDIS REALITZATS a ESPANYA	Percentatge pràctica esportiva segons sexe	ESTUDIS REALITZATS a ANGLATERRA
Dades d'EPB d'infants i joves d'entre 10 i 16 anys (Franco-Sola, 2015)	♀: 76 ♂: 90	♀: 64 ♂: 80
Dades d'Espanya en població d'entre 6 i 18 anys (CSD, 2011)	♀: 53 ♂: 73	♀: 52 ♂: 58
Dades de Barcelona en població d'entre 6 i 18 anys (IBE, 2013)	♀: 69 ♂: 82	

El fet que hi hagi més nois que noies practicant esport pot tenir a veure amb les connotacions socials de l'esport associades a ambdós gèneres. Per exemple, en les dues realitats, podem trobar el cas dels mitjans de comunicació que, observant els resultats obtinguts de les dades qualitatives, hi és present en el discurs dels nostres participants amb molta rellevància. Més concretament, en 31 ocasions i relacionat 14 vegades amb altres aspectes (categories). Per tant, estem d'acord amb autors com López Crespo (2001) i Méndez, Fernández-Río i González (2008) que destaquen la important influència que els mitjans de comunicació exerceixen sobre els infants i joves en la pràctica de l'esport. En aquest sentit, els mitjans ofereixen molta més quantitat de contingut relacionat amb l'esport de sexe masculí que no pas de sexe femení (Rojas, 2010) ocasionant així major nombre de referents televisius esportius masculins que no pas femenins; tal i com podem interpretar en algunes de les afirmacions fetes pels propis participants, com per exemple:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:78 [Jo crec que les noies el que..] (336:336)

Codes: [Bàsquet] [Esport] [Esport i gènere] [Femení] [Influència mass media] [Masculí] [Model] [Referent] [Pocs referents femenins]

Part. 3: [...] deu haver aquí la meitat de nanos que tenim al cole jugant són del Barça i els hi agrada el Messi i els de bàsquet els hi agrada el Gasol. I a les noies és que... si engegen la tele i només surten que mansos jugant a futbol i a bàsquet!

DP3: Transcription Focus Grup 3.docx - 3:71 [do you think mass media...] (405:409)

Codes: [Esport i gènere] [Femení] [Influència mass media] [Masculí] [Molts referents masculins] [Pocs referents femenins]

Part.2: [...] I think it's because sometimes male games they get like out in the media more than female games would do so that's why people watch the male games more because there's more known people, names, better footballers than in the...In the female.

A part de la poca quantitat de referents femenins, també cal referir-nos a la qualitat d'aquests ja que els mitjans de comunicació haurien de vetllar per oferir una imatge positiva de les dones a l'esport, diversificada i lluny dels prejudicis i estereotips de gènere, tal i com recomana el «Manifiesto por la igualdad y la participación de la mujer en el deporte» (CSD, 2007) i la «*The Brighton Declaration on Women and Sport*» (*British Sport Council*, 1994) sobre la dona i l'esport. Algunes reflexions dels participants van lligades a aquest tractament de l'estereotip femení als mitjans i l'impacte negatiu que aquest referent té sobre la societat. Veiem per exemple:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:52 [Well I think the media definit..] (349:349) Codes:[Esport] [Femení] [Influència mass media] [Pocs referents] [Referents femenins negatius]

Part. 5: Well I think the media definitely has a massive effect on girls' perceptions on themselves more generally than the boys, the desire to be thin to be glamorous, and that impacts on the way girls feel about themselves, and that impacts on them wanting to do sport possibly.

Segurament existeixen altres elements, a part dels mitjans de comunicació, que retroalimenten aquests estereotips de gènere en la pràctica esportiva (Méndez, Fernández-Río, & González, 2008). Per exemple, un altre element que hem detectat en la nostra investigació és la força que exerceixen els comentaris entre el mateix grup d'amics i amigues, sovint, fins i tot, del mateix sexe i edat del practicant. En altres paraules: allò que diran el altres. Així, hem trobat afirmacions com la següent cita d'una noia d'Educació Secundària de l'escola de Barcelona:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:229 [Hi ha una època potser entre p..] (319:319)

Codes: [Esport i gènere] [Etapa Secundària] [Femení] [Futbol] [Influència crítica iguals]

Part.5: Hi ha una època potser entre primer i quart d'ESO que el què diran... Què diran els nois si els hi dic que faig futbol? Què diran les meves amigues si els hi dic que practico un esport que en teoria és de nois? Que en realitat no ho és però...

Per tant, podem ratificar que, tal i com afirmen Valdemoros, Sanz i Ponce de Leon (2012), el grup d'igual esdevé un dels agents amb gran poder d'influència en la pràctica físicoesportiva que realitzen els adolescents. Tot i que en l'actualitat el rol femení cada vegada està més present en pràctiques que durant molts anys s'han atribuït només als homes, encara hi ha molt camí per recórrer en aquesta normalització a l'esport. Aquest camí per recórrer provoca que encara hi hagi entorns on s'associa el rol esportista al sexe masculí més que no pas al femení. Els joves i les adolescents tendeixen a ser rebels i mostrar molta personalitat, però en el fons tenen la necessitat de veure's formar part d'un grup, de sentir-se integrats a la identitat d'un grup. És per això, que donen molta importància a qualsevol opinió que es generi dins del seu col·lectiu. Per tant, tots aquests comentaris que parteixen dels estereotips de gènere influenciaran en la pràctica esportiva (Blández, Fernández, & Sierra, 2007; Rojas, 2010) i, fins i tot, tal i com veurem més endavant, també podem deduir que poden ser generadors d'abandonament de l'esport. Una de les participants al grup de discussió de Barcelona ens exposa un exemple:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:240 [Erem un munt de noies i vam ar..] (345:345)

Codes: [Abandonament esport] [Esport] [Femení] [Influència crítica iguals] [Quedar amb amics/amigues]

Part. 8: Erem un munt de noies i vam arribar a tercer d'ESO que ens vam haver d'ajuntar amb 4t d'ESO i primer de Batxillerat, erem dos, tres de dotze. Però pel què diran. No va ser no m'agrada el bàsquet perquè havíem jugat des de tercer de Primària fins a segon d'ESO juntes, però ara vull sortir, vols sortir potser o vols tindre els divendres lliure per sortir amb les amigues, no vols estar pendent d'un partit de bàsquet, vols fer altres coses però a part també per por...

Quan ens referim als diferents tipus d'esport practicats per cada sexe, també ens trobem una clara influència dels estereotips. Per exemple, quan la participant afirma «[...] practico un esport que en teoria és de nois», referint-se al futbol. De la mateixa manera, igual que parlàvem dels mitjans de comunicació en el tractament desigual de gènere, també podríem atribuir un tractament diferenciat en els tipus d'esport, concretament, donant més protagonisme a l'esport més extés a tot el país: el futbol (i masculí). Per tant, aquesta és una evidència més del gran poder d'influència dels mitjans, tal i com afirma López (2011). Hem detectat que al voltant del 60% dels nois d'EPB i S&D només practiquen dos únics esports: futbol i bàsquet a EPB, i futbol i criquet a S&D. Mentre que al voltant del mateix tant per cent de noies practiquen quatre esports diferents a EPB: danses, bàsquet, natació i atletisme; i tres a S&D: futbol, bàsquet i danses. Per tant, els mitjans de comunicació no només haurien d'ajudar a introduir més referents femenins, sinó també haurien d'ampliar la quantitat de temps destinat a altres esports que no fossin el futbol i el bàsquet, en el cas de Barcelona, o el criquet, en el cas de Nottingham. D'aquesta manera, pretenem educar des de la riquesa que comporta la diversitat (cultural, d'habilitats, aprenentatges, maneres de pensar...). Segur que també hi ha altres elements socials, culturals, de tradició històrica i geogràfica, que ocasionen aquesta situació, però, en aquest sentit, coneixent la importància dels mitjans de comunicació, potser si aquests mitjans tractessin més diversitat d'esport i més quantitat d'esport femení, voldria dir que es treballaria en la línia d'obtenir un doble guany: es podria considerar que treballaríem per tal d'aconseguir un doble guany: incentivar noves pràctiques esportives i incrementar l'índex de pràctica d'esport femení (Blández, Fernández, & Sierra, 2007; López, 2011).

En relació a aquest últim aspecte, existeixen les campanyes promogudes pels governs. Per exemple, des del govern d'Anglaterra, s'ha impulsat el programa «*This girl can*», en la direcció de normalitzar i incrementar la pràctica femenina, oferint així una via cap a la igualtat de gènere a l'esport. Des del Consejo Superior de Deportes (CSD) també s'han elaborat programes i campanyes de sensibilització per tal de potenciar l'esport femení dins dels mitjans de comunicació. Podríem destacar les diferents opcions

promocionals d'ambdós països ja que, tot i ser complementàries entre elles, en el cas anglès s'ofereix el missatge directament a l'esportista i en el cas espanyol els missatges van dirigits als mitjans de comunicació, potser amb la intenció de normalitzar-ho socialment abans d'incidir en la pràctica directament. En qualsevol dels casos, la intenció és la mateixa: potenciar i incrementar la pràctica d'esport femení a través del respecte pels seus interessos i augmentar així la seva motivació intrínseca (Mollá, 2007).

En relació al lloc de pràctica esportiva, és interessant destacar les diferències existents entre la quantitat de participants que realitzen esport dins de la mateixa escola o els que van a practicar fora de la pròpia escola, tal i com podem veure en la Taula 7.2.

Taula 7.2.

Percentatge del lloc de practica esportiva a EPB i S&D

	EPB	S&D
Escola	32%	85%
Fora de l'escola	68%	15%

Tal i com hem pogut observar durant l'anàlisi de dades, en el cas d'EPB, les famílies han atribuït la raó de practicar esport majoritàriament fora de l'escola a dos fets principals: Per una banda, hi ha poca diversitat d'esports ofertats des del centre escolar essent els esports de futbol i bàsquet els més practicats i, per altra banda, també pot haver-hi una escassa rigurositat en l'ensenyament dels esports que pot ocasionar una falta de motivació esportiva per part dels participants durant el desenvolupament de l'activitat a l'escola. Una de les cites d'un pare d'EPB que fa referència a aquest aspecte ha estat:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:31 [Que hi ha nanos que fan esport...] (168:168)

Codes: [Club esportiu] [Esport] [Més nivel esportiu] [Motivació esportiva] [Falta de rigor]

Part.7: [...] Si el nano no vol fer ni bàsquet ni futbol, els aniràs a buscar fora, però el fet que essent petits que els has d'acompanyar a cada moment es puguin quedar a l'escola per fer aquella activitat, doncs jo crec que és determinant. Que hi ha nanos que fan esport fora, deixant de banda aquells que tinguin un esport que no es pot directament fer a l'escola. Jo crec que els que marxen de l'escola és perquè volen

progessar més en la vessant esportiva, [...] i no pas en una activitat pura de lleure amb unes normes, si són de futbol es xuta amb el peu i si són bàsquet es tira amb la mà.

Per tant, tenir present aquests elements dos elements, ampliar l'oferta esportiva i mantenir un nivell òptim i rigurositat en l'activitat, pot ajudar a fidelitzar practicants d'esport escolar dins de l'EPB. En termes generals, els nostres participants han associat la motivació social i lúdica a l'esport practicat a l'escola i la motivació esportiva i competitiva a l'esport practicat a clubs federatius. Per tant, estem d'acord amb estudis com els de Manrique, López-Pastor, Monjas, Barba i Gea (2011) que diferencien el caràcter selectivoeliminatori, de l'esport federat, i el caràcter inclusivoparticipatiu, de l'esport escolar.

Quant al cas de *S&D*, si observem la taula 7.2, observem una àmplia majoria de practicants al mateix centre escolar (85%). Aquest fet pot venir donat pels espais i les instal·lacions que ofereixen els centres escolars a Anglaterra, àmplies i amb grans recursos, humans i materials, facilitats també per la política de subvencions proporcionades durant els darrers anys (*Young Sport Trust*, 2013) i, en gran mesura, motivades pels Jocs Olímpics de Londres al 2012 (*Department for Culture Media and Sport*, 2013).

En referència a l'abandonament de l'esport escolar, corroborem els estudis presentats tant per l'IBE (2013) com per Quick, Simon i Thornton (2010), en el cas de Barcelona i Anglaterra, respectivament. Existeix una davallada de pràctica esportiva en el canvi d'etapa educativa de Primària a Secundària (de 6è de Primària a 1r d'ESO, en el cas català, i de *Year 6* a *Year 7* en el cas anglès). El fet de canviar d'etapa pot ocasionar pors i dubtes en el rendiment i el temps que necessitaran per dedicar als estudis, tal i com han manifestat els participants durant els grups de discussió. Ara bé, aquesta davallada general just en el canvi d'etapa ve originada, en ambdós casos, per l'abandonament de les noies i no pas dels nois, tal i com podem veure en les Figures 5.5 (EPB) i 5.6 (*S&D*). Per tant, tenim indicis per pensar que en les realitats d'EPB i *S&D* hi ha més adherència a l'esport en els casos masculins que no pas en els casos femenins o, amb altres paraules, podríem interpretar que en aquests casos les noies

donen més prioritat a fer altres tipus d'activitats no esportives o centrar-se en els seus estudis.

La influència pel grup d'iguals pot condicionar no només la tria del tipus de pràctica esportiva (tal i com comentàvem anteriorment al principi del capítol) sinó també, i fins i tot, l'abandonament de l'esport. Durant l'anàlisi de les dades quantitatives s'han detectat raons d'abandonament com ara «No m'agrada», «Falta de temps» o «Estudiar». Ara bé, gràcies a l'aprofundiment en la comprensió dels resultats que ens han aportat les dades qualitatives, hem trobat aquesta nova raó referent a la influència que exerceix el grup d'igual per la pràctica esportiva, tant en positiu com a una motivació prioritària a l'hora de fer esport («Motivació social») com en negatiu quan la crítica ocasionada pel grup d'iguals pot arribar a provocar l'abandonament esportiu (Valdemoros, Sanz, & Ponce de Leon, 2012). Aquest aspecte no es va poder detectar en el recull de dades a través del qüestionari, però sí amb els grups de discussió. En aquest sentit, la combinació d'una nova estratègia de recollida de dades va facilitar establir aquests nous resultats, combinats i més profunds que no pas els primers. D'altra banda, també hem ampliat les dades del codi «Estudiar», ja que els participants han pogut aprofundir que, tot i abandonar l'esport per motius d'estudi, reconeixen que és més important saber gestionar-se bé el temps que no pas gaudir de molta quantitat de temps lliure. Podem observar una cita en relació a aquest aspecte:

P 1: TranscripcióGrup1.docx - 1:223 [Jo crec que si tu per exemple ..] (304:304)

Codes: [Esport] [Estudiar] [Organitzar-se millor temps]

Part. 2: Jo crec que si tu per exemple arribes a casa i aquella tarda no tens res d'entreno, aquella tarda saps que tens com quatre hores o cinc per davant, per estar avorrit, i per estudiar, t'ho prens amb calma (...) i no treballes gairebé res. En comptes si tens una tarda que tens dos hores ja que fas entreno, estàs, bueno, estàs motivat arribes a casa saps que només et queda una hora i aquella hora l'aprofites molt més que les quatre hores aquelles que arribes... que tens la pressió del temps per fer-ho, perquè si no ho fas ara no podràs...

El fet de detectar que hi existeixen més casos d'abandonament que no pas de no iniciar-se a l'esport ens ha de fer pensar en centrar els esforços a intentar detectar el

perquè hi ha aquests abandonaments, per tal de posar-hi remei. En aquest sentit, un fenomen important que apareix en relació a l'abandonament és la competitivitat, que precisament és una categoria que ha interrelacionat diferents elements d'anàlisi. Ha sorgit quan hem parlat de motivacions per la pràctica esportiva (segon objectiu secundari) i d'abandonament de la pràctica esportiva (tercer objectiu secundari). La competitivitat sorgeix com una espasa de doble fil, que tan bon punt pot motivar a la pràctica:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:102 [Yeah, because then it's more...] (667:667) Codes: [Competitivitat] [Esport d'equip] [M'agrada]

Part. 7: Yeah, because then it's more competitive if you're going against someone else, that's in the same group, you get more motivated, you want to compete against someone else.

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:61 [Els nostres a competir contra un..] (270:277)

Codes: [Competitivitat] [Esport] [Reflex de la societat]

Part.4: Els nostres a competir contra un altre equip, crec que el que els hi va ara és això. Tanta competència, els hi encanta competir a aquestes edats [...].

Com pot no agradar:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:10 [For my girls it's competitive,..] (68:68)

Codes: [Competitivitat] [Danses] [Esport] [Femení] [No m'agrada] [Non-competitive]

Part.2: For my girls it's competitive, they don't like competitive sports, and so afterschool clubs have given them an opportunity to join in with things but not always feel that they're competing, but they tend to like team things more, or they'll do something... My girls dance, a lot of sport they do is around dance, and that tends to be non-competitive.

O, fins i tot, pot arribar a ocasionar l'abandonament de l'esport:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:36 [Normalment en el moment que al..] (184:184)

Codes: [Abandonament esport] [Competitivitat] [Escola] [Esport]

Part. 2: Normalment en el moment que algú marxa de l'esport escolar com a escola marxa per temes de competitivitat, però quants cops en termes de competitivitat originen l'abandonament de l'esport?

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:42 [Jo crec que quan la gent deixa..] (194:196)

Codes: [Abandonament esport] [Agressivitat] [Altres prioritats] [Competitivitat] [Esport]

Part. 7: Jo crec que quan la gent deixa el món de la competició crec que és o perquè realment el nivell d'exigència, i d'agressivitat a vegades, no et compensa [...].

De la mateixa manera, la literatura mostrada en relació a aquest aspecte ja ens ofereix diferents postulats que destaquen aspectes negatius de la competició, com ara l'organització jeràrquica (Devís 1996), la reproducció del model competitiu d'èlit (Monjas, 2004), l'excessiva valoració dels talents individuals (Monjas, 2006) o, fins i tot, l'autoexclusió que ofereix la competitivitat (Pérez-Pueyo, Heras, & Herrán, 2008). O, d'altra banda, també hi ha autors que potencien els aspectes positius de la competició destacant l'actitud de fortalesa, concentració i organització en moments decisius (Hopf, 2002), la millora de l'autoestima (Danish, Forneris, & Wallace, 2005) o la superació personal (Estrada, 2008; Manrique et al., 2011).

Tal i com hem pogut veure en les cites anteriors, els participants d'EPB i *S&D* s'han mostrat partidaris tant a favor com en contra d'aquesta competitivitat i, en termes generals, podem afirmar que el seu posicionament es basa a l'experiència que han pogut viure. Per tant, en aquest sentit, el paper dels organitzadors i els educadors és clau i cal que potenciïn accions de solidaritat i tolerància dins de la competició que ajudin a la formació de valors socials a través de l'esport (Reverter, Mayolas, Adell, & Plaza, 2009). Hem observat com el tema de la competició pot ocasionar tant adherència com abandonament a l'esport, per tant, cal pensar molt bé quin enfoc li donem i com s'educa.

Tot i que els nois mostren ser més competitius que les noies (Figures 5.20 per EPB i 5.21 per *S&D*), després de combinar aquestes dades amb les obtingudes als grups de discussió, creiem que no és una qüestió de sexe, ni de genètica, sinó més aviat d'entorn i, per tant, tot el pes social i l'experiència viscuda agafen molta rellevància com a generador d'aquesta actitud. Els mitjans de comunicació també tornen a assumir un rol determinant en aquest sentit. Caldrà oferir un enfoc constructiu, on la

pròpia competició estigui regulada tant per sancionar les faltes greus com per incentivar i reforçar les bones actituds. Una competitivitat emmarcada en un context educatiu és un escenari d'aprenentatge per tots els agents implicats, no només els esportistes participants, sinó també per les famílies, els educadors, àrbitres i organitzadors. Tothom pot aprendre de les situacions viscudes durant la pràctica de l'esport, cadascú assumint el seu rol, conscient de les seves funcions i responsabilitats.

A Barcelona existeixen dues bones pràctiques en relació a aquesta sensibilització educativa de la competició adreçada als rols de les famílies (pares i mares espectadors). Concretament, són els programes de «Compta fins a tres» (IBE, Ajuntament de Barcelona) i el «Juga Verd Play» (Consell Esportiu del Baix Llobregat). Es podria buscar una transferència d'aquests programes a la realitat anglesa, ja que alguns dels participants anglesos que han valorat més pejorativament la competitivitat dins de l'esport, l'associaven a la pressió que a vegades exerceixen els pares des de la grada, com per exemple es mostra en aquesta conversa entre participants:

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:66 [I think that at that competiti...] (210:216)

Codes: [Competitivitat] [Femení] [Futbol] [Pressió dels pares]

Part. 4: I think that at that competitive level, even with quite young children, you know the boys' football teams, the pressure that is on the children from their parents on the touchlines, is «phenomenal».

Part. 6: I can't go.

Part. 4: It's, you know, really «phenomenal». And it's... That can't be a good thing.

Part. 5: I coached the girls' football team when I was a teacher and just... It's really hard work being the coach on the pitch and being shouted at by parents. Have you got your glasses on ref and...

Quan es dona un abandonament, un dels motius que pot originar el retorn a la pràctica esportiva és l'experiència que poden tenir els alumnes durant les classes lectives i curriculars d'Educació Física. Així ens ho mostra una alumna participant de l'escola anglesa:

P 3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:85 [Girls? Part. 7: I'd say I wasn't...] (547:557)

Codes: [Abandonament esport] [Motivació lúdica] [Per mandra] [Raons no esport]
[Retorn pràctica esportiva]

M: Girls?

Part. 7: I'd say I wasn't motivated in Year 7, I didn't really do sports.

Marc: Why?

Part. 7: Because, I had no reason to. I was like lazy. And then I didn't do sports Year 8, but in Year 9 I had to do options, PE GCSE, but then obviously I was motivated because you have to pick a sport for GCSE, that's why I was in the girl's liner's team and the girls' cricket team. Not for the PE but for fun.

Part. 5: So it's partly because of an academic reason to get a good GCSE PE grade, but also you've enjoyed playing sports along the way.

Part. 7: Yeah.

Per tant, estem d'acord amb la petició d'increment d'hores d'aquesta matèria que defensen autors com Tercedor (2001) o Delgado i Tercedor (2002). Podríem considerar que el fet de tenir més quantitat d'hores i qualitat en les classes d'Educació Física pot ajudar a adquirir bones experiències relacionades amb la pràctica esportiva. Conseqüentment, aquestes vivències d'èxit podrien generar interès per iniciar-se i per continuar practicant esport escolar, més enllà de l'horari lectiu.

L'anàlisi de les motivacions que tenen els participants ha estat un element clau per donar resposta al nostre objectiu principal. En aquest sentit, el fet que els protagonistes valorin «Passar-ho bé» com el motiu principal de la seva pràctica esportiva, està en concordància amb altres estudis on la diversió també té un paper prioritari en la pràctica esportiva dels adolescents (Alvariñas, Fernández, & López, 2009). Aquest component de motivació també és un aspecte determinant per tal d'assolir i consolidar un aprenentatge i, a més a més, evitar l'abandonament. Per tant, caldrà tenir-lo present en el plantejament, l'organització i l'execució de l'esport escolar. Els organitzadors i educadors haurien de tenir elements per rebre feedbacks dels participants per detectar que no hi hagi alguna evidència que demostrï una intervenció didàctica poc adequada (González & Campos, 2010). En cas de ser així, serien uns primers indicadors que determinarien la necessitat de rectificar el plantejament o parlar amb els agents implicats per tal de posar-hi remei recuperant la

motivació i el gaudi durant la pràctica esportiva i, en conseqüència, tornant a oferir espais d'aprenentatge per la vida (Álamo, 2004) de manera motivada i divertida. En aquest sentit, estem d'acord amb Arribas (2004) i la seva proposta de model esportiu participatiu basat en els aspectes d'inclusió, gaudi i satisfacció.

Segons les dades analitzades, la segona motivació que afirmen tenir els nostres participants és diferent en relació als dos sexes i a les dues realitats: Mentre els nois d'EPB els motiva aprendre coses noves sobre l'esport que practiquen; les noies d'EPB i els nois i les noies de *S&D* valoren el fet de voler portar un estil de vida saludable fent esport. És interessant que, malgrat les diferències culturals, socials i econòmiques d'ambdós països, aquesta motivació saludable per practicar esport sigui present i compartida tant a EPB com a *S&D*.

El fet que totes les noies (d'EPB i *S&D*) i els nois de *S&D* destaquin aquest aspecte de salut com a segona motivació a l'hora de fer esport, deixa palès la relació que ja estableixen entre la seva pràctica esportiva i els beneficis que aquesta pràctica comporta per la seva salut (Devís, 2000). Les participants associen perfectament la Salut als conceptes de practicar esport i menjar sa, tal i com exposen Gussinyer et al. (2008). A més a més, alguns participants han exposat que menjar sa no és sinònim de tenir una bona salut, ni de fer dietes, sinó que és un estil de vida. Per tant, diferencien el component estètic respecte al de salut, sobretot a partir de 2n d'ESO o *Year 8*. Els adolescents tenen coneixement de la diferència que representa l'aspecte físic o estètic i l'aspecte saludable. Afirmen que el concepte de salut és diferent a tenir un bon cos.

Segurament, el fet que els nois d'EPB no ho valorin tant, podria venir marcat per les diferents etapes psicològiques i maduratives de cada sexe. Els nois de Barcelona prefereixen perfeccionar i seguir aprenent aspectes de l'esport, potser perquè així també milloraran el seu reconeixement entre iguals i, en conseqüència, la seva identitat de grup, tal i com ens mostren els estudis de l'IBE (2013).

Per tal de donar resposta a aquesta demanda motivacional centrada en aprendre nous aspectes en relació a l'esport practicat, valorem la necessitat de plantejar dins de l'esport escolar les aportacions que ens fan autors com Contreras, De la Torre, & Velázquez (2001), Monjas (2006) o Ponce (2007) sobre el model compresiu de l'ensenyament-aprenentatge de l'esport (*TGfU*). D'aquesta manera i utilitzant aquest model més participatiu, actiu i reflexiu, es milloraria en la qualitat de les activitats esportives proposades, ja sigui des dels propis centres escolars, com des dels clubs federatius.

És interessant destacar com durant l'anàlisi de dades qualitatives, en el grup de discussió d'alumnes de *S&D*, vam crear la categoria «Prestigi social» relacionada amb la motivació per a la pràctica esportiva. Aquest codi, que no havia sortit abans en cap dels altres grups, sorgeix per la realitat que viuen en barris de molta immigració i amb trets culturals i religiosos molt diversos, com ho és la zona on està situada l'escola *S&D*. Les persones són éssers socials i tendim a la sociabilització. En aquest sentit, practicar esport i tenir èxits esportius pot ajudar a realitzar-se individualment i, a la vegada, socialment, a ser reconegut i acceptat entre la diversitat, a crear vincles i poc a poc comunitat. En la següent cita el participant en qüestió expressa aquesta motivació en relació a l'esport que practica un dels germans d'un participant:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:54 [Well maybe the area... Yeah,...] (311:311)

Codes: [Arts marcial] [Esport] [Per defensar-se] [Prestigi social] [Superar reptes]

Part. 5: Well maybe the area... Yeah, maybe quite tough, quite challenging, so to grow up in a tough, challenging area, you have to defend yourself, you have to look after yourself, so that's why Malachi's brothers went into martial arts and boxing, to defend themselves in the area that they live.

Tot i que en sentit literal mostra la pràctica d'un esport d'arts marcial com a defensa personal, també podem interpretar una part no explícita on el participant mostra buscar un reconeixement i un respecte a nivell social a través de la pràctica esportiva. En la següent cita textual potser es pot veure amb més evidència el que comentàvem:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:21 [It's what you get out of it. Y..] (157:157)

Codes: [Esport] [Guanyar partit] [Motivació estètica] [Oportunitat d'aprenentatge]

Part. 3: [With living sport] You get achievements, you get medals. You get.. And it also leads to more things, like options. More doors open.

Aquesta visió de l'esport ve molt contextualitzada per l'entorn dels seus practicants. D'aquesta manera, volem fer referència al concepte esportiu que destaca Heinemann (2001) quan afirma que l'esport en ell mateix no té cap valor, sinó que adquireix el valor que els propis participants, o la societat, li atorguin. L'esport és un bon recurs per a la integració social ja que, en condicions normals, quan les persones practiquen esport parteixen en igualtat de condicions o, millor dit, no són discriminats en funció de la seva realitat econòmica, social o religiosa, ja que les normes de l'esport són igual per totes les persones. En aquest sentit, no podem oblidar el context geogràfic i social on es troba *S&D*. Tant a Barcelona com a Nottingham, el motiu per triar el lloc de pràctica esportiva està justificada per un component social, és a dir, que els participants exposen haver triat el lloc (escola o fora de l'escola) per poder estar amb els seus amics i viure situacions de companyonia, tal i com afirmen Gutiérrez, Carratalá, Guzmán i Pablos (2010) i Vizuite (2013). D'aquesta manera, estem d'acord en afirmar que el component social és un element important per l'adherència a l'esport (Franco-Sola, 2010).

En referència a l'entorn familiar, tant a EPB com a *S&D*, trobem que la família, i més concretament la figura del pare i/o la mare, influeixen decisivament en la pràctica esportiva del seu fill/a. Per tant, estem d'acord amb autors i els estudis presentats Brustad (1993); Babkes i Weiss (1999); Asenjo i Maiztegui (2000); Pérez-Díaz, Rodríguez i Sánchez-Ferrer (2001); Carr i Weigand (2002); Nuviala, García i Ruiz (2003); Mollá (2007); Amenabar, Sistiaga i García (2008); Isorna, Ruiz i Rial, (2013) i IBE (2013) els quals assenyalen que el rol de les mares i els pares és fonamental en la reproducció de models, d'hàbits i d'actituds en la pràctica esportiva. A part de les proves estadístiques (χ^2) i les taules de contingència que ens confirmen aquesta relació significativa entre la pràctica dels pares i la dels fills, també hem pogut recollir

diferents cites de participants que combinen perfectament amb les dades obtingudes durant la primera fase. Alguns d'aquests discursos han estat els següents:

DP1: TranscripcióGrup1.docx - 1:135 [Bueno jo potser vaig estar una..] (225:225)

Codes: [Esport] [Influència pare/mare]

Part. 5: Bueno jo potser vaig estar una mica influenciada pel meu pare, que havia sigut entrenador i jugador, llavors...

DP4: Transcription Focus Group 4.docx - 4:90 [They must want to emulate...] (441:441)

Codes: [Influència pare/mare] [Model] [Referent]

Part. 6: They must want to emulate their parents mustn't they, that must be normal, you know if they see their dad playing cricket every Saturday, that's the thing you would choose to do with them in their spare time, so therefore they develop those skills, but also they want to be like their dad, you know?

Així mateix, estem d'acord amb Carranza (2008) qui afirma la importància que exerceixen els familiars com a referents i, a més a més, la complicitat que aquests models han de tenir amb les escoles i entitats esportives.

Si seguim observant altres agents implicats des del context familiar, també caldrà destacar la figura dels germans i/o germanes dels participants. Els germans/es, com a part de la unitat familiar, també representen un referent i model en la pràctica esportiva. En aquest cas, hem de diferenciar entre els resultats obtinguts en les dues realitats de Barcelona i Nottingham.

Per una banda, a l'escola de Barcelona, EPB, existeix una relació significativa entre el fet que els participants que practiquen esport i el fet que aquests tinguin germans. Podem afirmar, per tant, que els participants que tenen germans practiquen més esport escolar. Profunditzant en aquest aspecte, els resultats de la segona fase de la investigació ens mostren el discurs d'algun participant on assumeix la influència del seu germà a l'hora de decidir practicar un esport, però no en triar el tipus d'esport.:

DP2: TranscripcióGrup2.docx - 2:111 [Però per això vull dir, com a ..] (460:460)

Codes: [Esport] [Influència germans]

Part. 3: Però per això vull dir, com a imatge, el germà jo crec que sí existeix. Una altra cosa és que les condicions del germà siguin suficients per fer lo que fa l'altre, no?

Per altra banda, en el cas de les escoles de Nottingham, la primera mostra de resultats envers aquesta relació entre pràctica i germans no és significativa. Per tant, no podem afirmar la relació entre la pràctica esportiva que realitzen i el fet que tinguin germans. Fins aquí tot correcte, però durant la segona fase de recollida de dades a *S&D*, algunes cites de participants reconeixien la influència de tot el context familiar (no només pares) i, concretament, també dels germans grans, com a models i referents d'influència en la seva pràctica esportiva. Alguns d'aquests exemples poden ser:

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:120 [I play sports because I was in..] (897:897) Codes: [Esport] [Influència germans] [Model] [Referent]

Part. 6: I play sports because I was influenced by my older brother who studies sports as well, and I want to be like him, I want to be one of those people who influences others to do sports.

DP3: Transcription Focus Group 3.docx - 3:92 [I suppose that goes back to..] (487:487) Codes: [Esport] [Influència germans] [Influència pare/mare] [Model] [Referent]

Part. 5: I suppose that goes back to your parents, your family, friends influencing you playing sport, so if you don't have that role model, perhaps that sport has to come from your family.

Aquestes cites ens demostren que cal seguir aprofundint en aquest aspecte per tal de poder resoldre aquesta incongruència entre resultats de la primera fase i la segona. Caldria conèixer amb més profunditat si existeixen més casos com els d'aquests participants i per quina raó no surt aquesta significativitat entre germans i pràctica esportiva.

CHAPTER 8

Conclusions, limitations and recommendations for future research

The next chapter will consist of three parts: firstly, I will show the conclusions reached from the research carried out; secondly, I will summarise the limitations present during the research process, and, finally, I will describe potential future lines of research, offering recommendations and potential applications.

8.1. Conclusions

This section will explain the conclusions arrived at from the research. In organising the conclusions, I will respond to the general and specific objectives. As each secondary objective is concluded, the main objective will be answered, that of analysing and interpreting the discourse of participants in school sports during the vital stage of childhood and adolescence in the cases of Escola Pia Balmes School (Primary and Secondary), Barcelona (Spain), and Southwark (Primary) and Djanogly City Academy (Secondary), in the city of Nottingham (UK).

Therefore, in relation to the first specific objective posed in this thesis:

1. To analyse the rate and type of sports practised by children and young people by sex and school year.

It can be concluded that:

1.1. Sports practice is more common among boys than girls, both at Escola Pia Balmes (EPB) and at Southwark Primary School and Djanogly City Academy (S&D). This is due to many factors, chief of which are: firstly, the influence of the media in terms of the lack of female sporting role models and the undervaluation of women's sports and, on the other hand, the pressure of criticisms from peer groups due to the strong stereotypes affecting women that are present in our society.

1.2. There is a turning point in school sports that coincides with advancement to the next educational stage. Participants stated they suffered a heavy study load, although this presented differently in boys and girls, the latter being more likely to suffer to a greater extent than boys.

1.3. Girls practise a greater variety of sports than boys due to the influence of the social environment, due in particular to the media. Boys prefer mostly football and basketball (EPB) or football and cricket (S&D), whilst girls practised a greater variety of sports.

1.4. More than half of students at EPB practised sports outside school, in league clubs, justifying this as part of a search for new types of sports and a higher sporting level. Conversely, the majority of students at S&D practise sports within school, as it offered good facilities and resources (both human and material) thanks to an increase in state funding for organising school sports over recent years (ever since preparations began for the London 2012 Olympics).

1.5. Although the rate of sports practice fluctuates varied by year and sex, in general we can see a decline in sports practice when students progress to the next educational stage, i.e. in the move from the 6th and final year of Primary School to the first year of the Spanish *ESO* (Obligatory Secondary Education) at EPB, and the transition from Year 6 to Year 7 at S&D, especially in girls. Note that boys at S&D did not present this

decline at the beginning of secondary school, but during the following year (from Year 7 to Year 8).

Regarding the second objective posed in this thesis:

2. To analyse and understand the motivations underpinning whether children in schools practise sports by school year and sex.

It can be concluded that:

2.1. At both EPB and S&D, the main criteria for choosing where to practise sports is the ability to be with friends. Social motivation therefore proves crucial when choosing where to practise a sport. On the other hand, participants also claimed sports practised at school had a greater social and recreational aspect, and sports practised in league clubs outside the school environment offered a more sporting, competitive setting.

2.2. At both EPB and S&D, the main motivation for participants to take part in school sports was the desire to have fun. This goal of having fun and enjoying the sport combined with other motivations varies, depending mainly on sex and age (or school year). This aspect of having fun in sports and educational activities is vital in preventing abandonment.

2.3. Competitiveness in school sports can be both a motivating element and a factor in causing children to abandon sports. It is not the case that either sex is more or less competitive than the other, but rather it has been shown that it is the environment where sports are practised and learnt that offers educational or 'anti-educational' (traumatic) competitive experiences.

2.4. As for students who do not play sports, the number of students who had quit sports was higher than the number of students who had never begun. So, while also

encouraging children and young people to start doing sports, efforts should be focussed on preventing them from abandoning sports once they have started.

Regarding the third objective posed in this thesis:

3. To identify and interpret the reasons behind abandoning sports and going back to them at school age based on school year and sex.

It can be concluded that:

3.1. Children and young people who have stopped practising sports at school claim they decided to quit the sport due to external motives or some internal aspect that they did not like.

3.2. Among the external factors that cause students to abandon sports at school are: studies (EPB and S&D), although the students themselves recognised the need to better organise their time; changes in school or residence (S&D); expensive travel (S&D), cost (EPB); or health reasons (S&D), among others.

3.3. The main internal motives behind abandoning school sports are traumatic experiences of competition (practising sport ceases to be pleasurable and there is increased external pressure) and gender stereotypes applied to sports and activities practised by boys and girls, which are transmitted in particular through the strong influence of peer groups, as well as through other means.

3.4. Girls are more predisposed than boys to return to sports. Quality physical education should be promoted, education that provides this stimulus to start, maintain or return to sports outside of school hours.

Regarding the fourth objective posed in this thesis:

4. To identify and understand the influence of families practising, or not practising, sport at school age.

It can be concluded that:

4.1. There is a significant relationship between participants from EPB and S&D practising sports and their parents practising sports. Participants from both countries claim their parents as role models that have influenced their practice of sports.

4.2. There is a significant relationship between the sports practices of participants from EPB and whether they have siblings. This relationship was not significant among participants from S&D, so in the case of the English children, this dependency association cannot be established.

Finally, regarding the fifth secondary objective posed in this thesis:

5. To interpret perceptions held by participants, and their peer groups, on the importance of sport at school age in order to maintain an active lifestyle throughout their future adulthood.

It can be concluded that:

5.1. Participants from EPB and S&D place greater value on the concept of health as they age, i.e. in higher school years.

5.2. Parents are especially motivated by sports practices for health reasons, interpreting health as both physical and mental well-being.

5.3. Participants associate health with the concepts of sport and healthy eating, and clearly differentiate this from the concept of “having a good body” or “looking ripped”.

As for food, after analysing the discussions, it became evident they are critical of the messages they often receive on diets and their health benefits. They differentiate between eating healthily and going on diets, claiming that eating healthily means living a healthy lifestyle.

5.4. While participants showed awareness of the importance of practising sport and eating healthily as important parts of good health, their main motivation has little to do with this. They recognise this is as the probable main priority for their parents.

5.5. Participants claim to have role models in their surroundings, in particular in the media, that promote female stereotypes that are harmful to their health as they influence girls and boys to follow unhealthy beauty standards, such as "the desire be thin to be glamorous".

By way of general conclusions, attention should be brought to the fact that the perception of students from EPB and S&D towards school sports varies by sex and age. In both situations, boys practise more sport than girls. The lack of female role models in the media, social stereotypes on gender and influence generated by peer groups, together with other minor causes such as dedication to studies, are the reasons children abandon sports, especially in girls and during the change of education phase from Primary to Secondary, at both EPB and S&D.

Perceptions of participants towards competition in school sports are very personal and can both cause students to take up a sport and to quit it. The main motivation for sport is to have fun, both for boys and for girls from both schools. The preferred place for sports in the case of students from EPB is club leagues, while S&D students prefer practising sports at school.

The importance of parents as sporting role models for their children, both in Barcelona and Nottingham, should be emphasised. Siblings are also a role model in the case of EPB but not in S&D. Participants associate the concepts of sport and healthy eating

with health, understood as physical and mental well-being, and differentiate this from the concept of being ripped: “being ripped” does not mean being healthy.

Finally, in Figure 8.1, there is a chart highlighting four key elements of school sports at EPB and S&D: purpose, competition, setting and organisation. Within each element, there is a conclusion with the most significant aspects arising from the research.

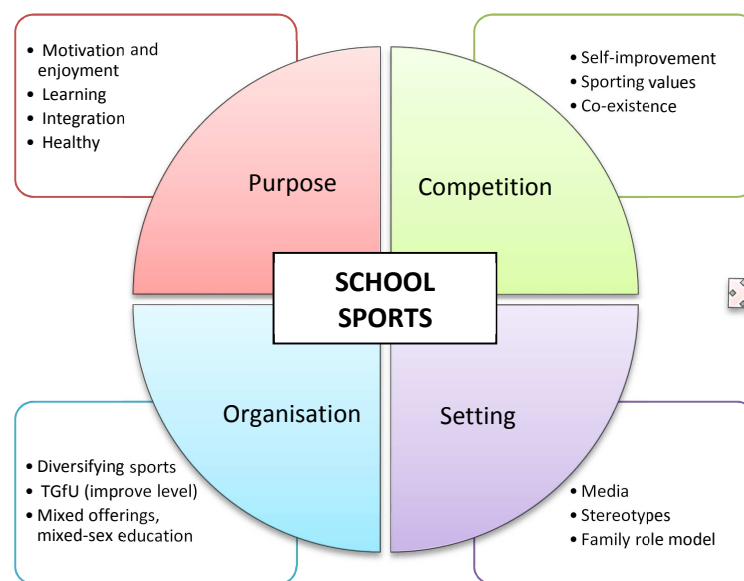

Figure 8.1

Summary of the four key elements of school sports (own creation, 2015)

Thus, the **purpose** of school sports should be: to have fun and be happy, to learn, to socialise and to improve health (understood in all its forms: physical, cognitive, emotional and social).

Competition within school sports should be approached as a form of self-improvement and personal growth to help live and work together while always respecting sporting values affecting not only athletes, but all agents involved (Reverter Mayolas, Adell, & Plaza, 2009).

The school sports **setting** must continue to ensure the participatory nature of sport (Arribas, 2004) through the media, family and peer groups. We must therefore work to provide a greater number of female sports role models, which in turn will generate new female stereotypes and help provide more opportunities for individuals to practise sport. Family, in this regard, just like media indirectly, is an important role model.

Sports **organisation** in schools should prioritise supplying a wide variety of sports, aimed at people with different characteristics and needs, being careful not to discriminate by sex or age. Moreover, sports must be well designed and planned, with sports teaching-learning models that are innovative and participatory such as, for example, *Teaching Games for Understanding* (TGfU) (Thorpe & Bunker, 1982; Contreras et al., 2001; Ponce, 2007).

8.2. Contributions and limitations

The goal throughout the research process was to answer the stated objectives and in turn help build scientific knowledge and contributions to improve society. In this regard, after concluding and answering the objectives, it is also important to highlight what are some of the most important contributions provided by this thesis.

First, in relation to the theoretical framework, a compilation of the terminology used in the context of leisure education in general, and in the context of school sports in particular, is offered. This work contributes towards building a theoretical framework that can guide future research by providing more specific definitions and authors of reference in the field of school sports. Moreover, as regards the current situation of the two situations studied in Barcelona and Nottingham, this work offers a compilation of updated data and a description of the current situation in order to discuss and compare any future data obtained in subsequent field work.

In terms of methodology, the most important contribution to highlight is the use of a mixed method resulting in the combination of quantitative and qualitative data that were used in this research. The initial hypothesis of this thesis drew on some of the limitations and future lines of research from the Research Work defended by the author in 2010. In this regard, the use of quantitative data and a single instrument for data compilation was one of the limitations the work aimed to consider and improve upon. This work has made improvements by following a mixed method combining data (Bericat, 1998). In addition, different instruments and strategies have been used for collecting data: questionnaires and discussion groups.

At an educational level, this research has taken a constructivist approach that represents a contribution that is open, not closed, and one that is constantly changing and growing. With this work, the author aims to make this contribution: the work has helped to interpret a specific situation from a critical, constructive point of view in order to draw up an applied research project to contribute to improving sports education in the field of leisure in these situations. In this regard, a report is being

drawn up to inform the schools involved, EPB and S&D, about the results of the research.

From another point of view, just as the most important contributions are highlighted, so must we be aware of the limitations inherent in all research. Specifically, the following is highlighted in this thesis:

In terms of theory, little scientific literature was found regarding the perceptions of participants in school sports. More specifically, in Nottingham the situation is not up-to-date, nor do there exist studies similar to those found in the city of Barcelona, through the *Institut Barcelona Esports* [Barcelona Sports Institute]. Moreover, there is not a common single nomenclature agreed by the scientific community to refer to the object of study of school sport (school sport, out-of-school sport, after-school sport, extra-curricular sport, etc.). This made entering the initial data in order to create the theoretical framework complex, with a variety of keywords and descriptions when searching databases.

In terms of methodology, the following different aspects should be pointed out: The difficulty caused by using different languages in the research: Catalan and English. On the one hand, the author does not speak English to the same level as Catalan, and this limitation has been present. There were also difficulties in creating discussion groups in Nottingham, as the initial intention was to create focus groups with the same participant profiles as the groups created in Barcelona. Due to various circumstances and difficulties, such as calendar issues and obligatory Ofsted inspections in English schools, the groups in Nottingham were unable to incorporate a greater number of educators.

Overall, one final limitation that should be highlighted is the handicap posed by having to end a thesis such as this. This work starts from a hermeneutic position and therefore the participants' contributions may be open to different interpretations, contrasts and contrasting open permanently. In this regard, the author intends for this thesis not to close doors, but rather to open others.

8.3. Recommendations for future research

Coming to the end of this thesis, a number of possible future lines of research arise. The work has aimed to raise some interesting issues that the author suggests might help to break new ground in both school sports research and in the social application of the knowledge generated among the scientific community.

Some such topics are:

a) Promoting women's sport within the situations studied. Not only in terms of athletes, but all sports roles that both men and women can carry out, for example, female referees or mixed-sex teams in all sports. One must be critical of the inequalities that currently exist; fears must be overcome and elements of change introduced. We must bravely imagine the potential benefits in order to stop being slaves to gender stereotypes.

b) Reducing the abandonment of school sports at EPB and S&D. More surveys and programmes should be drawn up in order to identify opportunities for improvement, change or maintenance, as the number of those abandoning sports is greater than the number of those not entering the world of sport. Therefore, though we must also continue working to promote and attract new athletes, efforts will need to be made to retain those who do practise school sports and to avoid them abandoning sports. If changes in the stage of education are a turning point, strategies need to be established to assist students and help them see that their leisure and sports time is just as important and necessary as their class time and school work. They need to understand that they are learning, that this educational time is just as important as hours spent in the classroom or more so. Likewise, educators and families must value and transmit this importance to the student taking part. This educational time cannot be underestimated.

c) The focus of competition in sports activities at EPB S&D. We need to dispel the stereotype that boys are more competitive than girls. It is a matter of environment. Girls can be as competitive as boys or more so. We must therefore define how we treat competition as part of the organisation of school sports. This refers to how we deal with results, the attitudes displayed, the learning achieved, regulations, the sporting environment, etc. The educational purpose of competition must be properly defined as merely the means to acquire learning in a fun, motivating way in a spirit of personal and communal improvement, while displaying positive attitudes and respecting educational values.

d) The school sports environment at EPB and S&D: media, families, friends, teachers, leisure educators, social networks, etc., these are all social actors that transmit values, principles that, ultimately, must be educational messages that are both coherent and constructive.

Based on these suggestions, six possible ideas or questions are proposed that could form the basis for future research. Some such fundamental issues are:

1. What plans and programmes are currently used by educators of school age sports at EPB and S&D? Draw up an analysis of the different situations that currently exist as part of the design of these extra-curricular educational activities. Local, national or international situations that are more intimately related to sports could be included in studies.
2. How does the media deal with school-age sport and the subject of sports education, both in Barcelona and in Nottingham?
3. What is the role of family in supporting the growth of participants in school sports at EPB or S&D? Observe, summarise and reflect on a unique case or specific situation through a longitudinal study.

4. What management model is there at EPB or S&D for organising school sports? Examine the policies and actions that are carried out in various situations, be they national or international. Draw up an oversight plan to ensure the educational quality of these activities.

5. Run a pilot for a new way of organising school sports using a participatory model for those involved: athletes, families, educators and organisers.

6. What relationship is there between the approach to curricular physical education classes and extra-curricular sports activities linked to the same educational centres? Potential for coordination and shared lines of action under a common educational mission.

Changing the model of society we live in entails constantly revisiting whether there are new strategies, methodologies or ways of working to continue to meet our educational goals more adequately. In this sense, this thesis has been a learning process for the author, and a first foray into the world of applied research.

CAPÍTOL 9

Referències

- Álamo, J. M. (2004). El deporte escolar en Canarias. A A. Fraile (coord.) *Deporte Escolar en el siglo XX: Análisis y debate desde una perspectiva europea*. Barcelona: GRAÓ.
- Albaigés, B., Selva, M. & Baya, M. (2009). *Infants, família, escola i entorn: Claus per a un temps educatiu compartit. Projecte Temps de Barri, Temps educatiu compartit*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Recuperat de <http://w110.bcn.cat/fitxers/tempsdebarri/informeconjuntcurs0506.962.pdf>
- Alvariñas, M., Fernández, M. A. & López, C. (2009). Actividad física y percepciones sobre el deporte y género. *Revista de Investigación en Educación*, 6, 113-122. Recuperada de <http://reined.webs.uvigo.es/ojs/index.php/reined/article/viewFile/58/52>
- Amenabar, B., Sistiaga J. & García, E. (2008). Revisió dels diferents aspectes de la influència dels pares i les mares en la pràctica de l'activitat física i l'esport. *APUNTS Educació Física i esports*, 93 (pp. 29-35). Recuperat de http://www.revista-apunts.com/apunts/articulos//93/ca/093_029-035_cat.pdf
- American Psychological Association (2011). *Publication Manual of the American Psychological Association*. (6a ed.). London: APA.

- Ariza, C., Nebot, M., Díez, E. & Plasencia, A. (2002): Los programas de promoción de la salud en edad escolar. *Tandem: Didáctica de la Educación Física*, 8, 25-34.
- Arribas, H. (2004). *Actividad física, ocio y educación: el valor de las actividades físicas recreativas*. A M. J. Monteagudo & N. Puig (Eds.), *Ocio y deporte. Un análisis multidisciplinar* (pp. 195-210). Bilbao: Universidad de Deusto. Recuperat de <http://www.deusto-publicaciones.es/deusto/pdfs/ocio/ocio27.pdf>
- Asenjo, F. & Maiztegui, C. (2000). La interrelación entre los distintos agentes implicados en el deporte escolar. Un análisis de sus demandas desde el punto de vista de los educadores deportivos. A C. Maiztegui & V. Pereda (Coord.), *Ocio y deporte escolar* (pp. 41-64). Bilbao: Universidad de Deusto. Recuperat de http://www.deusto-publicaciones.es/ud/openaccess/ocio/pdfs_ocio/ocio12.pdf
- Babkes, M. L. & Weiss, M. R. (1999). Parental influence on cognitive and affective responses in children's competitive soccer participation. *Pediatric Exercise Science*, 44-62. Recuperat de <http://www.humankinetics.com/acucustom/sitename/Documents/DocumentItem/12498.pdf>
- Beltrán, M. (2000). *Veinte tesis sobre la sociología como ciencia secular*. A M. Beltrán *Perspectivas sociales y conocimiento*. Barcelona: Anthropos.
- Beltrán, V. J., Beltrán, J. I. & Valenciano, J. (2008). *Niveles de actividad física en niños y adolescentes españoles. Evolución de la práctica en los últimos años y diferencias según zona geográfica*. Comunicació oral presentada al IV Congreso Internacional y XXV Nacional de Educación Física. Recuperat de <http://www.uco.es/IVCongresoInternacionalEducacionFisica/congreso/Documentos/001-140-464-002-001.html>
- Bericat, E. (1998). *La integración de los métodos cuantitativo y cualitativo en la investigación social. Significado y medida*. Barcelona: Ariel.

- Blández, J., Fernández, E. & Sierra, M. A. (2007). Estereotipos de género, actividad física y escuela: la perspectiva del alumnado. *Profesorado: Revista de currículum y formación del profesorado*, 11(2), 1-21. Recuperat de <http://www.ugr.es/~recfpro/rev112ART5.pdf>
- Blázquez, D. (1995). *La iniciación deportiva y el deporte escolar* (5a edició). Barcelona: INDE.
- Blázquez, D. (1986). *Iniciación a los deportes de equipo*. Barcelona: Martínez Roca.
- Booth, J., Leary, S., Joinson, C., Ness, A., Tomporowski, P., Boyle, J. & Reilly, J. (2013). Associations between objectively measured physical activity and academic attainment in adolescents from a UK cohort. *British Journal of Sports Medicine*, 48, 265-270. Recuperat de <http://bjsm.bmj.com/content/48/3/265.full> doi: 10.1136/bjsports-2013-092334.
- British Sport Council. (1994). *The Brighton Declaration on Women and Sport*. A Consejo Superior de Deportes. Recuperat de <http://www.csd.gob.es/csd/estaticos/myd/declaracion-brighton.pdf>
- Brustad, R. J. (1993). Who will go out and play? Parental and psychological influences on children's attraction to physical activity. *Pediatric Exercise Science*, 5, 210-233.
- Cagigal, J. M. (1985). Pedagogía del deporte como educación. *Revista de Educación Física. Renovación de teoría y práctica* (3), 5-11.
- Cagigal, J. M. (1981). *¡Oh Deporte! Anatomía de un gigante*. Valladolid: Miñón.
- Calzada, A. (2004). Deporte y educación. *Revista de Educación*, 335, 45-60.
- Campos, A. (2005). *Situación profesional de las personas que trabajan en funciones de actividad física y deporte en la Comunidad Autónoma Valenciana (2004)*. (Tesi doctoral. Universidad de Valencia, València, Espanya). Recuperat de <http://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/15438/campos.pdf?sequence=1>

- Caride, J. A. (2004). No hay educación no formal. *Educación Social: Revista de Intervención Socioeducativa*, 28, 6-8.
- Carr, S. & Weigand, D. A. (2002). The influence of significant others on the goal orientations of youngsters in physical education. *Journal of sport Behavior*, 25(1), 19-40.
- Carranza, M. (2008). Deporte y educación: el nuevo modelo de deporte en edad escolar de la ciudad de Barcelona. A A.I. Hernández, L.F. Martínez & C. Águila (Eds.), *El deporte escolar en la sociedad contemporánea*. (pp. 89-101). Almería: Universidad de Almería.
- Carratalá, V. (2011, Octubre). *Cualificación y perfil profesional en el deporte escolar. II Congreso del deporte en edad escolar*. FCAFD Universitat de València. Recuperat de http://www.deporteescolarvalencia.com/uploads/editor/cualificacion_y_perfil_profesional.pdf ISBN: 978-84-939424-0-3
- Casimiro, A. J. (2002). *Hábitos deportivos y estilo de vida de los escolares almerienses*. Almería: Servicio de publicaciones Universidad de Almería.
- Cecchini, J. A., González, C., Carmona, A. M. & Contreras, O. R. (2004). Relaciones entre clima motivacional, la orientación de meta, la motivación intrínseca, la autoconfianza, la ansiedad y el estado de ánimo en jóvenes deportistas. *Revista Psicothema*, 1, 104-109. Recuperat de <http://www.psicothema.com/pdf/1168.pdf>
- Colardyn, D. & Bjornavold, J. (2004). Validation of Formal, Non-Formal and Informal Learning: policy and practices in EU Member States. *European Journal of Education*, 39(1), 69-89. Recuperat de http://www.competences.info/doc/2006_01_12_en_Colardyn_Bjornavold_Validation_formal_non-formal_informal_learning.pdf
- Coll, C. (1990). Concepción constructivista y planteamiento curricular. *Cuadernos de pedagogía*, 188, 8-11.
- Coller, X. (2000). *Estudio de casos*. Madrid: CIS.

Collet, J. & Tort, A. (2011). *Famílies, escola i èxit. Millorar els vincles per millorar els resultants*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Conferència Europea de Ministres de l'Esport del Consell d'Europa (1992). Carta Europea de l'Esport. Recuperat de http://www.eurored-deporte.net/admineurored/documentos/Carta_Europea_del_deporte.pdf

Contreras, O. R. (1998). *Didáctica de la Educación Física. Un enfoque constructivista*. Barcelona: INDE.

Contreras, O. R., De la Torre, E. & Velázquez, R. (2001). *Iniciación deportiva*. Madrid: Síntesis.

Consejo Superior de Deportes. (2011). *Los hábitos deportivos de la población escolar en España*. Madrid: MEC. Recuperat de <http://www.csd.gob.es/csd/estaticos/dep-escolar/encuesta-de-habitos-deportivos-poblacion-escolar-en-espana.pdf>

Consejo Superior de Deportes. (2009). *Plan integral para la actividad física y el deporte. Actividad física y deporte en edad escolar*. Madrid: MEC. Recuperat de <http://www.csd.gob.es/csd/estaticos/plan-integral/escolar.pdf>

Consejo Superior de Deportes. (2007). *Manifiesto por la igualdad y la participación de la mujer en el deporte*. Madrid: Consejo Superior de Deportes. Recuperat de <http://www.csd.gob.es/csd/estaticos/myd/manifiesto-mujer-y-deporte-def.pdf>

Cooper, S. B., Bandelow, S., Nute, M. L., Morris, J. G. & Nevill, M. E. (2012). The effects of a mid-morning bout of exercise on adolescents' cognitive function. *Mental Health and Physical Activity*, 5(2), 183-190. Recuperat de <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1755296612000555> DOI: 10.1016/j.mhpa.2012.10.002

Coubertin, P. (1965). *Memorias Olímpicas*. Madrid: Lausana.

Creswell, J. W. & Plano-Clarck, V. L. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks: Sage Publications.

- Creswell, J. W. (2008). *Educational research: Planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research* (3rd ed.) Upper Saddle River: Pearson Publishing.
- Danish, J., Forneris, T. & Wallace, I. (2005). Sport-based life skills: Programming in the schools. *Journal of Applied School Psychology*, 2, 41-62.
- De la Iglesia, G. (2004). *Régimen jurídico del deporte en edad escolar*. Barcelona: Bosch.
- Delgado, M. A. (1994). *La actividad física en el ámbito educativo*. J. Gil & M. A. Delgado, Psicología y pedagogía de la actividad física y el deporte. Madrid: Siglo XXI.
- Delgado, M., Tercedor, P. (2002). *Estrategias de intervención en educación para la salud desde la Educación Física*. Barcelona: INDE.
- Department for Culture, Media and Sport. (2013). *Meta-Evaluation of the Impacts and Legacy of the London 2012 Olympic Games and Paralympic Games*. London: DfES Publications. Recuperat de https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/224181/1188-B_Meta_Evaluation.pdf
- Department for Culture, Media and Sport. (2004). *High quality PE and sports for young people. A guide to recognising and achieving high quality PE and sport in schools and clubs*. Annesley: UK Government Publications. Recuperat de <http://www.tgsonline.co.uk/files/F0AABE1C18A4D70F8376318F7C353275.pdf>
- Department for Education. (2013). *Evidence on physical education and sport in schools: key findings*. London: Department of Education. Recuperat de https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/226506/Evidence_on_physical_education_and_sport_in_schools-summary.pdf
- Devís, J. (2000). *La ética en la promoción de la actividad física relacionada con la salud*. Actes del Segon Congrés Internacional d'Educació Física. Educación física y Salud (pp. 57-78). Cadis: FETE-UGT.

- Devís, J. (1996). *Educación física, deporte y currículum: Investigación y desarrollo curricular*. Madrid: Visor.
- Devís, J., García, S., Peiró, C. & Sánchez, R. (1998). *Actividad Física y salud. La salud y las actividades aeróbicas. Materiales curriculares para secundaria* (pp. 8-69). Barcelona: INDE.
- Devís, J. & Peiró, C. (1997). *Nuevas perspectivas curriculares en Educación Física: la salud y los juegos modificados*. Barcelona: INDE.
- Di Silvestre, C. (2008). *Metodología Cuantitativa versus Metodología Cualitativa y los Diseños de Investigación Mixtos: Conceptos Fundamentales*. Argentina: Universidad de los Andes.
- Durkheim, E. (1965). *The elementary forms of religious life*. Nova York: The Free press.
- Estrada, J. (2008). *La competició esportiva a les classes d'Educació Física de l'etapa Primària: El seu tractament com a mitjà educatiu*. (Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, Espanya). Recuperat de <http://www.tesisenred.net/bitstream/handle/10803/4658/jea1de1.pdf?sequence=1>
- Estatut d'Autonomia de la Generalitat de Catalunya. (2007). Barcelona: Parlament de Catalunya. Recuperat de <http://www.parlament.cat/activitat/estatut.pdf>
- Euroxarxa de l'esport Carta Europea de l'Esport. Recuperat de http://www.eurored-deporte.net/admineurored/documentos/Carta_Europea_del_deporte.pdf
- Fermoso, P. (1988). El modelo fenomenológico de investigación en pedagogía social. *Educación*, 15, 121-136. Recuperat de <http://educar.uab.cat/article/view/541/524>
- Figueras, S. (2007). *La construcció del cos social: Una aproximació hermenèutica als discursos que infants i adolescents elaboren sobre el cos adult*. (Tesi Doctoral. Universitat Ramon Llull, Barcelona, Espanya). Recuperat a

http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/9241/Tesi_Doctoral_Sara_Figueras_Coma_s.pdf?sequence=1

Font, R. (2007). *La formació permanent del professorat d'Educació Física de primària i l'educació en valors. Un estudi de casos*. (Tesi Doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, Espanya). Recuperada de http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/1355/RFL_TESI.pdf?sequence=1

Fraguela, R. (2007). *La actividad físico-deportiva como Educación del Ocio: estudio evaluativo del programa "Luditarde" de la ciudad de A Coruña*. (Tesi doctoral, Universidad de A Coruña, Espanya). Recuperat de http://ruc.udc.es/bitstream/2183/9979/2/FraguelaVale_Raul_TD_2007.pdf

Fraguela, R., Varela, L., Caride, J.A. & Lera, A. (2009). Deporte y Ocio: Nuevas perspectivas para la acción socioeducativa. Bilbao: Universidad de Deusto. Documentos de Estudios de Ocio, 37, 195-210. Recuperat de <http://www.deusto-publicaciones.es/deusto/pdfs/ocio/ocio37.pdf>

Fraile, A. (1997) Reflexiones sobre la presencia del deporte en la escuela. *Revista de Educación Física* 64(35), 5-10.

Fraile, A. & De Diego, R. (2006). Motivaciones de los escolares europeos para la práctica del deporte escolar. Un estudio realizado en España, Italia y Portugal. *Revista internacional de sociología*, 44, 85-109. Recuperat a <http://revintsociologia.revistas.csic.es/index.php/revintsociologia/article/download/29/29>

Fraile, A. & Vizcarra, M. T. (2009). La investigación naturalista e interpretativa desde la actividad física y el deporte. *Revista de Psicodidáctica*, 14(1), 119-132.

Franco-Sola, M. (2010). *Percepcions dels alumnes sobre les activitats esportives en l'àmbit no formal. Estudi de cas únic: L'Escola Pia Balmes (Barcelona)*. Treball de Recerca. Facultat

de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport Blanquerna, Universitat Ramon Llull, Barcelona.

Fullinwider, R. (2006). *Sports, Youth and Character: A critical survey*. Center for Information a Research on Civic Learning and Engagement (CIRCLE), Working Paper 44, University of Maryland. Recuperat de <http://www.civicyouth.org/PopUps/WorkingPapers/WP44Fullinwider.pdf>

Gadamer, H.G. (1996). *Verdad y método I* (6ª ed.). Salamanca: Sígueme.

Gadamer, H.G. (1994). *Verdad y método II* (2ª ed.). Salamanca: Sígueme.

García, M. & Llopis, R. (2011). *Encuesta sobre los hábitos deportivos en España 2010. Ideal democrático y bienestar personal*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas y Consejo Superior de Deportes. Recuperat de <http://www.csd.gob.es/csd/estaticos/dep-soc/encuesta-habitos-deportivos2010.pdf>

García-Ferrando, M. (2006). Veinticinco años de análisis del comportamiento deportivo de la población española (1980-2005). *Revista Internacional de Sociología*. LXIV, 44, 15-38. Recuperat de http://mobiroderic.uv.es/bitstream/handle/10550/2329/4_Garc%C3%ADa%20Ferrando_Revista%20Internacional%20de%20Sociolog%C3%ADa_44_2006.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Gergen, K. J. (1996). *Realidades y relaciones*. Barcelona: Paidós.

Glaser, B. & Strauss, A. (1967). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. Chicago: Aldine.

Gómez, V. (2008). El debate en torno a la regulación de la igualdad de género en la familia. *Política y sociedad*, 45(2), 13-28.

- Constitución Española. (1978). Gobierno de España. Madrid: Gobierno de España. Recuperat de http://www.lamoncloa.gob.es/documents/constitucion_es1.pdf
- González, C. (2004). L'esport escolar... un esport educatiu? *Revista Perspectiva escolar*, 286, 12-22. Recuperat de http://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=aab41790-05cf-49e2-a4e0-095324ca82df&groupId=467020
- González, J. (2004). El deporte escolar en Cataluña. A Fraile, A. (Coord). *El Deporte escolar en el siglo XXI: Análisis y debate desde una perspectiva europea*. (pp. 153-171). Barcelona: Graó.
- González, M. D. (2008, Abril). *La didáctica en las actividades físico-deportivas extraescolares según la formación inicial de los recursos humanos*. Comunicación Oral. IV Congreso Internacional y XXV Nacional de Educación Física. (Córdoba, Espanya). Recuperat de <http://www.uco.es/IVCongresoInternacionalEducacionFisica/congreso/Documentos/001-190-472-001-001.html>
- González, M. D. & Campos, A. (2010). La intervención didáctica del docente del deporte escolar, según su formación inicial. *Revista de Psicodidáctica*, 15(1), 101-120. Recuperat de http://oa.upm.es/8244/1/INVE_MEM_2010_80975.pdf
- Gonzalo, L. A. (2011). *Diagnóstico de la situación del deporte en edad escolar en la ciudad de Segovia*. (Tesi Doctoral, Universidad de Valladolid, Valladolid, Espanya). Recuperada de: <https://uvadoc.uva.es/bitstream/10324/4342/1/TESIS461-140217.pdf>
- Gorely, T., Sandford, R., Duncombe, R., Musson, H., Edwardson, C., Kay, T. & Jeanes, R. (2011). *Understanding Psycho-Social Attitudes towards Sport and Activity in Girls*. Institute of Youth Sport, Loughborough University, for the Women's Sport and Fitness Foundation (WSFF). Recuperat de <http://www.lboro.ac.uk/microsites/ssehs/youth-sport/downloads/research-downloads/physical-activity-dl/wsff-final-report.pdf>
- Guba, E.G. (Ed.) (1990). *The paradigm dialog*. Newbury Park: Sage.

- Guba, E.G. & Lincoln Y.S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. A Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (Ed.). *Handbook of qualitative research* (pp. 99-117). London: Sage.
- Guerrero, A. (2009) Actividades extraescolares, organización escolar y logro. Un enfoque sociológico. *Revista de Educación*, 349, 391-411.
- Gussinyer, S. et al. (2008). Cambios antropométricos, dietéticos y psicológicos tras la aplicación del programa «Niñ@s en movimiento» en la obesidad infantil. *Medicina Clínica*, 131(7), 245-249. Recuperat de http://projectes.camfic.cat/Docs/13_14/CambiosAdolescentsNens.pdf
- Gutiérrez, M., Carratalá, V., Guzmán, J.F. & Pablos, C. (2010). Objectius i manifestació de valors socials i personals en l'esport juvenil segons esportistes, pares, entrenadors i gestors. *Apunts Educació Física i Esports* 101, 57-65. Recuperat de <http://www.revista-apunts.com/apunts/articulos//101/ca/057-065.pdf>
- Gutiérrez-Sanmartín, M. (2004). El valor del deporte en la educación integral del ser humano. *Revista de Educación*, 335, 105-126. Recuperat de http://www.revistaeducacion.mec.es/re335/re335_10.pdf
- Hakim, C. (2005). *Modelos de familia en las sociedades modernas. Ideales y realidades*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Heinemann, K. (2001). Deporte y cambio social en el umbral del siglo XXI. A M. Latiesa, P. Martos & J. L. Paniza (Comps.). *Deporte y cambio social en el umbral del siglo XXI*, 1, 43-57. Madrid: Esteban Sanz.
- Hernández, Y. (2013, Juliol). *¿Qué se entiende por "deporte escolar"? Concepto y finalidades en España y la Comunidad de Madrid*. Comunicació oral presentada al XI Congreso Sociología, Madrid. Recuperat de <http://www.fes-web.org/uploads/files/modules/congress/11/papers/2417.pdf>

- Hernández, J. (1994). *Fundamentos del deporte. Análisis de las estructuras del juego deportivo*. Barcelona: INDE.
- Hernández, R., Fernández, C. & Baptista, P. (2004). *Metodología de la investigación* (3a ed.). México: Mc Graw-Hill.
- Hernández, J. L., Velázquez, R., Alonso, D., Garoz, I., López, C., López-Rodríguez, A., Maldonado, A., Martínez-Gorroño, M. E. & Moya, J.M. (2007). Evaluación de ámbitos de la capacidad biológica y de hábitos de práctica de actividad física. Estudio de la población escolar española. *Revista de Educación*, 343, 177-198. Recuperat de http://www.revistaeducacion.mec.es/re343/re343_09.pdf
- Herrera, M. (2006). La educación no formal en España. *Revista de Estudios de Juventud*, 74, 11-26.
- Hopf, H. (2002). ¿Necesitan los niños el Deporte?. *Educación Física Chile*, 258, 5-8.
- Institut Barcelona Esports. (2013). *Estudi dels hàbits esportius de la població en edat escolar de la ciutat de Barcelona Curs escolar 2012-2013. Resum executiu*. Barcelona: IBE. Recuperat de <http://esports.bcn.cat/sites/default/files/Estudi%20H%C3%A0bits%20Esportius%20Escolars%20a%20Barcelona%202013.pdf>
- Institut Barcelona Esports. (2008). *Pla de l'esport en edat escolar de la ciutat de Barcelona. Proposta de currículum per a les activitats fora de l'horari lectiu de la ciutat de Barcelona*. Barcelona: IBE. Recuperat de http://www.bcn.cat/lesportensfamesgrans/pdf/Quadern_curriculum.pdf
- Institut Barcelona Esports. (2007). *Estudi dels hàbits esportius de la població en edat escolar a la ciutat de Barcelona*. Barcelona: IBE. Recuperat de <http://esports.bcn.cat/sites/default/files/Estudi%20dels%20h%C3%A0bits%20esportius%20escolars%20a%20Barcelona.pdf>

- International School Sport Federation. (2014). Statutes of the ISF. Recuperat de <http://www.isfsports.org/wp-content/uploads/2014/10/Statutes-2014-E.pdf>
- Intrator, S.M. & Siegel, D. (2008). Project Coach: Youth Development and Academic Achievement Through Sport. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 79(7), 17. Recuperat de http://www.smith.edu/projectcoach/news/2008_joperd_achievement.pdf
- Isorna, M., Ruiz, F. & Rial, A. (2013). Variables predictoras del abandono de la práctica físico-deportiva en adolescentes. *Cultura, Ciencia y Deporte* 23(8), 93-102. Recuperat de <http://ccd.ucam.edu/index.php/revista/article/view/304/263>
- Johnson, R. B. & Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed methods research: A research paradigm whose time has come. *Educational Researcher*, 33(7), 14-26. Recuperat de <http://www.tc.umn.edu/~dillon/CI%208148%20Qual%20Research/Session%2014/Johnson%20&%20Onwuegbuzie%20PDF.pdf>
- Jordan, J. A. (1992). *L'educació multicultural*. Barcelona: CEAC.
- Kirk, D. (2004). Sport and early learning experiences. A Sport England (2004). *Driving up Participation: The challenge for sport. Academic review papers commissioned by sport england as contextual analysis to inform the preparation of the framework for sport in England*. London: Sport England. (pp. 69-78). Recuperat de http://www.sportni.net/sportni/wp-content/uploads/2013/03/Driving_up_participation_the_challenge_for_sport.pdf
- Kirk, D. & Monjas, R. (2004). El deporte escolar en el Reino Unido. A A. Fraile (coord.). *El deporte escolar en el siglo XIX: análisis y debate desde una perspectiva europea*. Barcelona: Graó-Tandem.
- Latorre, P. A., Gasco, F., García, M., Martínez, R. M., Quevedo, O., Carmona, F. J., Rascón, P. J., Romero, A., López, G. A. & Malo, J. (2009). Analysis of the influence of the parents in the

sports promotion of the children. *Journal of Sport and Health Research* 1(1), 12-25.

Recuperat de http://www.journalshr.com/papers/Vol%201_N%201/V1_1_03.pdf

Le Boulch, J. (1991). *El deporte educativo*. Barcelona: INDE.

Lincoln, Y. & Guba, E.G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Newbury Park: Sage Publications.

López Crespo, C. (2001). La cuestión de género en los valores asociados al deporte. *Revista Tandem: Didáctica de la Educación Física*, 2, 39-50.

López, P. (2011). *Deporte y mujeres en los medios de comunicación. Sugerencias y recomendaciones*. Madrid: Consejo Superior de Deportes. Recuperat de <http://www.upm.es/sfs/Rectorado/Gerencia/Igualdad/Documentos/web-guia-%20deporte%20y%20mujeres%20en%20los%20medios%20de%20comunicación.pdf>

Losada, J. L. & López-Leal, R. (2003). *Métodos de investigación en ciencias humanas y sociales*. Madrid: Thomson.

Llei de l'exercici de les professions de l'esport 3/2008. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 5123. Recuperat de http://www.parlament.cat/porta/pls/porta/documentnom?p_nom=TL73.pdf

Llei d'Educació 12/2009. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 5422. Recuperat de <https://www.gencat.cat/eadop/imatges/5422/09190005.pdf>

Llei de l'Esport 1/2000. Generalitat de Catalunya. Recuperat de http://esports.gencat.cat/web/.content/home/secretaria_general_de_lesport/normativa/text_unic_llei_esport/text_unic_de_la_llei_de_l_esport.pdf

Lleixà, T. (2005). Actividades físico-deportivas extraescolares y diversidad: implicaciones en la formación de técnicos. A N. J. Bores (coord.). *La formación de los educadores de las actividades físico-deportivas extraescolares* (pp. 157-171). Palencia: Ayuntamiento de Palencia.

- Lleixà, T. & González, C. (2010). *Proyecto marco nacional de la actividad física y el deporte en edad escolar*. Madrid: Consejo superior de Deportes (MEC). Recuperat de <http://www.csd.gob.es/csd/estaticos/dep-escolar/MARCO-NACIONAL-DE-LA-ACTIVIDAD-FISICA-Y-EL-DEPORTE-EN-EDAD-ESCOLAR-2010.pdf>
- Lloyd, C., Fry, A. & Wollny, I. (2014). *PE and sport premium: an investigation in primary schools*. London: Department of Education. Recuperat de [https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/369080/DFE-RB385 - PE Sport Premium Research Brief.pdf](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/369080/DFE-RB385_-_PE_Sport_Premium_Research_Brief.pdf)
- Mandado, A. (2004). Deporte y educació: Pautas para hacer compatible el rendimiento y el desarrollo integral de los jóvenes deportistas. *Revista de Educación* 335, 35-44. Recuperat de http://www.revistaeducacion.mec.es/re335/re335_05.pdf
- Mandell, R. D. (1986). *Historia cultural del deporte*. Barcelona: Bellaterra.
- Manrique, J., López-Pastor, V., Monjas, R., Barba, J. & Gea, J. (2011). Implantació d'un projecte de transformació social a Segòvia (Espanya): desenvolupament d'un programa d'esport escolar en tota la ciutat. *Apunts: Educació Física i Esports*, 105(3), 58-66. Recuperat de <http://www.revista-apunts.com/apunts/articulos//105/ca/058-066.pdf>
- Martínez-Muñoz, L. F. (2008). El deporte y la escuela: del recreo a la educación física, de la educación física a las actividades extraescolares. A A. I. Hernández, L. F. Martínez-Muñoz & C. Águila (Eds.), *El deporte escolar en la sociedad contemporánea* (pp. 61-87). Almería: Universidad de Almería.
- Mayring, P. (2000). Qualitative Content Analysis (28 paragraphs). *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research (On-line Journal)*, 1(2). Recuperat de <http://qualitative-research.net/fqs/fqs-e/2-00inhalt-e.htm>
- Méndez, A., Fernández-Río, J. & González, C. (2008). El deportista de élite: influencias positivas y negativas en la población infantil y adolescente. *Revista Tandem: Didáctica de la Educación Física*, 28, 6-16.

- Merriam, S. (1988). *Case study research in education: A qualitative approach*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Miles, M. & Huberman, A. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook*. Newbury Park: Sage.
- Mollá, M. (2007). La influencia de las actividades Extraescolares en los Hábitos deportivos de los Escolares. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte*, 7(27) 241-252. Recuperat de <http://cdeporte.rediris.es/revista/revista27/artinfluencia41f.htm>
- Monjas, R. (2008). *Análisis y evolución de la propuesta de enseñanza deportiva en la formación inicial del profesorado de Educación Física a través de la evaluación del alumno* (Tesi Doctoral, Universidad de Valladolid, Valladolid, Espanya).
- Monjas, R. (coord.) (2006). *La iniciación deportiva en la escuela desde un enfoque comprensivo*. Buenos Aires: Miño y Dávila.
- Monjas, R. (2004). El deporte en la escuela. Reflexiones previas: La importancia de la justificación coherente de su uso. A V. López-Pastor, R. Monjas & A. Fraile (Coord.). *Los Últimos diez años de la educación física escolar*. (pp. 87-99). Valladolid: Universidad de Valladolid.
- Moreno, J. A. & Cervelló, E. (2010). *Motivación en la actividad física y el deporte*. Sevilla: Wanceulen.
- Mosston, M. (1978). *La enseñanza de la Educación Física*. Buenos Aires, Paidós.
- Müller, N. & Poyán, E. D. (2006, Octubre). Coubertin, Olimpismo y “Deporte para todos”. Publicado para el XI Congreso Mundial de Deporte Para Todos, La Habana (Cuba). Recuperat de http://www.coubertin.ch/pdf/sport_tous.pdf

- Nuviala, A. & Nuviala, R. (2005). Abandono y continuidad de la práctica deportiva escolar organizada desde la perspectiva de los técnicos de una comarca aragonesa. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte*, 20, 2-4.
- Nuviala, A., García, M. E. & Ruiz, F. (2003). Tiempo libre, ocio y actividad física en los adolescentes. La influencia de los padres. *Retos. Nuevas tendencias en Educación Física, Deporte y Recreación*, 6, 13-20. Recuperat de <http://ruizjuan.retos.org/pdf/08.pdf>
- Organització Mundial de la Salut (2010). *Recomendaciones mundiales sobre actividad física para la salud*. Ginebra: OMS. Recuperat a <http://www.who.int/dietphysicalactivity/publications/9789241599979/es/>
- Ortega, J. (2005). La educación a lo largo de la vida: La educación social, la educación escolar, la educación continua... Todas son educaciones formales. *Revista de Educación*, 338, 167-175. Recuperat de <http://www.mecd.gob.es/dctm/revista-de-educacion/articulosre338/re33811.pdf?documentId=0901e72b8124809f>
- Orts, F. J. (2013). *El derecho educativo del menor en el deporte escolar*. (Tesi doctoral, Universitat de Lleida, Lleida, Espanya). Recuperat de <http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/112028/Tfjod1de1.pdf>
- Orts, F. J. & Mestre, J. A. (2011). *El derecho educativo del menor en la gestión del deporte escolar*. Barcelona: INDE.
- Pacte Nacional per a l'Educació. (2006). Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. Recuperat de http://www.gencat.cat/educacio/butlleti/PNE_06.pdf
- Palomar, A. (2010, Octubre). *Aportaciones del Derecho al deporte del S.XXI*. Conferència inaugural presentada a les I Jornadas de Derecho deportivo. València: Tirant Lo Blanch. Recuperat de <http://issuu.com/tirantloblanch/docs/8e9dac10e1511458bdf2c3d7a0f6d335?e=0>

- Pérez-Brunicardi, D. (2010). *Buscando un modelo de deporte escolar para el municipio de Segovia. Un estudio a partir de las valoraciones, intereses y actitudes de sus agentes implicados*. (Tesi doctoral, Universidad de Valladolid, Valladolid, Espanya). Recuperat de <https://www.educacion.gob.es/teseo/imprimirFicheroTesis.do?fichero=22107>
- Pérez-Díaz, V., Rodríguez, J.C. & Sánchez-Ferrer, L. (2001). *La familia española ante la educación de sus hijos*. Barcelona: Fundació La Caixa. Recuperat de https://obrasocial.lacaixa.es/deployedfiles/obrasocial/Estaticos/pdf/Estudios_sociales/es05_esp.pdf
- Pérez-Pueyo, A., Heras, C. & Herrán, I. (2008). Evaluación formativa en la educación secundaria obligatoria: Su aplicación a una unidad didáctica de Deportes colectivos en el marco del estilo actitudinal. *Revista Española de Educación Física*, 19, 45-65.
- Pérez-Pueyo, A. (Coord.), Casado, O. M., Revilla, J. D., Heras, C., Herrán, I., Feito, J. J. & Casanova, P. (2011). *El fútbol: Una propuesta para todos desde la evaluación formativa en el marco del estilo actitudinal*. Madrid. Editorial CEP.
- Petrus, A. (1996). Deporte escolar y nuevos derechos del niño. *Pedagogía Social*, 14, 7-29.
- Pidgeon, N. (2003). Grounded theory: theoretical background. A J. Richardson, *Handbook of qualitative research methods for psychology and social sciences*, (p. 75-85). Oxford: BPS Books.
- Piéron, M., Delfosse C., Ledent, M. & Cloes, M. (2001). *Las percepciones al final de la sesión de educación física*. En V. Mazón, D. Sarabia, F. Canales, F. Ruiz & R. Tarralbo (Eds.). La enseñanza de la Educación Física y el deporte escolar. Actas del IV Congreso internacional (pp. 169-177). Santander: Caja Cantabria Obra Social.
- Plaza, D. (2012). *El deporte en edad escolar en la ciudad de Torrevieja*. (Tesi doctoral, Universitat de Lleida). Recuperat de <http://www.tdx.cat/handle/10803/104513>

- Ponce, F. (2007). Análisis de diversas investigaciones realizadas en torno a la aplicación de varios modelos de enseñanza-aprendizaje en el ámbito deportivo. *Revista digital de Educación Física y Deporte*, 106. Recuperat de <http://www.efdeportes.com/efd106/aplicacion-de-varios-modelos-de-ensenanza-aprendizaje-en-el-ambito-deportivo.htm>
- Quick, S., Simon, A. & Thornton, A. (2010). *PE and sport survey 2009/10*. London: Department for Education. Recuperat de https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/181556/DFE-RR032.pdf
- QUINTANA, J. M. (1991). La educación más allá de la escuela. A V. García (coord.) *Iniciativas sociales en educación informal* (pp. 15-61). Madrid: Rialp.
- Reverter, J., Mayolas, C., Adell, L. & Plaza, D. (2009). La competición deportiva como medio de enseñanza en los centros educativos de primaria. *Retos. Nuevas tendencias en Educación Física, Deporte y Recreación*, 16, 5-8. Recuperat de <http://recyt.fecyt.es/index.php/retos/article/viewFile/34708/18800>
- Rocco, T., Bliss, L., Gallegher, S. & Pérez, A. (2003). Taking the next step: mixed methods research in organizational systems. *Information Technology, Learning and Performance Journal*, 21(1), 19-29.
- Rodríguez, J. (2000). *Historia del deporte*. Barcelona: INDE.
- Robles, J., Abad, M. & Giménez, F. J. (2006). El tratamiento del deporte en relación con la promoción de valores durante la ESO. *Revista digital Wanceulen*. Recuperat de <http://www.wanceulen.com/revista/numero2.mayo06/articulos/articulo%202-7.htm>
- Rojas, J. L. (2010). La construcción de las noticias deportivas desde una mirada androcéntrica. De la invisibilidad a los estereotipos de la mujer deportista. *Vivat Academia*, 113. Recuperat de <http://www.ucm.es/info/vivataca/numeros/n113/DATOSS.htm>

- Salgado, A. (2007). Investigación cualitativa: diseños evaluación del rigormetodológico y retos. *Liberabit*, 13 (13), 71-78. Recuperat de <http://www.scielo.org.pe/pdf/liber/v13n13/a09v13n13.pdf>
- Sánchez Bañuelos, F. (1986). *Bases para una didáctica de la educación física y el deporte*. Madrid: Gymnos.
- Saura, J. (1996). *El entrenador en el deporte escolar*. Lleida: Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdens.
- Secretaria General de l'Esport (2015). *Conclusions del II Congrés de l'Esport Català*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Recuperat de <http://esportcat.gencat.cat/conclusions>
- Secretaria General de l'Esport. (2013). *Pla Estratègic de l'Esport Escolar de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Recuperat de http://esports.gencat.cat/web/.content/home/arees_dactuacio/peeuc/present_sg_180413.pdf
- Serra, J. R. (2008). *Factores que influncian la práctica de actividad física en la población adolescente de la provincia de Huesca*. (Tesi doctoral, Universidad de Zaragoza, Zaragoza, Espanya). Recuperat de https://zaguan.unizar.es/record/1903/files/TUZ_0027_serra_factor.pdf
- Shulruf, B. (2010). Do extra-curricular activities in schools improve educational outcomes? A critical review and meta-analysis of the literature. *International Review of Education*, 56, 591-612. doi: 10.1007/s11159-010-9180-x . Recuperat de <http://dx.doi.org/10.1007/s11159-010-9180-x>
- Sibley, B. A. & Etnier, J. L. (2003). The relationship between physical activity and cognition in children: A meta-analysis. *Pediatric Exercise Science Journal*, 15, 243-256. Recuperat de <https://peandhealth.wikispaces.com/file/view/Sibley+and+Etnier+2003.pdf>

- Skirstad, B., Waddington, I. & Säfvenbom, R. (2012). Issues and problems in the organization of children's sport: A case study of Norway. *European Physical Education Review* 18(3) 309-321.
- Soriano, N., Plandiura, R. & Izquierdo, E. (2009). *Les responsabilitats legals en les activitats educatives realitzades més enllà del temps lectiu*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Recuperat de http://www.granollers.cat/sites/default/files/importades_d6//pagina/2010/06/Responsabilitats%20en%20el%20temps%20no%20docent_0.pdf
- Sport England (2015). *The English Sports Council Strategic Report 2014/15*. United Kingdom: House of Commons. Recuperat de <https://www.sportengland.org/media/910164/sport-england-2014-15-annual-report-and-accounts-web.pdf>
- Stake, R. (1999). *Investigación con estudio de caso*. Madrid: Morata.
- Stockel J. T., Strandbu, A., Solenes, O., Jorgensen, P. & Fransson, K. (2010). Sport for children and youth in the Scandinavian countries. *Sport in Society* 13(4), 625-642. Recuperat de <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/17430431003616332#.VbDco6TtHw>
- Strauss, A. & Corbin, J. (1994). Grounded Theory Methodology: An overview. A N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Ed.), *Handbook of qualitative research*, (pp. 273-285). Londres: Sage.
- Taylor, S. J. & Bogdan, R. (Eds.). (1996). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós.
- Tercedor, P. (2001). *Actividad Física, condición física y salud*. Sevilla: Wanceulen.
- The House of Commons Education Comitee (2013). *School sport following London 2012: No more political football. Third Report of Session 2013–14. Volume I: Report, together with formal minutes*. London: The Stationery Office Limited. Recuperat de <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201314/cmselect/cmeduc/164/164.pdf>

- Thorpe, R. & Bunker, D. (1982). From theory to practice: two examples of an understanding approach to the teaching of games. *Bulletin of Physical Education*, 18 (1), 9-15.
- Thorpe, R., Bunker, D. & Almond, L. (1986). *Rethinking Games Teaching*. Loughborough: Loughborough University of Technology.
- Tinning, R. (1996). Discursos que orientan el campo del movimiento humano y el problema de formación del profesorado. *Revista de Educación*, 311, 123-134. Recuperat de <http://www.mecd.gob.es/dctm/revista-de-educacion/articulosre311/re3110600458.pdf?documentId=0901e72b81272f78>
- Tobío, C. (2008). Redes familiares, género y política social en España y Francia. *Política y sociedad*, 45(2), 87-104.
- Trilla, J. (1993). *La educación fuera de la escuela. Ámbitos no formales y educación social*. Barcelona: Ariel.
- Trilla, J. (1986). *La educación informal*. Barcelona: PPU.
- Valdemoros, M. A., Sanz, E. & Ponce de Leon, A. (2012). Educación informal y ocio juvenil. El influjo de los amigos en el abandono de la practica fisico-deportiva. *Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria*, 20, 203-221. Recuperat de <http://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/3975309.pdf>
- Valiente, L., Boixadós, M., Torregrosa, M., Figueroa, J., Rodríguez, M. A. & Cruz, J. (2001). Impacto de una campaña de promoción del fairplay y la deportividad en el deporte escolar. *Cuadernos de Psicología del Deporte* 1(1), 17-25.
- Velázquez, R. (2001). El deporte moderno. Consideraciones acerca de su génesis y de la evolución de su significado y funciones sociales. *Lecturas: Educación Física y Deportes*, 36. Recuperat de <http://www.efdeportes.com/efd36/deporte2.htm>

- Vila-Maldonado, S., García, A. & Mata, E. (2012). Motivos de abandono deportivo en escolares de ESO y Bachillerato de la provincia de Toledo. *TRANCES: Revista de Transmisión del Conocimiento Educativo y de la Salud*, 4(1), 89-104.
- Vizuete, M. (2013). El Deporte en la edad escolar en la Sociedad de los nativos digitales. Necesidad de un cambio de paradigma. A E. Segarra, A. García de Alcaraz, E. Ortega & A. Díaz. *Deportes en Edad Escolar. Alternativas y modelos organizativos*. Murcia: Universidad de Murcia. Recuperat de http://estaticocultura.carm.es/wcd/congresodeporteenedadescolar/ficheros/FIC_7147150780740.pdf
- Weber, M. (1958). *The protestant ethic and the spirit of capitalism*. Nova York: Charles Scribner's Son.
- Wells, S. (2012). Moving Through the Curriculum: The Effects of Movement on Student Learning, Behavior, and Attitude. *A Rising TIDE: Action and Reflecton in Teaching in Diverse Environments* 5, 1-17. Recuperat de <http://www.smcm.edu/educationstudies/EdStudiesPDFs/rising-tide/volume-5/Wells.pdf>
- Youth Sport Trust. (2013). *Youth Sport Trust. Sport changes lives. Strategic Plan 2013-18*. Loughborough: YST. Recuperat de http://www.youthsporttrust.org/media/3838495/yst_strategic_plan_-_online_version_007.pdf
- Youth Sport Trust & Sport England. (2009). *The PE and sport strategy for young people. A guide to delivering the five hour offer*. Loughborough: YST. Recuperat de http://www.ssp-websolutions.co.uk/pessyp_small.pdf

ANNEXOS

Annex 1

Model de full de convocatòria per Grups de Discussió

Benvolguda família de

Tal i com hem parlat telefònicament, us vull agrair el fet de voler participar en aquesta recerca al voltant de les percepcions que tenen sobre l'esport en edat escolar els diferents agents implicats (alumnes, famílies i escola).

Per fer-ho, hem creat dos grups de discussió. Un primer grup constituït per noies, nois i personal de l'escola (dilluns 11/05/15). I un segon grup amb adults: mares, pares i personal de l'escola (dimecres 13/05/15). Essent tots els participants, això sí, membres de l'Escola Pia Balmes, ja que es tracta d'un estudi de cas únic.

En aquest sentit, **MARIA**, et recordo el dia, hora i lloc on has estat convocada:

DIA: Dilluns 11 de maig de 2015

HORARI: De 19:00h a 20:15h

LLOC: A la porteria principal de l'Escola Pia Balmes

Degut a que l'alumna és menor d'edat, cal portar la següent autorització, i el full de "consentiment informat" que us adjuntem, signats el mateix dia de la sessió.

Agraixo per endavant la vostra implicació tot esperant fer-ho personalment el dia indicat.

Salutacions,

Marc Franco Sola

Barcelona, 7 de maig de 2015

AUTORITZACIÓ D'ASSISTÈNCIA

Autoritzo al meu fill/a _____ a participar en el grup de discussió sobre "Les percepcions de l'esport en edat escolar" organitzat per l'investigador principal Marc Franco Sola que tindrà lloc el proper dilluns 11 de maig de 19:00 a 20:00H a la mateixa Escola Pia Balmes.

Signatura del tutor/a

Annex 2.1

Full informatiu (*català*)

INFORMACIÓ PER ALS PARTICIPANTS

Benvolgut/da,

La present investigació és conduïda pel doctorant Marc Franco Sola, de la Universitat Ramon Llull, i dirigida per la Dra. Sara Figueras Comas i Dra. Myriam Guerra Balic.

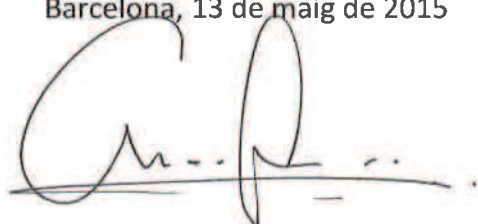
La finalitat de la meua tesi estudi és analitzar la pràctica d'esport escolar i interpretar quines percepcions tenen els alumnes de les etapes d'Educació Primària (cicle superior) i Secundària de l'Escola Pia Balmes sobre la seva pràctica en l'esport escolar.

Durant el mes de juny del 2014 els alumnes de 5è de Primària fins a 2n d'ESO van realitzar un qüestionari de manera anònima amb l'objectiu d'obtenir dades quantitatives al voltant de l'objecte d'estudi. En aquesta segona fase, hem dissenyat dos grups de discussió per tal de complementar els primers resultats obtinguts i poder aprofundir en algunes d'aquestes primeres dades, com per exemple en la quantitat de pràctica, tipus, abandonament o motivacions. El primer grup de discussió s'ha elaborat amb alumnes, educadors i experts com a participants. El segon grup de discussió és el que correspon a aquesta sessió amb pares, mares, educadors i experts.

A partir dels resultats obtinguts en aquesta tesi pretenem apropar-nos a les diferents dimensions de l'esport en edat escolar i al discurs que elaboren els participants, protagonistes de les activitats, així com del rol que hi formen part, des de la seva perspectiva, els diferents agents implicats (família, escola i mitjans de comunicació).

Agraïm per endavant la vostra col·laboració en aquesta sessió i em comprometo mantenir-vos informats de les conclusions de la tesi.

Barcelona, 13 de maig de 2015

Marc Franco Sola

Annex 2.2

Full informatiu (*english*)

INFORMATION FOR THE PARTICIPANTS

Dear parents,

My name is Marc Franco-Sola, lecturer and PhD student from Ramon Llull University (Barcelona, Spain). I'm conducting a research in my PhD studies. It is directed by PhD. Sara Figueras Comas and PhD. Myriam Guerra Balic. I also have the support of Mr. Nick Mills and PhD. David Hindley from Nottingham Trent University (NTU).

The purpose of my thesis is to analyze the after-school sports practice and study the perceptions that the students have about their after-school sport practice, or the lack of it, in different schools in Barcelona and Nottingham.

Last June 2014, some students from Djanogly City Academy Nottingham completed an anonymous survey with the aim to obtain quantitative data about their sport practice. Now, we are doing a second step. We have designed two focus group sessions with the intention to complete the first data with further and deeper qualitative data.

Students, educators and experts will participate in the first focus group. Parents, educators and experts will participate in the second focus group.

The aim of this research, with quantitative and qualitative data, is to offer new insights on the different dimensions of sport in school ages. We would to generate knowledge through the participant perspective and the different agents involved (family, school and mass media).

Thank you very much for your collaboration.

Barcelona, 2nd June 2015

Marc Franco-Sola

Annex 3.1

Model de consentiment informat menor d'edat (*català*)

El propòsit d'aquesta fitxa de consentiment és oferir als participants en aquesta investigació una clara explicació de la naturalesa de la mateixa, així com del seu rol en ella com a participants.

La present investigació és conduïda per l'investigador principal, el Sr. Marc Franco i Sola, de la Universitat Ramon Llull. La finalitat d'aquest estudi és analitzar la pràctica d'esport escolar i interpretar quines percepcions tenen els alumnes de les etapes d'Educació Primària (cicle superior) i Secundària de l'Escola Pia Balmes sobre la seva pràctica en l'esport escolar.

CONSENTIMENT INFORMAT

Jo, _____, amb DNI _____,
actuant com a tutor/a legal de _____

DECLARO QUE

Hem rebut informació sobre la la tesi que està realitzant en Marc Franco Sola sobre les "Percepcions de l'esport en edat escolar a Escola Pia Balmes" a través d'una circular adjunta explicativa annexa a aquest consentiment i per la qual es sol·licita la participació del meu/de la meva fill/a.

Sé que la participació en aquesta recerca és totalment voluntària. La informació que es reculli serà confidencial i no s'utilitzarà per cap propòsit fora dels d'aquesta investigació. Les converses desenvolupades durant el grup de discussió seran codificades utilitzant una categoria o un número d'identificació i, per tant, seran anònimes.

Si el meu/la meva fill/a té qualsevol dubte sobre aquest projecte, pot fer les preguntes que li semblin oportunes en qualsevol moment durant la participació. Així mateix, també en qualsevol moment, pot retirar-se del projecte sense que aquest fet li perjudiqui de cap de les maneres.

Per tot això,

DONO EL MEU CONSENTIMENT A:

1. Que el meu/la meva fill/a participi al projecte "Percepcions de l'esport en edat escolar a Escola Pia Balmes".
2. Que en Marc Franco Sola, doctorant i investigador principal (IP) en aquesta recerca, pugui gestionar les dades personals obtingudes per difondre la informació que el projecte generi. Es garanteix que es preservarà en tot moment la meua identitat i intimitat, i la del meu/de la meva fill/a, amb les garanties establertes per la Llei 15/1999 de protecció de dades i normativa complementària.
3. Que en Marc Franco Sola conservi tots els registres realitzats sobre el meu/la meva fill/a en suport electrònic pel temps que sigui necessari per complir les funcions del projecte pel qual les dades van ser recollides.

Barcelona, 11 de maig de 2015

Signatura del tutor legal del participant:

Signatura del IP:

Annex 3.2

Model de consentiment informat adult (*català*)

El propòsit d'aquesta fitxa de consentiment és oferir als participants en aquesta investigació una clara explicació de la naturalesa de la mateixa, així com del seu rol en ella com a participants.

La present investigació és conduïda pel doctorant Marc Franco Sola, de la Universitat Ramon Llull, i dirigida per la Dra. Sara Figueras Comas i Dra. Myriam Guerra Balic. La finalitat d'aquest estudi és analitzar la pràctica d'esport escolar i interpretar quines percepcions tenen els alumnes de les etapes d'Educació Primària (cicle superior) i Secundària de l'Escola Pia Balmes sobre la seva pràctica en l'esport escolar.

CONSENTIMENT INFORMAT

Jo, _____, amb DNI _____,

DECLARO QUE

Hem rebut informació sobre la la tesi que està realitzant en Marc Franco Sola sobre les "Percepcions de l'esport en edat escolar a Escola Pia Balmes" a través d'una circular adjunta explicativa annexa a aquest consentiment i per la qual es sol·licita la meva participació.

Sé que la participació en aquesta recerca és totalment voluntària. La informació que es reculli serà confidencial i no s'utilitzarà per cap propòsit fora dels d'aquesta investigació. Les converses desenvolupades durant el grup de discussió seran codificades utilitzant una categoria o un número d'identificació i, per tant, seran anònimes.

Si tinc qualsevol dubte sobre aquest projecte, podré fer les preguntes que em semblin oportunes en qualsevol moment durant la participació. Així mateix, també en qualsevol moment, puc retirar-me del projecte sense que aquest fet em perjudiqui de cap de les maneres.

Per tot això,

DONO EL MEU CONSENTIMENT A:

1. Participar al projecte "Percepcions de l'esport en edat escolar a Escola Pia Balmes".
2. Que en Marc Franco Sola, doctorant i investigador principal (IP) en aquesta recerca, pugui gestionar les dades personals obtingudes per difondre la informació que el projecte generi. Es garanteix que es preservarà en tot moment la meua identitat i intimitat amb les garanties establertes per la Llei 15/1999 de protecció de dades i normativa complementària.
3. Que en Marc Franco Sola conservi tots els registres realitzats sobre el mi en suport electrònic pel temps que sigui necessari per complir les funcions del projecte pel qual les dades van ser recollides.

Barcelona, 13 de maig de 2015

Signatura del/de la participant:

Signatura del IP:

Annex 3.3

Model de consentiment informat menor d'edat (*english*)

This document is the consent form that needs to be signed by the participants in the research. From the Faculty of Psychology, Education and Sports Sciences Blanquerna (Ramon Llull University) and Nottingham Trent University (NTU) we are conducting research about after-school sports, perceptions and attitudes about sport practice in a multiple case study carried out schools in Barcelona (Spain) and Nottingham (UK).

CONSENT FORM

I, _____ (*parent's name and surname*), ID number _____,
the father or mother of _____ (*student's name and surname*)

DECLARE

I have information about the thesis that Lecturer Marc Franco-Sola is conducting research about the participants' perceptions and attitudes towards after-school sports in different schools in Barcelona (Spain) and Nottingham (UK). I have received more information attached to this consent form.

I know that the participation is completely voluntary. The data collected will be anonymous, confidential and it will not be used for any purpose outside of this research.

The conversations during the focus groups will be recorded and it will be encoded through a code or an identification number, therefore it will be anonymous.

If my child/children has/have any question about the research, they can always ask the researchers.

Therefore,

I CONSENT

1. My child/children to participate in the research "Perceptions and attitude towards after-school sports in Djanogly city academy Nottingham".
2. Lecturer and PhD student Marc Franco-Sola to manage the data collected and publish information generated by the project. The identity and privacy will be preserved all the time (Spanish Law 15/1999 on data privacy)
3. Lecturer and PhD student Marc Franco-Sola to have all the electronic data during the time needed to comply the functions of the project.

Nottingham, 2nd June 2015

Parent's signature:

Researcher signature:

Annex 3.4

Model de consentement informat adult (*english*)

This document is the consent form that needs to be signed by the participants in the research. From the Faculty of Psychology, Education and Sports Sciences Blanquerna (Ramon Llull University) and Nottingham Trent University (NTU) we are conducting research about after-school sports, perceptions and attitudes about sport practice in a multiple case study carried out schools in Barcelona (Spain) and Nottingham (UK).

CONSENT FORM

I, _____ (*participant's name and surname*), ID number _____

DECLARE

I have information about the thesis that Lecturer Marc Franco-Sola is conducting research about the participants' perceptions and attitudes towards after-school sports in different schools in Barcelona (Spain) and Nottingham (UK). I have received more information attached to this consent form.

I know that the participation is completely voluntary. The data collected will be anonymous, confidential and it will not be used for any purpose outside of this research.

The conversations during the focus groups will be recorded and it will be encoded through a code or an identification number, therefore it will be anonymous.

If I have any question about the research, I can always ask the researchers.

Therefore,

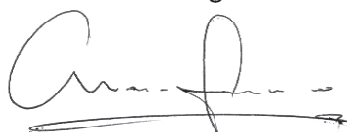
I CONSENT

1. To participate in the research "Perceptions and attitudes towards after-school sports in Djanogly city academy Nottingham".
2. Lecturer and PhD student Marc Franco-Sola to manage the data collected and publish information generated by the project. The identity and privacy will be preserved all the time (Spanish Law 15/1999 on data privacy)
3. Lecturer and PhD student Marc Franco-Sola to have all the electronic data during the time needed to comply the functions of the project.

Nottingham, 2nd June 2015

Parent's signature:

Researcher signature:

Annex 4

Model de plantilla per revisió d'experts (*castellà*)

INSTRUMENTO A EXPERTOS PARA SU VALIDACIÓN. Puede redondear o sombrear la celda a la valoración correspondiente, entendiendo 1 como puntuación más baja y 5 como la más alta.

BLOQUE 0. TEXTO INTRODUCTORIO

Deporte en Edad Escolar en Escola Pia Balmes

Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna
Universitat Ramon Llull

Escola Pia Balmes

Desde la Facultad de Psicología, Ciencias de la Educación y Deporte Blanquerna (Universitat Ramon Llull) estamos realizando un estudio sobre la práctica de deporte escolar y las percepciones que tienen los alumnos del colegio Escola Pia Balmes, de Barcelona. Por esta razón, pedimos tu colaboración respondiendo esta encuesta. El tiempo estimado para realizarla es de 8 minutos. Muchas gracias por tu colaboración.

Continúa »

9% completat

Tecnologia de Google Forms

Aquest formulari s'ha creat dins del domini Fundació Blanquerna.
[Informe dels abusos](#) - [Condicions del Servei](#) - [Termes addicionals](#)

Claridad en el enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Pertinencia del enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Observaciones:

BLOQUE 1. DATOS PERSONALES

Curso *

Edad *

Sexo *

Tienes algún/a hermano/a? *

En caso afirmativo, qué orden ocupas entre tus hermanos/as?
Responder sólo si has respondido "Sí" en la pregunta anterior

Ciudad de Nacimiento *

País de Nacimiento *

Claridad en el enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Pertinencia del enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Observaciones:

BLOQUE 2. PRÁCTICA DEPORTIVA

Practicas algún deporte durante las tardes de lunes a viernes o los fines de semana? *

- ☐ Sí
- ☐ No

Salta a Parte 2.2

Salta a Parte 2.1

Tu padre o tu madre practican algún deporte durante la semana o los fines de semana? *

- ☐ Sí, los dos practican deporte
- ☐ Sí, sólo mi madre
- ☐ Sí, sólo mi padre
- ☐ No, ninguno de los dos

Y tu hermano/a practica algún deporte?

Responder sólo en el caso de tener hermanos/as

- ☐ Sí
- ☐ No

Claridad en el enunciado:

1

2

3

4

5

Pertinencia del enunciado:

1

2

3

4

5

Observaciones:

PARTE 2.1. Ante el caso de NO práctica deportiva

Por qué no practicas ningún deporte? *

- ☐ Porque no me gusta el deporte
- ☐ Porque el que quiero hacer no lo ofrece ni mi colegio ni otro sitio cerca de casa
- ☐ Porque mis padres no quieren y/o no me dejan practicarlo
- ☐ Porque no tengo suficiente tiempo libre y/o hago otras actividades
- ☐ Altres:

Habías practicado algún deporte anteriormente? *

- ☐ Sí
- ☐ No

Salta a Parte 2.1.1

Salta a Parte 2.1.2

Claridad en el enunciado:

1

2

3

4

5

Pertinencia del enunciado:

1

2

3

4

5

Observaciones:

PARTE 2.1.1. Ante el caso de SÍ práctica deportiva con ANTERIORIDAD

Qué deporte habías practicado? *

En el supuesto caso que practicaras más de uno, marca tan solo aquel que le dedicabas más tiempo

- ☐ Fútbol / Fútbol Sala
- ☐ Baloncesto
- ☐ Baile (Danza Clásica, Hip Hop, Funky...)
- ☐ Deportes de Lucha (Judo, Taekwondo...)
- ☐ Atletismo / Correr (Trail Running, Carreras...)
- ☐ Natación
- ☐ Tenis
- ☐ Balonmano
- ☐ Voleybol
- ☐ Rugby
- ☐ Ajedrez
- ☐ Otros:

Cómo se llama el lugar donde practicabas este deporte? *

Nombre del colegio, equipo, club o instalación

En qué ciudad se encuentra? *

Si sabes la provincia, puedes escribirla entre paréntesis

Por qué dejaste de practicar deporte? *

- ☐ Porque no me gustaba
- ☐ Porque mis padres no querían
- ☐ Porque me tenía que concentrar en los estudios
- ☐ Porque no tenía ningún/a amigo/a que lo practicara
- ☐ Por motivos económicos, mi familia no podía pagar la actividad
- ☐ Otros:

Te gustaría volver a practicar deporte? *

- ☐ Sí
- ☐ No
- ☐ No lo sé

Salta a BLOQUE 3

Claridad en el enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Pertinencia del enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Observaciones:

PARTE 2.1.2. Ante el caso NO de práctica deportiva con ANTERIORIDAD				
<p>Te gustaría practicar algún deporte en el futuro? *</p> <p> ☐ Sí ☐ No ☐ No lo sé </p> <p style="text-align: right;">Salta a BLOQUE 3</p>				
Claridad en el enunciado:				
1	2	3	4	5
Pertinencia del enunciado:				
1	2	3	4	5
Observaciones:				

PARTE 2.2. Ante el caso de SÍ practica deportiva. Detalles de la Práctica				
<p>El deporte que practicas, lo realizas en Escola Pia Balmes? *</p> <p> ☐ Sí Salta a Parte 2.3 ☐ No Salta a Parte 2.2.1 </p> <p>Por qué has escogido este sitio para practicar deporte? *</p> <p> ☐ Porqué así puedo estar con mis amigos/as ☐ Porqué me gusta el enfoque del entrenador/a y el planteamiento de la actividad ☐ Porqué está cerca del colegio, del trabajo de mis padres o de mi casa casa ☐ Altres: <input type="text"/> </p> <p>Quantos años hace que practicas deporte? *</p> <p>A tener en cuenta desde que empezaste a hacer deporte, aunque no sea el mismo deporte que practicas este año</p> <input type="text"/>				
Claridad en el enunciado:				
1	2	3	4	5
Pertinencia del enunciado:				
1	2	3	4	5
Observaciones:				

PARTE 2.2.1. Ante el caso de NO práctica deportiva en el colegio				
<p>Cómo se llama el lugar donde practicas deporte? *</p> <p>Nombre del colegio, equipo, club o instalación</p> <input type="text"/>				
<p>En qué ciudad se encuentra? *</p> <p>Si sabes la provincia, puedes escribirla entre paréntesis</p> <input type="text"/> <p style="text-align: right;">Salta a Parte 2.3</p>				
Claridad en el enunciado:				
1	2	3	4	5
Pertinencia del enunciado:				
1	2	3	4	5
Observaciones:				

PARTE 2.3. Tipo y cantidad de práctica deportiva

Qué deporte practicas? *

En el supuesto caso de practicar más de uno, marca tan solo aquel que más tiempo le dediques

- ☐ Fútbol / Fútbol Sala
☐ Baloncesto
☐ Baile (Danza Clásica, Hip Hop, Funky...)
☐ Deportes de Lucha (Judo, Taekwondo...)
☐ Atletismo / Correr (Trail Running, Carreras...)
☐ Natación
☐ Tenis
☐ Balonmano
☐ Voleibol
☐ Rugby
☐ Ajedrez
☐ Otros:

Cuántas horas a la semana le dedicas a este deporte? *

Contando los entrenamientos y partidos, entre semana y fin de semana

En el supuesto caso de practicar más de un deporte, cuántas horas en total le dedicas a la semana?

Puedes sumar las horas que realizas de todos los deportes durante la semana y fin de semana

Claridad en el enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Pertinencia del enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Observaciones:

PARTE 2.4. Elección y motivos de la práctica deportiva

Has escogido tu solo el deporte que practicas? *

- ☐ Sí, lo he escogido yo solo
- ☐ No, lo ha escogido mis padres
- ☐ Lo he escogido yo con la ayuda de mis padres
- ☐ Altres:

Por qué motivo realizas deporte? *

- ☐ Porque me lo paso bien y estoy contento/a cuando lo practico
- ☐ Porque aprendo cosas nuevas durante los entrenamientos y el día del partido
- ☐ Porque me obligan mis padres
- ☐ Porque me gusta estar con mis amigos/as
- ☐ Porque quiero tener un cuerpo bonito
- ☐ Porque quiero tener un estilo de vida saludable
- ☐ Altres:

Qué es lo que MÁS te gusta del deporte que practicas? *

- ☐ Aprender cosas nuevas durante los entrenamientos y el día del partido
- ☐ Pasármelo bien con mis amigos/as
- ☐ Ganar los partidos y/o la competición
- ☐ La relación con el/la entrenador/a
- ☐ En general, no me gusta nada del deporte que practico
- ☐ Altres:

Qué es lo que MENOS te gusta del deporte que practicas? *

- ☐ Los entrenamientos
- ☐ Los partidos y/o las competiciones
- ☐ La relación con mis compañeros/as de equipo
- ☐ La relación con el/la entrenador/a
- ☐ Perder los partidos y/o las competiciones
- ☐ Nada, me gusta todo en relación al deporte que practico
- ☐ Altres:

Claridad en el enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Pertinencia del enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Observaciones:

BLOQUE 3. OTRAS INFORMACIONES DEPORTIVAS Y ESCOLARES

Qué deporte o actividad física practicas durante tus vacaciones? *
 En el supuesto caso de practicar más de uno, marca tan solo aquel grupo que más tiempo le dediques durante tus vacaciones

☐ El mismo deporte que durante el año
☐ Deportes de nieve (Esquí, snowboard, raquetas de nieve...)
☐ Deportes de montaña (BTT, senderismo, escalada...)
☐ Deportes acuáticos y marítimos (Vela, windsurf...)
☐ Campamentos o rutas
☐ Ningún deporte
☐ Altres:

Practicas alguna actividad no deportiva fuera del horario habitual de colegio? *

☐ Sí
☐ No

En caso afirmativo, cual?
 Si realizas más de una, escribe tan solo el nombre de aquella que dediques más tiempo

Cuántas horas a la semana le dedicas a esta actividad?

Has suspendido alguna asignatura en el 1º y/o 2º trimestre del curso 13-14? *

☐ Sí
☐ No

En caso afirmativo, cual?

No envieu mai contrasenyes a través de Formularis de Google.

Ho heu aconseguit, heu emplenat el 100%.

Claridad en el enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Pertinencia del enunciado:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Observaciones:

Annex 5.1

Qüestionari *on line* (català)

L'Esport en Edat Escolar a Escola Pia Balmes

* Necessari

Des de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport Blanquerna (Universitat Ramon Llull) estem realitzant un estudi sobre la pràctica d'esport escolar i les percepcions que tenen els estudiants de tres escoles en concret: una de la ciutat de Barcelona (Espanya) i dues de Nottingham (UK).

Per aquest motiu, et demanem la teva col·laboració responent la següent enquesta. Les dades recollides seran anònimes, confidencials i no s'utilitzaran per cap propòsit fora dels d'aquesta investigació. El temps estimat per realitzar-la és de 10 minuts.

Moltes gràcies per la teva col·laboració.

DADES GENERALS

1. 1. Curs *

Maqueu només un oval.

- ☐ 5è Primària
- ☐ 6è Primària
- ☐ 1r ESO
- ☐ 2n ESO
- ☐ 3r ESO
- ☐ 4t ESO

2. 2. Edat *

Maqueu només un oval.

- ☐ 10 anys
- ☐ 11 anys
- ☐ 12 anys
- ☐ 13 anys
- ☐ 14 anys
- ☐ 15 anys
- ☐ 16 anys
- ☐ 17 anys

3. **3. Sexe ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Home
- ☐ Dona

4. **4. Tens algun germà o germana? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Sí, tinc un o més germans
- ☐ No, no tinc cap germà

5. **5. En cas afirmatiu, quin ordre ocupes entre els teus germans?**

Només respondre en el cas d'haver respost "Sí" a la pregunta anterior

Maqueu només un oval.

- ☐ Sóc el més petit
- ☐ Sóc el més gran
- ☐ Sóc el mitjà

6. **6. Ciutat de naixement ***

.....

7. **7. Ciutat de residència ***

.....

PRÀCTICA ESPORTIVA

8. **8. Practiques algún esport entre setmana, fora de l'horari habitual d'escola, o durant el cap de setmana? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Sí   *Després de la darrera pregunta d'aquesta secció, passeu a la pregunta 11.*
- ☐ No   *Després de la darrera pregunta d'aquesta secció, passeu a la pregunta 24.*

9. **9. El teu pare o la teva mare practica algún esport entre setmana o durant el cap de setmana? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Sí, tots dos practiquen esport
- ☐ Sí, només la meva mare
- ☐ Sí, només el meu pare
- ☐ No, cap dels dos practica esport

10. **10. En cas de tenir germans/es, practiquen algun esport entre setmana, fora de l'horari habitual d'escola, o durant el cap de setmana?**

Només respondre en el cas de tenir germans/es

Marqueu només un oval per fila.

	SI fa esport	NO fa esport
Germà/na 1	☐	☐
Germà/na 2	☐	☐
Germà/na 3	☐	☐

DETALLS DE LA PRÀCTICA ESPORTIVA

11. **11. L'esport que practiques, el fas a l'Escola Pia Balmes? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Sí   Després de la darrera pregunta d'aquesta secció, passeu a la pregunta 16.
- ☐ No

12. **12. Per què has triat aquest lloc per fer esport? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Perquè així puc estar amb els meus amics i amigues
- ☐ Perquè m'agrada l'entrenador i el plantejament de l'activitat en si mateixa
- ☐ Per proximitat a l'escola, a la feina dels pares o a casa meva
- ☐ Altres: .....

13. **13. Quants anys fa que practiques esport? ***

A comptar des que vas començar a fer esport, encara que no sigui el mateix que estàs practicant aquest any

.....

ESPORT FORA DE L'ESCOLA PIA BALMES

14. **11.1. En quin context practiques el teu esport? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Club esportiu federat
- ☐ Escola
- ☐ Instal·lacions municipals
- ☐ Altres: .....

15. **11.2. A quina població es troba? ***

Si saps la província, la pots escriure entre parèntesi

.....

TIPUS I QUANTITAT DE PRÀCTICA ESPORTIVA

16. **14. Quin/s esport/s practiques? ***

En el cas de practicar més d'un, pots marcar tots els que practiquis
Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- ☐ Futbol / Futbol Sala
- ☐ Bàsquet
- ☐ Danses (Clàssica, Hip Hop, Funky...)
- ☐ Esports de lluita (Judo, Taekwondo...)
- ☐ Atletisme / Córrer (Trail Running, Curses...)
- ☐ Natació
- ☐ Tennis
- ☐ Handbol
- ☐ Voleibol
- ☐ Rugbi
- ☐ Hoquei
- ☐ Altres: .....

17. **15. D'aquests esports que practiques, quin és el teu preferit? ***

Si només practiques un esport, torna a escriure el seu nom

.....

18. **16. Quantes hores a la setmana li dediques a aquest esport? ***

Comptant els entrenaments i els partits, entre setmana i cap de setmana

.....

19. **17. En el cas de practicar més d'un esport, quin total d'hores realitzes a la setmana**

Pots sumar les hores que realitzes a la setmana de tots els esports, entrenaments i partits inclosos.

.....

TRIA I MOTIUS PER LA PRÀCTICA ESPORTIVA

20. **18. Has triat tu sol l'esport que realitzes? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Sí, l'he triat jo sol
- ☐ No, l'han triat els meus pares
- ☐ L'he triat jo amb l'ajuda dels meus pares
- ☐ Altres: .....

21. **19. Per quin motiu fas aquest esport? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Perquè m'ho passo bé i estic content quan el practico
- ☐ Perquè aprenc coses noves durant els entrenaments i els partits/competició
- ☐ Perquè m'obliguen els meus pares
- ☐ Perquè vull estar amb els meus amics i amigues
- ☐ Perquè vull tenir un bon cos
- ☐ Perquè vull tenir un estil de vida saludable
- ☐ Altres: .....

22. **20. Què és el que MÉS t'agrada de l'esport que practiques? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Aprendre coses noves durant els entrenaments i els partits/competició
- ☐ Passar-ho bé amb les meves amigues i amics
- ☐ Guanyar els partits o les competicions
- ☐ La relació amb l'entrenador/a
- ☐ En termes generals, no m'agrada gairebé res de l'esport que practico
- ☐ Altres: .....

23. **21. Què és el que MENYS t'agrada de l'esport que practiques? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Els entrenaments
- ☐ Els partits o les competicions
- ☐ La relació amb els meus companys/es d'equip
- ☐ La relació amb l'entrenador/a
- ☐ Perdre els partits o les competicions
- ☐ Res, m'agrada tot en relació a l'esport que faig
- ☐ Altres: .....

Passeu a la pregunta 34.

NO PRÀCTICA ESPORTIVA

24. **22. Per què no practiques cap esport? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Perquè no m'agrada l'esport
- ☐ Perquè el que vull fer no l'ofereixen a l'Escola Pia Balmes ni a prop de casa meua
- ☐ Perquè els meus pares no volen i no me'l deixen practicar
- ☐ Perquè no tinc suficient temps lliure i faig altres activitats
- ☐ Altres: .....

25. **23. Havies fet algun esport anteriorment? ***

Maqueu només un oval.

☐

Sí

☐

No

Passeu a la pregunta 33.

SI PRÀCTICA ESPORTIVA AMB ANTERIORITAT

26. **24. Quin/s esport/s havies practicat amb anterioritat? ***

En el cas d'haver practicat més d'un, pots marcar tots els que hagi practicat

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

☐

Futbol / Futbol Sala

☐

Bàsquet

☐

Dances (Clàssica, Hip Hop, Funky...)

☐

Esports de lluita (Judo, Taekwondo...)

☐

Atletisme / Córrer (Trail Running, Curses...)

☐

Natació

☐

Tennis

☐

Handbol

☐

Voleibol

☐

Rugbi

☐

Hoquei

☐

Altres:

.....

27. **25. D'aquests esports que vas practicar, quin és el teu preferit? ***

Si només vas practicar un esport, torna a escriure el seu nom

.....

28. **26. En quin context vas practicar aquest esport? ***

Maqueu només un oval.

☐

Club esportiu federat

☐

Escola

☐

Instal·lacions municipals

☐

Altres:

.....

29. **27. A quina població es troba? ***

Si saps la província, la pots escriure entre parèntesi

.....

30. **28. En el cas de ser fora de l'escola, com hi anaves i quant temps trigaves en arribar?**

.....

31. **29. Per què vas deixar de practicar esport? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Perquè no m'agradava
- ☐ Perquè els meus pares no volien
- ☐ Perquè m'havia de centrar en els estudis
- ☐ Perquè no tenia cap amic/ga que el practiqués
- ☐ Per motius econòmics, la família no podia pagar l'activitat
- ☐ Altres: .....

32. **30. T'agradaria tornar a practicar esport? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Sí
- ☐ No
- ☐ No ho sé

Deixeu d'emplenar el formulari.

NO PRÀCTICA ESPORTIVA AMB ANTERIORITAT

33. **31. T'agradaria practicar algun esport en el futur? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Sí
- ☐ No
- ☐ No ho sé

Deixeu d'emplenar el formulari.

ALTRES INFORMACIONS ESPORTIVES I D'ESCOLA

34. **32. Quin/s esport/s o activitat física practiques durant els període de vacances escolars? ***

En el cas de practicar més d'un, pots marcar tots els que practiquis

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- ☐ El mateix que durant l'any
- ☐ Esports de neu (Esquí, snowboard, raquetes de neu...)
- ☐ Esports de muntanya (BTT, senderisme, escalada...)
- ☐ Esports aquàtics i marítics (Vela, windsurf...)
- ☐ Campaments o rutes
- ☐ Cap esport ni cap activitat física
- ☐ Altres: .....

35. **33. D'aquests esports que practiques durant les vacances, quin és el teu preferit? ***

Només pots triar un esport

.....

36. **34. Realitzes alguna activitat NO esportiva fora de l'horari habitual d'escola? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Sí
- ☐ No

37. **35. En cas afirmatiu, quina o quines?**

.....

38. **36. Quantes hores a la setmana li dediques a aquesta/es activitat/s?**

.....

39. **37. Has suspès alguna assignatura en el 1r i/o 2n trimestre del curs 13-14? ***

Maqueu només un oval.

- ☐ Sí
- ☐ No

40. **37.1. En cas que hagi suspès alguna assignatura, quina és?**

Respondre només en el cas que l'anterior pregunta sigui afirmativa.

.....

41. **38. En el cas de tenir algun/a germà/na que practiqui algun esport, quin esport practica?**

Si tens més d'un germà, Pots fer-ho així: Germà gran: "nom de l'esport", Germà petit: "nom de l'esport"...

.....

.....

.....

.....

.....

42. 39. En el cas que el pare o la mare practiqui algún esport, quin esport practica?
Pots fer-ho així: Nom del Pare: "esport del pare", Nom de la mare: "esport de la mare"

.....

.....

.....

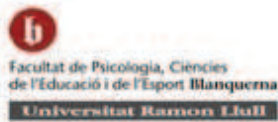
.....

.....

Annex 5.2

Qüestionari *in paper (english)*

After-school Sports in Southwark Primary School

From the Faculty of Psychology, Education and Sports Sciences Blanquerna (Ramon Llull University) and Nottingham Trent University (NTU) we are conducting research about after-school sports and your attitude towards sport in three schools: One of them in Barcelona (Spain) and the other two in Nottingham (UK).

For this reason, we ask for your cooperation in answering this survey. The data collected will be anonymous, confidential and will not be used for any purpose outside of this research. The estimated time to perform it is 10 minutes.

Thank you very much for your collaboration!

GENERAL INFORMATION

1. Year group *

2. Age *

3. Gender *

4. Have you got any brother or sister? *

5. If the last answer is Yes, what is the order?

6. City of birth *

7. City of residence *

AFTER-SCHOOL SPORTS

8. Do you practice any sport after school or during the weekend? *

- ☐ Yes, I do
☐ No, I don't

9. Do your father or your mother practice any sport after their job or the weekends? *

- ☐ Yes, both
☐ Yes, only my father
☐ Yes, only my mother
☐ No, neither of them

10. And your brother or sister practice any sport after school or during the weekend?

	Yes	No
Brother/sister 1	☐	☐
Brother/sister 2	☐	☐
Brother/sister 3	☐	☐

ATTENTION

If you have responded "YES" in question number 8, go to question number 11.

If you have responded "**NO**" in **question number 8**, go to question **number 22**.

SPORT PRACTICE

11. Do you practice sport in your school? *

- ☐ Yes
☐ No

12. Why have you chosen this place for practice sport? *

- ☐ Because I can practice my sport with my friends
☐ Because I like the coach and the activities which we do
☐ Because It is near my school, my parents's job or my home.
☐ Other:

13. How long have you practice sport? *

(Any sport)

TYPE AND QUANTITY SPORT PRACTICE

14. Which sport do you practice? *

If you practice more than one, you can mark all of them

- ☐ Football
- ☐ Rugby / Rugby Sevens
- ☐ Cricket
- ☐ Basketball
- ☐ Gymnastics
- ☐ Dance
- ☐ Martial Arts (Judo, Taekwondo...)
- ☐ Athletics
- ☐ Swimming
- ☐ Volleyball
- ☐ Tennis / Table Tennis
- ☐ Volleyball
- ☐ Hockey
- ☐ Other:

15. What is your favourite sport that you play? *

You must choose (write) only one sport

16. How many hours a week do you practice for your preferred sport? *

You may add the matches or the weekend practice.

17. If you practice more sports, how many hours a week do you practice in total?

ELECTION AND SPORT PRACTICE MOTIVATION

18. Who has chosen the sport that you practice? *

- ☐ I chose my sport
- ☐ My parents chose my sport
- ☐ I chose my sport with my parents's help
- ☐ Other:

19. Why do you practice sport? *

- ☐ Because I enjoy myself and I'm happy when I practice it
- ☐ Because I learn new things during the activity and the day of the match
- ☐ Because my parents force me
- ☐ Because I like to be with my friends
- ☐ Because I want to have a nice body
- ☐ Because I want to have a healthy life
- ☐ Other:

20. What do you LIKE about your sport? *

- ☐ To learn new things during the activity
- ☐ To enjoy myself with my friends
- ☐ To win matches or the competition
- ☐ The relation with the coach
- ☐ In general, I don't like anything about this sport
- ☐ Other:

21. What do you DISLIKE about your sport? *

- ☐ The training days
- ☐ The matches and the competition
- ☐ The relationship with my team
- ☐ The relationship with my coach
- ☐ To lose the matches or the competition
- ☐ Nothing, I like all the things about my sport
- ☐ Other:

ATTENTION

GOOD JOB! Now, continue the survey in question **number 32**.

Page 4/6

Number 22 →

NO SPORT PRACTICE

22. Why you don't practice any sport? *

- ☐ Because I don't like sports
- ☐ Because I want to do a sport that is not offered
- ☐ Because my parents don't want and they don't give me permission
- ☐ Because I have enough leisure time and/or I do other activities
- ☐ Other:

23. Did you used to practice sport? *

- ☐ Yes
- ☐ No

ATTENTION

If you have responded "YES" in question number 23, go to question number 24.

If you have responded "**NO**" in **question number 23**, go to question **number 31**.

PRACTICE SPORT IN THE PAST

24. Which sport did you practice? *

If you have practiced more than one, you can mark all of them

- ☐ Football
- ☐ Rugby / Rugby Sevens
- ☐ Cricket
- ☐ Basketball
- ☐ Gymnastics
- ☐ Dance
- ☐ Martial Arts (Judo, Taekwondo...)
- ☐ Athletics
- ☐ Swimming
- ☐ Volleyball
- ☐ Tennis / Table Tennis
- ☐ Volleyball
- ☐ Hockey
- ☐ Other:

25. What is your favourite sport that you played? *

You must choose (write) only one sport

26. Where did you practice this sport? *

- ☐ Sport club
- ☐ School
- ☐ Council Facilities...
- ☐ Other:

27. And It is situated in the city of: *

(Name of the city)

28. How far do you travel? *

29. Why did you leave this sport? *

- ☐ Because I didn't like it
- ☐ Because my parents didn't want
- ☐ Because I needed to concentrate in my studies (school)
- ☐ Because I had not friends in this practice sport
- ☐ Because my family cannot drive me to events
- ☐ Other:

30. Will you like to practice sport again in the future? *

- ☐ Yes
- ☐ No
- ☐ I don't know

ATTENTION

GOOD JOB! Now, continue the survey in question **number 32.**

Number 31 →

NO PRACTICE SPORT IN THE PAST

31. Would you like to practice sport in the future? *

- ☐ Yes
- ☐ No
- ☐ I don't know

Number 32 →

MORE INFORMATION ABOUT SPORTS AND SCHOOL

32. Which sports or physical activities do you practice during your holidays? *

If you practice more than one, you can mark all of them

- ☐ The same sport during the year
- ☐ Snow sports (Skiing, snowboarding...)
- ☐ Mountain sports (Trekking, hiking, climbing...)
- ☐ Water and sea sports (Sailing, windsurf...)
- ☐ Summer Camps
- ☐ Any sport and any physical activity
- ☐ Other:

33. What is your favourite sport that you practice during your holidays? *

You must choose (write) only one sport

34. Do you practice any non-sporting activities after school? *

- ☐ Yes
- ☐ No

35. If so, which?

36. How many hours a week do you practice with this activity or activities?

37. Do you find academic work... *

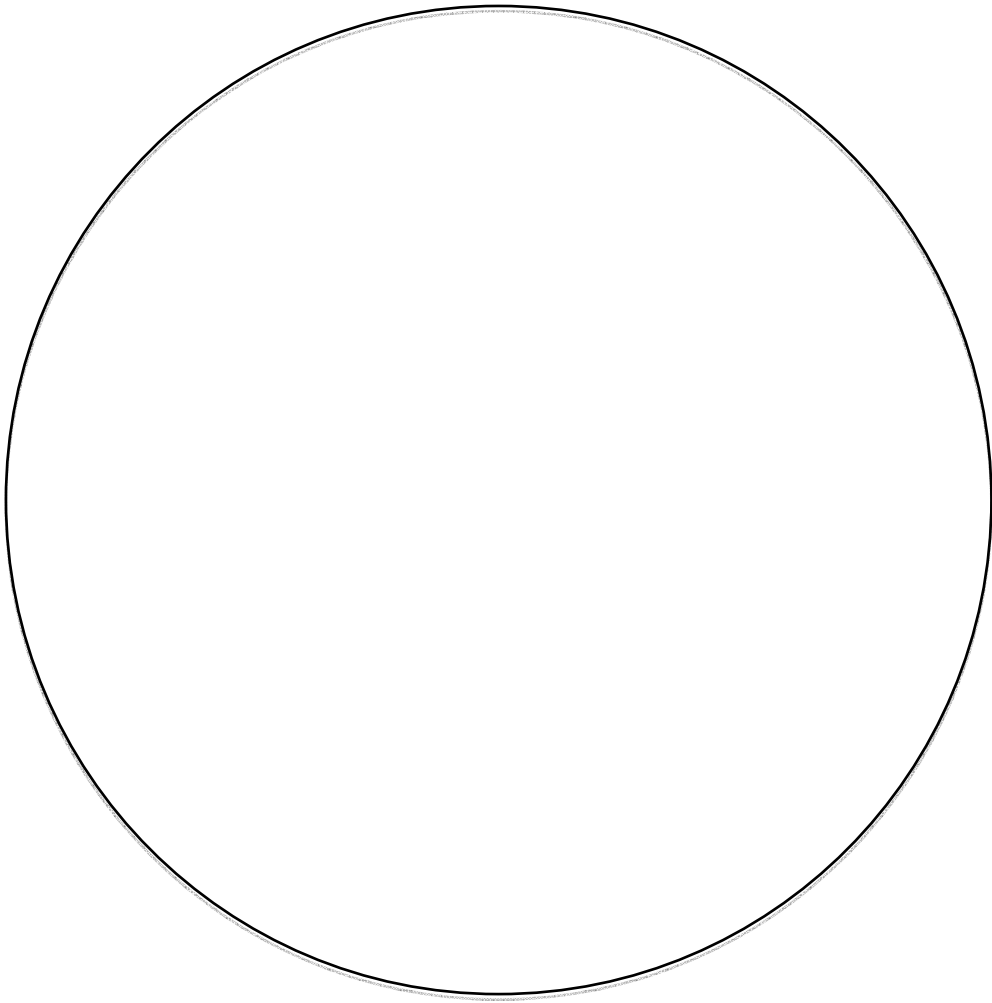
- ☐ Easy
- ☐ Hard

38. If you have any brother or sister who practice sport, what kind sport?

If you have more than one brother/sister, you can write it: Big Brother/Sister: "name of sport"; Little Brother/Sister: "name of sport"...

39. If your father or mother practice sport, what kind sport?

If they practice different sports, you can write it: Father: "name of sport"; Mother: "name of sport"

Annexos Digitals